

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ"
Ταχ. Δ/ση: ΥΨΗΛΑΝΤΗ 12 ΛΑΜΙΑ, 35131
Email: stereaellada@mou.gr

Λαμία, 29-04-2026
Αρ. πρωτ.: 914
Κωδικός Πρόσκλησης: 79
Α/Α Πρόσκλησης ΟΠΣ: 21766

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΜΕ ΤΙΤΛΟ
«Επιχειρώ Στερεά»
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ
ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«Στερεά Ελλάδα» 2021-2027

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (Α' 98) και διατηρήθηκε σε ισχύ με τη διάταξη του άρθρου 119 παρ. 22 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
2. Τον Ν. 3852/2010 (Β' 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως ισχύει.
3. Τον Ν. 4622/2019 (ΦΕΚ/Α/133/07.08.2019) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης», όπως ισχύει.
4. Τον Ν. 4555/2018 (Α' 133) «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
5. Τη με αριθμό C(2021) 5617 final/29.07.2021 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (ΕΣΠΑ 2021-2027).
6. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης

- και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων, όπως ισχύει.
7. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής, όπως ισχύει.
  8. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2013/1296, όπως ισχύει.
  9. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (ΟJ L_15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), όπως ισχύει.
  10. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2014/651 (Ο.Υ ΕΕ L 187/1/26.6.2014) της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 και ισχύει (Ο.Υ ΕΕ L 167/1 της 30.6.2023).
  11. Την απόφαση της Επιτροπής των ΕΚ με αριθμό C(2023) 6801 final/16.10.2023 «Τροποποίηση του χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για την Ελλάδα. Υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA.109322 (2023/N) (1 Ιανουαρίου 2022-31 Δεκεμβρίου 2027)», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
  12. Τον Ν.4914/2022 (Α' 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
  13. Τη με αριθμό C(2022) 6255/29-08-2022 (CCI 2021EL16FFPR012) απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027, όπως τροποποιήθηκε με τη με αριθμό C(2024) 3380 final/1505-2024 απόφαση (1^η αναθεώρηση Προγράμματος) και ισχύει.
  14. Τη με α.π. 84539/02-09-2022 (Β' 4702) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την «Αναδιάρθρωση της «Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 (Α' 61) και αντικατάσταση της υπό στοιχεία 32667/ΕΥΘΥ 325/23-03-2015 (Β' 717) υπουργικής απόφασης».
  15. Το π.δ. 148/2010 (Α' 241) «Οργανισμός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας», όπως ισχύει.
  16. Τη με αρ. 27/03-11-2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λαμίας με την οποία ανακηρύχθηκαν ο Περιφερειάρχης και τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου Στερεάς Ελλάδας.
  17. Τη με α.π. 748/17-03-2025 Απόφαση του Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας με θέμα: «Ορισμός του ΕΦΕΠΑΕ, ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027 και ανάθεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για τη διαχείριση Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων».
  18. Τη με α.π. 114947/29-11-2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας Δαπανών για τα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027».
  19. Τη με α.π. 110565/17-11-2022 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ένσταση της παρ. 7 του άρθρ. 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))», όπως τροποποιήθηκε με τη με α.π. 8542/02.05.2024 (Β' 2855) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Τροποποίηση της υπ' αρ. 110565/17.11.2022 υπουργικής απόφασης «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]» (Β' 5958)».

- 20.Τη με α.π. 5483/20.01.2023 Κοινή Υπουργική Απόφαση «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (Β'390).
- 21.Την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C262/01).
- 22.Τη με αριθμό C(2021) 2594 final/19.4.21 Ανακοίνωση της Ε.Ε. «Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για την περίοδο 2022-2027».
- 23.Την Ανακοίνωση της Επιτροπής 2007/C/272/05 για την αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων της Επιτροπής με τις οποίες τα κράτη μέλη διατάσσονται να ανακτήσουν παράνομες και ασυμβίβαστες κρατικές ενισχύσεις.
- 24.Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003], όπως ισχύει.
- 25.Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για το ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως ισχύει.
- 26.Τη με α.π. 66021/29-06-2022 (ΦΕΚ3359/Β/30-06-2022) Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα: «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027».
- 27.Το με α.π. 92415/ΕΥΚΕ 6282/28.08.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες και Παρότρυνση Τήρησης Διαδικασιών προς Φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση Κρατικών Ενισχύσεων».
- 28.Τη με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (ΦΕΚ 841/Β/24.02.2022) Υπουργική Απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος & Ενέργειας «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 – Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει» (Β' 2471)».
- 29.Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/33169/2228/28.04.2023 έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας περί των υποχρεώσεων αξιολόγησης κλιματικής ανθεκτικότητας, στο πλαίσιο προβλέψεων άρθρου 73 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060.
- 30.Το με α.π. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27-10-2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
- 31.Το με α.π. 112292/27-11-2023 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021- 2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
- 32.Το με α.π. 35720/27-2-2025 έγγραφο ΕΥΘΥΠΣ με θέμα: «Παροχή επιπλέον διευκρινίσεων σε συνέχεια της με αριθ. πρωτ. οικ. 157460/ΕΞ2024/ΥΠΕΘΟΟ/25.10.2024 εγκυκλίου μας και προσαρμογή εντύπων (Υπόδειγμα 1 και Υπόδειγμα 2)».
- 33.Τον Ν. 4488/2017 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 137/τ. Α'/13-09-2017) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.
- 34.Τον Ν. 4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 139/30-07-2018) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- 35.Τον Ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 και άλλες διατάξεις» (Α' 137), όπως ισχύει.
- 36.Τον Ν. 5000/2022 (Α' 226) «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/2235 - Κύρωση Πρόσθετης Πράξης στο Νέο Συνυποσχετικό μεταξύ του Ελληνικού

Δημοσίου και της Ναυτιλιακής Κοινότητας και φορολογικές ρυθμίσεις για τη ναυτιλία - Επείγουσες φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις - Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων και του Δικτύου Κρατικών Ενισχύσεων - Μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις οικονομικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα», όπως ισχύει.

- 37.Τη με α.π. 217542 ΕΞ 2025/12-12-2025 ΚΥΑ «Λειτουργία Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσοнос σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) - Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσοнос Σημασίας» (Β' 6936).
- 38.Το με α.π. 17279ΕΞ/30-01-2026 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Διατύπωση γνώμης επί της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης για τη δράση «Επιχειρώ – Στερεά», στο πλαίσιο του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027».
- 39.Τη με α.π. 232/02-02-2026 Απόφαση Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας με θέμα: «Απόφαση έγκρισης 1ης Τροποποίησης της 53ης έκδοσης Εγγράφου Εξειδίκευσης του Περιφερειακού Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027».
- 40.Τη με α.π. 366/13-02-2026 απόφαση Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας με την οποία εγκρίθηκε ο προγραμματισμός των προσκλήσεων για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» Α' Εξάμηνου έτους 2026, της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027.
- 41.Τη με α.π. 446/26-02-2026 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027 με την οποία εγκρίθηκε η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής πράξεων της πρόσκλησης της Δράσης.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

1. Την Προκήρυξη της Δράσης «**Επιχειρώ Στερεά**» και την έγκριση της παρούσας αναλυτικής πρόσκλησης και των παραρτημάτων αυτής, που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της.
2. Η Δράση συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα (εθνικοί πόροι) και από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συγκεκριμένα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Εντάσσεται στο Πρόγραμμα «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027 και ειδικότερα στην Προτεραιότητα 1 «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου μετασχηματισμού της» και συμβάλλει στον Ειδικό Στόχο RSO1.3: «Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων (ΕΤΠΑ)».

Το ΕΤΠΑ συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών της Ένωσης και στην αντιμετώπιση της υστέρησης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών, μέσω της συμμετοχής στη διαρθρωτική προσαρμογή περιοχών με αναπτυξιακή καθυστέρηση και της αναβάθμισης περιοχών με βιομηχανική παρακμή, περιλαμβανομένης της βιώσιμης ανάπτυξης και της διαχείρισης περιβαλλοντικών προκλήσεων (Άρθρο 2 Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058).

Για λόγους μεγαλύτερης συμπληρωματικότητας, η χρηματοδότηση υλοποιείται με χρήση της Κοινής Στήριξης (άρθρο 25 Κ (ΕΕ) 2021/1060) για τη στήριξη παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο ενισχύσεων του ΕΚΤ+. Το ΕΚΤ+ στοχεύει στη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης, την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, την καταπολέμηση της φτώχειας, την προαγωγή της εκπαίδευσης, των δεξιοτήτων και της διά βίου μάθησης, καθώς και στην ανάπτυξη ενεργών, συνολικών και βιώσιμων πολιτικών ένταξης, σύμφωνα με το άρθρο 162 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Με αυτόν τον τρόπο συμβάλλει στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, σύμφωνα με το άρθρο 174 της ΣΛΕΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 9 της ΣΛΕΕ, το ΕΚΤ+ λαμβάνει υπόψη τις απαιτήσεις που

συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, την εγγύηση επαρκούς κοινωνικής προστασίας, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την επίτευξη υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

3. Η Δράση υλοποιείται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» και τον Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα (ΕΦΕΠΑΕ).
4. Η πρόσκληση παρέχει τη δυνατότητα επιλογής του θεσμικού πλαισίου χορήγησης των κρατικών ενισχύσεων, μεταξύ των κάτωθι δύο:
  - **Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis), ή**
  - **Κανονισμός (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ), όπως ισχύει και συγκεκριμένα για τις δαπάνες των άρθρων:**
    - 14 «Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις»
    - 18 «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ»
    - 19 «Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις»
    - 28 «Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ»
    - 41 «Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης».

Η επιχείρηση επιλέγει υποχρεωτικά την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης υπό το καθεστώς ενίσχυσης ενός εκ των δύο Κανονισμών. Η επιλογή αυτή δεν μπορεί να διαφοροποιηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

Η Δημόσια Δαπάνη της Δράσης ανέρχεται σε **12.000.000,00 €**, με δυνατότητα εντάξεων έως **16.000.000,00 €**.

5. Δικαιούχοι στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης είναι **υφιστάμενες, Πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις**, οι οποίες πληρούν το σύνολο των γενικών και επιπρόσθετων προϋποθέσεων συμμετοχής, όπως περιγράφονται αναλυτικά στο **Κεφάλαιο 5: «Δικαιούχοι – Όροι & Προϋποθέσεις Συμμετοχής»** της αναλυτικής πρόσκλησης και προτίθενται να υλοποιήσουν το επενδυτικό τους σχέδιο στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Ως **υφιστάμενες** νοούνται οι επιχειρήσεις που έχουν συσταθεί με **ημερομηνία έναρξης στην ΑΑΔΕ, πριν από τις 30/06/2023 και έχουν τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις (2023 & 2024)**.
6. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δραστηριοποιούνται κατά τη χρήση του 2024, και έως την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, σε τουλάχιστον έναν (1) επιλέξιμο ΚΑΔ (κύριος ή/και δευτερεύων) του Παραρτήματος Ι «Επιλέξιμοι Τομείς Δραστηριότητας (ΚΑΔ)» της πρόσκλησης.
7. Τα επενδυτικά σχέδια της πρόσκλησης θα πρέπει τεκμηριωμένα να συνδέονται **αποκλειστικά με έναν τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης**.
8. Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός των επενδυτικών σχεδίων καθορίζεται ως εξής:
  - Α) Σε επενδυτικά σχέδια όπου επιλέγεται ως καθεστώς ενίσχυσης ο **Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis)** κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός (σύνολο δημόσιας και ιδιωτικής δαπάνης) κυμαίνεται από **30.000€** έως **400.000€**.
  - Β) Σε επενδυτικά σχέδια όπου επιλέγεται ως καθεστώς ενίσχυσης ο **Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)** κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός (σύνολο δημόσιας και ιδιωτικής δαπάνης) κυμαίνεται από **200.000 €** έως **800.000 €**.

9. Η ένταση της ενίσχυσης των προτάσεων για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των σχεδίων στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης καθορίζεται ανάλογα με το επιλεγόμενο χρηματοδοτικό καθεστώς και σύμφωνα με τους κάτωθι πίνακες :

Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis)- ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Κατηγορία/ Υποκατηγορία Επιλέξιμης Δαπάνης	Δημόσια Επιχορήγηση (%)		Ιδιωτική συμμετοχή (%)	
	Βασική χρηματοδότηση	Χρηματοδότηση green project*	Βασική χρηματοδότηση	Χρηματοδότηση green project*
Για όλες τις κατηγορίες/ υποκατηγορίες ανεξαρτήτως μεγέθους ΜΜΕ	70%	75%	30%	25%

(*σύμφωνα με την αναλυτική πρόσκληση)

Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ) - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Κατηγορία/ Υποκατηγορία Επιλέξιμης Δαπάνης	Δημόσια Επιχορήγηση (%)		Ιδιωτική συμμετοχή (%)	
	Μεσαίες Επιχειρήσεις	Μικρές/Πολύ μικρές Επιχειρήσεις	Μεσαίες Επιχειρήσεις	Μικρές/Πολύ μικρές Επιχειρήσεις
02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων				
02.05 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.06 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.07 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.19 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.20 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.22 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.23 – Άρθρο 41	40%	50%	60%	50%
02.24 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
03. Δαπάνες για Κτίρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο				
03.10 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
03.13 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών				
04.11 – Άρθρο 18	50%	50%	50%	50%
04.20 – Άρθρο 18	50%	50%	50%	50%
04.26 – Άρθρο 18	50%	50%	50%	50%
04.29 – Άρθρο 18	50%	50%	50%	50%
04.30 – Άρθρο 28	50%	50%	50%	50%
06. Δαπάνες Λογισμικού				
06.07 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης				
07.04 – Άρθρο 19	50%	50%	50%	50%

10. Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η **ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης**, ανεξαρτήτως του επιλεγόμενου καθεστώτος ενίσχυσης. Η χρονική διάρκεια υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου ορίζεται σε είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης).
11. Η αίτηση χρηματοδότησης υποβάλλεται υποχρεωτικά ηλεκτρονικά, στην ελληνική γλώσσα, από τον δυνητικό δικαιούχο, μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ), επιλέγοντας τη δράση με την ένδειξη «**Επιχειρώ Στερεά**». Η αίτηση χρηματοδότησης συνοδεύεται από όλα τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά, που προβλέπονται στο Παράρτημα II: «Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης» της πρόσκλησης.

12. Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης (προτάσεων), παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Έναρξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης	Λήξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης
18-05-2026 ώρα 13:00	18-09-2026 ώρα 15:00

13. Η αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης είναι «συγκριτική» μεταξύ όλων των αιτήσεων που υποβάλλονται στα χρονικά περιθώρια που ορίζονται στη συνημμένη πρόσκληση. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει: α) Έλεγχο επιλεξιμότητας αίτησης χρηματοδότησης, σύμφωνα με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και β) Αξιολόγηση αίτησης με βάση βαθμολογούμενα κριτήρια, σύμφωνα με τα κριτήρια βαθμολόγησης. Η θετική αξιολόγηση της αίτησης προϋποθέτει την εκπλήρωση του συνόλου των κριτηρίων επιλεξιμότητας και την εκπλήρωση των ορίων βαθμολόγησης, σύμφωνα με την ανάλυση των κριτηρίων στο Παράρτημα III: «Τυπικές Προϋποθέσεις Συμμετοχής και Κριτήρια Αξιολόγησης» της συνημμένης πρόσκλησης. Προβλέπεται διαδικασία υποβολής ενστάσεων κατά των αποτελεσμάτων αξιολόγησης εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επομένη ημέρα της κοινοποίησης των αποτελεσμάτων της μέσω του ΟΠΣΚΕ.
14. Τα σχέδια που θα ενταχθούν, θα υλοποιηθούν με βάση την αναλυτική πρόσκληση της Δράσης, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Απόφασης. Στην πρόσκληση της δράσης περιγράφονται αναλυτικά οι προϋποθέσεις συμμετοχής, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τρόπος υποβολής των σχεδίων, η διαδικασία εξέτασης, αξιολόγησης και ένταξής τους, ο τρόπος καταβολής των χρηματοδοτήσεων, η διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου υλοποίησής τους, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, καθώς και οι λοιποί όροι της δράσης.
15. Η παρούσα πρόσκληση να δημοσιευθεί στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και να αναρτηθεί στις ιστοσελίδες της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» (www.stereaellada.gr), του ΕΣΠΑ (www.espa.gr), του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr) και της ΑΝ.ΔΙΑ., η οποία είναι εταίρος του ΕΦΕΠΑΕ (www.andia.gr).
16. Για τυχόν περαιτέρω πληροφορίες επί της πρόσκλησης, οι ενδιαφερόμενοι δύνανται να διατυπώνουν και να υποβάλλουν τα ερωτήματά τους ηλεκτρονικά στη διεύθυνση stereaellada@mou.gr.
17. Για τυχόν θέματα τεχνικής φύσης οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στο helpdesk του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) μέσα από τον διαδικτυακό τόπο opske.gr.

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΦΑΝΗΣ Χ. ΣΠΑΝΟΣ

Συνημμένα:

- Η αναλυτική πρόσκληση «Επιχειρώ Στερεά» με τα παραρτήματά της.

Κοινοποίηση:

- Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΠεΠ)
- Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥ-ΠΣ)
- Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)
- Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ)
- Αναπτυξιακή Διαχειριστική Στερεάς Ελλάδος & Θεσσαλίας (ΑΝ.ΔΙΑ.)

Εσωτ. Διανομή:

Μονάδες Α, Β2, Γ
Προϊστάμενος ΕΥΔ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “Στερεά Ελλάδα” 2021-2027

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 01 (ΕΤΠΑ): ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΟΥ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΚΑΙ ΞΕΥΠΝΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ RSO1.3 (ΕΤΠΑ): Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ

«Επιχειρώ Στερεά»

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ 2026

Περιεχόμενα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ	12
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	17
2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	18
3. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	22
4. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	25
5. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	25
5.1. Δικαιούχοι – Γενικές προϋποθέσεις συμμετοχής	25
5.2. Επιπρόσθετες προϋποθέσεις συμμετοχής ανά επιλεγόμενο καθεστώς ενίσχυσης	30
5.2.1. Αιτήσεις χρηματοδότησης με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis)	30
5.2.2. Αιτήσεις χρηματοδότησης με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)	31
6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	32
6.1. Ειδικά θέματα επιλεξιμότητας σε συγκεκριμένους τομείς	32
6.2. Ειδικά θέματα σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2023/2831	33
6.3. Ειδικά θέματα σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2014/651	34
7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	35
7.1. Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών	35
7.2. Ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης	39
7.3. Γενικές επισημάνσεις και πρόσθετες διευκρινίσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών	52
8. ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ & ΕΝΤΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	54
8.1. Καθεστώτα ενίσχυσης	54
8.2. Εντάσεις ενίσχυσης	54
9. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	55
9.1. Προϋπολογισμός έργων	55
9.2. Διάρκεια έργων	56
10. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ	56
10.1. Δημόσια Δαπάνη	57
10.2. Ιδιωτική Συμμετοχή	57
10.3. Σώρευση Ενισχύσεων	59
10.3.1. Σώρευση ενισχύσεων Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 (De Minimis)	59
10.3.2. Σώρευση ενισχύσεων Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)	59
11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	60
12. ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ -ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	64
12.1. Όργανα Αξιολόγησης Αιτήσεων Χρηματοδότησης	64
12.2. Διαδικασία -Κριτήρια αξιολόγησης	65
12.3. Έγκριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης	68
12.4. Διαδικασία ενστάσεων	70
13. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	71
13.1. Παρακολούθηση πράξεων – επαλήθευσεις – πιστοποιήσεις	71
13.2. Αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης	72
13.3. Επαλήθευση πράξεων	73
13.4. Παραλαβή αποτελεσμάτων επαλήθευσης – αντιρρήσεις δικαιούχου	76
13.5. Εξόφληση δαπανών πράξεων	77
13.6. Καταβολή ενίσχυσης	82
14. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ	83
14.1. Είδη τροποποιήσεων και προϋποθέσεις υποβολής	83
14.2. Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας	85
14.3. Τροποποιήσεις Στοιχείων με Διαλειτουργική Ενημέρωση των πεδίων του ΟΠΣΚΕ	85
14.4. Τροποποιήσεις μείζονος σημασίας	85

14.5. Εξέταση – έγκριση τροποποιήσεων.....	87
15. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΕΡΓΩΝ	88
16. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	90
16.1. Υποχρεώσεις Δικαιούχων κατά την Υλοποίηση της Πράξης.....	90
16.2. Υποχρεώσεις δικαιούχων μετά την ολοκλήρωση της πράξης (μακροχρόνιες υποχρεώσεις)	92
16.3. Διαδικασία Παρακολούθησης Τήρησης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων Δικαιούχων	93
17. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ.....	95
18. ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2016/679.....	96
19. ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ – ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΝΑΚΤΗΣΗ	97
20. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	98
21. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ	98
Παράρτημα I: Επιλέξιμοι κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ).....	99
Παράρτημα II: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης	108
Παράρτημα III: Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης	121
Παράρτημα IV: Ορισμός ΜΜΕ	131
Παράρτημα V: Ορισμός Προβληματικών Επιχειρήσεων.....	135
Παράρτημα VI: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων	136
Παράρτημα VII: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου	153
Παράρτημα VIII: Δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης.....	165
Παράρτημα IX: Εξασφάλιση της Προσβασιμότητας στα Άτομα με Αναπηρία	168
Παράρτημα X: Τεκμηρίωση κλιματικής ανθεκτικότητας	171
Παράρτημα XI: Υποστηρικτική Λίστα για την αξιολόγηση και επιλογή προτάσεων και την επαλήθευση πράξεων βάσει του χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων	175
Παράρτημα XII: Υπόδειγμα Πίνακα Οικονομικών Στοιχείων.....	179

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΑΙΕ (Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης)	Το ποσό της ενίσχυσης, εάν είχε παρασχεθεί υπό μορφή επιχορήγησης στον δικαιούχο κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων.
Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Δαπανών	Αίτημα του Δικαιούχου που υποβάλλεται στο ΟΠΣΚΕ και αποστέλλεται στον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του.
Αίτημα Χρηματοδότησης	Αίτηση που υποβάλλεται από τους υποψηφίους Δικαιούχους μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) κάνοντας χρήση του τυποποιημένου στο ΟΠΣΚΕ Εντύπου Υποβολής Αίτησης Χρηματοδότησης, η οποία ελέγχεται και αξιολογείται προκειμένου να κριθεί αν είναι επιλέξιμη προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο της Δράσης.
ΆμεΑ	Άτομα με αναπηρία. Ο όρος αναφέρεται σε άτομα με κινητική ή/και αισθητηριακή αναπηρία (προβλήματα όρασης και ακοής) ή/και ψυχική/νοητική/ γνωστική κ.λπ. αναπηρία.
Αναθέτουσα αρχή	Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.
Αρχή Ελέγχου	Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή οντότητα, λειτουργικά ανεξάρτητη από τη Διαχειριστική Αρχή και την Αρχή Πιστοποίησης, η οποία ορίζεται από το Κράτος Μέλος για κάθε Πρόγραμμα και είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της ουσιαστικής λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Στην Ελλάδα είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ).
Αρχική επένδυση (αφορά επενδύσεις σύμφωνα με τον ΓΑΚ)	α) επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σχετικά με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> - δημιουργία νέας εγκατάστασης - επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης - διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε προηγουμένως η εγκατάσταση ή - θεμελιώδης αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση ή β) απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί. Η απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης δεν χαρακτηρίζεται αρχική επένδυση. Συνεπώς, η επένδυση αντικατάστασης δεν συνιστά αρχική επένδυση.
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	Τα στοιχεία ενεργητικού που δεν έχουν φυσική ή χρηματοοικονομική υπόσταση, όπως δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, τεχνονγνωσία ή άλλη διανοητική ιδιοκτησία.
ΑΦΜ	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου.
Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό	Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής απόφασης ένταξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση υλοποίησης της πράξης.
ΓΑΚ (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός)	Ο Κανονισμός 2014/651, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης.

ΔΑ (Διαχειριστική Αρχή)	Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ορίζεται από το Κράτος Μέλος για τη διαχείριση του Προγράμματος.
Δημόσια Συνεισφορά	Κάθε συνεισφορά για τη χρηματοδότηση πράξεων η οποία προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή οποιονδήποτε ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) που έχει ιδρυθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 20 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (39), τον προϋπολογισμό της Ένωσης που διατίθεται στα Ταμεία, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημόσιων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου και, προκειμένου να προσδιοριστεί το ποσοστό συγχρηματοδότησης για προγράμματα ή τις προτεραιότητες του ΕΚΤ+, σε αυτήν είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται τυχόν χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι.
Δημοσιονομική διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή/και εθνικής συμμετοχής σε μία πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησης της από τα προγράμματα της προγραμματικής περιόδου, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.
Δικαιούχος	Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας αρμόδιος για την ένταξη και υλοποίηση πράξεων. Στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης, οι δικαιούχοι είναι δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις που εκτελούν μεμονωμένο έργο και λαμβάνουν δημόσια ενίσχυση. Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης ως δικαιούχος χαρακτηρίζεται η επιχείρηση που υποβάλλει την αίτηση χρηματοδότησης και φέρει την ευθύνη έναντι του ΕΦΕΠΑΕ και της ΕΥΔ ΠΣΕ, για την υλοποίηση της υποβαλλόμενης αίτησης χρηματοδότησης (πράξης).
Δράση	Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται από τη Διαχειριστική Αρχή μέσω της πρόσκλησης και της συνοδευτικής αναλυτικής παρουσίασης αυτής βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται οι πράξεις.
Δυνητικός Δικαιούχος	Η κάθε επιχείρηση που έχει υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης (πράξη), αλλά δεν έχει εκδοθεί η οριστική απόφαση ένταξης.
ΕΔΕΛ	Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου.
ΕΔΕΤ Ταμεία	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία: α) Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης , β) Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο , γ) Ταμείο Συνοχής , δ) Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης , ε) Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας , στ) Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης , ζ) Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και η) Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση.
ΕΜΕ (Ετήσια Μονάδα Εργασίας)	Σύμφωνα με το Παράρτημα Ι: «ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ» του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 2014/651 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 2023/1315 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία), ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Η μία ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά ένα ημερολογιακό έτος (40 ώρες εβδομαδιαίως επί 52 εβδομάδες/12 μήνες). Η εργασία ενός ατόμου που δεν έχει εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκε με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχιακά

	υπολογίζεται ως κλάσμα ΕΜΕ.
Έμμεσες δαπάνες	Δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση της πράξης, αλλά πραγματοποιούνται σε ευθεία συσχέτιση με τις άμεσες δαπάνες οι οποίες αποδίδονται σε αυτή.
Έναρξη εργασιών (αφορά επενδύσεις σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ)2014/651 (ΓΑΚ))	Το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση, είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού, είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης, που καθιστά μη αναστρέψιμη την υλοποίηση της επένδυσης. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και οι εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται «έναρξη εργασιών». Για τις εξαγορές, ως «έναρξη των εργασιών» νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση.
Ενιαία επιχείρηση (αφορά επενδύσεις σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 - de minimis)	<p>Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται, οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από της ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:</p> <p>α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης,</p> <p>β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου της επιχείρησης,</p> <p>γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δύναμι ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας,</p> <p>δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.</p> <p>Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται επίσης, ενιαία επιχείρηση.</p> <p>Σε περίπτωση συγχωνύσεων, ή εξαγορών, οι προηγούμενες ενισχύσεις ή σσνος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ή σσνος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το όριο που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 3 του Καν.(ΕΕ) 2023/2831, δηλαδή το ποσό των 300.000 ευρώ. Οι ενισχύσεις ή σσνος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες.</p> <p>Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ή σσνος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ή σσνος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ή σσνος σημασίας κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.</p>
Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ή ανανεώσιμη ενέργεια	Η ενέργεια από ανανεώσιμες μη ορυκτές πηγές ήτοι αιολική, ηλιακή (ηλιακή θερμική και ηλιακή φωτοβολταϊκή) και γεωθερμική ενέργεια, ενέργεια του περιβάλλοντος, παλιρροϊκή, κυματική και λουπές μορφές ενέργειας των ωκεανών, υδροηλεκτρική, από βιομάζα, ενέργεια από τα εκλυόμενα στους χώρους υγειονομικής ταφής αέρια, από τα αέρια που παράγονται σε σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων και τα βιοαέρια (παρ.1 άρθρο 2 Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328

	της 21.12.2018, σ. 82)).
Ενιαίο επενδυτικό σχέδιο (αφορά επενδύσεις σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ))	Κάθε αρχική επένδυση του ίδιου Δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), η οποία αφορά την ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα και αρχίζει εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση στην ίδια περιφέρεια επιπέδου 3 της ονοματολογίας εδαφικών στατιστικών μονάδων, θεωρείται ότι ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό έργο. Όταν το ενιαίο επενδυτικό έργο αποτελεί μεγάλο επενδυτικό έργο (δηλ. επενδυτικό έργο άνω των πενήντα (50) εκ. ευρώ), το συνολικό ποσό της ενίσχυσης για το ενιαίο επενδυτικό έργο δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης για μεγάλα επενδυτικά έργα.
Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας	Όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 (Ο.Υ ΕΕ L 2831/13.12.2023) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται ανά κράτος μέλος σε μία ενιαία επιχείρηση δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000€ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση).
Επενδυτικό σχέδιο (ή πράξη ή έργο)	Το σύνολο των στοιχείων που συμπεριλαμβάνονται στην Αίτηση Χρηματοδότησης του δυνητικού Δικαιούχου (επιχείρησης) στο πλαίσιο της Πρόσκλησης της Δράσης. Το επενδυτικό σχέδιο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος.
Επιχορηγούμενος προϋπολογισμός Έργο (ή επενδυτικό σχέδιο ή πράξη)	Δημόσια χρηματοδότηση και ιδιωτική συμμετοχή (χωρίς ΦΠΑ).
ΕΣΣΕ/ RIS3	Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης.
ΕΣΠΑ 2021 - 2027	Η C(2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.7.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (ΕΣΠΑ 2021-2027).
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.
ΕΥΔ ΠΣΕ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα».
ΕΥΚΕ - ΧΕ	Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων.
ΕΦ	Ενδιάμεσος Φορέας: Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας Διαχειριστικής Αρχής ή Αρχής Πιστοποίησης ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος τέτοιας αρχής σε σχέση με δικαιούχους που υλοποιούν πράξεις. Για την παρούσα πρόσκληση ΕΦ είναι ο Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ).
ΕΦΕΠΑΕ	Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας.
Ημερομηνία έναρξης πράξης	Ως ημερομηνία έναρξης της πράξης για τις ανάγκες παρακολούθησης αυτής, (π.χ. διάρκεια πράξης), ορίζεται η ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης).
Ιδιωτική συμμετοχή	Κάθε συμμετοχή από ιδιωτικά κεφάλαια (ίδια κεφάλαια ή εξωτερική χρηματοδότηση ή συνδυασμό αυτών) για την υλοποίηση της πράξης.
ΚΑΔ	Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας.
ΚΕΔΕ	Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.
Κρατική ενίσχυση	Ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).
Μετεγκατάσταση (αφορά επενδύσεις σύμφωνα με τον ΓΑΚ)	Ορίζεται «η μεταφορά της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας ή μέρους αυτής από επιχειρηματική εγκατάσταση στο έδαφος συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας ΕΟΧ (αρχική εγκατάσταση) σε επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία πραγματοποιείται η ενισχυόμενη επένδυση στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας ΕΟΧ (ενισχυόμενη εγκατάσταση). Μεταφορά υπάρχει όταν το προϊόν ή η υπηρεσία στην αρχική και στην ενισχυόμενη εγκατάσταση εξυπηρετεί, τουλάχιστον εν μέρει, τον ίδιο σκοπό και καλύπτει τις απαιτήσεις ή τις ανάγκες του ίδιου

	τύπου πελατών και χάνονται θέσεις εργασίας στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα σε μία από τις αρχικές εγκαταστάσεις του δικαιούχου στον ΕΟΧ».
ΜΜΕ	Πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.
Οικονομικός Υπεύθυνος Έργου	Είναι αρμόδιος για να πραγματοποιεί τις καταχωρήσεις των παραστατικών και πληρωμών για λογαριασμό του Δικαιούχου στο ΟΠΣΚΕ και να αναρτά/διαχειρίζεται τα δικαιολογητικά. Ο Οικονομικός υπεύθυνος πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο που διαθέτει επίσης προφίλ στο ΟΠΣΚΕ (δύναται να ταυτίζεται με τον Συντονιστή ΟΠΣΚΕ).
ΟΠΣΚΕ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων: το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την υλοποίηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων.
Παρατυπία	Κάθε παράβαση διάταξης του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα που εμπλέκεται στη θέσπιση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με καταλογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης στον προϋπολογισμό αυτής.
Πράξη (ή επενδυτικό σχέδιο ή έργο)	Βλ. επεξήγηση όρου «επενδυτικό σχέδιο».
Πρόγραμμα	Έγγραφο το οποίο καταρτίζεται από τα αρμόδια Υπουργεία, Περιφέρειες και τους λοιπούς αρμόδιους εταίρους και εγκρίνεται από την Επιτροπή και το οποίο καθορίζει μία αναπτυξιακή στρατηγική που θα επιτευχθεί με τη συνδρομή ενός ή περισσοτέρων ΕΔΕΤ.
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
ΤΠΥ	Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών.
ΥΑΕΚΕΔ	Η με Α.Π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 – 2027».
Υπεύθυνος του Έργου/ της πράξης	Φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει την ευθύνη για την υλοποίηση της πράξης από πλευράς επιχείρησης.
ΦΟΑ	Φυσικό και Οικονομικό Αντικείμενο.
Φορέας επένδυσης/Φορέας υλοποίησης	Άτυπος, εναλλακτικός τρόπος περιγραφής των δικαιούχων στο πλαίσιο των καθεστώτων ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης.
Φορέας χρηματοδότησης	Η Περιφέρεια η οποία έχει την ευθύνη απόδοσης των πιστώσεων στον δικαιούχο ή στον Ενδιάμεσο Φορέα στην περίπτωση πράξεων κρατικών ενισχύσεων. Στην περίπτωση της παρούσας πρόσκλησης νοείται η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.
Χαρακτήρας κινήτρου (αφορά επενδύσεις σύμφωνα με τον ΓΑΚ)	Όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 2014/651 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 2023/1315 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία), θεωρείται ότι οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, εάν ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης στο οικείο κράτος μέλος πριν από την έναρξη των εργασιών για την πράξη ή τη δραστηριότητα. Η αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης, περιγραφή της πράξης, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης, τον τόπο εκτέλεσης της πράξης και κατάλογο των δαπανών της πράξης.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δράση «**Επιχειρώ Στερεά**» στοχεύει στη χρηματοδότηση και υλοποίηση πράξεων, που εντάσσονται αποκλειστικά στους τομείς της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Συγκεκριμένα αφορά σε ενίσχυση υφιστάμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους, τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των μεθόδων παραγωγής/ λειτουργίας τους, μέσω αξιοποίησης σύγχρονων τεχνολογιών και ανάπτυξης καινοτομίας, την ανάπτυξη/ενίσχυση της εξωστρέφειάς τους, τη βελτίωση της περιβαλλοντικής τους επίδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της χρήσης μεθόδων, εργαλείων και βέλτιστων πρακτικών σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, αναβάθμισης της ενεργειακής τους απόδοσης και εφαρμογής των αρχών της κυκλικής οικονομίας.

Εντάσσεται στην Προτεραιότητα 01 του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027: «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου μετασχηματισμού της Περιφέρειας» και ειδικότερα στον Ειδικό Στόχο RSO1.3. «Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων (ΕΤΠΑ)».

Οι Δείκτες Εκρών και Αποτελέσματος που αφορούν στη Δράση είναι:

Κωδικός Δείκτη	Τίτλος Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Περιγραφή δεικτών / Οδηγίες συμπλήρωσης
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ			
RCO01	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	επιχειρήσεις	Ο δείκτης μετρά όλες τις επιχειρήσεις που ενισχύονται, ανεξαρτήτως της μορφής της ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνεια, επιδότηση επιτοκίου, εγγύηση πιστώσεων, κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών ή άλλο χρηματοπιστωτικού μέσου κλπ.) <i>Συμπληρώνεται τιμή στόχος 1 ανά επιχείρηση.</i>
RCO02	Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	Ο δείκτης μετρά όλες τις επιχειρήσεις που ενισχύονται με επιχορηγήσεις. <i>Συμπληρώνεται τιμή στόχος 1 ανά επιχείρηση. Στο πλαίσιο της δράσης RCO01 = RCO02.</i>
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ			
RCR01	Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν σε υποστηριζόμενες οντότητες	Ισοδύναμα Ανθρωποέτη	Ο δείκτης μετρά το πλήθος των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν, εκφρασμένες σε μέσα ετήσια ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ), από την υλοποίηση της ενισχυόμενης επένδυσης/έργου. <i>Ο δείκτης υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ των ετήσιων ΙΠΑ πριν από την έναρξη του έργου (το 12μηνο πριν τον μήνα υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης) και ενός έτους μετά την ολοκλήρωση του έργου σύμφωνα με τη δραστηριότητα που υποστηρίζεται. Το πρότυπο ΙΠΑ που θα χρησιμοποιηθεί είναι οι Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ).</i>
RCR02	Ιδιωτικές επενδύσεις οι οποίες συμπληρώνουν τη δημόσια στήριξη (εκ της οποίας: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)	ευρώ	Συνολική ιδιωτική συνεισφορά πόρων σε έργα που συγχρηματοδοτούνται σε €. Ο δείκτης καλύπτει επίσης το μη επιλέξιμο μέρος του κόστους του έργου, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. <i>Το ποσό συμπληρώνεται κατά την υποβολή της Αίτησης Χρηματοδότησης και επικαιροποιείται κατά την έγκριση και καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.</i>

2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Το βασικό νομοθετικό πλαίσιο βάσει του οποίου θα υλοποιηθεί η δράση είναι:

- Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (Α' 98) και διατηρήθηκε σε ισχύ με τη διάταξη του άρθρου 119 παρ. 22 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
- Ο Ν. 3852/2010 (Β' 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως ισχύει.
- Ο Ν. 4622/2019 (ΦΕΚ/Α/133/07.08.2019) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης», όπως ισχύει.
- Ο Ν. 4555/2018 (Α' 133) «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
- Η με αριθμό C(2021) 5617 final/29.07.2021 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (ΕΣΠΑ 2021-2027).
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων, όπως ισχύει.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής, όπως ισχύει.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2013/1296, όπως ισχύει.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (OJ L_15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), όπως ισχύει.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2014/651 (O.J EE L 187/1/26.6.2014) της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 και ισχύει (O.J EE L 167/1 της 30.6.2023).
- Η απόφαση της Επιτροπής των ΕΚ με αριθμό C(2023) 6801 final/16.10.2023 «Τροποποίηση του χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για την Ελλάδα. Υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA.109322 (2023/N) (1 Ιανουαρίου 2022-31 Δεκεμβρίου 2027)», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Ο Ν.4914/2022 (Α' 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
- Η με αριθμό C(2022) 6255/29-08-2022 (CCI 2021EL16FFPR012) απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027, όπως

τροποποιήθηκε με τη με αριθμό C(2024) 3380 final/1505-2024 απόφαση (1^η αναθεώρηση Προγράμματος) και ισχύει.

- Η με α.π. 84539/02-09-2022 (Β' 4702) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την «Αναδιάρθρωση της «Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 (Α' 61) και αντικατάσταση της υπό στοιχεία 32667/ΕΥΘΥ 325/23-03-2015 (Β' 717) υπουργικής απόφασης».
- Το π.δ. 148/2010 (Α' 241) «Οργανισμός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας», όπως ισχύει.
- Η με αρ. 27/03-11-2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λαμίας με την οποία ανακηρύχθηκαν ο Περιφερειάρχης και τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου Στερεάς Ελλάδας.
- Η με α.π. 748/17-03-2025 Απόφαση του Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας με θέμα: «Ορισμός του ΕΦΕΠΑΕ, ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027 και ανάθεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για τη διαχείριση Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων».
- Η με α.π. 114947/29-11-2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας Δαπανών για τα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027».
- Η με α.π. 110565/17-11-2022 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ένσταση της παρ. 7 του άρθρ. 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))», όπως τροποποιήθηκε με τη με α.π. 8542/02.05.2024 (Β' 2855) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Τροποποίηση της υπ' αρ. 110565/17.11.2022 υπουργικής απόφασης «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]» (Β' 5958)».
- Η με α.π. 5483/20.01.2023 Κοινή Υπουργική Απόφαση «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (Β' 390).
- Η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C262/01).
- Η με αριθμό C (2021) 2594 final/19.4.21 Ανακοίνωση της Ε.Ε. «Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για την περίοδο 2022-2027».
- Η Ανακοίνωση της Επιτροπής 2007/C/272/05 για την αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων της Επιτροπής με τις οποίες τα κράτη μέλη διατάσσονται να ανακτήσουν παράνομες και ασυμβίβαστες κρατικές ενισχύσεις.
- Η Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003], όπως ισχύει.
- Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για το ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως ισχύει.
- Η με α.π. 66021/29-06-2022 (ΦΕΚ3359/Β/30-06-2022) Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα: «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027».
- Το με α.π. 92415/ΕΥΚΕ 6282/28.08.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες και Παρότρυνση Τήρησης Διαδικασιών προς Φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση Κρατικών Ενισχύσεων».
- Η με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (ΦΕΚ 841/Β/24.02.2022) Υπουργική Απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος & Ενέργειας «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 – Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει» (Β' 2471)».

- Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/33169/2228/28.04.2023 έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας περί των υποχρεώσεων αξιολόγησης κλιματικής ανθεκτικότητας, στο πλαίσιο προβλέψεων άρθρου 73 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060.
- Το με α.π. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27-10-2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
- Το με α.π. 112292/27-11-2023 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021- 2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
- Το με α.π. 35720/27-2-2025 έγγραφο ΕΥΘΥΠΣ με θέμα: «Παροχή επιπλέον διευκρινίσεων σε συνέχεια της με αριθ. πρωτ. οικ. 157460/ΕΞ2024/ΥΠΕΘΟΟ/25.10.2024 εγκυκλίου μας και προσαρμογή εντύπων (Υπόδειγμα 1 και Υπόδειγμα 2)».
- Ο Ν. 4488/2017 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 137/τ. Α'/13-09-2017) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.
- Ο Ν. 4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 139/30-07-2018) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Ο Ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 και άλλες διατάξεις» (Α' 137), όπως ισχύει.
- Ο Ν. 5000/2022 (Α' 226) «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/2235 - Κύρωση Πρόσθετης Πράξης στο Νέο Συνυποσχετικό μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Ναυτιλιακής Κοινότητας και φορολογικές ρυθμίσεις για τη ναυτιλία - Επείγουσες φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις - Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων και του Δικτύου Κρατικών Ενισχύσεων - Μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις οικονομικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα», όπως ισχύει.
- Η με α.π. 217542 ΕΞ 2025/12-12-2025 ΚΥΑ «Λειτουργία Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) - Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας» (Β' 6936).
- Το με α.π. 17279ΕΞ/30-01-2026 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Διατύπωση γνώμης επί της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης για τη δράση «Επιχειρώ – Στερεά», στο πλαίσιο του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027».
- Η με α.π. 232/02-02-2026 Απόφαση Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας με θέμα: «Απόφαση έγκρισης 1ης Τροποποίησης της 53ης έκδοσης Εγγράφου Εξειδίκευσης του Περιφερειακού Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027».
- Η με α.π. 366/13-02-2026 απόφαση Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας με την οποία εγκρίθηκε ο προγραμματισμός των προσκλήσεων για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» Α' Εξάμηνου έτους 2026, της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027.
- Τη με α.π. 446/26-02-2026 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027 με την οποία εγκρίθηκε η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής πράξεων της πρόσκλησης της Δράσης.

Η πρόσκληση παρέχει τη δυνατότητα επιλογής του θεσμικού πλαισίου χορήγησης των κρατικών ενισχύσεων, μεταξύ των κάτωθι δύο:

- **Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis), ή**
- **Κανονισμός (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ), όπως ισχύει και συγκεκριμένα για τις δαπάνες των άρθρων:**

- 14 «Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις»
- 18 «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ»
- 19 «Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις»
- 28 «Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ»
- 41 «Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης».

Η επιχείρηση επιλέγει υποχρεωτικά την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης υπό το καθεστώς ενίσχυσης ενός εκ των δύο Κανονισμών. Η επιλογή αυτή δεν μπορεί να διαφοροποιηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο

Σημειώνεται ότι:

- Οι ενισχύσεις που επιλέγεται να χορηγηθούν με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2014/651 όπως ισχύει, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 2 ή 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις αυτές πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του Κεφαλαίου Ι του Κανονισμού και αναλόγως των χρησιμοποιούμενων άρθρων: άρθρο 14 «Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις», άρθρο 18 «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ», άρθρο 19 «Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις», άρθρο 28 «Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ» και άρθρο 41 «Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης» του ειδικού μέρους του ίδιου Κανονισμού. Στην περίπτωση χρήσης του άρθρου 14, χρηματοδοτείται αποκλειστικά η αρχική επένδυση υφιστάμενης επιχείρησης. Ειδικότερα, το επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να αφορά την επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με τη δημιουργία νέας εγκατάστασης ή την επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης, ή τη διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε (η επιχείρηση) προηγουμένως η εγκατάσταση ή τη θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση.
- Οι ενισχύσεις που επιλέγεται να χορηγηθούν με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 όπως ισχύει συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 2 ή 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις αυτές πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του Καν. (Ε.Ε.) 2023/2831.
- Η κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων σε Μεγάλες, Μεσαίες, Μικρές & Πολύ Μικρές γίνεται σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (Παράρτημα IV: «Ορισμός ΜΜΕ» της παρούσας πρόσκλησης), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Για την πιθανή σώρευση ενισχύσεων σε ένα συγκεκριμένο έργο ισχύουν τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 8 του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ), καθώς και στο άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 (De Minimis).
- Πρέπει να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως ορίζονται στα άρθρα 46-50 και Παράρτημα ΙΧ του ΕΚ 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων. Η υποβολή αιτήσεων των δικαιούχων στο πλαίσιο της πρόσκλησης σημαίνει και αποδοχή από μέρους τους των όρων δημοσιότητας.

- Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων, όπως αυτά προβλέπονται στο Άρθρο 49, παρ. 2 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060, στο Παράρτημα ΙΧ αυτού και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.
- Κατά την εκτέλεση του έργου τηρείται η ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ειδικότερα ο ν.4624/2019 (Α' 137) «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
- Οι επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στη δράση πρέπει να συνεκτιμούν και να προασπίζουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, να αποτρέπουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού και να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021.
- Οι επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στη δράση θα πρέπει να τηρούν τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.
- Το κράτος υποχρεούται να αναστείλει τη χορήγηση νέας ενίσχυσης σε επιχείρηση κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

3. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση εντάσσεται στο Πρόγραμμα «Στερεά Ελλάδα» 2021-2027, στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 1: «Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ», της Προτεραιότητας 01: «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου μετασχηματισμού της» και ειδικότερα του Ειδικού Στόχου RSO1.3: «Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων (ΕΤΠΑ)».

Σκοπός της Δράσης είναι η ενίσχυση πράξεων υφιστάμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων (ΜΜΕ) της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (ΠΣΕ), υπό τις προϋποθέσεις που θέτει η παρούσα πρόσκληση, σε δραστηριότητες της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ/RIS3).

Τα επενδυτικά σχέδια της πρόσκλησης θα πρέπει τεκμηριωμένα να συνδέονται αποκλειστικά με έναν τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, προκειμένου να είναι επιλέξιμα.

Στο πλαίσιο της δράσης «Επιχειρώ Στερεά» επιδιώκεται:

- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας, καθώς και η υποστήριξη των μικρών, πολύ μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων της Στερεάς Ελλάδας για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό τους.
- Η ενίσχυση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων.
- Η παραγωγή νέων ή/και η αναβάθμιση ήδη παραγόμενων προϊόντων και παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και η υιοθέτηση σύγχρονων μεθόδων και διαδικασιών παραγωγής.
- Η ενσωμάτωση καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία ή/και στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων.

- Η αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης των επιχειρήσεων και η εφαρμογή διαδικασιών κυκλικής οικονομίας.
- Η υλοποίηση έργων που θα καταστήσουν τις επιχειρήσεις πιο φιλικές προς το περιβάλλον.
- Η δημιουργία και διατήρηση νέων θέσεων εργασίας.

Ειδικότερα, ενισχύονται πράξεις επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, ανάλογα με το επιλεχθέν καθεστώς ενίσχυσης, από **30.000€** έως **400.000€** για την περίπτωση επιλογής του **Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (de minimis)** και από **200.000€** έως **800.000€** για την περίπτωση επιλογής του **Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)**, όπως ισχύει.

Τα ποσοστά ενίσχυσης του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, βάσει των οποίων προσδιορίζεται η δημόσια χρηματοδότηση της πράξης, ορίζονται στο Κεφάλαιο 8: «Καθεστώςτα και εντάσεις ενίσχυσης» της πρόσκλησης, ανάλογα με τη χρήση του καθεστώτος ενίσχυσης και το μέγεθος της επιχείρησης.

Για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων στη Δράση, οι επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών αναφέρονται αναλυτικά στο Κεφάλαιο 7: «Επιλέξιμες δαπάνες» της παρούσης.

Η Δημόσια Δαπάνη της Δράσης ανέρχεται σε **12.000.000,00 €**, με δυνατότητα εντάξεων έως **16.000.000,00 €**. Η Δημόσια Δαπάνη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνική Συμμετοχή.

Το ΕΤΠΑ συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών της Ένωσης και στην αντιμετώπιση της υστέρησης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών, μέσω της συμμετοχής στη διαρθρωτική προσαρμογή περιοχών με αναπτυξιακή καθυστέρηση και της αναβάθμισης περιοχών με βιομηχανική παρακμή, περιλαμβανομένης της βιώσιμης ανάπτυξης και της διαχείρισης περιβαλλοντικών προκλήσεων (Άρθρο 2 Καν. (ΕΕ) 2021/1058).

Για λόγους μεγαλύτερης συμπληρωματικότητας, η χρηματοδότηση υλοποιείται με χρήση της Κοινής Στήριξης (άρθρο 25 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060) για τη στήριξη παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο ενισχύσεων του ΕΚΤ+. Το ΕΚΤ+ στοχεύει στη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης, την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, την καταπολέμηση της φτώχειας, την προαγωγή της εκπαίδευσης, των δεξιοτήτων και της διά βίου μάθησης, καθώς και στην ανάπτυξη ενεργών, συνολικών και βιώσιμων πολιτικών ένταξης, σύμφωνα με το άρθρο 162 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Με αυτόν τον τρόπο συμβάλλει στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, σύμφωνα με το άρθρο 174 της ΣΛΕΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 9 της ΣΛΕΕ, το ΕΚΤ+ λαμβάνει υπόψη τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, την εγγύηση επαρκούς κοινωνικής προστασίας, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την επίτευξη υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης (προτάσεων), παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Έναρξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης	Λήξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης
18-05-2026 ώρα 13:00	18-09-2026 ώρα 15:00

Η ΕΥΔ ΠΣΕ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης των ανωτέρω ημερομηνιών με βάση την πορεία υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης. Κάθε τροποποίηση των ανωτέρω στοιχείων θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» www.stereaellada.gr, του ΕΣΠΑ www.espa.gr, του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr και της ΑΝ.ΔΙΑ www.andia.gr.

Η διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης των επενδυτικών σχεδίων είναι **συγκριτική**.

Τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υποβληθεί κατά τη χρονική περίοδο που ορίζεται στην πρόσκληση, θα αξιολογηθούν στο σύνολό τους.

Η Δράση υλοποιείται σε όλα τα στάδια (υποβολή, αξιολόγηση, ενστάσεις, ένταξη, έλεγχος, πιστοποίηση, τροποποίηση, πληρωμή, έλεγχος μακροχρονίων υποχρεώσεων κ.λπ.) **μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ)**, η πρόσβαση στο οποίο δίνεται στους δικαιούχους των ενισχύσεων μέσω της ιστοσελίδας www.opske.gr και στο οποίο υποχρεωτικά οι δικαιούχοι των ενισχύσεων υποβάλλουν το σύνολο των αιτημάτων προς την ΕΥΔ ΠΣΕ/ΕΦΕΠΑΕ (π.χ. αιτήματα υποβολής, ενστάσεις, αιτήματα επαλήθευσης, αιτήματα τροποποίησης κ.λπ.).

Κωδικός πρόσκλησης	79
Τίτλος και περιγραφή Πρόσκλησης	Επιχειρώ Στερεά
Τομείς Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ)	01. Υλικά, Κατασκευές και Βιομηχανία 02. Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες 03. Αγροδιατροφική Αλυσίδα 04. Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία 05. Βιοεπιστήμες – Υγεία και Φάρμακα 06. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα 07. Αειφόρος Ενέργεια 08. Ψηφιακές Τεχνολογίες
Δείκτες εκρών	RCO01 – Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες) (ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ : Επιχειρήσεις) RCO02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις (ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ : Επιχειρήσεις)
Δείκτες αποτελεσμάτων	RCR01 – Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν σε υποστηριζόμενες οντότητες (ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ: Ισοδύναμα Ανθρωποέτη) RCR02 – Ιδιωτικές επενδύσεις οι οποίες συμπληρώνουν τη δημόσια στήριξη (εκ της οποίας: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα) (ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ: Ευρώ)
Γεωγραφικές Ενότητες υλοποίησης	Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας
Συνολική διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη	12.000.000 €
Πεδίο παρέμβασης	021. Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων
Είδος παρεχόμενων ενισχύσεων	Επιχορήγηση (Grant)
Καθεστώς ενίσχυσης	A) ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831 (Ο.Υ ΕΕ L 2831/13.12.2023) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), ή B) ο Κανονισμός (ΕΕ) 2014/651 (Ο.Υ ΕΕ L 187/1/26.6.2014) της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 (Ο.Υ ΕΕ L 167/1/30.6.2023) της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 και ισχύει (ΓΑΚ).

4. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η παρούσα Δράση υλοποιείται από την **Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα»**, με **Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ)** τον **Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΦΕΠΑΕ)**, ο οποίος εν προκειμένω έχει ορισθεί ως **Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης**.

Φορέας έκδοσης της πρόσκλησης της δράσης είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα». Η υποδοχή των αιτήσεων χρηματοδότησης που υποβάλλονται μέσω ΟΠΣΚΕ και η παρακολούθηση της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων πραγματοποιούνται από τον ΕΦΕΠΑΕ.

Ο **ΕΦΕΠΑΕ** είναι Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με αντικείμενο τη διαχείριση κρατικών ενισχύσεων και στόχο την παροχή, προς την εκάστοτε Αναθέτουσα Αρχή, υψηλής ποιότητας υπηρεσιών διαχείρισης δράσεων ενίσχυσης επιχειρήσεων του εκάστοτε Προγράμματος. Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, το έργο του ΕΦΕΠΑΕ υποστηρίζεται από την Αναπτυξιακή Διαχειριστική Στερεάς Ελλάδος & Θεσσαλίας (**ΑΝ.ΔΙΑ.**).

5. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

5.1. Δικαιούχοι – Γενικές προϋποθέσεις συμμετοχής

Στο πλαίσιο της Δράσης «**Επιχειρώ Στερεά**», ως «**Δικαιούχος**» χαρακτηρίζεται το νομικό ή φυσικό πρόσωπο (Επιχείρηση), που υποβάλλει πρόταση και φέρει την ευθύνη για την υλοποίηση της πράξης, έναντι της **ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» και του ΕΦ, καθώς και για την καλή εκτέλεση του έργου**.

Δικαιούχοι που δύνανται να τύχουν δημόσιας χρηματοδότησης (ενίσχυσης) στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης είναι **υφιστάμενες Πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις**, όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και στο **Παράρτημα IV: «Ορισμός ΜΜΕ»** της παρούσας πρόσκλησης, οι οποίες πληρούν το σύνολο των αναφερόμενων όρων και προϋποθέσεων συμμετοχής και προτίθενται να υλοποιήσουν το επενδυτικό τους σχέδιο στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Ως **υφιστάμενες** νοούνται οι επιχειρήσεις που έχουν συσταθεί με **ημερομηνία έναρξης στην ΑΑΔΕ, πριν από τις 30/06/2023¹ και έχουν τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις (2023 & 2024²)**.

Σύμφωνα με τον ορισμό των ΜΜΕ, διευκρινίζεται ότι:

- Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος

¹ Η ημερομηνία 30/06/2023 αφορά τις επιχειρήσεις που έχουν καθορίσει ως φορολογική χρήση το διάστημα από 1/7 έως 30/6. Επομένως, οι επιχειρήσεις αυτές εφόσον έχουν συσταθεί πριν από τη συγκεκριμένη ημερομηνία, δύνανται να έχουν δύο (2) πλήρεις (12μηνες) κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις, ήτοι 1/7/2023 έως 30/6/2024 και 1/7/2024 έως 30/6/2025. Αντιστοίχως, οι επιχειρήσεις που καθορίζουν ως φορολογική τους χρήση το διάστημα από 1/1 έως 31/12, προκειμένου να έχουν δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις πρέπει απαραίτητως να έχουν κάνει έναρξη πριν την 01/01/2023.

² Οι συγκεκριμένες χρήσεις έχουν επιλεγεί καθώς είναι οι πλέον πρόσφατες για τις οποίες έχουν υποβληθεί στην ΑΑΔΕ και έχουν εκκαθαριστεί τα προσήκοντα φορολογικά έντυπα, κατά την ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης. Οι αντίστοιχες χρήσεις που θα λαμβάνονται υπόψη κατά τη φάση της αξιολόγησης **για τις επιχειρήσεις που έχουν καθορίσει ως φορολογική χρήση το διάστημα από 1/7 έως 30/6** θα είναι οι εξής: **από 1/7/2023 έως 30/6/2024 και από 1/7/2024 έως 30/6/2025**.

κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

- Ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.
- Ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.

Οι ανωτέρω υπολογισμοί για το μέγεθος της επιχείρησης γίνονται σε επίπεδο «δεδομένης» (ενιαίας) επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν συνεργαζόμενες ή/και συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις.

Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματοοικονομικά όρια που αναφέρονται ανωτέρω (για τον ορισμό της μεσαίας, μικρής, πολύ μικρής επιχείρησης), η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

Όροι και Προϋποθέσεις Συμμετοχής Δικαιούχων

Για τους δυνητικούς δικαιούχους θα πρέπει να ισχύουν **σωρευτικά** οι παρακάτω προϋποθέσεις κατά την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης:

1. Να έχουν συσταθεί με ημερομηνία έναρξης στην ΑΑΔΕ προγενέστερη της 30ής/06/2023.
2. Να έχουν τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις (2023 & 2024) για τις οποίες έχουν υποβληθεί στην ΑΑΔΕ και έχουν εκκαθαριστεί τα προσήκοντα φορολογικά έντυπα (έντυπα Ε3 & Ν).
3. Να διαθέτουν κατά τη διαχειριστική χρήση του 2024 και τουλάχιστον έως την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, τουλάχιστον έναν (1) επιλέξιμο ΚΑΔ (κύριος ή/και δευτερεύων) του **Παραρτήματος Ι: «Επιλέξιμοι Τομείς Δραστηριότητας (ΚΑΔ)» της πρόσκλησης.**
4. Το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο να αφορά σε έναν τουλάχιστον επιλέξιμο ΚΑΔ επένδυσης που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι: «Επιλέξιμοι κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ)» της πρόσκλησης, στον οποίο ο δικαιούχος δραστηριοποιείται ή δεσμεύεται ότι θα δραστηριοποιηθεί έως την υποβολή του πρώτου αιτήματος καταβολής επιχορήγησης (συμπεριλαμβάνεται και το αίτημα χορήγησης προκαταβολής).
5. Το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο να έχει ενιαίο χαρακτήρα και να αφορά αποκλειστικά σε έναν τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.
6. Το ύψος του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου να είναι μεγαλύτερο ή ίσο από το κατώτατο όριο και μικρότερο ή ίσο με το ανώτερο όριο που ορίζεται στο Κεφάλαιο 9: «Προϋπολογισμός & διάρκεια υλοποίησης πράξεων» της παρούσας, ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης που επιλέγεται. Πιο συγκεκριμένα: α) Πράξεις με επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μικρότερο του κατώτερου ορισμένου, κατά περίπτωση, ορίου, κρίνονται μη επιλέξιμες και απορρίπτονται και β) Πράξεις με επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μεγαλύτερο του ανώτερου ορισμένου, κατά περίπτωση, ορίου, κρίνονται μεν επιλέξιμες, αλλά το υπερβάλλον ποσό θεωρείται ιδιωτική συμμετοχή 100% για την υλοποίηση της πράξης και παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται,

αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο της πράξης, συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους.

7. Να υποβάλλουν αποδεικτικά διαθεσιμότητας κεφαλαίων, από τα οποία θα τεκμηριώνεται ότι είναι δυνατή η κάλυψη τουλάχιστον του 25% του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, είτε μέσω ιδίων πόρων, είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης, είτε με συνδυασμό αυτών.
8. Να υποβάλλουν μία και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ.
9. Να δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια και να υλοποιήσουν την επένδυση αποκλειστικά εντός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.
10. Να έχουν την ιδιότητα της Πολύ Μικρής, Μικρής ή Μεσαίας Επιχείρησης, όπως ορίζεται στη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 και σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Καν. (ΕΕ) 2014/651 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (Παράρτημα IV: «Ορισμός ΜΜΕ» της παρούσης).
11. Να λειτουργούν νόμιμα στην ουσιαδώς ασκούμενη δραστηριότητά τους (δηλαδή στην κύρια ή σε αυτή με τα μεγαλύτερα έσοδα) διαθέτοντας το κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τη δραστηριότητα (π.χ. Άδεια λειτουργίας σε ισχύ ή αίτηση για έκδοση/ανανέωση άδειας λειτουργίας ή βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας περί συνδρομής νόμιμων προϋποθέσεων λειτουργίας ή γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής άδειας λειτουργίας, κλπ.). Στην περίπτωση που η άδεια δεν έχει εκδοθεί ή έχει λήξει χρονικά, απαιτείται η προσκόμιση της σχετικής αίτησης έκδοσης/ανανέωσης αυτής ή οποιουδήποτε εγγράφου τεκμαίρει την έναρξη της διαδικασίας αδειοδότησης (π.χ. ερωτηματολόγιο υποβιβλημένο στο ΟΠΣ-ΑΑΔΕ ή γνωστοποίηση – έγκριση εγκατάστασης ή απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ)).
Σε περίπτωση που, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, υποβάλλεται Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου (με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω <http://www.gov.gr>) ότι δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας με σχετική αναλυτική αιτιολόγηση, με αναφορά στις διατάξεις της νομοθεσίας που απαλλάσσει τη δραστηριότητα από την υποχρέωση αυτή.
12. Η προτεινόμενη πράξη να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΕΤΠΑ και εντάσσεται σε έναν τύπο παρέμβασης.
13. Να λειτουργούν αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες επιλέξιμες μορφές επιχειρήσεων: Ατομική Επιχείρηση, Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.), Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.), Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.), Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Μ.Ε.Π.Ε.), Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.), Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία (Μ.Α.Ε), Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.), Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Μ.Ι.Κ.Ε.), Αστικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης, Αστικός Συνεταιρισμός Απεριόριστης Ευθύνης, Αστικός Συνεταιρισμός Κερδοσκοπικός, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση του Ν. 4430/2016 όπως ισχύει (ΚΟΙΝ.ΣΕΠ), Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε.), Ναυτιλιακές Εταιρίες Πλοίων Αναψυχής (Ν.Ε.Π.Α.), Αγροτικός Συνεταιρισμός.
14. Να τηρούν Απλογραφικά ή Διπλογραφικά βιβλία του Ν. 4308/2014, όπως ισχύει.
15. Να έχουν εγγραφεί στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του Ν. 4557/2018, όπως ισχύει, πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Εφόσον δεν υφίσταται η σχετική υποχρέωση εγγραφής στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων θα πρέπει να υποβάλλεται σχετική υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου.
16. Να μην βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή να μην έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές της επιχείρησης.

17. Να μην έχουν λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή αν έχουν λάβει ενίσχυση διάσωσης να έχουν αποπληρώσει το δάνειο και να έχουν λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή εάν έχουν λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης αυτή να έχει ολοκληρωθεί.
18. Να μην εκκρεμεί σε βάρος τους εντολή ανάκτησης ενίσχυσης έπειτα από προηγούμενη απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
19. Να μην έχουν πραγματοποιήσει έναρξη εργασιών για το επενδυτικό σχέδιο πριν την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.
20. Να δεσμευτούν ότι οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης δεν έχουν χρηματοδοτηθεί, ενταχθεί και δεν θα υποβληθούν προς έγκριση χρηματοδότησης σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους.
Εξαιρούνται της ανωτέρω απαίτησης/δέσμευσης οι αιτήσεις / εγκρίσεις χρηματοδότησης που αφορούν χρηματοδοτικά προϊόντα (δάνεια ή εγγυήσεις) που υλοποιούνται με εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, τα οποία δύνανται συμπληρωματικά να χρηματοδοτούν το ίδιο επενδυτικό σχέδιο, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες σώρευσης κρατικών ενισχύσεων.
21. Να μη συστεγάζονται με άλλες επιχειρήσεις και ο τόπος υλοποίησης της επένδυσης να μην αποτελεί κατοικία (κύρια ή δευτερεύουσα).
22. Να τηρούν τη νομοθεσία για υγεία και ασφάλεια εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.
23. Να δεσμευτούν ότι δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 39, παρ. 1-4 και του άρθρου 40, παρ. 1, του Ν. 4488/2017 (ΦΕΚ 137/τ. Α'/13.09.2017).
24. Να δεσμευτούν ότι κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου θα διασφαλίζουν :
i. Τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη συμμόρφωση με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Παράρτημα Χ) ,
ii. την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου,
iii. την αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού,
iv. τη διαφάνεια,
v. την προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία,
vi. την τήρηση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και της ενωσιακής πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.
25. Να διαθέτουν ή να δεσμευτούν με υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου ότι μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο, ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 73 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/1083. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές, όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές, όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.) σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (βλ. Παράρτημα ΙΧ: «Εξασφάλιση της Προσβασιμότητας στα Άτομα με Αναπηρία» της πρόσκλησης).

26. Σε περίπτωση που στο επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνονται δαπάνες ανέγερσης/επέκτασης κτιρίου, να υποβάλλουν αποδεικτικά διαθεσιμότητας του χώρου εγκατάστασης της επένδυσης (βλ. Παράρτημα II: «Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης» της πρόσκλησης).
27. Να δεσμεύονται για την τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και των προβλεπόμενων στην Ανακοίνωση της Επιτροπής (2021/C 373/01): Τεχνικές κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή κατά την περίοδο 2021-2027.
28. Να υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση χρηματοδότησης η οποία να συνοδεύεται από το σύνολο των αναγκαίων στοιχείων, δικαιολογητικών και εντύπων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση της δράσης.
29. Η αίτηση χρηματοδότησης να συγκεντρώνει **κατ' ελάχιστο συνολική βαθμολογία τριάντα (30) στα βαθμολογούμενα κριτήρια αξιολόγησης** που αναφέρονται στο Παράρτημα III: «Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγηση» της πρόσκλησης.

Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης:

- Οι χρηματοπιστωτικοί και ασφαλιστικοί οργανισμοί, οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι δημόσιοι φορείς ή οι δημόσιοι οργανισμοί ή/και οι θυγατρικές τους, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), καθώς και εταιρείες στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν ή τα δικαιώματα ψήφου κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, με ποσοστό μεγαλύτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) οι ΟΤΑ και όλοι οι παραπάνω δημόσιοι φορείς μεμονωμένα ή από κοινού (καθώς και επιχειρήσεις που εξομοιώνονται με αυτές, ως κύριοι εταίροι).
- Οι πάσης φύσεως αθλητικοί σύλλογοι, τα σωματεία, οι αθλητικές ανώνυμες εταιρείες, καθώς και οι επιχειρήσεις που σχετίζονται με τις προαναφερθείσες κατηγορίες με οποιονδήποτε τρόπο (ενδεικτικά: μητρική, θυγατρική, συνδεδεμένη, συνεργαζόμενη επιχείρηση, κοινή ιδιοκτησία/ διαχείριση μέσω φυσικών προσώπων κλπ).
- Οι επιχειρήσεις που εντάσσονται σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και οι οποίες εκμεταλλεύονται κατόπιν σχετικών συμβάσεων άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αφορούν συνήθως εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους και τεχνογνωσία για τη χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. franchising, Shop in shop, δίκτυο πρακτόρευσης κ.λ.π).
- Οι εξωχώριες (offshore) επιχειρήσεις.

Επισημάνσεις:

- Προϋπόθεση για την ενίσχυση των δικαιούχων της Δράσης είναι η οργάνωση της δραστηριότητας σε αυτοτελή επαγγελματικό χώρο. Ως εκ τούτου το επιχειρηματικό τους σχέδιο θα πρέπει να υλοποιηθεί σε χώρο διαφορετικό από αυτόν της κατοικίας τους (κύριας ή δευτερεύουσας). Ως αυτοτελής επαγγελματικός χώρος ορίζεται ο χώρος που αποτελεί χωριστή ιδιοκτησία, διαθέτει δικές του παροχές κοινής ωφέλειας (π.χ. ηλεκτρισμού) και δεν χρησιμοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο ως κατοικία (κύρια ή δευτερεύουσα).
- Δεν επιτρέπεται η συστέγαση επιχειρήσεων, ώστε να μην είναι δυνατή η χρήση των παγίων στοιχείων της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση. Με τον όρο συστέγαση νοείται η εγκατάσταση της ενισχυόμενης επιχείρησης σε ίδιο, μη διακριτό χώρο με άλλη επιχείρηση. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί συστέγαση επιχειρήσεων, όπου είναι δυνατή η χρήση των παγίων στοιχείων της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση, θα ανακαλείται η απόφαση έγκρισης αποτελεσμάτων.

- Κάθε εγκεκριμένη πράξη (επενδυτικό σχέδιο) πρέπει να εξασφαλίσει περιβαλλοντική αδειοδότηση, με βάση την κείμενη νομοθεσία ή απαλλαγή περιβαλλοντικής αδειοδότησης από αρμόδια υπηρεσία, κατά την υποβολή του τελικού αιτήματος επαλήθευσης – πιστοποίησης. Σε αντίθετη περίπτωση το αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης απορρίπτεται και ανακαλείται η απόφαση έγκρισης αποτελεσμάτων.
- Στις περιπτώσεις επενδυτικών σχεδίων που περιλαμβάνουν υποδομές κατηγορίας Α (σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (Β' 841/2022) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.09.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει» (Β' 2471)»), και επειδή αυτά αποτελούν έργα με σημαντικές ή πολύ σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, απαιτείται ειδική κατά περίπτωση αντιμετώπιση των ζητημάτων κλιματικής ανθεκτικότητας, ώστε να ενσωματωθούν στο εκάστοτε έργο τα κατάλληλα, ειδικά για κάθε περίπτωση μέτρα.
Η ενσωμάτωση των εν λόγω κατάλληλων μέτρων, ελέγχεται με βάση την «Έκθεση τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας του επενδυτικού σχεδίου» η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το πρότυπο και τις παρεχόμενες οδηγίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Χ: «Τεκμηρίωση Κλιματικής Ανθεκτικότητας» της πρόσκλησης.
- Ο δικαιούχος μπορεί να υλοποιήσει δαπάνες στην έδρα της επιχείρησης ή/και σε υποκαταστήματα αυτής, εφόσον όλα τα σημεία υλοποίησης ανήκουν γεωγραφικά στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

5.2. Επιπρόσθετες προϋποθέσεις συμμετοχής ανά επιλεγόμενο καθεστώς ενίσχυσης

5.2.1. Αιτήσεις χρηματοδότησης με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis)

Κατά την ημερομηνία παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του εννόμου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας καταβολής της ενίσχυσης ή σσονος σημασίας στην επιχείρηση, το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ή σσονος σημασίας (de minimis) που έχει λάβει σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών η ενιαία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από αυτή τη Δράση, δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των 300.000€ (για κάθε νέα χορήγηση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ή σσονος σημασίας που χορηγήθηκαν κατά τα προηγούμενα 3 έτη σε κυλιόμενη βάση). Σε περίπτωση υπέρβασης του σχετικού ανώτατου ορίου με τη χορήγηση της νέας ενίσχυσης ή σσονος σημασίας, η εν λόγω νέα ενίσχυση δεν υπάγεται στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού.

Επισημαίνεται ότι:

Εάν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται σε τομείς που εξαιρούνται της εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 και ταυτόχρονα δραστηριοποιείται και σε επιλέξιμες δραστηριότητες, η ενίσχυση χορηγείται μόνο για τις επιλέξιμες δραστηριότητες. Προκειμένου να διασφαλίζεται η μη χρηματοδότηση των μη επιλέξιμων δραστηριοτήτων, για το σύνολο των δαπανών της παρούσας πρόσκλησης απαιτείται διακριτή λογιστική παρακολούθηση καθώς και διάκριση των κέντρων κόστους.

5.2.2. Αιτήσεις χρηματοδότησης με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)

- **Η ενιαία επιχείρηση να μην είναι προβληματική** σύμφωνα με το Άρθρο 2, σημείο 18 του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 και τα αναφερόμενα στο Παράρτημα V: «Ορισμός Προβληματικών Επιχειρήσεων» της πρόσκλησης. Σημειώνεται ότι η **εξέταση του όρου της μη προβληματικότητας της επιχείρησης πραγματοποιείται κατά τη φάση της αξιολόγησης, καθώς και πριν την πρώτη εκταμίευση επιχορήγησης προς την επιχείρηση.**
- Το επενδυτικό σχέδιο να πληροί τον **χαρακτήρα κινήτρου** και ως εκ τούτου **να μην έχει γίνει έναρξη εργασιών για το επενδυτικό σχέδιο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης**, όπως ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 6 του Καν. (ΕΕ) 2014/651. Σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση.
- Το επενδυτικό σχέδιο να έχει τον **χαρακτήρα αρχικής επένδυσης**, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παρ. 49 του Καν. (ΕΕ) 2014/651. Συγκεκριμένα να πληροί μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - Δημιουργία νέας εγκατάστασης.
  - Επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης.
  - Διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε προηγουμένως η εγκατάσταση, με την προϋπόθεση ότι για ενισχύσεις που χορηγούνται σε ΜμΕ για διαφοροποίηση υφιστάμενης εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τουλάχιστον κατά 200% τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών.
  - Θεμελιώδης αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση.
 Σημειώνεται ότι η επένδυση αντικατάστασης δεν συνιστά αρχική επένδυση.
- **Η οικονομική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 25% των δαπανών, που επιχορηγούνται βάσει του άρθρου 14 του Καν. ΕΕ 2014/651**, και θα διατεθεί μέσω ιδίων πόρων ή μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης και με μορφή που **δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης ή δημόσιας χρηματοδοτικής στήριξης**, άλλως η αίτηση χρηματοδότησης θα απορρίπτεται (παρ.14 του άρθρου 14 του Καν. (ΕΕ) 2014/651).
- Η επιχείρηση να μην έχει προβεί, κατά τα δύο έτη που προηγούνται της αίτησης για ενίσχυση, σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση και δεσμεύεται ότι δεν θα το πράξει εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση, άρθρο 14 του Καν. (ΕΕ) 2014/651.

Επισημαίνεται ότι:

- Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες επίσης ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.
- Σε περίπτωση ενιαίου επενδυτικού σχεδίου (παρ. 13 του άρθρου 14 του Καν. ΕΕ 2014/651) θα ελέγχεται κάθε αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), η οποία αρχίζει εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν μπορεί να θεωρηθεί ότι η αιτούμενη ενίσχυση ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό σχέδιο.

Σημειώνεται ότι η εκπλήρωση των γενικών και επιπρόσθετων προϋποθέσεων αποτελούν κριτήριο επιλεξιμότητας και συμμετοχής στη δράση. Η μη ικανοποίηση κάθε μίας εξ αυτών αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού του επενδυτικού σχεδίου. Συνεπώς η μη ικανοποίησή τους ή η ελλιπής ή ανύπαρκτη τεκμηρίωση για την ικανοποίησή τους αποτελεί λόγο απόρριψης του επενδυτικού σχεδίου ή/και αδυναμία υποβολής της αίτησης.

6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η Δράση υλοποιείται σε δραστηριότητες που εμπίπτουν στους τομείς της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021- 2027 (ΕΣΕΕ/RIS3), η οποία εγκρίθηκε σύμφωνα με τη με α.π. 66021/29-06-2022 ((ΦΕΚ3359/Β/30-06-2022) Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Οι τομείς της ΕΣΕΕ είναι οι εξής:

01. Υλικά, Κατασκευές και Βιομηχανία
02. Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες
03. Αγροδιατροφική Αλυσίδα
04. Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία
05. Βιοεπιστήμες – Υγεία και Φάρμακα
06. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα
07. Αειφόρος Ενέργεια
08. Ψηφιακές Τεχνολογίες

Οι συγκεκριμένοι τομείς αξιολογήθηκε ότι μπορούν να έχουν τη μεγαλύτερη δυνατή συμβολή στην επίτευξη των στόχων και των επιδιώξεων της ΕΣΕΕ, αποδίδοντας σημαντική προστιθέμενη αξία στις επιχειρήσεις, στην ελληνική οικονομία, αλλά και στον κλάδο της έρευνας και της καινοτομίας.

Οι επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που δύναται να δηλωθούν ως ΚΑΔ επένδυσης (τουλάχιστον ένας) περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι: «Επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ)» της πρόσκλησης.

Το κάθε επενδυτικό σχέδιο που θα χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης θα πρέπει, σωρευτικά:

- να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De Minimis) ή του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ), ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης που επιλέγει ο δικαιούχος.
- να αφορά **αποκλειστικά σε έναν τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης,**
- να έχει **ενιαίο χαρακτήρα** (ήτοι να υπάρχει συμπληρωματικότητα και συνοχή μεταξύ των δαπανών του) και **άμεση συνάφεια με τον επιλεχθέντα τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ),** σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση και πιο συγκεκριμένα στο παρόν κεφάλαιο καθώς και με τα διαλαμβανόμενα στη με α.π. 66021/29-06-2022 (ΦΕΚ3359/Β/30-06-2022) Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα: «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027».

6.1. Ειδικά θέματα επιλεξιμότητας σε συγκεκριμένους τομείς

Ειδικότερα για τα επενδυτικά σχέδια με ΚΑΔ επένδυσης «Καταλύματα» (ΚΑΔ 55) του τομέα του Τουρισμού θα πρέπει, κατά το στάδιο ολοκλήρωσης και τελικής επαλήθευσης των έργων, να ακολουθούνται οι κάτωθι προϋποθέσεις κατάταξης - λειτουργίας:

ΚΥΡΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

- Ξενοδοχεία
  - Κατάταξη σε κατηγορία τριών αστέρων (3***) και άνω
  - Δυναμικότητα οχτώ (8) κλινών και άνω
- Ξενοδοχειακά τουριστικά καταλύματα εντός παραδοσιακών κτισμάτων που προβλέπονται στο π.δ. 33/1979
- Τουριστικά καταλύματα σε κτίρια αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, όπως ορίζονται στην παρ. γ του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, όπως ισχύει
- Οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις (campings)
  - Κατάταξη σε κατηγορία τριών αστέρων (3***) και άνω

ΜΗ ΚΥΡΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

- Αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα - τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες
  - Ελάχιστος Αριθμός κατοικιών: Τρεις (3)

Σημειώνεται ότι το σύνολο των αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων – τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών υποχρεωτικώς θα πρέπει να ενσωματώνονται στο ίδιο Ειδικό Σήμα Λειτουργίας (ΕΣΛ) ή γνωστοποίηση (ΜΗ.Τ.Ε.).

- Ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια – διαμερίσματα
  - Κατάταξη σε κατηγορία τριών (3) κλειδιών και άνω
  - Ελάχιστη δυναμικότητα οκτώ (8) κλινών.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ:

1. Τα επενδυτικά σχέδια που αφορούν σε επέκταση δυναμικότητας (αύξηση δυναμικότητας σε κλίνες) σε οποιαδήποτε από τις ανωτέρω κατηγορίες τουριστικών καταλυμάτων (πλην των οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων (campings)), είναι επιλέξιμα για τη Δράση, μόνο αν τα καταλύματα ανήκουν ή αναβαθμίζονται μετά την επένδυση σε καταλύματα τουλάχιστον τεσσάρων αστέρων (4****), εφόσον εντάσσονται στην κατηγορία κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων ή τεσσάρων (4) κλειδιών, εφόσον ανήκουν στην κατηγορία μη κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, με ελάχιστη δυναμικότητα οκτώ (8) κλινών.
2. Τα επενδυτικά σχέδια που αφορούν σε επέκταση δυναμικότητας (αύξηση δυναμικότητας σε κλίνες) των οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων (campings)), είναι επιλέξιμα για τη Δράση χωρίς να απαιτείται αναβάθμιση κατάταξης.
3. Τα επενδυτικά σχέδια που αφορούν σε ανέγερση νέου καταλύματος είναι επιλέξιμα για τη Δράση, μόνο αν τα νέα καταλύματα είναι τουλάχιστον τεσσάρων αστέρων (4****), εφόσον ανήκουν στην κατηγορία κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων ή τεσσάρων (4) κλειδιών, εφόσον ανήκουν στην κατηγορία μη κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, με ελάχιστη δυναμικότητα και στις δύο περιπτώσεις οκτώ (8) κλινών.

6.2. Ειδικά θέματα σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2023/2831

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας - de minimis) δεν είναι επιλέξιμες:

- α. ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας,
- β. ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά,

- γ. ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων,
- δ. ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - i. όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
  - ii. όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
- ε. ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε τις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και τη λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα,
- στ. ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών και υπηρεσιών αντί εισαγόμενων.

Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε έναν από τους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στα ανωτέρω στοιχεία α), β), γ) ή δ) και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους άλλους τομείς οι οποίοι είναι επιλέξιμοι στην παρούσα Δράση και οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ΕΕ 2023/2831 (de minimis) ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2023/2831 (de minimis), ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται με τη χρήση κατάλληλων μέσων, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή ο διαχωρισμός των λογαριασμών και διασφαλίζεται ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσνος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του εν λόγω κανονισμού.

6.3. Ειδικά θέματα σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2014/651

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2014/651(ΓΑΚ) δεν είναι επιλέξιμες:

- α. ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, που εμπίπτουν στον Καν. (ΕΚ) 2013/1379 του Συμβουλίου,
- β. ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων,
- γ. ενισχύσεις στον τομέα του χάλυβα,
- δ. ενισχύσεις στον τομέα λιγνίτη και του άνθρακα,
- ε. ενισχύσεις στον τομέα των μεταφορών και στη συναφή υποδομή,
- στ. ενισχύσεις στην παραγωγή, αποθήκευση, μεταφορά, διανομή και τις υποδομές ενέργειας,
- ζ. ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - i. όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
  - ii. όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
- η. ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ευρυζωνικών δικτύων.

Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στις περιπτώσεις α) έως η) και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους επιλέξιμους ΚΑΔ, ο Καν. (ΕΕ) 2014/651 εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στις επιλέξιμες δραστηριότητες υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει λογιστικά, σαφής διαχωρισμός των

δραστηριοτήτων ή διάκριση του κόστους, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2014/651 δεν τυγχάνουν ενίσχυσης που χορηγείται δυνάμει αυτού.

Σημειώνεται ακόμη ότι ο Κανονισμός (ΕΕ) 2014/651 δεν εφαρμόζεται:

- α) στις ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων, που εμπίπτουν στην Απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου,
- β) στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη-μέλη, και συγκεκριμένα στις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα, και
- γ) στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την προτίμηση ή υποχρέωση χρήσης εγχώριων προϊόντων ή υπηρεσιών αντί των εισαγομένων.

7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η **ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης**, ανεξαρτήτως του επιλεγόμενου καθεστώτος ενίσχυσης.

Εφόσον ο δικαιούχος έχει προχωρήσει σε **έναρξη εργασιών** (εκτέλεση δαπάνης ή έστω συμβασιοποίηση) **πριν από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών** (ακόμη και αν δεν έχει τιμολογηθεί η δαπάνη) και:

- η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με καθεστώς ενίσχυσης τον **Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (OJ EL L 15.12.2023) de minimis**, η **δαπάνη κρίνεται μη επιλέξιμη** και ως εκ τούτου απορρίπτεται.
- η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με καθεστώς ενίσχυσης τον **Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)**, όπως ισχύει, **παραβιάζεται ο χαρακτήρας κινήτρου και το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου καθίσταται μη επιλέξιμο** προς χρηματοδότηση.

Ως τυπική ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται η καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης, ήτοι **είκοσι τέσσερις (24) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης). Σε κάθε περίπτωση η ανωτέρω ημερομηνία δεν δύναται να είναι πέραν της 31-12-2029.

Το επενδυτικό σχέδιο και κάθε επί μέρους δαπάνη του, για να είναι επιλέξιμο, θα πρέπει τεκμηριωμένα να συνδέεται με τον/ους επιλέξιμο/ους ΚΑΔ της πρόσκλησης, που θα οριστεί/ουν ως ΚΑΔ επένδυσης.

7.1. Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών

Οι επιλέξιμες δαπάνες, ανάλογα με το επιλεγμένο καθεστώς ενίσχυσης (Καν. (ΕΕ) 2023/2831 - De minimis ή Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)) αφορούν σε:

KAN. (ΕΕ) 2023/2831 (DE MINIMIS)

01 Δαπάνες προσωπικού

01.09 Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού

02 Δαπάνες εξοπλισμού, μεταφορικών μέσων & οργάνων

02.05 Εξοπλισμός για την προστασία του περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας

02.06 Λοιπός εξοπλισμός επιχείρησης

02.07 Λοιπός εξοπλισμός επιχείρησης (εργαστηριακός, ποιοτικού ελέγχου κλπ)

- 02.19 Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου
- 02.20 Παραγωγικός και μηχανολογικός εξοπλισμός
- 02.22 Εξοπλισμός κυκλικής οικονομίας
- 02.23 Εξοπλισμός για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή)
- 02.24 Ηλεκτρικά μεταφορικά μέσα
- 03 Δαπάνες για κτίρια, γήπεδα, εγκαταστάσεις και περιβάλλοντα χώρο
  - 03.10 Κτιριακές παρεμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας, ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων
  - 03.13 Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος
- 04 Δαπάνες για την παροχή υπηρεσιών
  - 04.11 Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου
  - 04.18 Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού
  - 04.20 Δαπάνες παροχής υπηρεσιών μελετών ανάπτυξης προϊόντων ή και διεργασιών
  - 04.26 Υπηρεσίες Σχεδιασμού Συσκευασίας – Ετικέτας – Branding
  - 04.29 Τεχνικές Μελέτες απαραίτητως συνδεόμενες με δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου
  - 04.30 Πνευματική ιδιοκτησία - Ευρεσιτεχνίες – Μεταφορά τεχνογνωσίας
- 06 Δαπάνες λογισμικού
  - 06.07 Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού
- 07 Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης
  - 07.04 Δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις
- 09 Έμμεσες δαπάνες
  - 09.01 Έμμεσες Δαπάνες (7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου)

ΚΑΝ. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)

Άρθρο 14 «Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις»

- 02 Δαπάνες εξοπλισμού, μεταφορικών μέσων & οργάνων
  - 02.05 Εξοπλισμός για την προστασία του περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας
  - 02.06 Λοιπός εξοπλισμός επιχείρησης
  - 02.07 Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης (εργαστηριακός, ποιοτικού ελέγχου κλπ)
  - 02.19 Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου
  - 02.20 Παραγωγικός και μηχανολογικός εξοπλισμός
  - 02.22 Εξοπλισμός κυκλικής οικονομίας
  - 02.24 Ηλεκτρικά μεταφορικά μέσα
- 03 Δαπάνες για κτίρια, γήπεδα, εγκαταστάσεις και περιβάλλοντα χώρο
  - 03.10 Κτιριακές παρεμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας, ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων
  - 03.13 Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος
- 06 Δαπάνες λογισμικού
  - 06.07 Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού

Άρθρο 18 «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜμΕ»

- 04 Δαπάνες για την παροχή υπηρεσιών
  - 04.11 Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου
  - 04.20 Δαπάνες παροχής υπηρεσιών μελετών ανάπτυξης προϊόντων ή και διεργασιών
  - 04.26 Υπηρεσίες Σχεδιασμού Συσκευασίας – Ετικέτας – Branding
  - 04.29 Τεχνικές Μελέτες απαραίτητως συνδεόμενες με δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου

Άρθρο 19 «Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις»

07 Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης

07.04 Δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις

Άρθρο 28 «Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ»

04 Δαπάνες για την παροχή υπηρεσιών

04.30 Πνευματική ιδιοκτησία - Ευρεσιτεχνίες – Μεταφορά τεχνογνωσίας

Άρθρο 41 «Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης»

02 Δαπάνες εξοπλισμού, μεταφορικών μέσων & οργάνων

02.23 Εξοπλισμός για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή)

Κατά τη διαμόρφωση από την επιχείρηση του προς ενίσχυση προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, είναι υποχρεωτική η σύνδεση των αιτούμενων δαπανών με τις παρακάτω κατηγορίες/υποκατηγορίες επιλέξιμων δαπανών καθώς η τήρηση των ορίων που τίθενται παρακάτω.

Κωδικός Δαπάνης ΟΠΣΚΕ	Κατηγορία / Υποκατηγορία Δαπάνης	Καν. ΕΕ 2023/2831 (de minimis) Επισημάνσεις/Όρια	Καν. ΕΕ 2014/651 (ΓΑΚ) Επισημάνσεις/Όρια
01	Δαπάνες Προσωπικού	Με χρήση της κοινής στήριξης άρθρο 25 ΚΑΝ. (ΕΕ) 2021/1060	Μη επιλέξιμο
01.09	01.09. Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού	Έως 20% επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και μέχρι 45.000€. (Νέο προσωπικό από 1 έως 3 ΕΜΕ). Έως 15.000€ ανά ΕΜΕ	Μη επιλέξιμο
02	Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων		
02.06	Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης	Έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ Έως 20% επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
02.07	Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης (εργαστηριακός, ποιοτικού ελέγχου κλπ)		
02.19	Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου		
02.20	Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός	Έως 100% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ Έως 100% επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
02.05	Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας	Έως 80% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ Έως 80% επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
02.22	Εξοπλισμός κυκλικής οικονομίας		
02.23	Εξοπλισμός για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή)	Έως 25% επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 41 ΓΑΚ Έως 25% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
02.24	Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα (επαγγελματικής ή μικτής χρήσης έως εννέα (9) θέσεων)	Έως 40% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 100.000 € και 50.000€/μέσο.	Άρθρο 14 ΓΑΚ Έως 40% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 100.000 € και 50.000€/μέσο.

Κωδικός Δαπάνης ΟΠΣΚΕ	Κατηγορία / Υποκατηγορία Δαπάνης	Καν. ΕΕ 2023/2831 (de minimis) Επισημάνσεις/Όρια	Καν. ΕΕ 2014/651 (ΓΑΚ) Επισημάνσεις/Όρια
03	Δαπάνες για Κτίρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο	Έως 70% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Έως 70% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
03.10	Κτιριακές παρεμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας, ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων	Έως 60% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ Έως 60% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
03.13	Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος	Έως 60% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ Έως 60% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
04	Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών	Έως 30% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Έως 30% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
04.11	Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Έως 3% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 7.000€	Άρθρο 18 ΓΑΚ Έως 3% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 8.000€
04.18	Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού	Έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Μη επιλέξιμο
04.20	Δαπάνες παροχής υπηρεσιών μελετών ανάπτυξης προϊόντων ή και διεργασιών	Έως 15% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 18 ΓΑΚ Έως 15% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
04.26	Υπηρεσίες Σχεδιασμού Συσκευασίας – Ετικέτας – Branding		
04.29	Τεχνικές Μελέτες απαραίτητες συνδεδεμένες με δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου		
04.30	Πνευματική ιδιοκτησία - Ευρεσιτεχνίες – Μεταφορά τεχνολογίας	Έως 10% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 28 ΓΑΚ Έως 10% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
06	Δαπάνες Λογισμικού		
06.07	Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού	Έως 30% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ Έως 30% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
07	Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης		
07.04	Δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις	Έως 15% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, 5.000 € ανά έκθεση και μέχρι 30.000 €	Άρθρο 19 ΓΑΚ Έως 5.000 € ανά έκθεση και μέχρι 30.000 €
09	Έμμεσες δαπάνες	Άρθρο 54, Καν. (ΕΕ) 2021/1060)	Μη επιλέξιμο
09.01	Έμμεσες Δαπάνες	Υποχρεωτική κατηγορία. 7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου	Μη επιλέξιμο

Διευκρινίζεται ότι, για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού, τα ανωτέρω ποσά/ποσοστά είναι τα μέγιστα επιλέξιμα για κάθε κατηγορία/υποκατηγορία δαπανών και θα πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο της αξιολόγησης/έγκρισης των αιτήσεων χρηματοδότησης, καθώς και κατά το στάδιο της υλοποίησης μέχρι και την ολοκλήρωση των επενδυτικών σχεδίων.

Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στη με α.π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων

«Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων των Προγραμμάτων 2021-2027», όπως προβλέπεται στον ν. 4914/2022 (Α' 61) άρθρο 63, παρ.20, όπως ισχύει.

Σε περίπτωση που, κατά την αξιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης διαπιστωθεί ότι έχουν περιληφθεί σε αυτή δαπάνες που δεν εντάσσονται στις παραπάνω κατηγορίες ή δεν συνδέονται με τον/τους ΚΑΔ της επένδυσης, αυτές κρίνονται ως μη επιχορηγούμενες, με ότι αυτό συνεπάγεται για τον συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμό, τη δημόσια δαπάνη και την κάλυψη των κατώτατων κατά περίπτωση ορίων που ορίζονται στο Κεφάλαιο 9: «Προϋπολογισμός και Διάρκεια υλοποίησης Πράξεων» της πρόσκλησης.

Σε περίπτωση έγκρισης του σχεδίου, είναι αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου και ελεγκτικό πεδίο του οργάνου ελέγχου, οι δαπάνες που θα υλοποιηθούν και πιστοποιηθούν να:

- εμπίπτουν στις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών,
- είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης και συνάδουν με τους επιλέξιμους ΚΑΔ της επένδυσης,
- πραγματοποιούνται εντός της επιλέξιμης χρονικής περιόδου,
- είναι νόμιμες και κανονικές,
- διενεργούνται με βάση την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ήτοι σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας,
- τεκμηριώνονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά, όπως αυτά προβλέπονται από την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία,
- λογιστικοποιούνται κατάλληλα,
- τεκμηριώνονται με τα κατάλληλα παραδοτέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα VII: «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» της πρόσκλησης.
- συντελούν στον σκοπό της ικανοποίησης της απαίτησης ύπαρξης χαρακτήρα αρχικής επένδυσης **(Μόνο για τις δαπάνες που επιχορηγούνται με το άρθρο 14 του Καν. (ΕΕ) 2014/651).**

Σε διαφορετική περίπτωση κρίνονται μη επιλέξιμες.

Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμα για τον υπολογισμό των δαπανών, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α. πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση,
- β. πρέπει να είναι αποσβεστέα,
- γ. πρέπει να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή και
- δ. πρέπει να περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ.

7.2. Ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης

01. Δαπάνες προσωπικού

01.09. Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού

Η δαπάνη ενισχύεται αποκλειστικά για επενδυτικά σχέδια που επιλέγουν ως καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis), με τη χρήση της κοινής στήριξης – άρθρο 25 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060.

Για επενδυτικά σχέδια που επιλέγουν ως καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ) η δαπάνη δεν είναι επιλέξιμη.

Ετήσια Μονάδα Εργασίας (ΕΜΕ): Μία (1) ΕΜΕ αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά ένα ημερολογιακό έτος (40 ώρες εβδομαδιαίως επί 52 εβδομάδες/12 μήνες). Η εργασία ενός ατόμου που δεν έχει εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκε με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχιακά, υπολογίζεται ως κλάσμα ΕΜΕ.

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν πρόσληψη νέου προσωπικού υπό τους ακόλουθους όρους:

- Οι εργαζόμενοι (νέο προσωπικό) να απασχολούνται στην επιχείρηση με εξαρτημένη πλήρη ή μερική απασχόληση (μισθωτή εργασία), η οποία να ξεκινά μετά την ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών (ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών).
- Οι εργαζόμενοι να μην είχαν οποιαδήποτε σχέση εξαρτημένης εργασίας με τον δικαιούχο ή με συνδεδεμένη με αυτόν επιχείρηση, κατά τον ορισμό του Παραρτήματος IV: «Ορισμός ΜΜΕ» της πρόσκλησης, από 30/06/2025 έως την ημερομηνία πρόσληψής τους.
- Όλοι οι υπολογισμοί γίνονται σε ΕΜΕ. Εργαζόμενοι που απασχολούνται με μερική απασχόληση λογίζονται ως κλάσματα ΕΜΕ.
- Η δαπάνη είναι επιλέξιμη κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης.
- Οι επιχορηγούμενες ΕΜΕ πρέπει να συνιστούν καθαρή αύξηση και να είναι πρόσθετες ως προς τις ΕΜΕ του δικαιούχου που αυτός διέθετε το δωδεκάμηνο που προηγείται του μήνα υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Ο έλεγχος των πρόσθετων ΕΜΕ γίνεται σε χρονολογικό διάστημα ακέραιων (ολόκληρων) μηνών.
- ΕΜΕ μισθωτής εργασίας το κόστος της οποίας επιχορηγείται από άλλο Φορέα (πχ ΔΥΠΑ), δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, αλλά προσμετράται στη διατήρηση προσωπικού.
- Δεν είναι επιλέξιμο το κόστος εργαζομένου ο οποίος κάνει πρακτική άσκηση ή μαθητεία σε δικαιούχο επιχείρηση και δεν προσμετράται στη διατήρηση της υφιστάμενης απασχόλησης.
- Δεν είναι επιλέξιμη η επιχορήγηση του μισθολογικού κόστους των εταίρων/μετόχων και εργαζομένων που είναι σύζυγοι ή συγγενείς α' και β' βαθμού των εταίρων/μετόχων και των ασκούντων τη διοίκηση/εκπροσώπηση της επιχείρησης, αλλά προσμετρώνται στη διατήρηση προσωπικού, εφόσον περιλαμβάνονται στις καταστάσεις του ΕΡΓΑΝΗ.
- Στο μισθολογικό κόστος του προσωπικού περιλαμβάνονται όλες οι νόμιμες αποδοχές & ασφαλιστικές εισφορές, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, καθώς και οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους φορείς του Δημοσίου, εξαιρουμένης της αποζημίωσης απόλυσης και των έκτακτων αποδοχών που δεν προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή στη σύμβαση εργασίας ή/και καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc, bonus, κ.λπ.).
- Σε περίπτωση που έχουν καταβληθεί οι καθαρές (πληρωτέες) αποδοχές και δεν έχουν αποδοθεί οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές και ο αντίστοιχος φόρος, δύναται να πιστοποιηθούν οι καθαρές αποδοχές υπό τον όρο ότι ο δικαιούχος έχει προβεί σε ρύθμιση των οφειλών του την οποία και εξυπηρετεί. Με την υποβολή του τελικού αιτήματος να τεκμηριώνεται η πληρωμή του συνόλου των ασφαλιστικών εισφορών ή/και του αναλογούντος φόρου.
- Οι ΕΜΕ (πλήρεις ή κλάσματα ΕΜΕ) πιστοποιούνται απολογιστικά, με βάση τα στοιχεία απασχόλησης που θα αναφέρονται στο αίτημα του δικαιούχου για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης των ΕΜΕ. Η δαπάνη δύναται να πιστοποιηθεί μόνο κατά το τελικό αίτημα ελέγχου.

02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων

Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά και εγκατάσταση νέων σύγχρονων μηχανημάτων και εξοπλισμού της επιχείρησης, εξοπλισμού για την προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση ενέργειας, εξοπλισμού κυκλικής οικονομίας,

εξοπλισμού για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και προμήθεια ηλεκτρικών μεταφορικών μέσων. Αναλυτικότερα ανά υποκατηγορία:

02.05. Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά, εγκατάσταση και λειτουργία, εξοπλισμού και στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος καθώς και στην εξοικονόμηση ενέργειας, όπως ενδεικτικά:

- Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης ή και ψύξης (πχ αντλίες θερμότητας, κλιματιστικά inverter), παροχής ζεστού νερού χρήσης, καθώς και μονάδων εξαερισμού ενεργειακής σήμανσης A+ ως A+++ (με βάση την παλαιά ενεργειακή ετικέτα σήμανσης: D έως A+++) ή C έως A (με βάση τη νέα ενεργειακή ετικέτα σήμανσης: G έως A).
- Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων ανάκτησης ενέργειας από τη λειτουργία παραγωγικού και μη παραγωγικού μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Αντικατάσταση / εγκατάσταση μονώσεων σωληνώσεων – δικτύων – δεξαμενών για μείωση απωλειών.
- Προμήθεια και εγκατάσταση συμπιεστών, ψυκτικών συγκροτημάτων, καυστήρων / λεβήτων, φούρνων, κλιβάνων υψηλής ενεργειακής απόδοσης ή/και οικολογικού σχεδιασμού (Ecodesign).
- Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος διαχείρισης ενέργειας (EMS) για τους χώρους παραγωγής / αποθήκευσης.
- Προμήθεια ηλεκτρικών / ηλεκτρονικών συσκευών ενεργειακής σήμανσης A+ ως A+++ (με βάση την παλαιά ενεργειακή ετικέτα σήμανσης: D έως A+++) ή C έως A (με βάση τη νέα ενεργειακή ετικέτα σήμανσης: G έως A).
- Εξοπλισμός και εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης του συστήματος κλιματισμού.
- Αντιστάθμιση άεργου ισχύος ηλεκτρικών καταναλώσεων.
- Εξοπλισμός και εργασίες αναβάθμισης συστήματος και ελέγχου φωτισμού στους χώρους της επιχείρησης.
- Εγκατάσταση μονάδων φόρτισης ηλεκτροκίνητων μηχανημάτων, εφόσον στο επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνεται η προμήθεια αμιγούς ηλεκτρικού μηχανήματος ή η επιχείρηση διαθέτει ήδη αμιγώς ηλεκτρικό μηχανήμα ή αμιγώς ηλεκτρικό όχημα επαγγελματικής χρήσης και παρέχεται η σχετική τεκμηρίωση. Η εν λόγω δαπάνη είναι επιλέξιμη μόνο για το καθεστώς του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 - de minimis.
- Προμήθεια εν γένει μηχανολογικού & παραγωγικού εξοπλισμού, μόνο υπό την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η συμβολή της σχετικής δαπάνης στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, της εξοικονόμησης ενέργειας ή/και της προστασίας του περιβάλλοντος από τεχνική έκθεση αρμόδιου μηχανικού. Άλλως, η δαπάνη καταχωρίζεται στην υποκατηγορία 02.20.

Επισημάνσεις:

- Στην υποκατηγορία αυτή γίνεται αποδεκτός ο σχετικός εξοπλισμός με την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η συμβολή του στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης/εξοικονόμησης ενέργειας ή/και της προστασίας του περιβάλλοντος από τεχνική έκθεση αρμόδιου μηχανικού. Άλλως, κατά την αξιολόγηση, η σχετική δαπάνη μεταφέρεται στην κατάλληλη κατηγορία/υποκατηγορία (μη περιβαλλοντικής στόχευσης) εφόσον είναι εφικτό, με ότι αυτό συνεπάγεται σχετικά με τις προϋποθέσεις και τα όρια επιλεξιμότητας ή διαφορετικά κρίνεται μη επιλέξιμη. **Ειδικά για τις περιπτώσεις ενίσχυσης υπό το καθεστώς του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 - de minimis**, η μη ύπαρξη επαρκούς τεκμηρίωσης σύμφωνα με τα ανωτέρω, αποκλείει τον συνυπολογισμό της αξίας της εν λόγω δαπάνης, στις δαπάνες που συμβάλλουν στην επίτευξη αυξημένης έντασης ενίσχυσης, σύμφωνα με το Κεφάλαιο 8.2: «Εντάσεις ενίσχυσης» της πρόσκλησης.

02.06. Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια υποστηρικτικού για την επιχείρηση εξοπλισμού, όπως:

- Έπιπλα γραφείου.
- Συστήματα ασφάλειας και πυρασφάλειας κ.λπ.

02.07. Λοιπός εξοπλισμός Επιχείρησης (εργαστηριακός, ποιοτικού ελέγχου κλπ.)

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν ενδεικτικά σε:

- Προμήθεια εξοπλισμού που προορίζεται για εργαστηριακές μετρήσεις, δοκιμές και αναλύσεις, με την προϋπόθεση ότι ο εξοπλισμός αυτός δεν χρησιμοποιείται για ερευνητικούς σκοπούς.
- Προμήθεια εξοπλισμού διενέργειας ποιοτικού ελέγχου/ διασφάλισης ποιότητας/ διασφάλισης συμμόρφωσης με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.

02.19. Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία νέου ψηφιακού εξοπλισμού, με στόχο να αξιοποιηθούν οι νέες τεχνολογίες και να εφαρμοστούν τόσο στο σύνολο των υπηρεσιών που προσφέρονται, όσο και στην οργάνωση, τη λειτουργία και τις διαδικασίες της επιχείρησης, όπως:

- Εξοπλισμός Ενσύρματου ή/ και Ασύρματου Δικτύου & καλωδίωση.
- 3D εκτυπωτές.
- Ψηφιακός Εξοπλισμός γραφείου (Η/Υ, projectors, scanners, printers, ψηφιακό τηλεφωνικό κέντρο, κ.λπ.). Η αιτούμενη ποσότητα του εξοπλισμού θα πρέπει να δικαιολογείται από το αντικείμενο και τον αριθμό των απασχολούμενων στην επιχείρηση.
- Εξοπλισμός για τη φιλοξενία εφαρμογών-λογισμικού εντός της επιχείρησης (Servers).
- Συστήματα και εργαλεία ηλεκτρονικής ασφάλειας.

02.20. Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά, εγκατάσταση και λειτουργία, νέων σύγχρονων μηχανημάτων κάθε μορφής, που στοχεύουν στον εκσυγχρονισμό και στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων προϊόντων ή/και υπηρεσιών της ενισχυόμενης επιχείρησης, ή/και στην επέκταση της παραγωγικής δραστηριότητάς τους, όπως:

- Προμήθεια μηχανημάτων και εξοπλισμού για τους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης, διάθεσης προϊόντων και χώρους παροχής υπηρεσιών.
- Προμήθεια εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για την άσκηση της δραστηριότητας της επένδυσης.
- Προμήθεια αυτοκινούμενων αμιγώς ηλεκτρικών μεταφορικών μέσων που δύναται να θεωρούνται «παραγωγικός εξοπλισμός» ανάλογα με τη δραστηριότητα της επιχείρησης. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να τηρούνται οι όροι που προβλέπονται στην υποκατηγορία 02.24. Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα.
- Προμήθεια μηχανημάτων έργου. Ειδικότερα, ηλεκτροκίνητα ή πεζού χειριστή ανυψωτικά και περονοφόρα μηχανήματα πάντως είδους, όπως τύπου ΚΛΑΡΚ – αποκλειστικά ηλεκτρικά.
- Προμήθεια συστημάτων αυτόματης σήμανσης, ιχνηλασιμότητας, εκσυγχρονισμού της εφοδιαστικής αλυσίδας.

02.22 Εξοπλισμός κυκλικής οικονομίας

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση και εξοικονόμηση πόρων, αξιοποιώντας πρακτικές επαναχρησιμοποίησης και

ανακύκλωσης πρώτων υλών ώστε η χρήση των υλικών να γίνεται εφικτή για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, με παράλληλη ελαχιστοποίηση της χρήσης φυσικών πόρων, όπως:

- Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων για τη διαχείριση των υγρών & στερεών αποβλήτων, για τον περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας.
- Προμήθεια εξοπλισμού και εργασίες για τη μείωση αέριων ρύπων και όχλησης.
- Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού για τη μείωση κατανάλωσης και απώλειας νερού.
- Προμήθεια εξοπλισμού για Ανακύκλωση, όπως :
  - Κάδοι απορριμμάτων μηχανικής αποκομιδής.
  - Μεταλλικός συμπιεστής απορριμμάτων (Press-container/Baler).
  - Εξοπλισμός διαχωρισμού και διαλογής ύλης (π.χ. centrifuge separator).
  - Βιομηχανικοί κάδοι κομποστοποίησης οργανικής ύλης.
- Προμήθεια /Αναβάθμιση εξοπλισμού για Απόβλητα, όπως:
  - Τεμαχιστές αποβλήτων.
  - Μηχανήματα φόρτωσης και διαλογής αποβλήτων, αποκλειστικά ηλεκτρικά.
  - Εξοπλισμός εσχάρωσης, εξάμμωσης, πρωτοβάθμιας καθίζησης.
  - Εξοπλισμός δευτεροβάθμιας επεξεργασίας-μέθοδος ενεργού ιλύος και βιολογικής/χημικής απομάκρυνσης.
- Προμήθεια /Αναβάθμιση εξοπλισμού για μείωση ελαττωματικών προϊόντων, όπως:
  - Μηχανήματα x-ray ελέγχου παραγωγής.
  - Εξοπλισμός συσσωμάτωσης και αναδιαμόρφωση υλικών (agglomeration machine).
- Προμήθεια/Αναβάθμιση εξοπλισμού για βελτιστοποίηση κατανάλωσης υδάτινων πόρων/επανάχρηση νερού, όπως:
  - Συστήματα φιλτραρίσματος νερού (ώσωση, αφαλάτωση κ.λπ.).
  - Έξυπνα συστήματα εξοικονόμησης νερού (φωτοκύτταρα, βαλβίδες ελέγχου ροής, ρυθμιστές τύπου φλοτέρ, αμμόφιλτρα, ελαιοδιαχωριστές).

Επισημάνσεις:

- Στην υποκατηγορία αυτή γίνεται αποδεκτός ο σχετικός εξοπλισμός με την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η ελαχιστοποίηση και εξοικονόμηση πόρων, αξιοποιώντας πρακτικές επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης πρώτων υλών, ώστε η χρήση των υλικών να γίνεται εφικτή για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, με παράλληλη ελαχιστοποίηση της χρήσης φυσικών πόρων, από τεχνική έκθεση αρμόδιου μηχανικού. Άλλως, κατά την αξιολόγηση, η σχετική δαπάνη μεταφέρεται στην κατάλληλη κατηγορία/υποκατηγορία (μη περιβαλλοντικής στόχευσης) εφόσον είναι εφικτό, με ότι αυτό συνεπάγεται σχετικά με τις προϋποθέσεις και τα όρια επιλεξιμότητας ή διαφορετικά κρίνεται μη επιλέξιμη. Ειδικά για τις περιπτώσεις ενίσχυσης υπό το καθεστώς του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 - de minimis, η μη ύπαρξη επαρκούς τεκμηρίωσης σύμφωνα με τα ανωτέρω, αποκλείει τον συνυπολογισμό της αξίας της εν λόγω δαπάνης, στις δαπάνες που συμβάλλουν στην επίτευξη αυξημένης έντασης ενίσχυσης, σύμφωνα με το Κεφάλαιο 8.2: «Εντάσεις ενίσχυσης» της πρόσκλησης.

02.23 Εξοπλισμός για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή)

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας αποκλειστικά για την κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή), όπως:

- Προμήθεια και εγκατάσταση φωτοβολταϊκού σταθμού εγκατεστημένης ισχύος έως 10kW, αποκλειστικά για την κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή).
- Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος αποθήκευσης ενέργειας, με κατ' ελάχιστο ωφέλιμη χωρητικότητα ίση με την ισχύ του σταθμού για μία ώρα.

- Προμήθεια έξυπνων μετρητών ενέργειας και τηλεμετρίας (smart metering).

Επισημάνσεις:

- Για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από την εγκατάσταση φωτοβολταϊκού σταθμού με σύστημα αποθήκευσης, απαιτείται:
  - ο να εξασφαλιστούν, εφόσον απαιτούνται, οι κατάλληλες αδειοδοτήσεις τόσο για την υλοποίηση όσο και για τη λειτουργία του φωτοβολταϊκού σταθμού και του συστήματος αποθήκευσης,
  - ο η εγκατεστημένη ισχύς παραγωγής φωτοβολταϊκού σταθμού δεν μπορεί να υπερβαίνει το άθροισμα των ηλεκτρικών καταναλώσεων της επιχείρησης, όπως αυτό προκύπτει από την ηλεκτρομηχανολογική μελέτη της εγκατάστασης στην οποία εγκαθίσταται ο υπό ένταξη φωτοβολταϊκός σταθμός, από την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης, ή/και από βεβαίωση και λοιπά κατάλληλα στοιχεία τεκμηρίωσης από αρμόδιο προς τούτο πρόσωπο/φορέα, και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 10kW.
  - ο Η ωφέλιμη χωρητικότητα του συστήματος αποθήκευσης πρέπει να είναι κατ' ελάχιστο ίση με την ισχύ του σταθμού για μία ώρα.
- Οι ενισχύσεις χορηγούνται αποκλειστικά και μόνο σε νέους φωτοβολταϊκούς σταθμούς και νέα συστήματα αποθήκευσης.
- Δεν απαιτείται η υποβολή ειδικής τεκμηρίωσης για την εξοικονόμηση ενέργειας κατά τη φάση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

Ειδικά για τις αιτήσεις χρηματοδότησης με καθεστώς ενίσχυσης του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ) ισχύουν πλέον και οι απαιτήσεις:

- η ενίσχυση δεν σχετίζεται με την παραγωγή και διάθεση ενέργειας (πώληση) από ΑΠΕ.
- Οι επενδυτικές ενισχύσεις για έργα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας είναι επιλέξιμες προς ενίσχυση μόνο στον βαθμό που χορηγούνται σε συνδυασμένα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αποθήκευσης (μη συνδεδεμένα με τον μετρητή), όταν αμφότερα τα στοιχεία αποτελούν συνιστώσες μιας ενιαίας επένδυσης ή όταν η αποθήκευση συνδέεται με υφιστάμενη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η συνιστώσα της αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75% της ενέργειάς της από άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση.
- Όλες οι επενδυτικές συνιστώσες (παραγωγή και αποθήκευση) θεωρούνται ότι αποτελούν ένα ενιαίο ολοκληρωμένο έργο για σκοπούς επαλήθευσης της συμμόρφωσης με τα κατώτατα όρια του άρθρου 4 του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ).

02.24. Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία περιλαμβάνεται η προμήθεια αυτοκινούμενων αμιγώς ηλεκτρικών οχημάτων για την κάλυψη αποκλειστικά των αναγκών της επιχείρησης. Το μεταφορικό μέσο θα πρέπει να είναι καινούργιο, αμεταχειριστο και στην κυριότητα της επιχείρησης (δεν θα πρέπει να υπάρχει παρακράτηση στην άδεια κυκλοφορίας). Επίσης, θα πρέπει:

- να είναι είτε επαγγελματικής χρήσης, είτε μικτής χρήσης έως εννέα (9) θέσεων και
- να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο ή/και εξοπλισμού/υλικών.

Η προμήθεια του μεταφορικού μέσου θα πρέπει να δικαιολογείται από τη δραστηριότητα που ασκεί/θα ασκεί η επιχείρηση (ΚΑΔ επένδυσης) και να μην προορίζεται για μίσθωση.

Η δαπάνη για την προμήθεια πλωτών μέσων (πλοίων/σκαφών/ιστιοφόρων) παντός τύπου, ως μεταφορικού μέσου της επιχείρησης δεν είναι επιλέξιμη.

Δεν απαιτείται η υποβολή ειδικής τεκμηρίωσης για την εξοικονόμηση ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος κατά τη φάση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

Προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών κατηγορίας 02:

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία «02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων» θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να εξυπηρετεί άμεσα τη λειτουργία της επιχείρησης, να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούργιος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- Οι δαπάνες προμήθειας δύνανται να περιλαμβάνουν και το κόστος μεταφοράς και εγκατάστασης του εξοπλισμού μέχρι αυτός να τεθεί σε παραγωγική λειτουργία.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός θα πρέπει να αποτελεί πάγιο στοιχείο για τον δικαιούχο. Πάγιο στοιχείο θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη διάρκεια χρήσης μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται στο μητρώο παγίων και δέχεται αποσβέσεις.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να περιγράφεται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης του (να συνάδει με τον/τους ΚΑΔ της επένδυσης) και το εύλογο του κόστους απόκτησής του.
- Τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, για τα οποία υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, θα πρέπει να φέρουν σήμανση CE (Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- Οι δαπάνες προμήθειας πρόσθετων εξαρτημάτων είναι επιλέξιμες, μόνο εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα του κυρίως εξοπλισμού που περιλαμβάνεται στην επένδυση, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα του και είναι απαραίτητα για την παραγωγική λειτουργία του.
- Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει, να περιλαμβάνει υποχρέωση αγοράς των στοιχείων ενεργητικού από τον δικαιούχο της ενίσχυσης κατά τη λήξη της περιόδου μίσθωσης και σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 27 «Χρηματοδοτική μίσθωση» της με Α.Π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 – 2027», όπως ισχύει.
- Για δαπάνες οι οποίες εντάσσονται στην παρούσα κατηγορία αλλά δεν δύναται η απόσπασή τους από τον τόπο υλοποίησης της πράξης, χωρίς αυτές να χάσουν μέρος ή το σύνολο της αξίας τους (π.χ. δαπάνες προμήθειας και εγκατάστασης συστήματος θέρμανσης, κεντρικού κλιματισμού, ασφαλείας, παραγωγής ενέργειας, κ.λπ.), θα πρέπει να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται πριν την καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- Δαπάνες συντήρησης, επισκευής και αντικατάστασης εξοπλισμού που χρησιμοποιείται ήδη από τον δικαιούχο.
- Δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές.
- Οι δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια tablets και κινητών τηλεφώνων.
- Δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια τηλεοράσεων για όλες τις δραστηριότητες, πλην τουριστικών καταλυμάτων.
- Δαπάνες προμήθειας αναλώσιμων υλικών.

- Δαπάνες προμήθειας εξαρτημάτων που αποτελούν απλή αντικατάσταση υφιστάμενου εξαρτήματος (ανταλλακτικά).
- Δαπάνες για προμήθεια εξοπλισμού, ο οποίος προορίζεται για εκμίσθωση.
- Δαπάνες για προμήθεια πλωτών μέσων (πλοίων/σκαφών/ιστιοφόρων) παντός τύπου, που προορίζονται για εκμίσθωση.
- Δαπάνη για απόκτηση ΙΧ επιβατικών οχημάτων ή μη αμιγώς ηλεκτρικών οχημάτων.
- Προμήθεια ηλεκτρικού οχήματος ή/και μονάδων φόρτισης που έχει επιδοτηθεί από οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα (π.χ. «Κινούμαι ηλεκτρικά»).
- Προμήθεια πάσης φύσεως μηχανημάτων / εξοπλισμού/ οχημάτων που για τη λειτουργία τους απαιτείται η καύση ορυκτών καυσίμων (πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κ.λπ.). Σημειώνεται ότι και τα Plug-In Hybrid οχήματα δεν είναι επιλέξιμα, διότι κινούνται και με τη χρήση ορυκτών καυσίμων.
- Δαπάνες προμήθειας και εγκατάστασης καυστήρων πετρελαίου θέρμανσης σύμφωνα με το Άρθρο 17, Παρ.1 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου (Ν.4936/2022 ΦΕΚ 105/27-5-2022).

03. Δαπάνες για Κτίρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο

03.10 Κτιριακές παρεμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας, ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι κάθε μορφής εργασίες κτιριακών υποδομών που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση ενέργειας, ύδατος και επεξεργασία αποβλήτων. Στις επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνεται το κόστος υλικών και εργασιών. Ενδεικτικά μπορούν να αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες οι εξής:

- Αντικατάσταση κουφωμάτων με νέα υψηλής ενεργειακής απόδοσης.
- Συστήματα σκίασης.
- Συστήματα μηχανικού αερισμού με ανάκτηση θερμότητας.
- Θερμομόνωση κτιρίων και κτιριακών υποδομών.
- Χρήση αβαθούς γεωθερμίας.
- Φυτεμένο δώμα.
- Κτιριακές παρεμβάσεις που εξυπηρετούν και σχετίζονται άμεσα με δαπάνες προμήθειας εξοπλισμού για την προστασία του περιβάλλοντος, την εξοικονόμηση ύδατος, την επεξεργασία αποβλήτων και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας.

Στην υποκατηγορία αυτή γίνονται αποδεκτές οι σχετικές επεμβάσεις με την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η προστασία του περιβάλλοντος, ή/και η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης ή/και η εξοικονόμηση πόρων, από τεχνική έκθεση αρμόδιου μηχανικού. Άλλως, κατά την αξιολόγηση, η σχετική δαπάνη μεταφέρεται στην κατάλληλη υποκατηγορία (μη περιβαλλοντικής στόχευσης) εφόσον είναι εφικτό, με ότι αυτό συνεπάγεται σχετικά με τις προϋποθέσεις και τα όρια επιλεξιμότητας ή διαφορετικά κρίνεται μη επιλέξιμη. Ειδικά για τις περιπτώσεις ενίσχυσης υπό το καθεστώς του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 - de minimis, η μη ύπαρξη επαρκούς τεκμηρίωσης σύμφωνα με τα ανωτέρω, αποκλείει τον συνυπολογισμό της αξίας της εν λόγω δαπάνης, στις δαπάνες που συμβάλλουν στην επίτευξη αυξημένης έντασης ενίσχυσης, σύμφωνα με το Κεφάλαιο 8.2: «Εντάσεις ενίσχυσης» της πρόσκλησης.

03.13. Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι κάθε μορφής εργασίες για ανέγερση, κατασκευή, αναβάθμιση και διαμόρφωση κτιριακών υποδομών και λοιπών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεις για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία και στα εμποδιζόμενα άτομα, καθώς και κάθε μορφής εργασίες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου της

ενισχυόμενης επιχείρησης. Στις επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνεται το κόστος υλικών και εργασιών. Ενδεικτικά μπορούν να αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες οι εξής:

- Χωματουργικές εργασίες – θεμελιώσεις, κτιριακές εργασίες, ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες, εγκατάσταση δικτύων και ειδικές εγκαταστάσεις στους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης και διάθεσης προϊόντων, εργαστηριακούς χώρους, χώρους παροχής υπηρεσιών και χώρους διοίκησης της επιχείρησης.
- Κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις των κτιριακών εγκαταστάσεων που αποβλέπουν στη διευκόλυνση πρόσβασης των ΑμεΑ, σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού για ΑμεΑ «Σχεδιάζοντας για όλους» του ΥΠΕΚΑ.
- Εργασίες βελτίωσης, αναβάθμισης και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

Προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών κατηγορίας 03:

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας «03. Δαπάνες για Κτίρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο» θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, θα πρέπει να βεβαιωθεί ότι έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις για τις εργασίες (π.χ. Έγκριση Εργασιών Μικρής Κλίμακας ή Οικοδομική Άδεια) ή σε περίπτωση που δεν απαιτούνται θα πρέπει να υποβάλλεται η ηλεκτρονική βεβαίωση αρμόδιου μηχανικού ότι δεν απαιτείται κάποιου είδους έγκριση, όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία (άρθρο 52, Ν4759/9-12-2020/ ΦΕΚ Α245). Οι επεμβάσεις σε υφιστάμενο κτίριο προϋποθέτουν τη νομιμότητα του κτιρίου (τακτοποίηση τυχόν αυθαιρεσιών). Σε διαφορετική περίπτωση οι δαπάνες θα κρίνονται μη επιλέξιμες.
- Εφόσον απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία, οι δαπάνες εργασιών πρέπει να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα συμφωνητικά κατατεθειμένα στην αρμόδια ΔΟΥ.
- Να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται πριν την καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης. Ειδικά για ανέγερση/επέκταση κτιρίου σε μισθωμένο ακίνητο, το συμφωνητικό μίσθωσης πρέπει να αφορά χρονικό διάστημα τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Τα ανωτέρω συμφωνητικά μίσθωσης πρέπει να έχουν υποβληθεί στην ΑΑΔΕ και να έχουν γίνει αποδεκτά από τα συμβαλλόμενα μέρη.
- Οι κτιριακές δαπάνες να καταχωρούνται στο μητρώο παγίων, σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα και τις φορολογικές διατάξεις.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- Η αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων.
- Δαπάνες συντήρησης και επισκευής, χωρίς λειτουργική αναβάθμιση, κτιριακών εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούνται ήδη από την επιχείρηση.
- Οι εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες και οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, κλπ.
- Δαπάνες, για τις οποίες προσκομίζονται προς πιστοποίηση πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης (αποδείξεις δαπανών, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.α.), καθώς και τίτλοι κτήσης.
- Δαπάνες για την έκδοση αδειών.
- Δαπάνες κτιριακών επεμβάσεων για την εγκατάσταση συστημάτων που συνδέονται με καυστήρες πετρελαίου θέρμανσης.

04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, δαπάνες υπηρεσιών προμήθειας/χρήσης λογισμικού - εξοπλισμού, δαπάνες εκπόνησης μελετών, δαπάνες πιστοποίησης, δαπάνες αναβάθμισης εταιρικής ταυτότητας και συσκευασίας, δαπάνες για απόκτηση πνευματικής ιδιοκτησίας, ευρεσιτεχνίας ή μεταφορά τεχνογνωσίας. Αναλυτικότερα ανά υποκατηγορία:

04.11. Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου

Στην υποκατηγορία αυτή επιλέξιμες είναι αποκλειστικά δαπάνες που αφορούν συμβουλευτικές υπηρεσίες για την παρακολούθηση και διαχείριση της υλοποίησης της πράξης αντίστοιχα, έως την αποπληρωμή της, υπό τους ακόλουθους όρους:

- Το χρονικό διάστημα παροχής της υπηρεσίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών και μέχρι την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της επένδυσης.
- Δεν είναι δυνατή η πιστοποίησή τους εξ' ολοκλήρου σε αίτημα ενδιάμεσης επαλήθευσης. Η εν λόγω δαπάνη δύναται να πιστοποιείται τμηματικά, ανά αίτημα ελέγχου, σύμφωνα με το αντίστοιχο ποσοστό υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, βάσει του αιτήματος επαλήθευσης.
- Δεν πρέπει να αποτελούν συνεχή ή περιοδική δραστηριότητα ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, όπως τακτικές υπηρεσίες παροχής λογιστικών /φορολογικών και νομικών συμβουλών ή διαφημιστικές υπηρεσίες.
- Για την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας, πρέπει να υπάρχει σχετική σύμβαση με την επιχείρηση νομίμως κατατεθειμένη στη ΔΟΥ.
- Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.

04.18. Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού (επιλέξιμες μόνο με καθεστώς Καν. (ΕΕ) 2023/2831 - De minimis)

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν σε:

- Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης λογισμικού υπό καθεστώς υπηρεσίας (π.χ. Software as a service (SaaS), Cloud as a Service (CaaS)).
- Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης εξοπλισμού υπό καθεστώς υπηρεσίας (π.χ. Hardware as a service (HaaS), Equipment as a Service (EaaS)).
- Εγκατάσταση, αρχική παραμετροποίηση και παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης των χρηστών, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχονται από τον ίδιο προμηθευτή, περιλαμβάνονται ως διακριτές εγγραφές στο παραστατικό που αφορά το συγκεκριμένο λογισμικό και δεν υπερβαίνουν το 20% του κόστους προμήθειας του σχετικού λογισμικού.

Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους όρους:

- Επιλέξιμο είναι μόνο το κόστος της υπηρεσίας που παρέχεται κατά το διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών. Σε διαφορετική περίπτωση, θα πρέπει να υπάρχει σαφής διαχωρισμός του κόστους που εντάσσεται στο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου και του λοιπού κόστους, το οποίο θα αποτυπώνεται στο τιμολόγιο του προμηθευτή.
- Δεν είναι επιλέξιμη η ανανέωση συνδρομής σε υπηρεσία που ήδη χρησιμοποιείται.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό ή εξοπλισμός είναι καινούρια και η επιχείρηση είναι νόμιμος κάτοχος της άδειας χρήσης αυτών.

- Δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, οι υπηρεσίες ανάπτυξης λογισμικού που γίνεται με ίδια μέσα του δικαιούχου (ιδιοπαραγωγή λογισμικού).
- Το προμηθευόμενο λογισμικό, συμπεριλαμβανομένης και της αντίστοιχης αρχικής παραμετροποίησης του, να μπορεί να χαρακτηριστεί ως άυλο στοιχείο ενεργητικού - σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα- και να επιδέχεται αποσβέσεων.
- Σε περίπτωση που η υπηρεσία χρήσης λογισμικού απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες συμμόρφωσης/μετατροπής είναι επιλέξιμες).

04.20. Δαπάνες παροχής υπηρεσιών μελετών ανάπτυξης προϊόντων ή και διεργασιών

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν έρευνα, μελέτες και δοκιμές για την ανάπτυξη νέου ή διαφοροποιημένου προϊόντος / υπηρεσίας / διεργασίας, με βελτιωμένα χαρακτηριστικά υπό τους ακόλουθους όρους:

- Σχετίζονται άμεσα με τον στόχο του επενδυτικού σχεδίου.
- Καταλήγουν σε ανάπτυξη πρωτότυπου προϊόντος / τυποποίηση νέας υπηρεσίας / διεργασίας.
- Για την πιστοποίηση των συγκεκριμένων δαπανών θα πρέπει να τεκμηριώνεται μέσω διακριτού παραδοτέου η επίτευξη του στόχου για την επιχείρηση (δηλαδή ανάπτυξη νέου ή διαφοροποιημένου προϊόντος/υπηρεσίας/διεργασίας, με βελτιωμένα χαρακτηριστικά, εμπορικά αξιοποιήσιμο).

04.26. Υπηρεσίες Σχεδιασμού Συσκευασίας–Ετικέτας–Branding

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν σε συμβουλευτικές υπηρεσίες/μελέτη για τον σχεδιασμό ή/και επανασχεδιασμό συσκευασίας, ετικέτας, brand της επιχείρησης - εταιρικής ταυτότητας. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε νέα συσκευασία / ετικέτα / εταιρική ταυτότητα.

04.29 Τεχνικές Μελέτες απαραίτητως συνδεδεμένες με δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν σε υπηρεσίες παρεχόμενες από μελετητές, οι οποίες συνεισφέρουν στην υλοποίηση επενδυτικών δαπανών των κατηγοριών 02 Δαπάνες εξοπλισμού και 03 Δαπάνες για Κτίρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο. Δύνανται επίσης να περιλαμβάνονται μελέτες για την τεκμηρίωση εκπλήρωσης όρων επιλεξιμότητας ή υλοποίησης της πράξης.

Οι επιλέξιμες μελέτες ενδεικτικά αναφέρονται σε:

- σε μελέτες εγκατάστασης νέων συστημάτων – αυτοματισμών παραγωγής,
- σε μελέτες ενεργειακής αναβάθμισης / εξοικονόμησης ενέργειας,
- σε μελέτες επεξεργασίας αποβλήτων – αξιοποίησης υποπροϊόντων παραγωγής,
- σε μελέτες εγκατάστασης συστημάτων / εξοπλισμού εφαρμογών κυκλικής οικονομίας.
- σε έκθεση τεκμηρίωσης για την κλιματική ανθεκτικότητα υποδομών (εφόσον απαιτείται).

04.30. Πνευματική ιδιοκτησία – Ευρεσιτεχνίες – Μεταφορά τεχνογνωσίας

Στη συγκεκριμένη υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν ενδεικτικά σε:

- Ενέργειες για την κατοχύρωση ευρεσιτεχνιών και την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
- Ενέργειες για την κατοχύρωση Σήματος.
- Απόκτηση, μεταφορά και χρήση δικαιωμάτων τεχνογνωσίας ή και αδειών εκμετάλλευσης για την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου.

Επισημαίνεται ότι:

- Οι δαπάνες που σχετίζονται με τις ενέργειες για την κατοχύρωση ευρεσιτεχνιών και την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας καθώς και την κατοχύρωση σήματος είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε λήψη της ζητούμενης κατοχύρωσης / σήματος. Ειδικότερα, οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες με την προϋπόθεση ότι κατά την τελική επαλήθευση /πιστοποίηση προσκομίζεται το σχετικό πιστοποιητικό που εκδίδεται από τους αρμόδιους φορείς, το οποίο θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή να τεκμηριώνεται αποδεδειγμένα ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοσή του, ήτοι να έχει ολοκληρωθεί θετικά η αξιολόγηση του φακέλου.
- Οι δαπάνες για απόκτηση, μεταφορά και χρήση δικαιωμάτων τεχνολογίας ή και αδειών εκμετάλλευσης για την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου, αφορούν το σύνολο των ενεργειών που θα πραγματοποιηθούν για την απόκτηση, προστασία, μεταφορά και χρήση και εκμετάλλευση της απαιτούμενης τεχνολογίας (π.χ. αγορά δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αδειών εκμετάλλευσης, τεχνολογίας, μη κατοχυρωμένων τεχνικών γνώσεων, αγορά προτύπων ή αδειών εκμετάλλευσης προτύπων κλπ.) και εξυπηρετούν άμεσα τους σκοπούς του επενδυτικού σχεδίου. Με την απόκτηση των δικαιωμάτων τεχνολογίας η επιχείρηση πρέπει να μπορεί να εγγράψει την εν λόγω δαπάνη στο μητρώο παγίων κατά τα προβλεπόμενα στην εθνική φορολογική νομοθεσία.
- Η διαδικασία επικύρωσης – προστασίας ευρεσιτεχνιών θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός της περιόδου υλοποίησης του έργου.

Επισημαίνεται ότι δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη το κόστος για τη διατήρηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών Κατηγορίας 04.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία «**04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών**» θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Να αφορούν τη δραστηριότητα της επένδυσης και να υλοποιούνται στο χρονικό διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών.
- Να είναι καταχωρημένες στο μητρώο παγίων, στο μέτρο που χαρακτηρίζονται ως άυλα πάγια και προβλέπεται η εγγραφή τους.
- Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των μελετητών/ερευνητών/συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.

06. Δαπάνες Λογισμικού**06.07. Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού**

Στην υποκατηγορία αυτή επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια λογισμικών, όπως:

- Προμήθεια εξειδικευμένου λογισμικού για τη βελτιστοποίηση της παραγωγής και των επιχειρηματικών διεργασιών.
- Λογισμικά προσομοίωσης και τρισδιάστασης μοντελοποίησης.
- Λογισμικά διαχείρισης και ανάλυσης δεδομένων.
- Προμήθεια εφαρμογών γραφείου και διαχείρισης εγγράφων.
- Προμήθεια λογισμικού αυτόματης σήμανσης, ιχνηλασιμότητας, κοστολόγησης και τιμολόγησης προϊόντων–εκσυγχρονισμού της εφοδιαστικής αλυσίδας.
- Εγκατάσταση, αρχική παραμετροποίηση, παροχή υπηρεσιών υποστήριξης για μέχρι ένα (1) έτος από τον χρόνο προμήθειας και παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης των χρηστών, υπό την

προϋπόθεση ότι παρέχονται από τον ίδιο προμηθευτή, περιλαμβάνονται ως διακριτές εγγραφές στο παραστατικό που αφορά το συγκεκριμένο λογισμικό και δεν υπερβαίνουν το 20% του κόστους προμήθειας του σχετικού λογισμικού.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας «06. Δαπάνες Λογισμικού» θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Το προμηθευόμενο λογισμικό να εξυπηρετεί άμεσα τη λειτουργία της επιχείρησης, να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούριο και η επιχείρηση να είναι νόμιμος κάτοχος της άδειας χρήσης αυτού.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό να περιγράφεται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης του και το κόστος απόκτησής του.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό, συμπεριλαμβανομένης και της αντίστοιχης αρχικής παραμετροποίησης του, να μπορεί να χαρακτηριστεί ως άυλο στοιχείο ενεργητικού – σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα- να επιδέχεται αποσβέσεων και να είναι καταχωρημένο στο μητρώο παγίων.
- Η δαπάνη για την προμήθεια ή ανάπτυξη λογισμικού, το οποίο προορίζεται για πώληση ή δωρεάν διάθεση σε πελάτες της επιχείρησης, είτε ως αυτούσιο προϊόν, είτε σε παραμετροποιημένη μορφή, είτε ως μέρος ή στοιχείο άλλου προϊόντος αυτής, δεν είναι επιλέξιμη.
- Σε περίπτωση αγοράς ή και ανάπτυξης λογισμικού/εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες).

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- Οι υπηρεσίες ανάπτυξης λογισμικού που γίνεται με ίδια μέσα του δικαιούχου (ιδιοπαραγωγή λογισμικού).
- Το κόστος ανανέωσης υφιστάμενου λογισμικού. Η προσθήκη module για αναβάθμιση υφιστάμενου λογισμικού είναι επιλέξιμη μόνο αν περιγράφεται διακριτά στο παραστατικό αγοράς και προσδίδει νέα λειτουργικότητα.

07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης

07.04. Δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις

Στην υποκατηγορία επιλέξιμες είναι οι δαπάνες συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις και συγκεκριμένα οι εξής:

- Κόστος συμμετοχής σε εκθέσεις.
- Ενοικίαση/διαμόρφωση περιπτέρου.
- Μεταφορά εκθεμάτων.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες μετακίνησης και διαμονής προσώπων.

Προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών Κατηγορίας 07.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας «07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης» θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Η συμμετοχή της επιχείρησης σε εμπορικές εκθέσεις επιτρέπεται μόνον με την ιδιότητα του εκθέτη.
- Οι εκθέσεις να αφορούν τη δραστηριότητα της επένδυσης (ΚΑΔ επένδυσης) και να υλοποιούνται στο χρονικό διάστημα επιλεξιμότητας των δαπανών.

09. Έμμεσες Δαπάνες (επιλέξιμες μόνο με καθεστώς Καν. (ΕΕ) 2023/2831 - De minimis)**09.01. Έμμεσες Δαπάνες**

Κατά το χρονικό διάστημα υλοποίησης της πράξης είναι επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες, οι οποίες περιλαμβάνονται στον συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμού της πράξης και υπολογίζονται με βάση σταθερό συντελεστή 7% επί των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 54 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060 και με τη χρήση κοινής στήριξης (άρθρο 25 Καν. (ΕΕ) 2021/1060). Η εν λόγω υποκατηγορία δαπάνης δεν απαιτεί την προσκόμιση παραστατικών, καταβάλλεται αναλογικά με κάθε πληρωμή και το αναλογούν ύψος αυτής οριστικοποιείται κατά το στάδιο της τελικής πιστοποίησης της πράξης. Τονίζεται η κατηγορία «09. Έμμεσες Δαπάνες» θα πρέπει να περιλαμβάνεται υποχρεωτικά στην πράξη, που ενισχύεται υπό το καθεστώς του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (de minimis) και θα ελέγχεται από το ΟΠΣΚΕ αν τηρείται το ποσοστό 7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών της πράξης.

7.3. Γενικές επισημάνσεις και πρόσθετες διευκρινίσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες λαμβάνουν ενίσχυση με τη μορφή της επιχορήγησης και στη βάση του πραγματικού κόστους (πλην των έμμεσων). Ως πραγματικές νοούνται οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση πράξης, προβλέπονται στην απόφαση χρηματοδότησης, έχουν εξοφληθεί από τον δικαιούχο και τεκμηριώνονται από τιμολόγια και αποδεικτικά της καταβολής των σχετικών ποσών από τον δικαιούχο, καθώς και από τα λογιστικά αρχεία του.
2. Οι δαπάνες θα πρέπει να συνδέονται με τον/ους τόπο/ους εγκατάστασης και τον/ους ΚΑΔ επένδυσης του Επενδυτικού Σχεδίου.
3. Εξοπλισμός που αποτελεί πάγιο στοιχείο, θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη διάρκεια χρήσης μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται στο μητρώο παγίων και επιδέχεται αποσβέσεις.
4. Τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός περιγράφονται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης τους και το κόστος απόκτησής τους.
5. Τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, για τα οποία υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, θα πρέπει να φέρουν σήμανση CE.
6. Όλες οι δαπάνες εξετάζονται κατά την πιστοποίησή τους για την επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με την πράξη της επιχείρησης. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή σχετικές με την επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης, γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό. Όσον αφορά στα επενδυτικά σχέδια που ενισχύονται με το άρθρο 14 του Καν. (ΕΕ) 2014/651, δεν ενισχύονται δαπάνες που τεκμηριωμένα δεν συμβάλουν στη δηλωθείσα αρχική επένδυση.
7. Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας του εξοπλισμού. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορεί να ζητούν από το ωφελούμενο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες, για εξακρίβωση της αξίας και τον έλεγχο των τιμών αυτών.
8. Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία.
9. Για την περίπτωση προσφορών, από προμηθευτές του εξωτερικού, που είναι ξενόγλωσσες και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητα των σχετικών δαπανών πρέπει να υπάρχει η μετάφραση τους στην ελληνική γλώσσα από επίσημο φορέα.

10. Συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά που συντάσσονται για την υλοποίηση των δαπανών, θα πρέπει να έχουν υποβληθεί σε κατάσταση συμφωνητικών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά στην Πρόσκληση (προσοχή: εξετάζεται κατά την υποβολή αιτήματος ελέγχου και όχι στη φάση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης). Ειδικά για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες, πρέπει να υπάρχει σχετική σύμβαση με την επιχείρηση, θεωρημένη από την αρμόδια ΔΟΥ.
11. Δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών (ακόμα και αν έχει συναφθεί σύμβαση που έστω δεν έχει τιμολογηθεί) δεν είναι επιλέξιμες και θα έχουν ως αποτέλεσμα:
  - την περικοπή της δαπάνης σε περίπτωση που η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (ΟJ EL L 15.12.2023 de minimis).
  - την απόρριψη της αίτησης χρηματοδότησης (αν διαπιστωθεί κατά την αξιολόγηση) ή την απένταξη του συνόλου του έργου (αν διαπιστωθεί κατά την υλοποίηση) σε περίπτωση που η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ 2014/651 (ΓΑΚ).
12. Δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης δεν γίνονται αποδεκτές.
13. Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης.
14. Δαπάνες που συγχρηματοδοτούνται από άλλη πηγή χρηματοδότησης δεν γίνονται αποδεκτές.
15. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, **μόνο εφόσον** ο ωφελούμενος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του ωφελούμενου.
Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα (μικτή δραστηριότητα), ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί. Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσauξάνει.
16. Για τον έλεγχο των ΕΜΕ της επιχείρησης, ο ΕΦΕΠΑΕ δύναται να λαμβάνει και να κάνει χρήση δεδομένων που αφορούν σε απασχόληση εργαζομένων από το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «ΕΡΓΑΝΗ», κ.α..
17. Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υποβάλλεται υποχρεωτικά μία (1) προσφορά, για δαπάνες με καθαρή αξία άνω των 30.000 €, διαφορετικά η εν λόγω δαπάνη θα απορρίπτεται.
18. Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμα.
19. Κρατήσεις υπέρ του ίδιου του Δικαιούχου ή για λογαριασμό του ή παρακρατήσεις, που επιστρέφουν στον Δικαιούχο με οποιοδήποτε τρόπο δεν είναι επιλέξιμες.
20. Οι δαπάνες για πρόστιμα, προσauξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.
21. Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός πρέπει να είναι καινούργιος και αμεταχειρίστος. Δαπάνες αγοράς μεταχειρισμένου εξοπλισμού δεν είναι επιλέξιμες.

8. ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ & ΕΝΤΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

8.1. Καθεστώτα ενίσχυσης

Οι πράξεις που θα ενταχθούν στην παρούσα πρόσκληση υλοποιούνται, όπως δεσμευτικά δηλώνει ο δικαιούχος κατά την υποβολή της πρότασης, σύμφωνα:

Α) με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 (Ο.Υ ΕΕ L 2831/13.12.2023) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), ή

Β) με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2014/651 (Ο.Υ ΕΕ L 187/1/26.6.2014) της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 (Ο.Υ ΕΕ L 167/1/30.6.2023) της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 και ισχύει.

8.2. Εντάσεις ενίσχυσης

Η ένταση της ενίσχυσης ορίζεται ανάλογα με την κατάταξη των επιχειρήσεων σε μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές και το επιλεγμένο καθεστώς ενίσχυσης.

Ειδικότερα ανά καθεστώς ενίσχυσης ισχύουν τα εξής:

A. Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis) - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Για τις επιχειρήσεις που επιλέγουν ως καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis), το ποσοστό ενίσχυσης καθορίζεται ως κάτωθι:

Κατηγορία/ Υποκατηγορία Επιλέξιμης Δαπάνης	Δημόσια Επιχορήγηση (%)		Ιδιωτική συμμετοχή (%)	
	Βασική χρηματοδότηση	Χρηματοδότηση green project	Βασική χρηματοδότηση	Χρηματοδότηση green project
Για όλες τις κατηγορίες/ υποκατηγορίες ανεξαρτήτως μεγέθους ΜΜΕ	70%	75%	30%	25%

Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που επιλέγουν ως καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis) ανεξάρτητα από το μέγεθός τους, το ποσοστό ενίσχυσης είναι 70% για όλες τις κατηγορίες και υποκατηγορίες δαπανών.

Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια που περιλαμβάνουν δαπάνες που συμβάλλουν στην ενεργειακή αναβάθμιση της επιχείρησης, στην εξοικονόμηση ενέργειας ή/και στην προστασία του περιβάλλοντος, με συνολική αξία που αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού (green projects), το ποσοστό ενίσχυσης αυξάνεται κατά 5% και ορίζεται στο 75%. Η προσαύξηση του 5% ισχύει για όλες τις κατηγορίες και υποκατηγορίες δαπανών και ανεξάρτητα από το μέγεθός της ΜΜΕ.

Οι δαπάνες που εξετάζονται, τόσο κατά την αξιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης, όσο και κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, για τη συμβολή τους στην ενεργειακή αναβάθμιση της επιχείρησης, στην εξοικονόμηση ενέργειας ή/και στην προστασία του περιβάλλοντος ανήκουν **αποκλειστικά** στις υποκατηγορίες **02.05, 02.22 και 03.10** για τις οποίες σύμφωνα με το Κεφάλαιο 7.2: «Ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης» της πρόσκλησης **πρέπει να υπάρχει ειδική τεκμηρίωση** και στις υποκατηγορίες **02.23 και 02.24** για τις οποίες **δεν απαιτείται ειδική τεκμηρίωση**.

Β. Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ) - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Για τις επιχειρήσεις που επιλέγουν ως καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ), το ποσοστό ενίσχυσης ορίζεται ως εξής:

Κατηγορία/ Υποκατηγορία Επιλέξιμης Δαπάνης	Δημόσια Επιχορήγηση (%)		Ιδιωτική συμμετοχή (%)	
	Μεσαίες Επιχειρήσεις	Μικρές/Πολύ μικρές Επιχειρήσεις	Μεσαίες Επιχειρήσεις	Μικρές/Πολύ μικρές Επιχειρήσεις
02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων				
02.05 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.06 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.07 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.19 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.20 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.22 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
02.23 – Άρθρο 41	40%	50%	60%	50%
02.24 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
03. Δαπάνες για Κτίρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο				
03.10 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
03.13 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών				
04.11 – Άρθρο 18	50%	50%	50%	50%
04.20 – Άρθρο 18	50%	50%	50%	50%
04.26 – Άρθρο 18	50%	50%	50%	50%
04.29 – Άρθρο 18	50%	50%	50%	50%
04.30 – Άρθρο 28	50%	50%	50%	50%
06. Δαπάνες Λογισμικού				
06.07 – Άρθρο 14	50%	60%	50%	40%
07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης				
07.04 – Άρθρο 19	50%	50%	50%	50%

9. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ**9.1. Προϋπολογισμός έργων**

A. Σε επενδυτικά σχέδια όπου επιλέγεται ως καθεστώς ενίσχυσης ο **Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis)** κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός (σύνολο δημόσιας και ιδιωτικής δαπάνης) κυμαίνεται από **30.000 €** έως **400.000 €**.

B. Σε επενδυτικά σχέδια όπου επιλέγεται ως καθεστώς ενίσχυσης ο **Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)** κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός (σύνολο δημόσιας και ιδιωτικής δαπάνης) κυμαίνεται από **200.000 €** έως **800.000 €**.

Σε περίπτωση που το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο έχει επιχορηγούμενο προϋπολογισμό **μικρότερο από το κατώτερο όριο**, όπως αυτό ορίζεται για το κάθε καθεστώς ενίσχυσης, κρίνεται εξ αρχής **μη επιλέξιμο δεν δύναται να υποβληθεί ή απορρίπτεται**.

Το σύνολο των αιτούμενων δαπανών που υποβάλλονται από την επιχείρηση προς χρηματοδότηση από την παρούσα Δράση, αποτελεί τον **Συνολικό Προϋπολογισμό** του επενδυτικού σχεδίου. Ο **Επιχορηγούμενος Προϋπολογισμός** είναι το τμήμα του Συνολικού Προϋπολογισμού το οποίο, σύμφωνα με τους όρους επιλεξιμότητας δαπανών, τα ανώτατα/κατώτατα όρια καθώς και τα ποσοστά και τα ποσά ενίσχυσης αυτών, στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης, μπορεί να επιχορηγηθεί.

Στην περίπτωση που η πράξη έχει συνολικό προϋπολογισμό **μεγαλύτερο του ανώτερου ορίου** επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, όπως αυτό ορίζεται για το κάθε καθεστώς ενίσχυσης, το υπερβάλλον ποσό θεωρείται **ιδιωτική συμμετοχή 100%** για την υλοποίηση της πράξης και παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου θα αποτελεί το **σύνολο της πράξης**, συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους.

9.2. Διάρκεια έργων

Η διάρκεια υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου είναι κατά μέγιστο **είκοσι τέσσερις (24) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης). Σε κάθε περίπτωση η ανωτέρω ημερομηνία **δεν δύναται να είναι πέραν της 31-12-2029**.

Η διάρκεια υλοποίησης μιας πράξης αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης και μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που τίθενται στην απόφαση ένταξής της και στην παρούσα πρόσκληση.

Παράταση της διάρκειας υλοποίησης των έργων **έως 6 μήνες**, μπορεί να δοθεί μετά από αξιολόγηση τεκμηριωμένου αιτήματος, που υποβάλλεται στο ΟΠΣΚΕ το αργότερο **έως τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες πριν την εγκεκριμένη ημερομηνία λήξης του έργου**. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έγκριση της παράτασης από τη ΔΑ/ΕΦΕΠΑΕ.

Αιτήματα παράτασης πέραν των ανωτέρω προθεσμιών υποβάλλονται και εξετάζονται σε περιπτώσεις που συντρέχουν **λόγοι ανωτέρας βίας**, όπως ορίζει ο Ν. 3885/2010 άρθρο 23.

10. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Η Δράση χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα «**Στερεά Ελλάδα**» 2021-2027, στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 1: «Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ», της Προτεραιότητας 1 «**Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου μετασχηματισμού της**» και ειδικότερα του Ειδικού Στόχου RSO1.3: «**Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων (ΕΤΠΑ)**».

Η Δημόσια Δαπάνη της Δράσης ανέρχεται σε **12.000.000,00 €**, με δυνατότητα εντάξεων έως **16.000.000,00 €**.

Η Δημόσια Δαπάνη συγχρηματοδοτείται από το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)** της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από **Εθνική Συμμετοχή**. Το ΕΤΠΑ συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών της Ένωσης και στην αντιμετώπιση της υστέρησης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών, μέσω της συμμετοχής στη διαρθρωτική προσαρμογή περιοχών με αναπτυξιακή καθυστέρηση και της αναβάθμισης περιοχών με βιομηχανική παρακμή, περιλαμβανομένης της βιώσιμης ανάπτυξης και της διαχείρισης περιβαλλοντικών προκλήσεων (Άρθρο 2 Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058).

Η χρηματοδότηση της πράξης καλύπτεται από τη **δημόσια χρηματοδότηση** και την **ιδιωτική συμμετοχή**, το άθροισμα των οποίων είναι ο **επιχορηγούμενος προϋπολογισμός** της πράξης.

10.1. Δημόσια Δαπάνη

Η **δημόσια χρηματοδότηση** καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι **δυνατή η εκχώρηση** της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) **σε τράπεζα** για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην Τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει στον ΕΦΕΠΑΕ τη **σύμβαση εκχώρησης** με το Πιστωτικό Ίδρυμα στον αρμόδιο φορέα διαχείρισης και παρακολούθησης του προγράμματος.

Οι **χρεωστικοί τόκοι**, οι **προμήθειες** χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα **έξοδα συναλλάγματος** και **χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές** καθώς και τα **λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα** του δικαιούχου **δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες** στο πλαίσιο της πρόσκλησης.

10.2. Ιδιωτική Συμμετοχή

Η ιδιωτική συμμετοχή καλύπτεται μέσω **ιδίων πόρων** ή μέσω **εξωτερικής χρηματοδότησης** ή με τον **συνδυασμό** αυτών.

Κατά την αξιολόγηση πρέπει να διασφαλίζεται η **χρηματοοικονομική βιωσιμότητα** των πράξεων που περιλαμβάνουν παραγωγικές επενδύσεις. Η χρηματοοικονομική βιωσιμότητα παραγωγικής επένδυσης αξιολογείται και διασφαλίζεται για επενδυτικά σχέδια με συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμό:

- άνω των κατώτατων ορίων της πρόσκλησης και **έως 500.000 ευρώ**, με την προσκόμιση:
  - α) **πιστοποιητικών φερεγγυότητας** και β) δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν **ίδια συμμετοχή** στο επενδυτικό σχέδιο **τουλάχιστον 25%** με την επιφύλαξη των ποσοστών ενίσχυσης βάσει των κανόνων κρατικών ενισχύσεων,
  - **άνω των 500.000 ευρώ**, με την προσκόμιση α) **πιστοποιητικών φερεγγυότητας**, β) δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν **ίδια συμμετοχή** στο επενδυτικό σχέδιο **τουλάχιστον 25%** με την επιφύλαξη των ποσοστών ενίσχυσης βάσει των κανόνων κρατικών ενισχύσεων και γ) **επιχειρηματικού σχεδίου** το οποίο πιστοποιεί την μελλοντική βιωσιμότητα της επένδυσης και το οποίο αξιολογείται ως προς τη ρεαλιστικότητά του.

Επιπλέον, για τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται υπό το καθεστώς του **Καν. (ΕΕ) 2014/651**, κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης θα εξετάζεται, **επί ποινή αποκλεισμού**, η τεκμηρίωση ότι η ιδιωτική συμμετοχή της επιχείρησης για τη χρηματοδότηση του επενδυτικού σχεδίου θα ανέρχεται σε ποσοστό **τουλάχιστον 25%** των δαπανών που επιχορηγούνται βάσει του **άρθρου 14** του Καν. (ΕΕ) 2014/651, και θα διατεθεί μέσω ιδίων πόρων ή μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης **και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής στήριξης, δημόσιας ενίσχυσης ή παροχής.**

Ο δικαιούχος για την απόδειξη της ίδιας συμμετοχής μπορεί να χρησιμοποιήσει έγγραφα τεκμηρίωσης της **διαθεσιμότητας ιδίων κεφαλαίων ή πρόθεση ή προέγκριση ή έγκριση ή σύμβαση δανείου**, σύμφωνα με το Παράρτημα II: «Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης» της πρόσκλησης, και ειδικότερα τα διαλαμβανόμενα στο σημείο: «Δικαιολογητικά απόδειξης διαθεσιμότητας της ελάχιστης Ιδιωτικής Συμμετοχής για το Επενδυτικό Σχέδιο».

Σε περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο εμπίπτει στο καθεστώς ενίσχυσης του **Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)**, για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής του επενδυτικού σχεδίου μέσω

τραπεζικού δανεισμού, κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης θα πρέπει να υποβληθεί **μόνο πρόθεση δανείου** (όχι προέγκριση, έγκριση ή σύμβαση), προκειμένου να μη διαρρηγνύεται **ο χαρακτήρας κινήτρου** του επενδυτικού σχεδίου.

Ο τραπεζικός δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός. Εάν χρησιμοποιηθεί θα πρέπει να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου ή ομολογιακού δανείου εκδιδόμενου σε δημόσια ή μη εγγραφή, ή δανείου από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, **αποκλειόμενης της μορφής αλληλόχρεου λογαριασμού.** Επιτρέπεται η κίνηση του ανωτέρου δανείου να γίνεται και μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, εφόσον υπάρχει **ξεχωριστή πράξη** στον εν λόγω λογαριασμό, από την οποία να προκύπτει ότι το δάνειο προορίζεται αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης, με σαφή αναφορά των όρων σύναψης του δανείου.

Σε περίπτωση που η επιχείρηση προσφύγει σε δανεισμό για την κάλυψη μέρους ή του συνόλου της ιδιωτικής συμμετοχής της επένδυσης, ο δυνητικός δικαιούχος οφείλει να υποβάλει με το **πρώτο αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης δαπανών τη Σύμβαση του δανείου** (συμπεριλαμβανομένων των απαραίτητων πρόσθετων πράξεων, εφόσον η κίνηση του δανείου λάβει χώρα μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού), από το περιεχόμενο της οποίας να προκύπτει ότι το δάνειο αφορά στη χρηματοδότηση της συγκεκριμένης επένδυσης, άλλως απαιτείται η υποβολή αιτήματος τροποποίησης Χρηματοδοτικού Σχήματος.

Σε περίπτωση δανείου, είναι δυνατόν αυτό να υποστηρίζεται από τα **χρηματοδοτικά μέσα του ΕΣΠΑ**, όπως ενδεικτικά: α) παροχή εγγύησης της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας για λήψη επενδυτικού δανείου, β) την παροχή επιχειρηματικών δανείων με χαμηλό επιτόκιο και ευνοϊκούς όρους.

Σε περίπτωση που χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ συνδυάζονται με επιχορηγήσεις:

- οι διατάξεις που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές στήριξης για τις εν λόγω πράξεις,
- πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες **κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων** και συνδυασμού επιχορηγήσεων με χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ,
- πρέπει να διενεργούνται **χωριστές λογιστικές εγγραφές** για την κάθε μορφή στήριξης,
- μπορεί ο συνδυασμός τους να καλύπτει την ίδια δαπάνη, υπό τον όρο ότι το άθροισμα όλων των μορφών συνδυασμένων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της εγκεκριμένης δαπάνης (το τμήμα του χρηματοδοτικού εργαλείου υποστηριζόμενο από το ΕΣΠΑ μαζί με την επιχορήγηση να είναι μικρότερο ή ίσο του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου),
- οι επιχορηγήσεις δεν χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ,
- αν το τραπεζικό δάνειο υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά μέσα του ΕΣΠΑ και χορηγείται με Κανονισμούς Ήσσονος Σημασίας και εμπεριέχει ενίσχυση το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτού, σωρεύεται με την επιχορήγηση του επενδυτικού σχεδίου κατά τον υπολογισμό του ανώτατου ορίου, σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης, που θέτει ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831 και δεν δύναται να ξεπεραστεί. Η **σώρευση θα πρέπει να ελέγχεται** κατά την έγκριση της πράξης, εφόσον έχει προηγηθεί η χορήγηση του δανείου ή κατά τη χορήγηση του δανείου, εφόσον έχει προηγηθεί η έγκριση της πράξης.
- τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ δεν χρησιμοποιούνται για την **προχρηματοδότηση** επιχειρήσεων.
- Το επενδυτικό δάνειο μπορεί να λαμβάνεται σε **ξένο νόμισμα.**

Η απόδειξη της διάθεσης της ιδιωτικής συμμετοχής θα ελέγχεται κατά την Τελική πιστοποίηση σύμφωνα με τα δικαιολογητικά που περιγράφονται στο Παράρτημα VII: «Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου» της πρόσκλησης.

10.3. Σώρευση Ενισχύσεων

Για την πιθανή **σώρευση ενισχύσεων** σε ένα συγκεκριμένο έργο ισχύουν τα όσα προβλέπονται στο **άρθρο 8 του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)**, καθώς και στο **άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 (De Minimis)**, ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης που θα επιλέξει ο δικαιούχος.

10.3.1. Σώρευση ενισχύσεων Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 (De Minimis)

Για τη **σώρευση των ενισχύσεων** που χορηγούνται βάσει του **Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis)** ισχύουν τα εξής:

- Οι ενισχύσεις σωρεύονται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Κεφάλαιο 5.2.1: «Αιτήσεις χρηματοδότησης με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis)» της πρόσκλησης.
- **Απαγορεύεται η σώρευση** ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, που χορηγούνται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 (De Minimis), **με άλλες κρατικές ενισχύσεις**, για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.
- Πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης, λαμβάνεται από την αποδέκτρια επιχείρηση δήλωση, σε έγγραφη ή ηλεκτρονική μορφή, για οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας την οποία έλαβε η **ενιαία επιχείρηση** βάσει του παρόντος κανονισμού ή άλλων κανονισμών για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας **κατά την τελευταία τριετία** (υπολογιζόμενη σε κυλιόμενη βάση, ημερολογιακά).
- Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (De Minimis) που έχει λάβει σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών η ενιαία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από αυτή τη Δράση, **δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των 300.000€** (για κάθε νέα χορήγηση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκαν κατά τα προηγούμενα 3 έτη σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση). Σε περίπτωση υπέρβασης του σχετικού ανώτατου ορίου με τη χορήγηση της νέας ενίσχυσης ήσσονος σημασίας, η εν λόγω νέα ενίσχυση δεν υπάγεται στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού.

Ο έλεγχος της σώρευσης των ενισχύσεων που χορηγούνται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης διενεργείται μέσω του **Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ)**, το οποίο λειτουργεί ως Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας, από την 1η Ιανουαρίου 2026, μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 217542 ΕΞ 2025/12-12-2025 ΚΥΑ. Ο έλεγχος σώρευσης βασίζεται στα στοιχεία του ΠΣΚΚΕΗΣ για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, που έχει λάβει η ενιαία επιχείρηση μέχρι και την ορισθείσα ημερομηνία ελέγχου σώρευσης και από τα στοιχεία που δηλώνονται από την επιχείρηση στην αίτηση ενίσχυσης (και τη σχετική υπεύθυνη δήλωση) στο ΟΠΣΚΕ.

10.3.2. Σώρευση ενισχύσεων Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)

Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ) ισχύουν τα κάτωθι:

- Εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας

- χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας.
- Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορισμένες επιλέξιμες δαπάνες.
  - Δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιοσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή.
  - Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ) δεν σωρεύονται με οποιοσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του Κανονισμού.
  - Σε περίπτωση ενιαίου επενδυτικού σχεδίου (παρ. 13 του άρθρου 14 του Καν. ΕΕ 2014/651) θα ελέγχεται κάθε αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), η οποία αρχίζει εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν μπορεί να θεωρηθεί ότι η αιτούμενη ενίσχυση ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό σχέδιο.

11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η αίτηση χρηματοδότησης υποβάλλεται υποχρεωτικά ηλεκτρονικά, στην ελληνική γλώσσα, από τον δυνητικό δικαιούχο, μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ), επιλέγοντας τη δράση με την ένδειξη «Επιχειρώ Στερεά». Η αίτηση χρηματοδότησης συνοδεύεται από όλα τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά, που προβλέπονται στο Παράρτημα II: «Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης» της πρόσκλησης.

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία του Παραρτήματος II: «Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης» της πρόσκλησης, που υποβάλλονται στο ΟΠΣΚΕ ηλεκτρονικά, θα πρέπει να είναι της μορφής αρχείων: .pdf, .jpg, .png και μεγέθους έως 10 MB έκαστο. Παρέχεται η δυνατότητα επισύναψης μέχρι πέντε (5) διαφορετικών ηλεκτρονικών αρχείων για κάθε διακριτό δικαιολογητικό.

Οι ανωτέρω περιορισμοί είναι υποχρεωτικοί και αποτρεπτικοί για την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Συμπιεσμένα αρχεία δεν είναι αποδεκτά για λόγους ασφαλείας. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται τα αρχεία να είναι αυτά ακριβώς που εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα (Taxis, κ.ο.κ.) χωρίς επεξεργασία.

Αιτήσεις χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΟΠΣΚΕ, δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν και να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν την πρόσκληση και όλα τα συνοδευτικά έγγραφα αυτής στους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

- της ΕΥΔ Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (www.stereaellada.gr)
- του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr)
- της ΑΝ.ΔΙΑ. (www.andia.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)

Αιτήσεις χρηματοδότησης που δεν έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά δεν αξιολογούνται.

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης (προτάσεων), παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Έναρξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης	Λήξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης
18-05-2026 ώρα 13:00	18-09-2026 ώρα 15:00

Η ΕΥΔ ΠΣΕ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης των ανωτέρω ημερομηνιών με βάση την πορεία υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης. Κάθε τροποποίηση των ανωτέρω στοιχείων θα δημοσιεύεται εγκαίρως στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» www.stereaellada.gr, του ΕΣΠΑ www.espa.gr, του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr και της ΑΝ.ΔΙΑ. www.andia.gr.

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η υποβολή της αίτησης να ολοκληρωθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα.

Μετά τη λήξη της προθεσμίας ηλεκτρονικής υποβολής δεν θα είναι δυνατή η υποβολή αίτησης στο ΟΠΣΚΕ.

Ο δικαιούχος της Δράσης υποβάλλει μία αίτηση χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ. Στην περίπτωση που από τη διαδικασία επαλήθευσης προκύψει ότι δεν τηρήθηκε η εν λόγω προϋπόθεση, όλες οι σχετικές αιτήσεις θα απορρίπτονται.

Ο Δικαιούχος – επιχείρηση πραγματοποιεί είσοδο στο ΟΠΣΚΕ με τους κωδικούς TaxisNet της επιχείρησης και ορίζει Συντονιστή ΟΠΣΚΕ πράξης για τη συγκεκριμένη δράση στο προφίλ του (Καρτέλα: Σχέσεις ΟΠΣΚΕ). Ο Συντονιστής πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο που επίσης διαθέτει προφίλ στο ΟΠΣΚΕ. Ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ εισέρχεται στο σύστημα με τους κωδικούς του TaxisNet, ορίζει υποδράση και μέσω της επιλογής προσθήκη δικαιούχου δημιουργεί τη βασική καρτέλα στοιχείων του δικαιούχου.

Ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ, σε συνεργασία με τον υπεύθυνο του έργου και τον οικονομικό υπεύθυνο της επιχείρησης, διαχειρίζεται το σύνολο των απαιτούμενων ενεργειών της πράξης στο ΟΠΣΚΕ, από την έναρξη μέχρι και την ολοκλήρωση της, για λογαριασμό του δικαιούχου. Ως Συντονιστής ΟΠΣΚΕ μπορεί να οριστεί εξουσιοδοτημένο πρόσωπο του δικαιούχου (π.χ. Νόμιμος Εκπρόσωπος, Λογιστής) που διαθέτει ελληνικό ΑΦΜ και είναι δυνατή η αλλαγή του οποιαδήποτε στιγμή μέσω του ΟΠΣΚΕ.

Επιπλέον, σε σχετικό πεδίο στο ΟΠΣΚΕ, δηλώνεται ο Υπεύθυνος Έργου (δύναται να είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος, ο συντονιστής ή τρίτο πρόσωπο), ο οποίος έχει τη γενική εποπτεία της πράξης. Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται η ευθύνη του συνολικού προγραμματισμού, συντονισμού, παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της πράξης, ώστε να εξασφαλίζεται η διαρκής εναρμόνιση της πράξης με τις υποχρεώσεις, τις κατευθύνσεις, τις οδηγίες και τους στόχους της Δράσης. Επιπλέον, έχει την ευθύνη της επικοινωνίας με τον ΕΦΕΠΑΕ και την ΕΥΔ ΠΣΕ για θέματα σχετικά με την πορεία υλοποίησης της επένδυσης και, σε περίπτωση που δεν είναι ο ίδιος και ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ της πράξης, θα πρέπει να συνεργάζεται άμεσα μαζί του για όλες τις απαιτούμενες ενέργειες που πραγματοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ, σύμφωνα με την παρούσα πρόσκληση.

Οι Δικαιούχοι φέρουν την αποκλειστική και ακέραια ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης (καταχωρήσεις στο ΟΠΣΚΕ και καταχωρήσεις στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων που αντλούνται διαλειτουργικά), καθώς και την ευθύνη εμπρόθεσμης υποβολής.

Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, ο δικαιούχος της Δράσης υποχρεούται σωρευτικά:

- να συμπληρώσει στο ΟΠΣΚΕ τα σχετικά πεδία της αίτησης, σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Χρήσης ΟΠΣΚΕ για Υποβολή Αίτησης Χρηματοδότησης (βλ. <https://opske.gr/el/node/268>),
- να προχωρήσει στη συμπλήρωση των πεδίων που απαιτούνται για τον αυτόματο υπολογισμό της βαθμολογίας του επενδυτικού σχεδίου με βάση τα κριτήρια Αξιολόγησης του Παραρτήματος III: «Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης» της πρόσκλησης, στην οποία πρέπει να συγκεντρώνει κατ' ελάχιστον τον βαθμό τριάντα (30), προκειμένου να είναι επιτρεπτή η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η βαθμολογία της αίτησης υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που αντλήθηκαν διαλειτουργικά καθώς και αυτά που συμπληρώθηκαν στο ΟΠΣΚΕ (αυτοαξιολόγηση), ως εκ τούτου απαιτείται πολύ προσεκτική συμπλήρωση. **Επισημαίνεται πώς, εφόσον η συνολική βαθμολογία που συγκεντρώνει η αίτηση υπολείπεται αυτής που ορίζεται στο Κεφάλαιο 12: «Κριτήρια & Διαδικασία Αξιολόγησης – Έγκριση Πράξεων» της παρούσας δεν θα είναι δυνατή η υποβολή της αίτησης.**

- να επισυνάψει στο ΟΠΣΚΕ τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται ηλεκτρονικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης όπως αναφέρονται στο Παράρτημα II: «Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης» της πρόσκλησης,
- να οριστικοποιήσει την αίτηση χρηματοδότησης, ώστε αυτή να καταστεί διαθέσιμη προς επεξεργασία σε επόμενο στάδιο.

Κάθε αίτηση χρηματοδότησης, λαμβάνει μοναδικό ενάριθμο κωδικό κατά την αρχικοποίηση της υποβολής στο ΟΠΣΚΕ και με την εμπρόθεσμη ηλεκτρονική υποβολή της λαμβάνει αυτόματα σχετική χρονοσήμανση στο ΟΠΣΚΕ (ημερομηνία και ώρα οριστικοποίησης).

Ο Συντονιστής, αφού υποβάλλει την αίτηση χρηματοδότησης για τον δικαιούχο και έως την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής, έχει τη δυνατότητα να προβεί σε διορθώσεις/τροποποιήσεις με την επιλογή «Επανεπεξεργασία» που δίνει το σύστημα. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τους δυνητικούς δικαιούχους και συγκεκριμένα από τον δηλωθέντα εκπρόσωπο ΟΠΣΚΕ (δηλωθείσες σχέσεις ΟΠΣΚΕ). Με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση.

Προσοχή: Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται εκ νέου Υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης μόνο εντός της ταχθείσας προθεσμίας ώστε να είναι έγκυρη, ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι λαμβάνεται υπόψη η τελευταία ημερομηνία υποβολής (επανυποβολής) για να θεωρηθεί η αίτηση εμπρόθεσμη. Αιτήσεις, οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας, λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν θα αξιολογούνται.

Οι οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις χρηματοδότησης, όπως τεκμηριώνεται από την ημερομηνία/ώρα ηλεκτρονικής υποβολής (οριστικοποίησης) στο ΟΠΣΚΕ, αξιολογούνται συγκριτικά.

Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α'75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση χρηματοδότησης επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα υποβαλλόμενα ψηφιακά δικαιολογητικά. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων χρηματοδότησης, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, δεν επιτρέπεται μετά την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και πριν την έναρξη της επόμενης ενέργειας.

Αποκλειστική και ακέραια την ευθύνη των καταχωρήσεων στο ΟΠΣΚΕ, όσο και των καταχωρημένων στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων φέρει η αιτούσα επιχείρηση. Σε περίπτωση που από τα ληφθέντα στοιχεία από λοιπές βάσεις δεδομένων του Δημοσίου και τα καταχωρημένα στοιχεία προκύπτει μη ικανοποίηση μιας τουλάχιστον εκ των τυπικών προϋποθέσεων

συμμετοχής, είτε δεν θα είναι δυνατή η ολοκλήρωση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ, είτε η τελευταία θα χαρακτηριστεί ως μη επιλέξιμη.

Η υποβολή αίτησης χρηματοδότησης στη Δράση συνιστά επίσης εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔ Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και τον ΕΦΕΠΑΕ, για συλλογή στοιχείων που βρίσκονται καταχωρισμένα σε βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ., ΕΦΚΑ κ.α.) καθώς και για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της παρούσας Δράσης (ενδεικτικά: αυτόματη προ συμπλήρωση πεδίων ΟΠΣΚΕ μέσω διασύνδεσης με ΑΑΔΕ, έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, αξιολόγηση, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών) και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της εν λόγω Δράσης.

Διευκρινίζεται ότι, πεδία της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης που αντλούνται και συμπληρώνονται αυτόματα, υποχρεωτικά μέσω της διαλειτουργικότητας του ΟΠΣΚΕ από εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. στοιχεία που αντλούνται/καταχωρούνται στην αίτηση μέσω ΑΑΔΕ όπως ΚΑΔ, έδρα, κ.α.) δεν δύναται να επεξεργαστούν σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της υποβολής της αίτησης.

Σε περίπτωση τροποποίησης των στοιχείων των σχετικών βάσεων δεδομένων κατά την περίοδο επεξεργασίας -υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, χωρίς οι τροποποιήσεις αυτές να έχουν αποτυπωθεί στην ηλεκτρονική αίτηση μέσω της διαλειτουργικότητας, ή σε περίπτωση τροποποίησής τους μετά την τελική οριστικοποίηση της αίτησης, τα νέα στοιχεία δεν θα λαμβάνονται υπόψη σε κανένα από τα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης (επιλεξιμότητα - ενστάσεις).

Τουτέστιν, υιοθετούνται τα στοιχεία που αντλήθηκαν διαλειτουργικά και δεν δύναται να γίνουν από οποιονδήποτε χρήστη και σε οποιοδήποτε στάδιο, αλλαγές/τροποποιήσεις/καταχωρήσεις στα προαναφερθέντα πεδία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, έστω και αν αφορούν στοιχεία τα οποία:

- υπαγορεύουν υποχρεώσεις υλοποίησης,
- διαμορφώνουν τον προϋπολογισμό της αίτησης,
- διαμορφώνουν βαθμολογία κριτηρίων,
- οδηγούν σε μη ικανοποίηση μιας τουλάχιστον εκ των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η ολοκλήρωση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ.

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του ν. 4624/2019, όπως ισχύει. Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι, τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει, επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπώς την έναρξη όλων των ενόμων συνεπειών και προθεσμιών, καθώς και ότι αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης/δικαιούχου η παρακολούθηση της/των εν λόγω ηλεκτρονικής/ων δ/νσης/νσεων και η ενημέρωση του ΕΦΕΠΑΕ για τυχόν αλλαγές των στοιχείων επικοινωνίας του.

12. ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ -ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

12.1. Όργανα Αξιολόγησης Αιτήσεων Χρηματοδότησης

Η αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης διενεργείται από τα αρμόδια όργανα αξιολόγησης, τα οποία ενεργούν σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Τα εν λόγω όργανα είναι:

Αξιολογητές

Οι αξιολογήσεις των υποβεβλημένων αιτήσεων χρηματοδότησης διενεργούνται από αξιολογητές, οι οποίοι επιλέγονται από τον ΕΦΕΠΑΕ. Κάθε επενδυτικό σχέδιο αξιολογείται από έναν (1) αξιολογητή. Οι αξιολογητές που θα αξιολογήσουν τη δράση θα πρέπει να διαθέτουν εκτός των άλλων και άρτια γνώση της πρόσκλησης της δράσης και του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, βάσει του οποίου υλοποιείται.

Οι αξιολογητές εξετάζουν την υποβολή των δικαιολογητικών συμμετοχής που περιέχονται στον συνημμένο στην αίτηση χρηματοδότησης – ηλεκτρονικό φάκελο υποψηφιότητας των δυνητικών δικαιούχων της Δράσης, την πλήρωση των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, το εύλογο του κόστους, την επιλεξιμότητα και την ορθή κατηγοριοποίηση των δαπανών, την ορθότητα του προϋπολογισμού, του ποσοστού ενίσχυσης, του χρηματοδοτικού σχήματος και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης, τη συμβατότητα με το αναφερόμενο στην πρόσκληση θεσμικό πλαίσιο και με αποκλειστικά έναν τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Επιπλέον, προβαίνουν στην αξιολόγηση/βαθμολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης βάσει βαθμολογούμενων κριτηρίων και εξετάζουν την κάλυψη της ελάχιστης απαιτούμενης βαθμολογίας (συνολικά και ανά κριτήριο, όπου υπάρχει απαίτηση), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙΙ: «Τυπικές Προϋποθέσεις Συμμετοχής και Κριτήρια Αξιολόγησης» της πρόσκλησης.

Οι αξιολογητές δεν έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στην παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των έργων που αξιολόγησαν (Όργανο Ελέγχου, Επιτροπή Παραλαβής κλπ).

Επιτροπή Αξιολόγησης

Για τις ανάγκες της αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης που υποβάλλονται στο πλαίσιο της Δράσης, συστήνεται τριμελής Επιτροπή Αξιολόγησης με απόφαση του Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας, στην οποία περιγράφονται οι αρμοδιότητες, ορίζονται τα μέλη της και ό,τι άλλο απαιτείται σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης. Με την ίδια απόφαση δύναται να ορίζονται και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο, είναι δυνατός ο ορισμός επιπρόσθετων Επιτροπών Αξιολόγησης για την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης αποτελεί δευτεροβάθμιο όργανο αξιολόγησης το οποίο, λαμβάνοντας υπόψη την αρχική αξιολόγηση, εξετάζει σε δεύτερο βαθμό την εκπλήρωση των όρων και των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής και οριστικοποιεί την τελική βαθμολογία στο ΟΠΣΚΕ καθώς και το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της κάθε πρότασης, έχοντας την ευθύνη ελέγχου της αξιολόγησης και όπου κρίνει σκόπιμο προβαίνει σε αναβαθμολόγηση κριτηρίων ή/και σε διαφοροποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης μπορεί να αποφανθεί για την Έγκριση ή Απόρριψη της Αίτησης Χρηματοδότησης, με βάση τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της.

Τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης δεν έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στην παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των έργων που αξιολόγησαν (Όργανο Ελέγχου, Επιτροπή Παραλαβής κ.λπ.).

Η Επιτροπή έχει πλήρη πρόσβαση στην αίτηση και στα δεδομένα της αρχικής αξιολόγησης, και είναι υπεύθυνη για την τελική διαμόρφωση και καταγραφή του πορίσματος αξιολόγησης, συνεπικουρούμενη στο έργο της από τον ΕΦΕΠΑΕ.

Στην Επιτροπή δύναται να συμμετέχει επικουρικά, κατόπιν πρόσκλησης, ειδικός εμπειρογνώμονας, ο οποίος θα δρα συμβουλευτικά στις γνωμοδοτήσεις της επιτροπής και δεν θα έχει δικαίωμα ψήφου.

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα»

Η ΕΥΔ του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» έχει την εποπτεία της διαδικασίας αξιολόγησης και μεριμνά για την έκδοση οριζοντίων οδηγιών, διευκρινίσεων και κατευθυντήριων γραμμών που αφορούν σε θέματα αξιολόγησης.

12.2. Διαδικασία -Κριτήρια αξιολόγησης

Μετά το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, ακολουθεί η διαδικασία αξιολόγησης με ευθύνη της ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» και την υποστήριξη του ΕΦ.

Η αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης είναι «**συγκριτική**» μεταξύ όλων των αιτήσεων που υποβάλλονται στα χρονικά περιθώρια που ορίζονται στην παρούσα πρόσκληση.

Βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία αξιολόγησης είναι οι εξής:

- Οι αξιολογητές και τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης δεν ταυτίζονται με τον συντάκτη της αίτησης χρηματοδότησης και δεν συνδέονται με κανένα τρόπο με το εξεταζόμενο κάθε φορά επενδυτικό σχέδιο.
- Οι αξιολογητές και τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης προβαίνουν στην αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ).
- Οι αξιολογητές και τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης, υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων και περί εμπιστευτικότητας.
- Οι αξιολογητές του πρώτου σταδίου αξιολόγησης δεν δύναται να αποτελέσουν μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης.

Το κάθε αρμόδιο όργανο αξιολόγησης διενεργεί πλήρως την αξιολόγηση, αξιολογεί και βαθμολογεί όλα τα κριτήρια, ανεξάρτητα αν σε κάποιο στάδιο η πρόταση κρίνεται μη πλήρης ή/και μη παραδεκτή.

Η διαδικασία αξιολόγησης περιλαμβάνει δύο στάδια:

ΣΤΑΔΙΟ Α:

Το πρώτο στάδιο διενεργείται από αξιολογητές. Κάθε συστημικά διαθέσιμη πρόταση, ανατίθεται από τον ΕΦ σε έναν (1) αξιολογητή, ο οποίος διενεργεί τον έλεγχο: α) πληρότητας των δικαιολογητικών συμμετοχής που περιέχονται στον συνημμένο στην αίτηση χρηματοδότησης – ηλεκτρονικό φάκελο υποψηφιότητας των δυνητικών δικαιούχων της Δράσης, β) πλήρωσης των όρων και των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, γ) του εύλογου του κόστους, της επιλεξιμότητας και της ορθής κατηγοριοποίησης των δαπανών, δ) της ορθής συμπλήρωσης και τεκμηρίωσης των στοιχείων του προϋπολογισμού, του ποσοστού ενίσχυσης, του χρηματοδοτικού σχήματος και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης και δ) συμβατότητας με το αναφερόμενο στην πρόσκληση θεσμικό πλαίσιο και με αποκλειστικά έναν τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Επίσης, επιβεβαιώνει την ορθότητα των δηλούμενων, στην αίτηση χρηματοδότησης στοιχείων που δεν έχουν αντληθεί από Εθνικές Βάσεις Δεδομένων, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των στοιχείων, δικαιολογητικών και ηλεκτρονικών εγγράφων τεκμηρίωσης κάθε αιτήματος χρηματοδότησης, όπως αυτά περιγράφονται στην Πρόσκληση, έχουν καταχωρηθεί στην αίτηση χρηματοδότησης και αναρτηθεί σε ηλεκτρονική μορφή στο

ΟΠΣΚΕ από τον δυνητικό δικαιούχο. Επιπλέον, προβαίνει στην αξιολόγηση/βαθμολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης βάσει των βαθμολογούμενων κριτηρίων σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ: «Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης» της πρόσκλησης, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των υποβληθέντων στοιχείων και τα αναγραφόμενα σε αυτά πραγματικά και ακριβή δεδομένα.

Προϋπόθεση για την επιλεξιμότητα κάθε αίτησης χρηματοδότησης είναι η σωρευτική τήρηση των ακόλουθων:

- i. η πληρότητα του ηλεκτρονικού φακέλου υποψηφιότητας,
- ii. η θετική απάντηση με σχετική τεκμηρίωση στο σύνολο των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης,
- iii. η βαθμολογία της αίτησης χρηματοδότησης είναι τουλάχιστον τριάντα (30).
- iv. η βαθμολογία στο Κριτήριο Β1 «Διαθέσιμα κεφάλαια για το επενδυτικό σχέδιο» των κριτηρίων βαθμολόγησης ΔΕΝ είναι μηδενική.
- v. η βαθμολογία στο Κριτήριο Β5 «Αριότητα – πληρότητα επενδυτικού σχεδίου» των κριτηρίων βαθμολόγησης ΔΕΝ είναι μηδενική.

Για κάθε αίτηση χρηματοδότησης που κρίνεται μη πλήρης ή μη παραδεκτή, ή δαπάνη που περικόπτεται ή κρίνεται μη επιλέξιμη, πρέπει να υπάρχει επαρκής τεκμηρίωση.

Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης στο πρώτο στάδιο, ανεξαρτήτως πορίσματος (θετικό ή αρνητικό), οι εξετασθείσες αιτήσεις διαβιβάζονται στην Επιτροπή Αξιολόγησης και η αξιολόγηση προχωρά στο επόμενο στάδιο.

ΣΤΑΔΙΟ Β:

Το δεύτερο και τελικό στάδιο αξιολόγησης διενεργείται από την Επιτροπή Αξιολόγησης. Η Επιτροπή Αξιολόγησης, με την υποστήριξη του ΕΦΕΠΑΕ και λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγηση του προηγούμενου σταδίου, ελέγχει στο σύνολό της την κάθε αίτηση χρηματοδότησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙΙ: «Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης» της πρόσκλησης και εισηγείται στην ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» την έγκριση ή την απόρριψη των αιτήσεων. Για κάθε αίτηση χρηματοδότησης που κρίνεται μη πλήρης ή μη παραδεκτή, ή δαπάνη που περικόπτεται ή κρίνεται μη επιλέξιμη, πρέπει να υπάρχει επαρκής τεκμηρίωση.

Επισημαίνεται ότι, για τις ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 (ΓΑΚ) μέσω της μαζικής ενέργειας του προενταξιακού ελέγχου, που διενεργείται μέσω του ΟΠΣΚΕ, γίνεται διερεύνηση της προβληματικότητας της ενιαίας επιχείρησης όπως αυτή ορίζεται στο Παράρτημα VII: ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.

Στο στάδιο αυτό διενεργείται επίσης ο έλεγχος σώρευσης ενισχύσεων μέσω της Υπεύθυνης Δήλωσης και του επισυναπτόμενου Πίνακα Επιχορηγήσεων στο Παράρτημα VI: «Υποδείγματα Υπεύθυνων Δηλώσεων».

Επικουρικά για τις αιτήσεις με τον Καν. (ΕΕ) 2831/2023 (De Minimis) διενεργείται έλεγχος της σώρευσης ενισχύσεων μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΕΗΣ) με τον οποίο επιβεβαιώνεται ότι οι ενισχύσεις που λαμβάνει ο δυνητικός δικαιούχος της Δράσης, σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης, δεν υπερβαίνουν τις 300.000€ για την υπό εξέταση τριετία (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση).

Ο έλεγχος σώρευσης διενεργείται και πριν την έκδοση της απόφασης έγκρισης των Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης μέσω της μαζικής ενέργειας του προενταξιακού ελέγχου. Εφόσον το αποτέλεσμα του ελέγχου υποδεικνύει υπέρβαση του ορίου που θέτει ο κανονισμός Καν. (ΕΕ) 2831/2023 (De Minimis), η αίτηση κρίνεται απορριπτέα.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης οριστικοποιεί το τελικό αποτέλεσμα ελέγχου της κάθε αίτησης χρηματοδότησης και αφού ολοκληρωθεί ο προενταξιακός έλεγχος διατυπώνει τεκμηριωμένη εισήγηση προς την ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα».

Η τελική βαθμολογία της αίτησης χρηματοδότησης προκύπτει από το άθροισμα των βαθμολογούμενων κριτηρίων από το ΟΠΣΚΕ.

Με βάση τα αποτελέσματα και του Β' σταδίου αξιολόγησης και την ολοκλήρωση της ενέργειας του προενταξιακού ελέγχου, παράγονται από το ΟΠΣΚΕ πίνακες κατάταξης αποτελεσμάτων αξιολόγησης με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης, καθώς και πίνακες με όλες τις μη παραδεκτές αιτήσεις χρηματοδότησης, είτε λόγω αρνητικής αξιολόγησης, είτε μη ενισχυόμενες λόγω εξάντλησης προϋπολογισμού.

Οι αιτήσεις που τελικά χρηματοδοτούνται προκύπτουν με βάση τη σειρά κατάταξης στην κατάσταση αποτελεσμάτων αξιολόγησης των παραδεκτών αιτήσεων χρηματοδότησης, και μέχρι την εξάντληση του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης. Σε περίπτωση ισοβαθμίας εντάσσονται όλα τα επενδυτικά σχέδια που ισοβαθούν.

Με βάση τα παραπάνω, η Επιτροπή Αξιολόγησης συντάσσει πρακτικό που περιλαμβάνει:

- i. Πίνακα/ες εγκεκριμένων αιτήσεων για χρηματοδότηση, με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης, με περιεχόμενα κατ' ελάχιστον τον μοναδικό ενάριθμο κωδικό της αίτησης στο ΟΠΣΚΕ, τη βαθμολογία, το καθεστώς ενίσχυσης, την αναλογούσα ΔΔ και τον προϋπολογισμό του επενδυτικού σχεδίου (επιλέξιμο και επιχορηγούμενο).
- ii. Πίνακα/ες θετικά αξιολογημένων αιτήσεων, μη επιχορηγούμενων, λόγω εξάντλησης του προϋπολογισμού πρόσκλησης, με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης.
- iii. Πίνακα απορριφθεισών αιτήσεων, λόγω αρνητικής αξιολόγησης, στον οποίο θα αναφέρονται συνοπτικά οι λόγοι απόρριψης.

Τα πρακτικά αποστέλλονται στην ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα», και ακολούθως εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας απόφαση επικύρωσης των ανωτέρω πινάκων αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης, στην οποία περιλαμβάνεται κατ' ελάχιστον ο μοναδικός ενάριθμος κωδικός της αίτησης στο ΟΠΣΚΕ και για μεν τις θετικά αξιολογημένες αιτήσεις, η αναλογούσα ενίσχυση και τυχόν ειδικοί όροι, ενώ και για τις αρνητικά αξιολογημένες, οι λόγοι απόρριψης.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ – ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. **Δεν προβλέπεται η αναζήτηση τυχόν ελλειπόντων δικαιολογητικών.** Ως εκ τούτου οποιαδήποτε έλλειψη δικαιολογητικού που δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος για την τήρηση των ειδικών προϋποθέσεων συμμετοχής στη Δράση, χαρακτηρίζεται ως ουσιώδης και δύναται να καταστήσει την αίτηση χρηματοδότησης ως απορριπτή.
2. Εφόσον από τα υποβληθέντα στην αίτηση χρηματοδότησης στοιχεία / δικαιολογητικά:
  - α. δεν δύναται να εξαχθεί με ασφάλεια η βαθμολογία κριτηρίου/ων, θα χρησιμοποιούνται μόνο τα στοιχεία εκείνα από τα οποία εξάγεται με βεβαιότητα ο βαθμός του/των κριτηρίου/ων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον μηδενισμό ή επανυπολογισμό του/των κριτηρίου/ων και τον επανυπολογισμό της συνολικής βαθμολογίας.
  - β. δεν τεκμηριώνονται επαρκώς και δεν προκύπτει με ασφάλεια η επιλεξιμότητα των υποβαλλόμενων δαπανών, οι σχετικές δαπάνες θα κρίνονται μη επιλέξιμες, με ότι αυτό συνεπάγεται στον επιχορηγούμενο προϋπολογισμό του σχεδίου, την ιδιωτική συμμετοχή, την αναλογούσα δημόσια επιχορήγηση και τον επανυπολογισμό της συνολικής βαθμολογίας.
  - γ. δεν προκύπτει με ασφάλεια η τήρηση όλων των όρων και των προϋποθέσεων συμμετοχής, η πρόταση θα κρίνεται μη επιλέξιμη.

3. **Πεδία** της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης που αντλούνται και συμπληρώνονται αυτόματα, υποχρεωτικά μέσω της διαλειτουργικότητας του ΟΠΣΚΕ από εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. στοιχεία που αντλούνται/καταχωρούνται στην αίτηση μέσω ΑΑΔΕ όπως ΚΑΔ, Κύκλος Εργασιών, κ.α.) δεν δύναται να επεξεργαστούν σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της υποβολής της αίτησης. Αποκλειστική και ακέραια την ευθύνη καταχωρήσεων στο ΟΠΣΚΕ, όσο και των καταχωρημένων στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων φέρει η αιτούσα επιχείρηση. Τουτέστιν, υιοθετούνται τα στοιχεία που αντλήθηκαν διαλειτουργικά και δεν δύναται να γίνουν από οποιονδήποτε χρήστη και σε οποιοδήποτε στάδιο, αλλαγές/τροποποιήσεις/καταχωρήσεις στα προαναφερθέντα πεδία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται έστω και αν αφορούν στοιχεία τα οποία:
- ο υπαγορεύουν υποχρεώσεις υλοποίησης,
  - ο διαμορφώνουν τον προϋπολογισμό της αίτησης,
  - ο διαμορφώνουν βαθμολογία κριτηρίων,
  - ο οδηγούν σε μη ικανοποίηση μίας τουλάχιστον εκ των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η ολοκλήρωση της υποβολής της αίτησης στο ΟΠΣΚΕ.
4. Σε οποιοδήποτε στάδιο της ως άνω περιγραφόμενης διαδικασίας αξιολόγησης δύναται να γίνουν διασταυρώσεις δεδομένων με στοιχεία που τηρούνται σε Εθνικές Βάσεις Δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ., ΕΦΚΑ-NAT), ώστε να επαληθευθεί η ακρίβεια των στοιχείων, στα υποβληθέντα στην αίτηση δικαιολογητικά και να αποφευχθούν και αντιμετωπιστούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού και εθνικού προϋπολογισμού. Σε κάθε περίπτωση τα στοιχεία που ελήφθησαν/θα ληφθούν από εθνικές βάσεις δεδομένων και θα χρησιμοποιηθούν είτε αυτούσια είτε για υπολογισμούς, κατισχύουν των αναγραφόμενων στα δικαιολογητικά ή των δηλωθέντων στην αίτηση και είναι αυτά που θα χρησιμοποιηθούν /υιοθετηθούν τόσο για την κρίση της αίτησης χρηματοδότησης ως επιλέξιμης ή μη, δηλαδή για τη διαπίστωση συνδρομής ή μη όρου/προϋπόθεσης συμμετοχής, καθώς και για τον υπολογισμό της βαθμολογίας κάθε κριτηρίου.
5. Διευκρινίζεται ότι οι υπεύθυνες δηλώσεις που απαιτούνται σύμφωνα με το Παράρτημα VI: «Υποδείγματα Υπεύθυνων Δηλώσεων» της παρούσας καλύπτουν κατά βάση δεσμεύσεις του δικαιούχου ή/και δεδομένα που δεν μπορούν να παρασχεθούν από δημόσιο φορέα.

12.3. Έγκριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης

Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και αφού διενεργηθεί προενταξιακός έλεγχος στο ΟΠΣΚΕ και τυχόν άλλοι συμπληρωματικοί έλεγχοι από τον/την ΕΦ/ΕΥΔ, όπως προβλέπονται, οριστικοποιούνται τα στοιχεία των αιτήσεων στο ΟΠΣΚΕ, προκειμένου να αποτυπωθεί η τελική κατάσταση ανά πράξη δηλ. εγκεκριμένες, εγκεκριμένες μη επιχορηγούμενες, απορριφθείσες. Οι προκύπτοντες πίνακες μαζί με τα πρακτικά αξιολόγησης της/των Επιτροπής/ών Αξιολόγησης, υποβάλλονται στην ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα», η οποία τα διαβιβάζει στον Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας, ο οποίος εκδίδει τη σχετική απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, όπου αποτυπώνονται οι εγκρίσεις και οι απορρίψεις των πράξεων.

Η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αναρτάται στο Πρόγραμμα Διαύγεια και δημοσιεύεται στους δικτυακούς τόπους, στους οποίους διατίθενται πληροφορίες για το Πρόγραμμα:

- της ΕΥΔ ΠΣΕ (www.stereaellada.gr)
- του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr)
- της ΑΝ.ΔΙΑ. (www.andia.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)

Με την έγκριση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας αξιολόγησης, οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα στοιχεία των αιτήσεων που περιλαμβάνονται στην παραπάνω Απόφαση και ο δυνητικός δικαιούχος ενημερώνεται ηλεκτρονικά, μέσω του ΟΠΣΚΕ (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει), για το πόρισμα αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής του.

Η ενημέρωση μέσω ΟΠΣΚΕ επέχει θέση κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), ολοκληρώνεται με την αποστολή ηλεκτρονικής ειδοποίησης στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και επιφέρει όλες τις νόμιμες συνέπειες σύμφωνα με το άρθρο 56, παρ. 6, σημ., δ του Ν. 4914/2022 (ΦΕΚ Α 61).

Όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης, με την ως άνω ενημέρωσή τους, λαμβάνουν γνώση της ολοκλήρωσης της διαδικασίας αξιολόγησης και για το δικαίωμα υποβολής τεκμηριωμένης ένστασης (ενδικοφανής προσφυγή), σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο **Κεφάλαιο 12.4: «Διαδικασία ενστάσεων»** της παρούσας πρόσκλησης.

Εφόσον δεν υποβληθεί ένσταση επί των αποτελεσμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας (σύμφωνα με τα οριζόμενα στο **Κεφάλαιο 12.4: «Διαδικασία ενστάσεων»**) τεκμαίρεται ότι η επιχείρηση αποδέχεται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και το ισχύον τεχνικό παράρτημα του επενδυτικού σχεδίου, όπως αυτό διαμορφώθηκε κατά τη διαδικασία αξιολόγησης για τις αιτήσεις που κρίθηκαν ως «Εγκεκριμένες για χρηματοδότηση».

Σημειώνεται ότι, για τις εγκεκριμένες αιτήσεις που δεν υποβάλλεται ένσταση επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, η ημερομηνία αποστολής της ανωτέρω ηλεκτρονικής ειδοποίησης τεκμαίρεται ως το χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.

Η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής του δικαιούχου στον κατάλογο των πράξεων, που δημοσιεύεται σύμφωνα με τα άρθρα 46-50 και το παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση ενεργειών, όπως αυτά προβλέπονται στο Άρθρο 49, παράγραφος 2 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060, στο παράρτημα ΙΧ αυτού και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Κατόπιν κοινοποίησης του τελικού πορίσματος αξιολόγησης, ακολουθεί η διαδικασία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης Πράξεων, η οποία παράγεται από το ΟΠΣ, μέσω των στοιχείων του ΟΠΣΚΕ, για το σύνολο των εγκεκριμένων αιτήσεων χρηματοδότησης.

Η Απόφαση Ένταξης Πράξεων εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας, μετά από εισήγηση της ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα».

Το εγκεκριμένο Τεχνικό Παράρτημα Έργου παράγεται αυτόματα από το ΟΠΣΚΕ και είναι διαθέσιμο στον δικαιούχο. Το εγκεκριμένο Τεχνικό Παράρτημα Έργου προέρχεται από την αρχικώς υποβληθείσα πρόταση, μετά τις απαραίτητες διορθώσεις/παρεμβάσεις των Οργάνων Αξιολόγησης, στη βάση των προβλέψεων της πρόσκλησης.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης, των οποίων η αίτηση χρηματοδότησης τους έγινε αποδεκτή και ενημερώθηκαν σχετικά, υποβάλλουν στον ΕΦΕΠΑΕ, μέχρι την υποβολή του πρώτου αιτήματος επαλήθευσης, Υπεύθυνη Δήλωση Αποδοχής Τεχνικού Παραρτήματος, σύμφωνα με το Υπόδειγμα Δ του Παραρτήματος VI: «Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων» της πρόσκλησης, με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω gov.gr.

Ο ΕΦ αναλαμβάνει τις ανωτέρω ενέργειες και έχει την ευθύνη της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο ΟΠΣΚΕ.

12.4. Διαδικασία ενστάσεων

Η διαδικασία ενστάσεων περιγράφεται στη με α.π. 110565/22.11.2022 (Β' 5958) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων: «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [(ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))], όπως τροποποιήθηκε με τη με Α.Π. 8542/02.05.2024 (Β' 2855) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών: «Τροποποίηση της υπ' αρ. 110565/17.11.2022 υπουργικής απόφασης «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]» (Β' 5958)».

Ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ του έργου (ο οποίος είναι και υπεύθυνος για την υποβολή της Αίτησης Χρηματοδότησης του έργου στο ΟΠΣΚΕ) δύναται, **εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών** από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης της απόφασης έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, να υποβάλει διοικητική ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999).

Η ηλεκτρονική υποβολή της ένστασης γίνεται αποκλειστικά μέσω του ΟΠΣΚΕ, με συμπλήρωση των σχετικών πεδίων του σημείου "ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ".

Η ένσταση ασκείται άπαξ επί του αποτελέσματος της αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης, ήτοι: α) επί της πληρότητας των δικαιολογητικών και της πλήρωσης τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής ή/και β) επί της βαθμολόγησης των κριτηρίων ή/και γ) επί του ύψους της δημόσιας χρηματοδότησης ή/και δ) επί περικοπής προϋπολογισμού.

Ο Συντονιστής, αφού υποβάλλει την ένσταση για τον δικαιούχο και έως την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής, έχει τη δυνατότητα να προβεί σε διορθώσεις/τροποποιήσεις αυτής, με την επιλογή «Επανεπεξεργασία» του ΟΠΣΚΕ.

Σημειώνεται πως επιτρέπεται η επανεπεξεργασία της οριστικοποιημένης ένστασης, υπό την προϋπόθεση ότι ο Συντονιστής θα την οριστικοποιήσει εκ νέου μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των ενστάσεων. Με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη ένσταση είναι διαθέσιμα για διόρθωση/ τροποποίηση.

Προσοχή: Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται εκ νέου υποβολή της. Σε περίπτωση υποβολής και στη συνέχεια επανεπεξεργασίας της ένστασης, ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου λαμβάνεται υπόψη η τελική-οριστική υποβολή. Η εμπρόθεσμη υποβολή της ένστασης στο ΟΠΣΚΕ αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου. Ενστάσεις οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επεξεργασίας ή επανεπεξεργασίας λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν θα εξετάζονται.

Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των υποβληθέντων ενστάσεων είναι η τριμελής Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειάρχη. Στην Επιτροπή Αξιολόγησης συμμετέχουν στελέχη της ΕΥΔ ΠΣΕ και του ΕΦΕΠΑΕ. Στην απόφαση περιγράφονται οι αρμοδιότητες, ορίζονται τα μέλη, βασικά (και αναπληρωματικά αν κριθεί απαραίτητο) και ό,τι άλλο σχετικό απαιτείται. Επιπλέον, δύναται να ορίζονται και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων.

Στην Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων δεν μπορούν να συμμετέχουν στελέχη της ΕΥΔ ή του ΕΦΕΠΑΕ που συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης.

Οι ενστάσεις εξετάζονται από την Επιτροπή, με την υποστήριξη του ΕΦΕΠΑΕ, μέσω του ΟΠΣΚΕ, τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης.

Με βάση τα αποτελέσματα της εξέτασης των ενστάσεων, και μετά τη διενέργεια προενταξιακού ελέγχου μέσω του ΟΠΣΚΕ, οριστικοποιούνται τα στοιχεία των αιτήσεων στο ΟΠΣΚΕ προκειμένου να αποτυπωθεί το αποτέλεσμα της εξέτασης των ενστάσεων (αποδοχή ή μερική αποδοχή ή απόρριψη), καθώς και η τελική κατάσταση ανά πράξη δηλ. εγκεκριμένη, εγκεκριμένη μη επιχορηγούμενη ή απορριφθείσα.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων αποστέλλει στην ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» τα πρακτικά των ενστάσεων που έχουν εξεταστεί (αρνητικές και θετικές εισηγήσεις).

Με βάση τους πίνακες που προκύπτουν με την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων εξέτασης των ενστάσεων και της τελικής κατάστασης των πράξεων, η ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» εισηγείται στον Περιφερειάρχη την έκδοση τροποποίησης της σχετικής απόφασης έγκρισης αποτελεσμάτων αξιολόγησης και σχετικής της απόφασης ένταξης, εφόσον απαιτείται.

Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων εκδίδονται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

Με την έκδοση των εν λόγω αποφάσεων οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα στοιχεία των αιτήσεων που περιλαμβάνονται σε αυτές και οι δυνητικοί Δικαιούχοι ενημερώνονται ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ για την τελική αξιολόγηση μετά και την εξέταση της ένστασής τους, στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχουν δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή τους ως χρήστες του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιούν / επιβεβαιώνουν εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.

Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων αναρτώνται στο πρόγραμμα Διαύγεια, και στους Δικτυακούς τόπους:

- της ΕΥΔ ΠΣΕ (www.stereaellada.gr)
- του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr)
- της ΑΝ.ΔΙΑ. (www.andia.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)

Σημειώνεται ότι, η ημερομηνία αποστολής της ανωτέρω ηλεκτρονικής ειδοποίησης τεκμαίρεται ως το οριστικό χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.

Οι εκδοθείσες αποφάσεις επί των ενστάσεων καθιστά οριστική την πράξη ένταξης/τροποποίησης ή την τυχόν απόρριψη αυτής, αποκλειόμενου ετέρου σταδίου διοικητικής προσφυγής.

13. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

13.1. Παρακολούθηση πράξεων – επαληθεύσεις – πιστοποιήσεις

Ο δικαιούχος είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνος απέναντι στους αρμόδιους φορείς για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου του επενδυτικού σχεδίου, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων/περιορισμών, καθώς και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου (ΦΟΑ), βάσει των εγκεκριμένων χαρακτηριστικών του επενδυτικού σχεδίου.

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης, ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει μέσω ΟΠΣΚΕ στοιχεία προόδου (αιτήματα τροποποίησης και αιτήματα καταβολής ενίσχυσης/ επαλήθευσης/ πιστοποίησης). Κάθε παράβαση των όρων της πρόσκλησης και της απόφασης ένταξης συνεπάγεται τη λήψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία μπορούν να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης, έως και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης και έντοκης επιστροφής της καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης, σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Κατά το διάστημα υλοποίησης της πράξης, ο δικαιούχος υποχρεούται να κοινοποιεί άμεσα και υποχρεωτικά στον ΕΦΕΠΑΕ:

- οποιαδήποτε αναγκαία πληροφορία για την πράξη (αναφορές/στοιχεία),
- πιθανή αδυναμία από πλευράς του να συνεχίσει την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου του μέσω της σχετικής ενέργειας που προβλέπεται στο ΟΠΣΚΕ,
- την έκδοση των απαιτούμενων αδειών για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου εντός του προβλεπόμενου χρόνου.

Μη ανταπόκριση σε αίτημα παροχής στοιχείων από τον ΕΦΕΠΑΕ, την **ΕΥΔ ΠΣΕ** και τις λοιπές ελεγκτικές αρχές μπορεί να οδηγήσει σε ανάκληση της απόφασης ένταξης και απένταξη του δικαιούχου από τη δράση, με έντοκη επιστροφή τυχόν καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης (αφορά περιπτώσεις στις οποίες έχει χορηγηθεί ενδιάμεση καταβολή ή προκαταβολή).

13.2. Αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης

Η παρακολούθηση των επενδυτικών σχεδίων των δικαιούχων γίνεται μέσω επαληθεύσεων (διοικητικών ή/και επιτόπιων) σε περιπτώσεις προκαταβολών, ενδιάμεσων και τελικών αιτήσεων επαλήθευσης δαπανών, από ειδικά για τον σκοπό αυτό όργανα επαλήθευσης του ΕΦΕΠΑΕ.

Τα Αιτήματα Επαλήθευσης-Πιστοποίησης υποβάλλονται από τον Συντονιστή του δικαιούχου σε ειδικά τυποποιημένα για τον σκοπό αυτό φόρμα, αποκλειστικά μέσω ΟΠΣΚΕ, και συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα, όπως αυτά καθορίζονται στο Παράρτημα VII: «Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου» (το μέγεθος για κάθε ένα από τα επισυναπτόμενα δικαιολογητικά που θα συνοδεύουν την υποβολή δεν πρέπει να ξεπερνά τα δέκα (10) ΜΒ).

Για τη διαχείριση των δικαιολογητικών/παραδοτέων της επιχείρησης, ο δικαιούχος πρέπει πρώτα, πραγματοποιώντας είσοδο στο ΟΠΣΚΕ με τους κωδικούς TaxisNet της επιχείρησης, από την Καρτέλα «Σχέσεις ΟΠΣΚΕ» του προφίλ του, να ορίσει τον **Οικονομικό Υπεύθυνο**, ο οποίος είναι αρμόδιος για να πραγματοποιεί τις καταχωρήσεις των παραστατικών και πληρωμών για λογαριασμό του Δικαιούχου στο ΟΠΣΚΕ, να επιμερίζει τα παραστατικά σε έργα/πράξεις και να αναρτά/διαχειρίζεται τα δικαιολογητικά. Ο Οικονομικός υπεύθυνος πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο που διαθέτει επίσης προφίλ στο ΟΠΣΚΕ. Ως Οικονομικοί υπεύθυνοι μπορούν να οριστούν και οι Συντονιστές, αλλά και σε αυτή την περίπτωση απαιτείται νέα σχέση ΟΠΣΚΕ, με την ιδιότητα «Οικονομικός Υπεύθυνος».

Ο έλεγχος διακρίνεται σε Αιτήματα Ενδιάμεσης Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών και σε Τελικό Αίτημα Επαλήθευσης- Πιστοποίησης.

Αιτήματα ενδιάμεσης Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών είναι δυνατό να υποβληθούν έως **δύο (2)**, τα οποία αφορούν εκτέλεση έργου **τουλάχιστον 25% και έως 80%** του επιχορηγούμενου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (υλοποιημένες και εξοφλημένες δαπάνες).

Ο ανωτέρω περιορισμός, για δύο (2) αιτήματα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης, αναφέρεται σε εγκεκριμένα αιτήματα από τον ΕΦ και όχι σε υποβληθέντα αιτήματα του δικαιούχου.

Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών πρέπει να υποβληθεί μετά την ολοκλήρωση των δαπανών του έργου, καθ' όλη την προβλεπόμενη διάρκεια υλοποίησης του έργου και το αργότερο, εντός ενενήντα (90) ημερολογιακών ημερών μετά την τυπική ημερομηνία λήξης του.

Ο δικαιούχος έχει δικαίωμα υποβολής αιτήματος τελικής επαλήθευσης - πιστοποίησης του έργου του χωρίς την υποβολή αιτήματος ενδιάμεσης επαλήθευσης – πιστοποίησης.

Σημειώνονται τα κάτωθι :

- Τα αιτήματα ενδιάμεσου ελέγχου υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ κατά το χρονικό διάστημα από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης) έως το αργότερο έως ενενήντα (90) ημερολογιακές ημέρες πριν την τυπική ημερομηνία λήξης υλοποίησης της πράξης. Αιτήματα ενδιάμεσης επαλήθευσης που υποβάλλονται εκτός του ανωτέρω χρονικού διαστήματος δεν θα είναι δυνατόν να υποβληθούν ή θα απορρίπτονται.
- Τα αιτήματα Ενδιάμεσης Επαλήθευσης – Πιστοποίησης δύναται να περιλαμβάνουν προκαταβολές σε προμηθευτές, που αθροιστικά δεν θα υπερβαίνουν το 50% του συνολικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, με την προϋπόθεση ότι τα παραστατικά των δαπανών (για τα οποία έχουν δοθεί προκαταβολές) θα έχουν εξοφληθεί πλήρως κατά την ολοκλήρωση του έργου. Επισημαίνεται ότι, οι δαπάνες για τις προκαταβολές πρέπει να αποδεικνύονται από επίσημα και νόμιμα έγγραφα σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία, όπως συμφωνητικό παραγγελίας, ιδιωτικό συμφωνητικό, προσφορά κ.λπ. με λεπτομερή περιγραφή των παραγγελθέντων ειδών και έργων και τους όρους συναλλαγής.
- Στην περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης – Πιστοποίησης εντός ενενήντα (90) ημερολογιακών ημερών από την τυπική ημερομηνία λήξης υλοποίησης της πράξης, ο ΕΦ διερευνά το θέμα και υποχρεούται για τη διενέργεια αυτεπάγγελτης επιτόπιας επαλήθευσης, σε εύλογο χρονικό διάστημα, εφόσον έχει προηγηθεί εκταμίευση προκαταβολής ή δόσης επιχορήγησης. Εφόσον δεν έχει προηγηθεί Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης και δεν έχει προηγηθεί εκταμίευση προκαταβολής ή δόσης επιχορήγησης, ο ΕΦ προσκομίζει άμεσα και με σχετική εισήγηση το θέμα στην αρμόδια Μονάδα Παρακολούθησης της ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα», προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει για την απένταξη ή μη του έργου.

Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται τα αρχεία να είναι αυτά ακριβώς που εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα (taxis, Πλατφόρμες e-banking, ERP λογισμικά κ.ο.κ.), χωρίς επεξεργασία. Το σύνολο των δικαιολογητικών που θα επισυναφθούν θα πρέπει να είναι της μορφής αρχείων: .pdf, .jpg, .png (συστήνεται η χρήση αρχείων τύπου pdf).

13.3. Επαλήθευση πράξεων

Με βάση τα αιτήματα και τα συνοδευτικά παραστατικά διενεργείται η σχετική επαλήθευση από τον ΕΦΕΠΑΕ, πιστοποιείται το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου που έχει εκτελεστεί και αποφασίζεται η εκταμίευση και το ύψος της δόσης της δημόσιας χρηματοδότησης (ενδιάμεση δόση ή αποπληρωμή), καθώς και ο κατάλληλος χειρισμός της εγγυητικής επιστολής που ενδέχεται να έχει προσκομιστεί στο πλαίσιο λήψης προκαταβολής (απομείωση ή επιστροφή, αναγωγή σε παρούσα αξία).

Η παρακολούθηση γίνεται με **διοικητικές** και **επιτόπιες** επαληθεύσεις του ΦΟΑ από όργανο ελέγχου ορισμένο από τον ΕΦΕΠΑΕ, κατόπιν αιτήματος επαλήθευσης - πιστοποίησης του δικαιούχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Η επαλήθευση-πιστοποίηση διακρίνεται σε διοικητική και επιτόπια:

- Η **διοικητική** επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις υποβολής Αιτημάτων Ενδιάμεσης Επαλήθευσης – Πιστοποίησης με δαπάνες η αξία των οποίων ανέρχεται κατ' ανώτατο όριο στο 80% του συνολικά επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και δεν είναι μικρότερη του 25% του συνολικά επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.
- Η **επιτόπια** επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στην ολοκλήρωση του έργου (αίτημα τελικής επαλήθευσης – πιστοποίησης) κατόπιν εμπρόθεσμης υποβολής Αιτήματος Τελικής Καταβολής Ενίσχυσης με βάση τις διαδικασίες ελέγχου του ΕΦ και περιλαμβάνει έλεγχο του οικονομικού και του φυσικού αντικειμένου του έργου στο σύνολό του, καθώς και επίλυση θεμάτων που προέκυψαν σε τυχόν προηγηθείσα διοικητική επαλήθευση.

Επισημάνσεις σχετικά με πρόσθετες επιτόπιες επαληθεύσεις:

- Δύναται να πραγματοποιηθεί επιτόπια επαλήθευση ακόμη και σε περιπτώσεις υποβολής Αιτημάτων Ενδιάμεσης Επαλήθευσης - Πιστοποίησης, εφόσον το κρίνει σκόπιμο ο ΕΦ, κυρίως βάσει της φύσης των παρεμβάσεων.
- Δύναται να πραγματοποιηθεί επιτόπια επαλήθευση χωρίς την προγενέστερη ενημέρωση των φορέων του έργου από την ΕΥΔ, τον ΕΦ, ή και άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις που να προκύπτουν από τα στοιχεία του φακέλου του έργου περί μη εφαρμογής των οριζόμενων στην πρόσκληση της Δράσης.

Προκειμένου οι Δικαιούχοι να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι κατά την ημερομηνία της επιτόπιας επαλήθευσης, ενημερώνονται από τον ΕΦΕΠΑΕ, σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν τη διενέργεια της επιτόπιας επαλήθευσης, με ηλεκτρονικό ενημερωτικό έγγραφο ειδοποίησης (στο email που έχει δηλωθεί στο ΟΣΠΚΕ), όπου αναφέρεται η ακριβής ημερομηνία και ο τόπος της επιτόπιας επαλήθευσης, η εκτιμώμενη διάρκεια και ο τρόπος διενέργειάς της, καθώς και όλα τα στοιχεία ή το προσωπικό που πρέπει να βρίσκονται στη διάθεση του οργάνου επαλήθευσης.

Ο δικαιούχος θα πρέπει να διευκολύνει τα στελέχη του οργάνου διενέργειας της επαλήθευσης και να τηρεί τις οδηγίες που αυτά θα του υποδεικνύουν καθώς και τις ημερομηνίες αποστολής των εκκρεμοτήτων που διαπιστώθηκαν κατά την επιτόπια επαλήθευση.

Η παρουσία των αρμόδιων στελεχών εκ μέρους του δικαιούχου καθ' όλη τη διάρκεια της επιτόπιας επαλήθευσης – πιστοποίησης είναι υποχρεωτική και αποτελεί κατά βάση προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της επαλήθευσης.

Κατά την επαλήθευση/πιστοποίηση ελέγχεται:

- η εμπρόθεσμη υποβολή του αιτήματος καταβολής ενίσχυσης (τόσο κατά τις ενδιάμεσες επαληθεύσεις όσο και κατά την τελική επαλήθευση),
- η υλοποίηση του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου, εκτός των περιπτώσεων προκαταβολών σε προμηθευτές και των έμμεσων δαπανών,
- η επιλεξιμότητα/ ορθότητα/ σκοπιμότητα/ εγκυρότητα/ νομιμότητα των πραγματοποιηθεισών δαπανών έναντι των εγκεκριμένων,
- η ορθή κατανομή δαπανών ανά κατηγορία/ποσοτικό στοιχείο και η τήρηση των αναφερόμενων ορίων,
- το εύλογο του κόστους των δαπανών, κατόπιν σχετικού ελέγχου/έρευνας,

- το ύψος του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού ποσού, σύμφωνα με τα όρια για το επιλεχθέν καθεστώς ενίσχυσης και καθορίζεται το ποσό των έμμεσων δαπανών (7% των άμεσων επιλέξιμων δαπανών για τις επιχειρήσεις που επιλέγουν ως καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis)).
- τα πρωτότυπα παραστατικά έκδοσης/εξόφλησης και λοιπά δικαιολογητικά,
- τα αντίστοιχα τηρούμενα στοιχεία από τις λογιστικές εγγραφές των πράξεων ανάλογα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων για να επιβεβαιωθεί η ορθή εκτέλεση του οικονομικού αντικείμενου (π.χ. βιβλία εσόδων-εξόδων, μητρώο παγίων, καρτέλες προμηθευτών, ημερολόγια κ.λπ.).

Για τα έργα που ενισχύονται σύμφωνα με τον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό, Καν (ΕΕ) 2014/651, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, κατά την επαλήθευση - πιστοποίηση των έργων, το όργανο ελέγχου θα πρέπει να ελέγχει επιπλέον των ανωτέρω, αν καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης μέχρι και στο στάδιο της ολοκλήρωσης, αν τηρούνται όλες οι προϋποθέσεις που τίθενται από το γενικό μέρος Ι του Κανονισμού, καθώς και των ειδικών άρθρων και αντίστοιχων ειδικών τμημάτων του.

Για τα έργα που ενισχύονται σύμφωνα με τον Καν (ΕΕ) 2023/2831 (de minimis), και συγκεκριμένα για τα επενδυτικά σχέδια που χαρακτηρίζονται ως «green projects» και το ποσοστό ενίσχυσης αυτών είναι 75%, κατά την τελική επαλήθευση - πιστοποίηση των έργων, το όργανο ελέγχου θα πρέπει να ελέγχει επιπλέον των ανωτέρω, την τήρηση της απαίτησης για 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού σε δαπάνες εξοικονόμησης ενέργειας, ενεργειακής αναβάθμισης και προστασίας, σύμφωνα με το Κεφάλαιο 8.2: «Εντάσεις ενίσχυσης». Η μη τήρηση της απαίτησης επιφέρει μείωση του ποσοστού χρηματοδότησης στο 70% και καθιστά αναγκαία την αλλαγή του χρηματοδοτικού σχήματος.

Οποιαδήποτε περικοπή δαπάνης πρέπει να είναι πλήρως και επαρκώς αιτιολογημένη από το Όργανο Επαλήθευσης - Πιστοποίησης.

Τα παραδοτέα καθώς και τα απαιτούμενα παραστατικά και στοιχεία τεκμηρίωσης που πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα επαλήθευσης αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα VII: «Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικείμενου» της παρούσας πρόσκλησης.

Το όργανο επαλήθευσης διενεργεί τον έλεγχο του αιτήματος και σε περίπτωση που απαιτηθούν διευκρινίσεις ή εντοπιστούν εκκρεμότητες/ελλείψεις, ενημερώνει τον δικαιούχο μέσω ΟΠΣΚΕ.

Ο δικαιούχος, μέσω του Συντονιστή του, καλείται να ανταποκριθεί και να καλύψει τα ζητούμενα σε εύλογο χρονικό διάστημα το οποίο δύναται να ορίζεται στην ειδοποίηση από τον ΕΦ και σε κάθε περίπτωση **δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες** από τη γνωστοποίηση των εντοπισμένων εκκρεμοτήτων / ελλείψεων.

Στην περίπτωση που, **μετά το πέρας των τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από την πρώτη γνωστοποίηση εντοπισμένων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων**, ο δικαιούχος δεν έχει ανταποκριθεί στην κάλυψη του συνόλου αυτών, η επαλήθευση – πιστοποίηση δύναται να συνεχιστεί με τα διαθέσιμα δικαιολογητικά και στοιχεία.

Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου και κατόπιν κάλυψης ή μη, από τον δικαιούχο τυχόν εντοπισμένων εκκρεμοτήτων και ελλείψεων, ολοκληρώνεται σε εύλογο διάστημα η επαλήθευση – πιστοποίηση με τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης στο ΟΠΣΚΕ.

Στην περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι τελικά μικρότερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση θα υπολογισθεί επί του πραγματοποιηθέντος και πιστοποιηθέντος έργου, με ελάχιστο όριο επένδυσης το κατώτατο όριο, όπως περιγράφεται στο Κεφάλαιο 9: «Προϋπολογισμός & διάρκεια υλοποίησης πράξεων», ανάλογα με το επιλεχθέν καθεστώς ενίσχυσης.

Στο στάδιο της τελικής πιστοποίησης, οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος της πράξης, καθώς και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση. Επίσης οριστικοποιείται

το ποσό των έμμεσων δαπανών (7%), για τα επενδυτικά σχέδια που χρηματοδοτούνται μέσω του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 (De minimis).

Τα επενδυτικά σχέδια ελέγχονται, μετά την ολοκλήρωσή τους και για την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

Μη συμμόρφωση της πράξης με τους εφαρμοστέους κανόνες, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων επιλεξιμότητας, συνεπάγεται δημοσιονομική διόρθωση ή/και ανάκτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών όπως προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία (ΚΥΑ με αρ. πρωτ. 5483/20.01.2023 (ΦΕΚ 390/Β/30.1.2023) «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027»). Τα ποσά των δαπανών που τεκμηριώνονται ως μη επιλέξιμα και διορθώνονται, δεν μπορούν να αντικατασταθούν από άλλες επιλέξιμες δαπάνες του δικαιούχου, στο πλαίσιο της πράξης.

Οι αρμόδιες αρχές θα προχωρήσουν σε επαλήθευση των δηλούμενων στοιχείων μέσω διασταυρώσεων με στοιχεία που τηρούνται σε Εθνικές βάσεις δεδομένων. Τα στοιχεία αυτά κατισχύουν των δηλωθέντων ή/και των αναγραφόμενων στα προσκομισθέντα έντυπα. Αν από την ως άνω διασταύρωση, προκύψει η μη πλήρωση των προβλεπόμενων απαιτήσεων υλοποίησης και ολοκλήρωσης της πράξης, λαμβάνονται, τα προβλεπόμενα από την πρόσκληση και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο μέτρα, τα οποία δύναται να κλιμακώνονται έως την ανάκληση της σχετικής απόφασης ένταξης. Στην περίπτωση ανάκλησης, αν έχει προηγηθεί εκταμίευση εφαρμόζονται οι διατάξεις περί ανακτήσεων.

13.4. Παραλαβή αποτελεσμάτων επαλήθευσης – αντιρρήσεις δικαιούχου

Η συνταχθείσα από το όργανο διενέργειας της επαλήθευσης έκθεση επαλήθευσης/πιστοποίησης υποβάλλεται για έγκριση σε ιεραρχικά ανώτερο και διαφορετικό όργανο. Σε περίπτωση διαφωνίας ή διαπίστωσης λάθους σε πεδία της έκθεσης, το αρμόδιο όργανο μπορεί να προβεί σε διορθώσεις με την ανάλογη τεκμηρίωση. Σε κάθε περίπτωση το εν λόγω όργανο οριστικοποιεί την έκθεση.

Με την οριστικοποίηση της έκθεσης:

- ο δικαιούχος ενημερώνεται για τα αποτελέσματα της πιστοποίησης με την αποστολή της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης. Ο Δικαιούχος ενημερώνεται ηλεκτρονικά, μέσω του ΟΠΣΚΕ, στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο Συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει,
- καλείται να αποδεχθεί το αποτέλεσμα μέσω ΟΠΣΚΕ ή να υποβάλει αντιρρήσεις.

Σε περίπτωση αποδοχής των αποτελεσμάτων της επαλήθευσης/πιστοποίησης ο δικαιούχος στερείται του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων, αποκτά δικαίωμα λήψης δημόσιας χρηματοδότησης και καλείται να υποβάλλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης, μέσω της ενότητας "Τα δικαιολογητικά μου" στο ΟΠΣΚΕ (Παράρτημα VIII: Δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης).

Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της επαλήθευσης/πιστοποίησης και τη μη αποδοχή του πορίσματος παρέχεται το δικαίωμα στον δικαιούχο της πράξης να ασκήσει αντιρρήσεις. Ο τρόπος καθώς και η αποκλειστική προθεσμία εντός της οποίας μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό, το όργανο εξέτασης καθώς και η χρονική προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκδίδεται θετική ή απορριπτική απόφαση προσδιορίζονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση

για το Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και τις Διαδικασίες Ανάκτησης Αχρεωστήτων ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων Συγχρηματοδοτούμενων του 2021-2027, σύμφωνα με το αρ. 42 του Ν. 4914/2022, όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά.

Ο Δικαιούχος μπορεί, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης της έκθεσης, να υποβάλει τις αντιρρήσεις του ως προς την προτεινόμενη διόρθωση, ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις, κατά την κρίση του.

Σημειώνεται ότι η αποδοχή μέσω ΟΠΣΚΕ και η προσκόμιση δικαιολογητικών για την καταβολή της επιχορήγησης εκ μέρους του Δικαιούχου μετά την παραλαβή κάθε Έκθεσης Επαλήθευσης-Πιστοποίησης και εντός της προαναφερόμενης προθεσμίας των δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών, συνιστά αποδοχή του συνόλου των αποτελεσμάτων κάθε Έκθεσης Επαλήθευσης-Πιστοποίησης και παραίτηση του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, αν απαιτείται, η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης. Τα αποτελέσματα εξέτασης των αντιρρήσεων αποστέλλονται ηλεκτρονικά στους δικαιούχους με ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας δεν προβλέπεται άλλο στάδιο υποβολής αντιρρήσεων.

Το αίτημα επαλήθευσης, η έκθεση πιστοποίησης και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στον φάκελο της πράξης.

13.5. Εξόφληση δαπανών πράξεων

Για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο υλοποίησης μιας πράξης, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών επί φορολογητέων πράξεων και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες θα πρέπει να αποτελούν επενδυτικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του ΚΦΕ (Ν. 4172/2013, Ν. 4446/2016, Ν.4646/2019, ΠΟΛ. 1216/01.10.2014, ΠΟΛ.1079/06.04.2015, ΠΟΛ.1061/12.04.2017, ΠΟΛ.2109/21.05.2021) και η εξόφλησή τους να γίνεται - ώστε να εξασφαλίζεται επαρκής διαδρομή ελέγχου - με τους ακόλουθους αποδεκτούς τρόπους:

- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500€) και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500€) (χωρίς ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφληση της, να γίνει με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.
- Σε περίπτωση τροποποίησης του ανωτέρου πλαφόν του ποσού των πεντακοσίων (500€) για χρήση μετρητών σε συναλλαγές τότε θα ισχύει αυτό που θα ορίζεται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

- Η κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη).
- Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών της επιχείρησης που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών

του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).

- Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
- Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής (έως του ορίου που επιτρέπεται από τα ΕΛΤΑ). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.
- Η καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος), είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών πληρωμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας, όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν αγορά αγαθού ή λήψη υπηρεσίας καθαρής αξίας άνω των 500€, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι:

- Έκδοση επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που πρέπει να έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) τα σχετικά με την εκδοθείσα επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί η επιταγή (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό-αποδέκτης) (β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή ή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν.3862/2010 (ήτοι Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών), από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό ή στον λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της Ενίσχυσης (δικαιούχο) και ο καταθέτης-επενδυτής και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Μεταφορά από τον εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή τον ταυτοποιημένο επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών σε εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή σε επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας ή του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή (β) τα σχετικά έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών ή των επαγγελματικών λογαριασμών πληρωμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από τον δικαιούχο, είτε με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής, (β) τραπεζικό παραστατικό έκδοσης τραπεζικής επιταγής με κατάθεση χρημάτων ή μεταφορά. Σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου της ενίσχυσης, το

έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

- Ηλεκτρονική συναλλαγή (κίνηση web-banking ή κίνηση μεταφοράς μέσω web από και προς ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται: (α) έντυπο κίνησης του εταιρικού λογαριασμού (extrait) που τηρείται σε Τράπεζα ή σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου), (β) αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης (εταιρικής σε περίπτωση Νομικού Προσώπου), είτε να συνδέεται απαραίτητα με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, δηλαδή του επιχειρηματία μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και οπωσδήποτε εταιρική σε περίπτωση που ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εταιρεία. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτούνται: (α) αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50). Επισημαίνεται ότι ο δικαιούχος θα πρέπει να είναι ο κύριος κάτοχος της κάρτας.
- Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου και του προμηθευτή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω δικαιολογητικού με τίτλο «αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50)» ισχύει μόνο για τους δικαιούχους που τηρούν Διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (πρώην βιβλία Γ' κατηγορίας).

Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρής αξίας έως και 500€ ή όπως εκάστοτε ισχύει) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής ή σχετική αναγραφή στο εν λόγω τιμολόγιο/παραστατικό ότι εξοφλήθηκε τοις μετρητοίς.

Σε περίπτωση που η εξόφληση αφορά πληρωμή μισθοδοσίας εργαζομένου αυτή θα πρέπει να πραγματοποιείται αποκλειστικά από τον εταιρικό λογαριασμό του δικαιούχου προς τον ατομικό λογαριασμό του εργαζομένου και να τεκμηριώνεται επαρκής διαδρομή ελέγχου από την οποία θα προκύπτει μεταξύ άλλων και η επωνυμία του εργαζομένου στον λογαριασμό, που πραγματοποιήθηκε η εξόφληση.

Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών πρέπει να συνοδεύεται από τις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014).

Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφο ή μηχανογραφική τήρηση) πρέπει να προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων της πράξης (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κ.λπ.) στο βιβλίο εσόδων - εξόδων της επιχείρησης.

Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων πρέπει να προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης στο γενικό ημερολόγιο, καθώς και τα αναλυτικά καθολικά προμηθευτών.

Γενικές επισημάνσεις:

- Σε κάθε περίπτωση το όργανο ελέγχου, η ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» και ο ΕΦΕΠΑΕ έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν την προσκόμιση οποιουδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή λογιστικού στοιχείου κρίνουν σκόπιμο, προκειμένου να εξασφαλιστεί η νομιμότητα και κανονικότητα των υποβληθεισών δαπανών και η ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου.
- Το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών θα πρέπει να έχει εξοφληθεί πριν από την ολοκλήρωση της εκάστοτε έκθεσης επαλήθευσης/πιστοποίησης της πράξης και σε κάθε περίπτωση το αργότερο έως την ημερομηνία λήξης της πράξης (ημερομηνία ολοκλήρωσης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου).
- Οι δαπάνες της πράξης είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας (επισημαίνεται ότι είναι υποχρεωτική η χρήση ΜΑΡΚ για παραστατικά που εκδίδονται μετά την 01/01/2025 εφόσον υπάρχει η σχετική υποχρέωση, εκτός από τις έμμεσες δαπάνες).
- Όσον αφορά στη λογιστική παρακολούθηση του έργου τονίζεται ιδιαίτερα ότι είναι απαραίτητη η τήρηση χωριστής λογιστικής μερίδας ή επαρκούς λογιστικής κωδικοποίησης για τις δαπάνες και επιχορηγήσεις του έργου σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ). Οι λογιστικές καταχωρήσεις στα βιβλία των επιχειρήσεων θα πρέπει να παρέχουν πλήρη, ακριβή εικόνα των στοιχείων των παραστατικών, που αφορούν στο έργο. Συνεπώς, θα πρέπει να τηρούνται για το έργο τελευταίας βαθμίδας λογαριασμοί, όπου θα φαίνονται αναλυτικά οι δαπάνες και οι επιχορηγήσεις. Στην περίπτωση επιχειρήσεων που τηρούν απλογραφικά βιβλία (πρώην Β' κατηγορίας), η επιχορήγηση (έσοδα) και οι δαπάνες θα πρέπει να παρακολουθούνται σε ιδιαίτερες στήλες του βιβλίου εσόδων – εξόδων και να εμφανίζονται χωριστά από την λοιπή δραστηριότητα στα αναλυτικά στοιχεία δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.
- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική πληρωμή και έκδοση τιμολογίου, με σκοπό τη μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία, για την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).
- Όλες οι εταιρείες - προμηθευτές της επιχείρησης για τις δαπάνες του προγράμματος θα πρέπει να τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση καταθέσεων σε προσωπικό λογαριασμό και όχι εταιρικό (εξαιρούνται οι προμηθευτές που είναι ατομικές επιχειρήσεις) δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.
- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση του προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταιρών/μετόχων της επιχείρησης.
- Δεν γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- Δεν είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά

καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου. Επίσης, οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

- Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας εξοπλισμού θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και οι αποσβέσεις να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία (Κ.Φ.Ε.).
- Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να εκτυπώνονται.
- Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό (εκτός αγγλικής), για τα τιμολόγια που είναι ξενόγλωσσα και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητά τους, μπορεί να ζητηθεί μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα από επίσημο φορέα. Επίσης, θα προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης ελεγκτικής αλυσίδας για την προμήθεια, τη διακίνηση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.
- Σε περίπτωση προμήθειας εξοπλισμού από το εξωτερικό το προτιμολόγιο (Proforma Invoice) δύναται να γίνει αποδεκτό σε ενδιάμεση επαλήθευση για πιστοποίηση χωρίς τα συνοδευτικά παραστατικά διακίνησης (ως παραστατικό τεκμηρίωσης προκαταβολής δαπάνης). Τα σχετικά παραστατικά διακίνησης του εξοπλισμού θα πρέπει να εκδοθούν έως την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου και να υποβληθούν το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης. Σε διαφορετική περίπτωση ο ΕΦ θα προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση και σε ανάκτηση του αναλογούντος ποσού.
- Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης (αποδείξεις δαπάνης, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.α).
- Όλα τα δικαιολογητικά, πρωτότυπα παραστατικά στοιχεία δαπανών και προσωπικού του έργου τηρούνται από τον δικαιούχο και τίθενται, οποτεδήποτε αυτό ζητηθεί, συγκεντρωμένα, στη διάθεση της ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» και των λοιπών αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων, που προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία.
- Τα παραστατικά δαπανών προσωπικού συνοδεύονται υποχρεωτικά από παραστατικά, που αποδεικνύουν την εξόφληση αυτών ή από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.
- Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν στην εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται, τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρόνο τουλάχιστον τριών (3) ετών μετά την τελευταία καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης και πάντως όχι μικρότερο από τον χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι ο φορέας απέκτησε δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο. Μη τήρηση των στοιχείων, που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου, θα οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών αποφάσεων χρηματοδότησης-ένταξης και επιστροφή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης. Τονίζεται ότι το σύνολο των παραστατικών δαπανών προσωπικού, θα πρέπει να έχει εκδοθεί από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας και μέχρι την ημερομηνία λήξης του έργου.

Ο ΕΦΕΠΑΕ/ Η ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» έχει το δικαίωμα περικοπής εγκεκριμένων δαπανών κατά την πιστοποίησή τους, αν αυτές δεν εξυπηρετούν τη σκοπιμότητα της πράξης ή κριθούν υπερβολικές ως προς το κόστος τους και την τιμολογηθείσα αξία.

13.6. Καταβολή ενίσχυσης

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους της Δράσης καταβάλλεται από τον ΕΦΕΠΑΕ, ο οποίος προβαίνει σε μεταφορά του ποσού της οριστικοποιημένης Έκθεσης Πιστοποίησης στον τραπεζικό λογαριασμό (IBAN), που είναι άμεσα συνδεδεμένος με την επιχείρηση και τον οποίο έχει δηλώσει ο δικαιούχος. Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας χρηματοδότησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. **Κατ' εξαίρεση**, είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα, για τη χορήγηση βραχυπρόθεσμου δανείου που αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή γίνεται απευθείας στην τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο δικαιούχος υποχρεούται να προσκομίσει στον ΕΦΕΠΑΕ τη σύμβαση εκχώρησης με το πιστωτικό ίδρυμα.

A. Προκαταβολή (δυνητική)

Εφόσον ζητηθεί από τον δικαιούχο, είναι δυνατόν να προκαταβληθεί έως και το **40%** της δημόσιας χρηματοδότησης της πράξης, μετά από την οριστική έγκριση της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης) και με την προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο πιστωτικό ίδρυμα.

Η εγγυητική επιστολή εκδίδεται υπέρ του ΕΦΕΠΑΕ με διάρκεια ισχύος είτε αορίστου χρόνου, είτε ορισμένου χρόνου με λήξη μετά την τελική πληρωμή της πράξης. Στη δεύτερη περίπτωση και εφόσον συμβεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, η εγγυητική επιστολή ορισμένου χρόνου να λήγει πριν την τελική πληρωμή της πράξης, ο δικαιούχος υποχρεούται άμεσα να την αντικαταστήσει με άλλη, ώστε να ικανοποιείται εκ νέου η ανωτέρω απαίτηση. Αποτελεί ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ να παρακολουθεί και να εξασφαλίζει ότι η εγγυητική παραμένει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης της επένδυσης.

Το αίτημα προκαταβολής, το οποίο δεν θα υπερβαίνει το προαναφερθέν ποσοστό, υποβάλλεται μέσω ΟΠΣΚΕ και πρέπει να προηγείται χρονικά του πρώτου αιτήματος επαλήθευσης-πιστοποίησης.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής απομειώνεται σταδιακά, έπειτα από αιτήματα επαλήθευσης δαπανών του δικαιούχου, με βάση ισόποσο συμψηφισμό της με αναλογούσα σε πραγματοποιηθείσες και πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου δημόσια χρηματοδότηση και επιστρέφεται στον δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της.

Η προκαταβολή θα πρέπει να καλύπτεται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από τον δικαιούχο στο πλαίσιο της υλοποίησης της πράξης και να δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας που εκδόθηκαν εντός της διάρκειας υλοποίησης της πράξης. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν είναι επιλέξιμη η προκαταβολή κατά το μέρος που δεν έχει καλυφθεί από πραγματικές πληρωμές του δικαιούχου.

B. Ενδιάμεση/ες καταβολή/ές

Καταβάλλονται μετά από προαιρετική υποβολή αιτήματος επαλήθευσης-πιστοποίησης (Αιτήματος Καταβολής Ενίσχυσης) από πλευράς δικαιούχου και σχετική πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου από τον ΕΦ. Στο αίτημα προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών έως τη στιγμή υποβολής του αιτήματος, και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Σωρευτικά οι ενδιάμεσες καταβολές δεν μπορούν να υπερβαίνουν το **80%** της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης και να είναι περισσότερες από δύο (2).

Γ. Αποπληρωμή

Η τελική καταβολή πραγματοποιείται μετά την επιτόπια επαλήθευση-πιστοποίηση ολοκλήρωσης της πράξης και την οριστική παραλαβή της.

Σε περίπτωση προκαταβολής, προκειμένου να μην υπάρξει υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης, οι καταβολές και οι επιλέξιμες δαπάνες προεξοφλούνται με βάση το ισχύον επιτόκιο κατά τον χρόνο χορήγησης. Ο υπολογισμός πραγματοποιείται πριν από την τελική αποπληρωμή. Εάν η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι μικρότερη από την εγκεκριμένη, η δημόσια χρηματοδότηση υπολογίζεται επί της πραγματοποιηθείσας και πιστοποιηθείσας δαπάνης, με κατώτατο όριο το ελάχιστο ύψος επενδυτικού σχεδίου που ορίζεται στο Κεφάλαιο 9: «Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων», ανάλογα με το επιλεχθέν καθεστώς ενίσχυσης. Σε αυτό το στάδιο οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο κόστος του επενδυτικού σχεδίου (πιστοποιημένος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός), και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Για την καταβολή ενίσχυσης απαιτείται η υποβολή δικαιολογητικών σύμφωνα με το Παράρτημα VIII: «Δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης» της πρόσκλησης, μέσω της ενότητας "Τα δικαιολογητικά μου" στο ΟΠΣΚΕ.

Με βάση τα παραπάνω, καταβάλλεται η ενίσχυση από τον ΕΦΕΠΑΕ στον δικαιούχο, κατόπιν ελέγχου των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής, συντάσσεται το Δελτίο Δήλωσης Δαπανών και το Δελτίο Επίτευξης Δεικτών και ενημερώνεται το ΟΠΣ.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση παραλαβής του έργου, αλλά μη ανταπόκρισης του δικαιούχου στην υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών για την αποπληρωμή του, εντός των προθεσμιών που τίθενται (ακόμη και αν η τελική καταβολή είναι μηδενική), ο ΕΦ δύναται να εκκινήσει τις διαδικασίες για την ανάκληση της απόφασης ένταξης του έργου και την ανάκτηση της επιχορήγησης που τυχόν έχει καταβληθεί.

14. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

14.1. Είδη τροποποιήσεων και προϋποθέσεις υποβολής

Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από το δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την ΕΥΔ ΠΣΕ ή τον ΕΦΕΠΑΕ δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής, δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την ΕΥΔ ΠΣΕ ή τον ΕΦΕΠΑΕ.

Αλλαγή των επιμέρους στοιχείων της Απόφασης χρηματοδότησης είναι δυνατή, μετά από υποβολή τεκμηριωμένου αιτήματος από τον δικαιούχο, εφόσον δεν αλλοιώνεται η φύση και οι στόχοι του επενδυτικού σχεδίου και εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της προκήρυξης.

Τροποποίηση των επιμέρους στοιχείων της Απόφασης ένταξης είναι δυνατή, **εφόσον τηρούνται αθροιστικά και ασχέτως του είδους ή της κατηγορίας τροποποίησης**, οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα των προτεινόμενων μεταβολών των στοιχείων του έργου ως προς την ομαλή υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου του έργου και την επίτευξη των στόχων του,
- δεν αλλοιώνονται η φύση, οι στόχοι και ο χαρακτήρας του έργου,

- δεν μεταβάλλονται στοιχεία με τρόπο που να ακυρώνονται η επιλεξιμότητα και η θετική αξιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης, βάσει των κριτηρίων της παρούσας Πρόσκλησης,
- το επενδυτικό σχέδιο συνεχίζει να συνδέεται άμεσα με τον αρχικά επιλεχθέντα τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, που επιλέχθηκε να υλοποιηθεί η επένδυση.
- δεν μειώνεται η βαθμολογία των κριτηρίων αξιολόγησης, έτσι ώστε είτε να διαμορφώνεται κάτω από α) την ελάχιστη συνολική βαθμολογία ένταξης στην πρόσκληση (30 μονάδες), β) από τις ελάχιστες βαθμολογίες επιμέρους κατηγοριών βαθμολόγησης γ) τη βαθμολογία του τελευταίου εγκεκριμένου επενδυτικού σχεδίου στον πίνακα κατάταξης,
- δεν αυξάνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός και η εγκεκριμένη επιχορήγηση της πράξης,
- δεν μειώνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης κάτω από το ελάχιστο όριο του επιλεχθέντος καθεστώτος ενίσχυσης.
- δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας της αρχικής επένδυσης (για επενδυτικά σχέδια που έχουν ενταχθεί στο καθεστώς του Καν. ΕΕ 2014/651 (ΓΑΚ).

Σε κάθε αίτημα τροποποίησης από τον δικαιούχο, πρέπει απαραίτητα να δικαιολογείται ειδικώς και επαρκώς σε κάθε περίπτωση η αναγκαιότητα της τροποποίησης και η τήρηση των ανωτέρω προϋποθέσεων, στον βαθμό που κατά περίπτωση απαιτείται.

Τα διαθέσιμα είδη τροποποίησης με βάση την κατηγοριοποίησή τους στο ΟΠΣΚΕ, στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης είναι τα κάτωθι :

Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Είδος Τροποποίησης
02.	Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης
03.	Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου
04.	Αλλαγή Υπεύθυνου Έργου
05.	Τροποποίηση/Μεταβολή Μετοχικής ή Εταιρικής Σύνθεσης
07.	Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)
09.	Παράταση Χρόνου Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου
10.	Τροποποίηση Χρηματοδοτικού Σχήματος που αφορά τρόπο κάλυψης ιδιωτικής συμμετοχής
11.	Μεταβολή δικαιούχου λόγω αλλαγής ΑΦΜ

Τροποποίηση Πραγματικών Δικαιούχων μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω των τύπων 03 και 05.

Οι τροποποιήσεις κοινοποιούνται στη ΔΑ/ΕΦ μέσω διαλειτουργικής ενημέρωσης από άλλες βάσεις δεδομένων, όπου αυτό είναι εφικτό, και μέσω αιτημάτων τροποποίησης (μείζονος ή/και ήσσονος σημασίας).

Το αίτημα τροποποίησης **υποβάλλεται από τον δικαιούχο, μέσω του Συντονιστή, ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ**, σε ειδικά τυποποιημένη για τον σκοπό αυτό ηλεκτρονική φόρμα υποβολής, συνοδευόμενο από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση (π.χ. νομιμοποιητικά έγγραφα, στοιχεία εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης και εκπροσώπησης, στοιχεία διαθεσιμότητας νέου τόπου εγκατάστασης, εκτυπώσεις μητρώων, προσφορές προμηθευτών, κ.α.).

Τα αιτήματα τροποποίησης υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης και το αργότερο έως τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες πριν την ημερομηνία λήξης του έργου, διαφορετικά απορρίπτονται χωρίς εξέταση. Εξαιρούνται της παρούσας προθεσμίας τυχόν αιτήματα που κρίνεται απαραίτητο από το Όργανο Ελέγχου να υποβληθούν, αν κατά την τελική επαλήθευση διαπιστωθεί δαπάνη/ες εγκεκριμένη/ες σε λάθος κατηγορία ή τροποποίηση που δεν εντάσσεται στις ήσσονος σημασίας.

Η έγκριση της τροποποίησης αποτελεί απαιτούμενο για την επιλεξιμότητα των ενεργειών που προβλέπονται στο αίτημα τροποποίησης.

14.2. Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας

Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας όπως αυτές περιγράφονται παρακάτω, πραγματοποιούνται με ευθύνη των δικαιούχων, μέσω ΟΠΣΚΕ, σε όλη τη διάρκεια του έργου χωρίς αριθμητικό περιορισμό και παράλληλα με ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ (Αίτημα Καταβολής Ενίσχυσης και Αίτημα προκαταβολής) υπό την προϋπόθεση ότι εξακολουθούν να πληρούνται οι όροι και τα κριτήρια ένταξης στη Δράση.

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις χαρακτηρίζονται ως ήσσονος σημασίας και κοινοποιούνται με την ηλεκτρονική υποβολή ξεχωριστού αιτήματος τροποποίησης στο ΟΠΣΚΕ, σε ειδικά τυποποιημένη για τον σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενου από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση (π.χ. νομιμοποιητικά έγγραφα, στοιχεία εκπροσώπησης, στοιχεία διαθεσιμότητας νέου τόπου εγκατάστασης, εκτυπώσεις μητρώων κ.α.):

Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Είδος Τροποποίησης
03.	Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου
04.	Αλλαγή Υπεύθυνου Έργου
05.	Τροποποίηση/Μεταβολή Μετοχικής ή Εταιρικής Σύνθεσης
09.	Παράταση Χρόνου Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου Σημειώνεται ότι παράταση της διάρκειας υλοποίησης των έργων, δύναται να δοθεί έπειτα από εμπρόθεσμα τεκμηριωμένο αίτημα του δικαιούχου και κατά μέγιστο χρονικό διάστημα ίσο με έξι (6) μήνες εφόσον δεν υπάρχει υπέρβαση των χρονικών ορίων επιλεξιμότητας της Προγραμματικής Περιόδου.

14.3. Τροποποιήσεις Στοιχείων με Διαλειτουργική Ενημέρωση των πεδίων του ΟΠΣΚΕ

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου και εφόσον πραγματοποιείται μεταβολή των στοιχείων του δικαιούχου, για τα οποία το πληροφοριακό σύστημα επιτρέπει την αυτόματη ενημέρωση του μέσω διαλειτουργικότητας από άλλες βάσεις δεδομένων (π.χ. gsis.gr), η ενημέρωση θα διενεργείται μέσω αυτοματοποιημένης διαδικασίας του ΟΠΣΚΕ. Οι ακόλουθες αλλαγές αφορούν μεταβολή στοιχείων:

- **Τροποποίηση επωνυμίας ή/και νομικής μορφής** (εφόσον η νέα νομική μορφή είναι επιλέξιμη στη δράση).
- **Αλλαγή έδρας δικαιούχου.** Σε περίπτωση που η μεταβολή έδρας συνεπάγεται και μεταβολή του τόπου εγκατάστασης/υλοποίησης της επένδυσης, τότε η τροποποίηση εντάσσεται στις μείζονος σημασίας και θα πρέπει να υποβληθεί ξεχωριστό αίτημα μέσω ΟΠΣΚΕ και να εξεταστεί.
- **Αλλαγή Συντονιστή ΟΠΣΚΕ** (πραγματοποιείται μέσω ΟΠΣΚΕ).

14.4. Τροποποιήσεις μείζονος σημασίας

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις χαρακτηρίζονται ως μείζονος σημασίας και κοινοποιούνται με την ηλεκτρονική υποβολή ξεχωριστού αιτήματος τροποποίησης στο ΟΠΣΚΕ, σε ειδικά τυποποιημένη για τον σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενο από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση (π.χ. νομιμοποιητικά έγγραφα, στοιχεία εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης και εκπροσώπησης, στοιχεία διαθεσιμότητας νέου τόπου εγκατάστασης, εκτυπώσεις μητρώων, προσφορές προμηθευτών, τεκμηρίωση συνάφειας

δαπανών ΕΣ με τον τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, κ.α.) στον οποίο εντάσσεται η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου:

- **Τροποποίηση φυσικού και οικονομικού αντικείμενου** (Κωδ. ΟΠΣΚΕ 07. Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικείμενου (Φ.Ο.Α.)). Πρόκειται για τροποποιήσεις στις δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου σε σχέση με τις εγκεκριμένες, ως προς το φυσικό και οικονομικό τους αντικείμενο, τον τόπο που αυτές υλοποιούνται, τις δραστηριότητες της επένδυσης με τις οποίες συνδέονται.

Τροποποιήσεις ΦΟΑ επιτρέπονται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Κεφάλαιο 14.1 και επιπλέον εφόσον:

- Όλες οι νέες δαπάνες εντάσσονται στις επιλέξιμες κατηγορίες της πρόσκλησης και εξακολουθούν να τηρούνται τα όρια/περιορισμοί, όπου αυτά/οί προβλέπονται, σύμφωνα με την παρούσα πρόσκληση.
- Δεν τροποποιούνται στοιχεία του προϋπολογισμού, με αυξομείωση ανά κατηγορία δαπανών, μεγαλύτερης του 30% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού αυτής.
- Σε περίπτωση προσθήκη νέας κατηγορίας δαπανών (μίας ή περισσότερων), μη προβλεπόμενης κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, ο προϋπολογισμός της δεν θα είναι μεγαλύτερος από το 10% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.
- Δεν αυξάνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος Π/Υ της πράξης, η εγκεκριμένη επιχορήγηση της πράξης και το ποσοστό επιχορήγησης.
- Δεν μειώνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος Π/Υ της πράξης, κάτω από τα ελάχιστα όρια, σύμφωνα με το επιλεχθέν καθεστώς ενίσχυσης.
- Δεν τροποποιούνται στοιχεία τα οποία διαφοροποιούν ουσιαστικά τη φύση και τους στόχους του επενδυτικού σχεδίου και τους όρους και τις προϋποθέσεις της πρόσκλησης.
- **Τροποποίηση τόπου εγκατάστασης της επένδυσης**, εντός περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (Κωδ. ΟΠΣΚΕ 02. Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης). Με την προσκόμιση των σχετικών δικαιολογητικών για τον νέο τόπο εγκατάστασης όπως αυτά προβλέπονταν στα δικαιολογητικά υποβολής/ένταξης στην παρούσα αναλυτική πρόσκληση της δράσης.
- **Τροποποίηση ΚΑΔ επένδυσης** (Κωδ. ΟΠΣΚΕ 02. Μεταβολή Τόπου – ΚΑΔ Επένδυσης). Αφορά σε προσθήκη/αφαίρεση/αντικατάσταση ΚΑΔ επένδυσης. Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι τυχόν νέοι ΚΑΔ είναι επιλέξιμοι και συμβατοί με τις εγκεκριμένες δαπάνες, δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του επενδυτικού σχεδίου, όπως αυτό αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε και ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν ενταχθεί στο καθεστώς του Καν. ΕΕ 651/2014 δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας της αρχικής επένδυσης.
- **Τροποποίηση Χρηματοδοτικού Σχήματος που αφορά τρόπο κάλυψης ιδιωτικής συμμετοχής** (Κωδ. ΟΠΣΚΕ 10). Αφορά ενσωμάτωση ή κατάργηση τραπεζικού δανεισμού, εφόσον ισχύουν τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 10: «Χρηματοδοτικό σχήμα» της πρόσκλησης. Σε περίπτωση ενσωμάτωσης δανείου υποβάλλεται και εξετάζεται ως δικαιολογητικό τεκμηρίωσης τουλάχιστον έγκριση δανείου, ενώ σε περίπτωση κατάργησης δανείου υποβάλλονται και εξετάζονται τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τη δυνατότητα κάλυψης ή την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής με ίδια κεφάλαια της επιχείρησης ή των εταιρών/ μετόχων της, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην πρόσκληση.
- **Τροποποίηση δικαιούχου λόγω αλλαγής ΑΦΜ** (Κωδ. ΟΠΣΚΕ 11. Μεταβολή δικαιούχου λόγω επωνυμίας με αλλαγή ΑΦΜ). Πρόκειται για τροποποιήσεις δικαιούχου λόγω αλλαγής ΑΦΜ κατά την υλοποίηση, λόγω μετατροπής, συγχώνευσης ή διάσπασης. Εξετάζονται και γίνονται αποδεκτές υπό τους εξής όρους:
  - Διατυπώνεται πρόθεση ολοκλήρωσης της επένδυσης από τον νέο δικαιούχο. Θα πρέπει να συνοδεύεται από Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου του νέου δικαιούχου με σαφή δέσμευση για την αποδοχή του ισχύοντος Τεχνικού Παραρτήματος της πράξης και της τήρησης των όρων της αναλυτικής πρόσκλησης της δράσης, όπως ισχύει.

- Διατυπώνεται καθολική διαδοχή του δικαιούχου από τον νέο, ως προς όλα τα δικαιώματα, υποχρεώσεις και έννομες σχέσεις του ή, σε περίπτωση διάσπασης, κατ' ελάχιστον ως προς αυτές που απορρέουν από την απόφαση έγκρισης και την αναλυτική πρόσκληση της δράσης. Προσοχή: Σημειώνεται ότι δεν νοείται μετασχηματισμός, και κατ' επέκταση καθολική διαδοχή, στις περιπτώσεις που ατομική επιχείρηση εισφέρεται σε κεφαλαιουχική εταιρεία, καθώς δεν είναι δυνατή μετατροπή οικονομικής οντότητας χωρίς νομική προσωπικότητα σε εταιρεία με νομική προσωπικότητα.
- Διατυπώνεται δέσμευση για τήρηση των όρων / προϋποθέσεων ένταξης της πρόσκλησης της δράσης.
- Ελέγχεται η σώρευση της ενίσχυσης με τυχόν άλλες ενισχύσεις των εμπλεκόμενων ενιαίων επιχειρήσεων προκειμένου να πληρούνται όλοι οι όροι της νομιμότητας για το επενδυτικό σχέδιο.
- Ελέγχεται ότι εξακολουθούν να εξυπηρετούνται οι αρχικοί στόχοι της επένδυσης και να διατηρείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της.

Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί του Ν.4601/2019 είναι επιτρεπτοί υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις τόσο στον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 (de minimis), όσο και στον Κανονισμό (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ).

Αιτήματα τροποποίησης μείζονος σημασίας δεν είναι δυνατόν να υποβληθούν παράλληλα με άλλες ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ.

Σημειώνεται ότι τα είδη τροποποιήσεων που έχουν χαρακτηριστεί ως ήσσονος (Κεφ. 14.2) είναι διαθέσιμα και δύναται να συμπεριληφθούν σε ένα αίτημα τροποποίησης μείζονος σημασίας.

Επιτρέπονται έως τέσσερις (4) εγκεκριμένες τροποποιήσεις μείζονος σημασίας, εκ των οποίων έως δύο (2) δύναται να αφορούν τροποποίηση ΦΟΑ.

Του εν λόγω περιορισμού καθώς και της προθεσμίας υποβολής, εξαιρούνται τυχόν αιτήματα ΦΟΑ που κρίνεται απαραίτητο από το Όργανο Ελέγχου να υποβληθούν και δεν δύναται να είναι περισσότερα του ενός εγκεκριμένου έπειτα από κρίση του οργάνου ελέγχου.

Δύναται η παραπομπή από τον ΕΦ με σχετική εισήγηση, στην αρμόδια Μονάδα Παρακολούθησης της ΕΥΔ ΠΣΕ, ιδιαίτερων περιπτώσεων τροποποιήσεων (π.χ. εταιρικού μετασχηματισμού/ απορροφήσεων) για γνωμοδότηση της Υπηρεσίας.

14.5. Εξέταση – έγκριση τροποποιήσεων

Τα Αιτήματα Τροποποιήσεων στο σύνολο τους εξετάζονται/αξιολογούνται και κατόπιν κάλυψης από τον δικαιούχο τυχόν εντοπισμένων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων, εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον ΕΦ, μέσω της αξιολόγησης τροποποίησης που διενεργείται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της τροποποίησης κοινοποιείται στον δικαιούχο της ενίσχυσης.

Δεν γίνονται δεκτές και απορρίπτονται:

- τροποποιήσεις που δεν πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στα Κεφάλαια 14.1 και 14.4 της πρόσκλησης,
- αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται μείωση/μη υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης.

Σε κάθε περίπτωση, το πόρισμα της αξιολόγησης κοινοποιείται στον δικαιούχο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλώσει/ επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί/ επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική

διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.

Η κοινοποίηση παρέχει το δικαίωμα στους δικαιούχους να ασκήσουν αντιρρήσεις, ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις, κατά την κρίση τους. Οι αντιρρήσεις υποβάλλονται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης του αποτελέσματος της αξιολόγησης. Σε περίπτωση αποδοχής των αποτελεσμάτων αξιολόγησης τροποποιήσεων, ο Δικαιούχος στερείται του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται, αν απαιτείται, το τεχνικό παράρτημα της πράξης και τα αποτελέσματα κοινοποιούνται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ως ανωτέρω ηλεκτρονική διεύθυνση.

Το Αίτημα Τροποποίησης, η Έκθεση Αξιολόγησης και όλο το υλικό τυχόν υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στον Φάκελο της Πράξης.

Επισημαίνεται επίσης:

Εάν κατά την εξέταση αιτήματος τροποποίησης διαπιστωθεί ότι επηρεάζονται τα κριτήρια επιλεξιμότητας (ON/OFF) του Παραρτήματος III: «Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης» της πρόσκλησης, το αίτημα δεν γίνεται αποδεκτό.

Εάν κατά την εξέταση αιτήματος διαπιστωθεί ότι επηρεάζονται τα κριτήρια βαθμολόγησης του Παραρτήματος III: «Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης» της πρόσκλησης, χωρίς να επηρεάζεται η επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου, ο ΕΦΕΠΑΕ προβαίνει σε αναβαθμολόγηση των κριτηρίων αξιολόγησης της πράξης, με τη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Μονάδας Παρακολούθησης της δράσης της ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα».

15. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΕΡΓΩΝ

Η ολοκλήρωση και παραλαβή έργου για το οποίο έχει επαληθευθεί και πιστοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο (έχει ολοκληρωθεί η τελική επαλήθευση – πιστοποίηση), τηρούμενων των όρων της παρούσας πρόσκλησης, γίνεται από τον ΕΦ.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι:

- Το τελικό αίτημα επαλήθευσης - πιστοποίησης να έχει υποβληθεί εμπρόθεσμα.
- Το έργο να κρίνεται ολοκληρωμένο και λειτουργικό.
- Το υλοποιηθέν και πιστοποιηθέν Φυσικό και Οικονομικό Αντικείμενο να είναι μεγαλύτερο ή ίσο του ελάχιστου ορίου που θέτει η παρούσα πρόσκληση, για το επιλεχθέν καθεστώς και σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης.
- Η διατήρηση κατά το 12μηνο που προηγείται της υποβολής του τελικού αιτήματος επαλήθευσης, των ΕΜΕ μισθωτής εργασίας που διέθετε η επιχείρηση το 12μηνο πριν την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου.
- Η ύπαρξη κατάλληλου εγγράφου αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ενισχυόμενη, στο πλαίσιο της υλοποιηθείσας επένδυσης, δραστηριότητας (π.χ. άδεια λειτουργίας σε ισχύ ή βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας περί συνδρομής νόμιμων προϋποθέσεων λειτουργίας ή γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής άδειας λειτουργίας, κλπ.).
- Η τήρηση των στόχων και των όρων που προβλέπονται στην πρόσκληση της δράσης και στην απόφαση ένταξης της πράξης.
- Η διαπίστωση πλήρωσης του χαρακτήρα αρχικής επένδυσης για τα επενδυτικά σχέδια που ενισχύονται με το άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ).
- Η πιστοποίηση της καταβολής της ίδιας συμμετοχής.

- Η ύπαρξη υποδομών ελαχιστοποίησης των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία.
- Η τήρηση των υποχρεώσεων που αναφέρονται στα Κεφάλαια 16 και 17 της πρόσκλησης.

Σε περίπτωση διαπίστωσης μη τήρησης των ανωτέρω προϋποθέσεων στο σύνολό τους, ο ΕΦ υποβάλλει εισήγηση για ανάκληση της απόφασης ένταξης στην αρμόδια Μονάδα Παρακολούθησης της δράσης της ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα».

Επισημαίνονται τα ακόλουθα:

1. Ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου θα λαμβάνεται η ημερομηνία στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία ενέργεια από πλευράς δικαιούχου που αφορούσε στην ολοκλήρωση του έργου του.
2. Σε περίπτωση που κατά την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου δεν είναι διαθέσιμο το εν ισχύ έγγραφο αδειοδότησης, το έργο παραλαμβάνεται με την προσκόμιση, κατ'ελάχιστον, της υποβληθείσας στον αρμόδιο φορέα αίτησης έκδοσης εγγράφου αδειοδότησης. Το εν ισχύ έγγραφο αδειοδότησης είναι υποχρεωτικό να υποβληθεί από τον δικαιούχο στον ΕΦ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την τυπική ημερομηνία λήξης του έργου. Ο δικαιούχος οφείλει να ενημερώσει εμπρόθεσμα τον ΕΦ τόσο για την έκδοση της άδειας λειτουργίας όσο και για πιθανές εμπλοκές ή καθυστερήσεις στη διαδικασία έκδοσής της.
3. Για να κριθεί το έργο ως ολοκληρωμένο και λειτουργικό, απαιτείται να έχουν τεθεί σε παραγωγική λειτουργία ο εξοπλισμός και το λογισμικό και να έχουν ενσωματωθεί στην παραγωγική διαδικασία ή/και στις επιχειρησιακές λειτουργίες της επιχείρησης, έτσι ώστε να τεκμηριώνεται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της επένδυσης. Γι' αυτόν τον λόγο, δύναται να ζητηθεί από το όργανο ελέγχου υλικό τεκμηρίωσης, ανάλογα με το είδος της επένδυσης, το οποίο να αποδεικνύει τον ολοκληρωμένο και λειτουργικό χαρακτήρα του υλοποιηθέντος έργου.
4. Πράξεις που υποβάλλουν αίτημα τελικής πιστοποίησης-επαλήθευσης μετά το πέρας των 90 ημερολογιακών ημερών από την τυπική ημερομηνία λήξης τους και δεν έχουν λάβει καμία ενίσχυση απεντάσσονται. Ομοίως, πράξεις που δεν υποβάλλουν αίτημα τελικής επαλήθευσης εντός 90 ημερολογιακών ημερών από την τυπική ημερομηνία λήξης τους και δεν έχουν λάβει καμία ενίσχυση απεντάσσονται.
5. Ο ΕΦ υποχρεούται στην παρακολούθηση και έλεγχο τακτοποίησης τυχόν εκκρεμοτήτων σχετικά με τις παραπάνω προϋποθέσεις ολοκλήρωσης και παραλαβής έργων των δικαιούχων εντός των καθορισμένων χρονικών διαστημάτων.
6. Στις περιπτώσεις που διαπιστωθεί μη τήρηση κάποιας ή κάποιων εκ των άνω προϋποθέσεων, ο ΕΦ προχωρεί στη λήψη των απαιτούμενων σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο μέτρων.
7. Σε περίπτωση παράβασης του όρου διατήρησης των ΕΜΕ η ενίσχυση (η επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη που αντιστοιχεί στον τελικό προϋπολογισμό ολοκλήρωσης) απομειώνεται, σύμφωνα με την ποσοστιαία απόκλιση των ΕΜΕ του 12μηνου που προηγείται του τελικού αιτήματος επαλήθευσης του έργου του ωφελούμενου, από τις ΕΜΕ μισθωτής εργασίας που διέθετε η επιχείρηση το 12μηνο πριν την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου, πολλαπλασιαζόμενη (απόκλιση) με το ποσό των 15.000€ (κόστος ΕΜΕ). Το ποσό της ποσοστιαίας απομείωσης θα υπολογίζεται βάσει του τύπου $\{(ΕΜΕ_{12μηνου\ αίτησης\ ολοκλήρωσης\ επένδυσης} - ΕΜΕ_{12μηνου\ αίτησης\ χρηματοδότησης})/ΕΜΕ_{12μηνου\ αίτησης\ χρηματοδότησης}\}$ επί 15.000€}.
Για τον ανωτέρω υπολογισμό των ΕΜΕ δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιχορηγούμενες από τη Δράση ΕΜΕ της επιχείρησης για το διάστημα επιχορήγησής τους. Εφόσον οι εν λόγω ΕΜΕ υφίστανται και μετά το διάστημα επιχορήγησής τους, προσμετρώνται στον παραπάνω υπολογισμό.

Μετά την υποβολή των δικαιολογητικών νόμιμης λειτουργίας (ή αίτησης έκδοσης αυτών), τη σύνταξη της Τελικής Έκθεσης Επαλήθευσης – Πιστοποίησης της Πράξης, την οριστική παραλαβή και αποπληρωμή, εκδίδεται η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης.

Με τη Βεβαίωση αυτή:

- Βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της Πράξης.
- Αποτυπώνεται το συνολικό καταβληθέν ποσό της δημόσιας συνεισφοράς και καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της Πράξης.
- Βεβαιώνεται η έκδοση των αδειών που προβλέπονται από το οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο περί αδειοδότησης.
- Βεβαιώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του δικαιούχου που τέθηκαν στην απόφαση Ένταξης (π.χ. δημοσιότητα ή/και ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, συμμόρφωση με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- Βεβαιώνεται η επίτευξη της τιμής στόχου των δεικτών της Πράξης.
- Βεβαιώνεται η συμμόρφωση του δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/ επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην πράξη (από ΔΑ/ΕΦ, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της ΕΕ).
- Ορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης των Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων του δικαιούχου.

Η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης κοινοποιείται στον δικαιούχο από τον ΕΦ μέσω του ΟΠΣΚΕ και με την αποστολή της μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει).

Όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία τεκμηρίωσης αρχειοθετούνται στον Φάκελο Πράξης.

16. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Κατά το διάστημα υλοποίησης του έργου τους και για τρία (3) έτη μετά την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης, οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με την πράξη προς την ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» και τον ΕΦ με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων.

Οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της συμμετοχής τους στην παρούσα Δράση, παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

16.1. Υποχρεώσεις Δικαιούχων κατά την Υλοποίηση της Πράξης

Οι Δικαιούχοι, των οποίων οι επενδύσεις θα υπαχθούν στην παρούσα Δράση, από την ημερομηνία ένταξης του επενδυτικού τους σχεδίου και μέχρι την έκδοση της Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης αυτού, οφείλουν να τηρούν τους όρους της απόφασης ένταξης και τις διατάξεις του ενωσιακού και εθνικού δικαίου.

Ειδικότερα οι δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν τις παρακάτω ενδεικτικά αναφερόμενες υποχρεώσεις:

- Να τηρούν απαρέγκλιτα τους όρους της χρηματοδότησης (απόφασης ένταξης) και της παρούσας πρόσκλησης, χωρίς ουσιώδη μεταβολή που να επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησης.
- Να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης και της εκμετάλλευσης της λειτουργίας της.

- iii. Να μην μεταβιβάζουν για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα, ανάλογης αξίας και τουλάχιστον ισοδύναμου αποτελέσματος, ώστε να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση των στόχων της επένδυσης (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ).
- iv. Να μην προβούν στη μετεγκατάσταση του τόπου υλοποίησης του έργου εκτός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.
- v. Να παρέχουν στοιχεία για την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων της ενισχυθείσας επένδυσης.
- vi. Να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά στην πρόσβαση από άτομα με αναπηρίες, στην εξάλειψη των ανισοτήτων και στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, καθώς και στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, να λαμβάνει υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ενωσιακή πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος, την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1060.
- vii. Να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του ΟΠΣΚΕ με τα δεδομένα και έγγραφα της Πράξης που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΟΠΣΚΕ.
- viii. Να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την Πράξη ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται στον ΕΦ.
- ix. Να θέτουν στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης τους και για όσο χρόνο υποχρεούνται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της πράξης, στον ΕΦ, στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος, την Αρχή Πιστοποίησης, στην Αρχή Ελέγχου, στην Επιτροπή Παρακολούθησης και σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- x. Να αποδέχονται επιτόπιους ελέγχους από όλα τα αρμόδια εθνικά και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα, τόσο στην έδρα τους, όσο και στους χώρους υλοποίησης της πράξης, και να διευκολύνουν τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθεί.
- xi. Να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στα άρθρα 46-50 και το Παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
- xii. Να παρακολουθούν ανελλιπώς την ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλωθεί στα στοιχεία επικοινωνίας του δικαιούχου για ειδοποιήσεις από ΟΠΣΚΕ/ΕΦ/ΕΥΔ/Εθνικά ή Ενωσιακά Ελεγκτικά Όργανα (συνιστάται η παρακολούθηση και του φακέλου της ανεπιθύμητης αλληλογραφίας).
- xiii. Να γνωστοποιούν έγκαιρα στον ΕΦ κάθε μεταβολή των στοιχείων της (επωνυμία, νομική μορφή, εταιρική σύνθεση, ποσοστά συμμετοχής εταίρων, έδρα, στοιχεία επικοινωνίας κ.λ.π.), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 14: «Διαδικασία Τροποποιήσεων» της παρούσας πρόσκλησης.
- xiv. Να μην μεταβάλουν, κατά οποιοδήποτε τρόπο στοιχεία του επενδυτικού σχεδίου, τα οποία επηρεάζουν την επιλεξιμότητα και τα κριτήρια ένταξης της πράξης.

- xv. Να μην διακόπτουν την υλοποίηση και λειτουργία της ενισχυθείσας επένδυσης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ),
- xvi. Να μην συστεγάζονται κατά τρόπο που θα επέτρεπε τη χρήση των παγίων στοιχείων της ενισχυόμενης επένδυσης από την άλλη επιχείρηση.

Επισημαίνεται ότι οι όροι υλοποίησης της πράξης, όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την ΕΥΔ/ΕΦ συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης της πράξης. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται συνέπεια αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την ΕΥΔ/ τον ΕΦ.

Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

Οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

16.2. Υποχρεώσεις δικαιούχων μετά την ολοκλήρωση της πράξης (μακροχρόνιες υποχρεώσεις)

Ο δικαιούχος, πέραν των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει κατά τη διάρκεια υλοποίησης της Πράξης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρούσα πρόσκληση, υποχρεούται για τρία (3) έτη μετά από την τελική πληρωμή της δημόσιας δαπάνης, σε εφαρμογή του άρθρου 65 παρ.1 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1060 και των όρων της απόφασης ένταξης, στα ακόλουθα:

- i. να μην προβεί σε παύση ή μεταφορά της παραγωγικής δραστηριότητας της ενισχυθείσας επένδυσης εκτός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, εντός της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση,
- ii. να μην προβεί σε αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος στοιχείου της επένδυσης, η οποία να παρέχει σε μια επιχείρηση αδικαιολόγητο πλεονέκτημα,
- iii. να μην προβεί σε ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους χορήγησης της χρηματοδότησης,
- iv. να μην μεταβιβάσει για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα, ανάλογης αξίας και τουλάχιστον ισοδυνάμου αποτελέσματος, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση των στόχων της επένδυσης (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ)
- v. να λειτουργεί πραγματικά (ενδεικτικά αναφέρονται: απαιτούμενες άδειες, εγκατεστημένος εξοπλισμός, παρουσίαση οικονομικών συναλλαγών, υποβολή φορολογικών δηλώσεων κτλ.). Σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας της ενισχυθείσας επιχείρησης στο διάστημα αυτό, δύναται να επιβληθεί δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, και
- vi. να αποδέχεται όλους τους προβλεπόμενους από το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ 2021-2027 επιτόπιους ελέγχους και επιθεωρήσεις από όλα τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να παρέχει σε αυτά όλα τα δικαιολογητικά και στοιχεία που ζητούνται.

Για τον έλεγχο των μακροχρονίων υποχρεώσεων, ο δικαιούχος της ενίσχυσης, πρέπει να αποστέλλει στην ΕΥΔ/ ΕΦ όλα τα σχετικά έγγραφα που ζητούνται να υποβληθούν εγγράφως ή μέσω ΟΠΣΚΕ από αυτήν. Σε περίπτωση μη προσκόμισης αυτών επιβάλλεται επιστροφή του

συνόλου της δημόσιας επιχορήγησης. Η επιστροφή ποσών λόγω μη συμμόρφωσης στα παραπάνω πραγματοποιείται κατ' αναλογία προς την περίοδο μη συμμόρφωσης.

16.3. Διαδικασία Παρακολούθησης Τήρησης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων Δικαιούχων

Η επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων που έχει ο δικαιούχος μετά την ολοκλήρωση της Πράξης ή ο φορέας που αναλαμβάνει της υποχρεώσεις αυτές, πραγματοποιείται με ευθύνη της ΕΥΔ ή του ΕΦ, σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Η παρακολούθηση της τήρησης των ανωτέρω και λοιπών δεσμεύσεων των Δικαιούχων των ενισχύσεων γίνεται με διοικητική επαλήθευση επί τη βάση δείγματος που επιτρέπει την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των Δικαιούχων, το οποίο προσδιορίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο δειγματοληψίας για την επαλήθευση τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων που περιλαμβάνεται στον «Οδηγό Διαχειριστικών Επαληθεύσεων Πράξεων συγχρηματοδοτούμενων από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του στόχου Επενδύσεις στην ανάπτυξη και στην απασχόληση», όπως ισχύει.

Η επαλήθευση διενεργείται βάσει των υποβληθέντων από τον δικαιούχο στοιχείων ή και βάσει διασταύρωσης στοιχείων βάσεων δεδομένων. Όπου είναι δυνατόν μπορεί να γίνεται χρήση στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων (π.χ. πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης «ΕΡΓΑΝΗ», ΑΑΔΕ, Γ.Ε.Μ.Η, κ.λπ.) ως βάση διασταύρωσης των αποδεικτικών εγγράφων του δικαιούχου.

Η ΕΥΔ/ Ο ΕΦ καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα διοικητικών επαληθεύσεων και ενημερώνει ηλεκτρονικά τους δικαιούχους που συμπεριλαμβάνονται σε αυτό, προκειμένου να υποβάλουν τα κατά περίπτωση απαιτούμενα αποδεικτικά έγγραφα για την επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

Τα στοιχεία που υποβάλλουν οι Δικαιούχοι επαληθεύονται διοικητικά στο σύνολό τους. Με την ολοκλήρωση της διοικητικής επαλήθευσης των Πράξεων του ετήσιου Προγράμματος, η ΕΥΔ/ο ΕΦ επιλέγει τις πράξεις για τις οποίες η τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων θα επαληθευτεί και επιτοπίως. Η επιλογή γίνεται με βάση τα αναφερόμενα στον «Οδηγό Διαχειριστικών Επαληθεύσεων Πράξεων συγχρηματοδοτούμενων από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του στόχου Επενδύσεις στην ανάπτυξη και στην απασχόληση», όπως εκάστοτε ισχύει.

Δειγματοληπτικά είναι δυνατόν να γίνει επιτόπια επαλήθευση πέραν του ΕΦ και της ΕΥΔ και από άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η ΕΥΔ έχει το δικαίωμα διενέργειας όχι μόνο δειγματοληπτικών αλλά και στοχευμένων επανελέγχων μετά την ολοκλήρωση έκαστου έργου.

Τα αποτελέσματα της διοικητικής ή/ και επιτόπιας επαλήθευσης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων αποτυπώνονται στο Έντυπο Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων, το οποίο αποτελεί τυποποιημένο έντυπο που παράγεται από το ΟΠΣΚΕ, ενώ ενημερώνεται το ΟΠΣ. Στο Έντυπο δύναται να περιλαμβάνονται και τυχόν συστάσεις που βασίζονται σε σαφή και τεκμηριωμένη ανάλυση των εντοπισμένων προβλημάτων και των συνεπειών τους.

Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία λόγω μη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς να υπάρχει πλέον η δυνατότητα τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, αυτή αναφέρεται στο Έντυπο Επαλήθευσης με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως, σύμφωνα με το Άρθρο 42 του Ν.

4914/2022. Το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης και τα προς ανάκτηση ποσά, θα πρέπει να είναι αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις.

Η ΕΥΔ /Ο ΕΦ κοινοποιεί το Έντυπο Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων στον Δικαιούχο εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την έγκρισή του μέσω του ΟΠΣΚΕ ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, προκειμένου ο Δικαιούχος να διατυπώσει τυχόν αντιρρήσεις. Ο Δικαιούχος δύναται να υποβάλει στον ΕΦ εγγράφως τις αντιρρήσεις του, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή του Εντύπου Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων. Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από την ΕΥΔ /ΕΦ (το όργανο επαλήθευσης και το όργανο έγκρισής του) εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους. Σε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν, δύναται να διενεργείται άμεσα συμπληρωματική επαλήθευση από το ίδιο όργανο που διενήργησε την αρχική επαλήθευση. Στην περίπτωση αυτή, το Έντυπο ολοκληρώνεται εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης. Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής τους, το Έντυπο οριστικοποιείται.

Όταν το οριστικό Έντυπο δεν προτείνει δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση, εγκρίνεται από τον Προϊστάμενο του φορέα που διενήργησε την επαλήθευση, καταχωρίζεται στο ΟΠΣΚΕ με παράλληλη ενημέρωση του ΟΠΣ και κοινοποιείται μέσω του ΟΠΣΚΕ στον δικαιούχο.

Όταν στο οριστικό Έντυπο προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση, αυτή εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο κατά τα προβλεπόμενα στην Κοινή Υπουργική Απόφαση για το Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και τις Διαδικασίες Ανάκτησης Αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων Συγχρηματοδοτούμενων του 2021-2027, σύμφωνα με το αρ. 42 του Ν. 4914/2022, όπως ισχύει.

Με την έγκριση του οριστικού Εντύπου από το ως ανωτέρω αρμόδιο όργανο, ο ΕΦ συντάσσει στο ΟΠΣ Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων για το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης, μειώνοντας αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωρηθεί. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαιούχος δύναται να επιστρέψει οικειοθελώς, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της οριστικής έκθεσης, το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό στον λογαριασμό «ΠΔΕ Αδιάθετα Υπόλοιπα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών» που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος, με την αναγραφή του Αναλυτικού Λογαριασμού Εσόδων (ΑΛΕ) δημοσιονομικών διορθώσεων και του ευάριθμου της πράξης. Το προς ανάκτηση ποσό επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται για κάθε ημερολογιακό έτος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 2004/794 της Επιτροπής, όπως ισχύει. Ο δικαιούχος ενημερώνει την ΕΥΔ/ τον ΕΦ για την καταβολή του ποσού, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών, με την προσκόμιση σε αυτήν των στοιχείων τεκμηρίωσης του καταβληθέντος ποσού.

Εφόσον δεν επιστραφεί το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό εντός της προθεσμίας, ο ΕΦ εισηγείται στον Περιφερειάρχη την έκδοση Απόφασης Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Ανάκτησης, η οποία αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης του χρέους και κοινοποιείται στον Δικαιούχο, στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στην Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων». Η Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης/Ανάκτησης και το οριστικό Έντυπο Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων κοινοποιούνται στον δικαιούχο, στην Αρχή Πιστοποίησης και στην Αρχή Ελέγχου. Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση που στο πλαίσιο της

επαλήθευσης, ο ΕΦ εντοπίζει παρατυπία που κρίνει ότι ενέχει ένδειξη απάτης, ενεργοποιείται η καθοριζόμενη από το ΣΔΕ διαδικασία.

Οι ανωτέρω διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις και δημοσιονομικές διορθώσεις μετά από επαλήθευση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων διενεργούνται σύμφωνα προς τη διαδικασία που ορίζεται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση για το Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και τις Διαδικασίες Ανάκτησης Αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων Συγχρηματοδοτούμενων του 2021-2027, σύμφωνα με το αρ. 42 του Ν. 4914/2022.

Ο ΕΦ διατηρεί λεπτομερείς φακέλους με όλες τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται, οι οποίοι φυλάσσονται επί δέκα (10) έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης των πράξεων.

17. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης, οι δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν τις απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 46-50 και Παράρτημα ΙΧ του ΕΚ 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων. Οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της Δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

Ειδικότερα κάθε δικαιούχος υποχρεούται:

1. Να αποδέχεται τη συμπερίληψή του στον κατάλογο των πράξεων του Προγράμματος που δημοσιοποιεί η οικεία Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ή εναλλακτικά ο ΕΦ), στη διαδικτυακή πύλη www.espa.gr κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 49 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060, και στον οποίο να αναφέρονται: η επωνυμία του δικαιούχου, ο τίτλος, ο σκοπός και τα αναμενόμενα ή πραγματικά επιτεύγματα της πράξης, η ημερομηνία έναρξης της πράξης και η αναμενόμενη ή πραγματική ημερομηνία ολοκλήρωσής της, το συνολικό κόστος της πράξης, το οικείο ταμείο και ο ειδικός στόχος, το ποσοστό ενωσιακής συγχρηματοδότησης, η ένδειξη της τοποθεσίας ή ο γεωεντοπισμός για την οικεία πράξη και τη συγκεκριμένη χώρα, η τοποθεσία του δικαιούχου, τον τύπο της παρέμβασης για την πράξη σύμφωνα με το άρθρο 73 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060.
2. Να λαμβάνει όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στο άρθρο 50 του Κανονισμού 2021/1060 και ειδικότερα:
  - α. Να παρέχει στον επίσημο ιστότοπο που διατηρεί, εάν διατηρεί, και στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης του δικαιούχου σύντομη περιγραφή της πράξης, ανάλογη προς το επίπεδο της στήριξης, που περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματά της και αναφορά της χρηματοδοτικής στήριξης από την Ένωση.
  - β. Να παρέχει δήλωση όπου επισημαίνεται η στήριξη από την Ένωση κατά τρόπο εμφανή επί εγγράφων και υλικού επικοινωνίας σχετικά με την υλοποίηση της πράξης, που προορίζονται για το κοινό ή για τους συμμετέχοντες.
  - γ. Να αναρτά ανθεκτική πλάκα ή πινακίδα, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, αμέσως μόλις ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση πράξεων που περιλαμβάνουν φυσικές επενδύσεις ή μόλις εγκατασταθεί εξοπλισμός που έχει αγοραστεί, σε πράξεις που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 500.000 ευρώ. Οι ανθεκτικές πλάκες

- ή πινακίδες, σχεδιάζονται σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΧ του Καν. (ΕΕ) 2021/1060 και παρουσιάζουν το έμβλημα της Ένωσης.
- δ. Να τοποθετεί αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή ισοδύναμη ηλεκτρονική εικόνα, σε τοποθεσία που είναι σαφώς ορατή στο κοινό, με πληροφόρηση σχετικά με την πράξη και επισήμανσης της στήριξης από τα ταμεία, σε πράξεις που δεν εμπίπτουν στην υποχρέωση πινακίδων ή πλακών.
- ε. Να κάνει αναφορά στη χρηματοδότηση του έργου από εθνικούς και ενωσιακούς πόρους μέσω της παρούσας Πρόσκλησης, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεκτικό, αλλά και τα σχετικά λογότυπα που θα τους υποδειχθούν από τον ΕΦΕΠΑΕ ή/ και την ΕΥΔ, σε κάθε είδους ενέργεια δημοσιότητας που αφορά στο έργο (π.χ. ανακοινώσεις στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, παρουσιάσεις σε ημερίδες, εκδηλώσεις), καθώς και με την ανάρτηση στον δικτυακό τόπο τους με τη συγχρηματοδότηση του έργου από το ΕΤΠΑ και την υλοποίησή του στο πλαίσιο του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα».

Επιπλέον οι δικαιούχοι που λαμβάνουν ενίσχυση με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ) οφείλουν σύμφωνα με το Άρθρο 9 του ΓΑΚ να παρέχουν πληροφορίες για την επένδυση ώστε να δημοσιεύονται στην εφαρμογή Transparency Award Module της Επιτροπής ή σε ενιαίο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Συγκεκριμένα πρέπει να παρέχουν:

- α) συνοπτικές πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 11 του ΓΑΚ με τον τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα ΙΙ του ΓΑΚ ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές,
- β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 του ΓΑΚ, ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο και
- γ) πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙΙ του ΓΑΚ για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 100.000 EUR.

Αναλυτικές οδηγίες και υποδείγματα για τις υποχρεώσεις των δικαιούχων των έργων ως προς την προβολή, διαφάνεια, επικοινωνία του ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως αυτές προκύπτουν από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060, μπορείτε να βρείτε στη σελίδα www.stereaellada.gr/basiki-selida/odigos-epikoinonias καθώς και στη σελίδα www.espa.gr/el/Pages/Simatodotisi_21-27.aspx

18. ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2016/679

Ο Δικαιούχος, με την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ, συνοδευόμενη από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, παρέχει στην ΕΥΔ ΕΠ Στερεάς Ελλάδας και στον ΕΦΕΠΑΕ, καθώς και στα νόμιμα εντεταλμένα όργανα αυτών, τη ρητή συγκατάθεσή του για τη νόμιμη επεξεργασία, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπονται στον Οδηγό του Προγράμματος. Ο Δικαιούχος αποδέχεται ότι η επεξεργασία αυτή είναι αναγκαία για την αξιολόγηση, ένταξη, παρακολούθηση και ολοκλήρωση της συγχρηματοδοτούμενης επενδυτικής πράξης του.

Η νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΥΔ ΕΠ Στερεάς Ελλάδας και τον ΕΦΕΠΑΕ, καθώς και τα νομίμως εντεταλμένα όργανά τους, αποσκοπεί στην εφαρμογή και τήρηση των κοινοτικών και εθνικών κανόνων που διέπουν την Προγραμματική Περίοδο 2021–2027 του ΕΣΠΑ. Διενεργείται για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον και την άσκηση δημόσιας εξουσίας, τηρώντας την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 και τις σχετικές κανονιστικές πράξεις, καθώς και την απόφαση C(2022) 6263 final/29.08.2022 για την έγκριση του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» 2021–2027.

Τα προσωπικά δεδομένα συλλέγονται στο ΟΠΣΚΕ κατόπιν της αίτησης χρηματοδότησης του Δικαιούχου, ο οποίος φέρει την αποκλειστική ευθύνη για την ορθότητα, πληρότητα και ακρίβειά τους. Ο Δικαιούχος συναινεί επίσης στην ανάρτηση στο «Πρόγραμμα Διαύγεια» των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της αίτησης και των αποτελεσμάτων τυχόν ένστασης, με πλήρη αιτιολογία, καθώς και οποιασδήποτε άλλης διοικητικής πράξης προβλέπεται από τη νομοθεσία, στο πλαίσιο της αρχής της διαφάνειας και της νομιμότητας που διέπει τη δράση και τη διαχείριση των πόρων.

Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων για τους ανωτέρω σκοπούς, πραγματοποιείται ιδίως υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων των περιπτώσεων γ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 και της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679. Επίσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 12 έως 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, τα φυσικά πρόσωπα - υποκείμενα των δεδομένων- διατηρούν τα δικαιώματα ενημέρωσης και πρόσβασης, τα δικαιώματα διόρθωσης και διαγραφής (δικαίωμα στη λήθη), το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων, το δικαίωμα εναντίωσης και το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (www.dpa.gr).

19. ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ – ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΝΑΚΤΗΣΗ

Επισημαίνεται ότι οι όροι υλοποίησης του έργου όπως ορίζονται στην εγκριτική απόφαση είναι ουσιώδεις.

Οποιαδήποτε τροποποίηση θα πρέπει να συντελείται όπως ορίζεται στο Κεφάλαιο 14: «Διαδικασία τροποποιήσεων» της πρόσκλησης, διαφορετικά οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον Δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την ΕΥΔ/ τον ΕΦ συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης του έργου. Υποτροπή του Δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της εγκριτικής απόφασης του έργου στο πρόγραμμα και μετακύλιση σε αυτόν των δημοσιονομικών επιπτώσεων.

Ειδικότερα, η διαδικασία ανάκλησης της εγκριτικής απόφασης της πράξης δύναται να ενεργοποιηθεί:

- Εφόσον, πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, ο Δικαιούχος υποβάλει μέσω του ΟΠΣΚΕ επιστολή/ έντυπο παραίτησης με την οποία δηλώνει αδυναμία υλοποίησης της Πράξης.
- Λόγω μη τήρησης των όρων της απόφασης χρηματοδότησης. Ενδεικτικά, η διαδικασία ενεργοποιείται όταν διαπιστώνεται:
  - Παρέλευση του χρόνου υλοποίησης του έργου χωρίς υποβολή Αιτήματος Τελικής Επαλήθευσης.
  - Αδυναμία στην τελική επαλήθευση του φυσικού αντικειμένου του έργου σε ποσοστό συνολικά μεγαλύτερο του 50%.
  - Αδυναμία στην τελική πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου και της επιλεξιμότητας του σε ποσοστό συνολικά μεγαλύτερο του 50%.
  - Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του Δικαιούχου προς συστάσεις διοικητικής ή επιτόπιας επαλήθευσης της ΕΥΔ/ΕΦΕΠΑΕ, ή άλλης αρμόδιας εθνικής ή ευρωπαϊκής αρχής.
  - Σε περίπτωση μη διαπίστωσης αρχικής επένδυσης για τα επενδυτικά σχέδια που ενισχύονται με τον Καν. (ΕΕ) 2014/651.
  - Σε περίπτωση παύσης εργασιών/διαπίστωση μη παραγωγικής λειτουργίας του Δικαιούχου.

- Σε περίπτωση διπλής χρηματοδότησης.
- Εφόσον επιβάλλεται κατόπιν ελέγχου εθνικών ή ευρωπαϊκών ελεγκτικών οργάνων.
- Εφόσον διαπιστωθεί ότι έχουν υποβληθεί ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, ή ότι έχουν αποσιωπηθεί στοιχεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της ένταξης της πράξης στην παρούσα δράση.

Η Απόφαση Ανάκλησης της Απόφασης Χρηματοδότησης Πράξης εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας, κατόπιν ενημέρωσης του ΕΦΕΠΑΕ προς την ΕΥΔ ΠΣΕ και σχετικής εισήγησης της ΕΥΔ ΠΣΕ και κοινοποιείται στον Δικαιούχο. Τα σχετικά στοιχεία καταχωρίζονται από τον ΕΦΕΠΑΕ στο ΟΠΣΚΕ και ενημερώνεται το ΟΠΣ.

Σε ότι αφορά σε παρατυπίες, διακοπή της ενίσχυσης καθώς και σε ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο άρθρο 42 του Ν.4914/2022 (Α' 61) όπως ισχύει και στην υπ. αριθ. 5483/2023 (Β' 390) Κοινή Υπουργική Απόφαση «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».

Σημειώνεται ότι η ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα», στο πλαίσιο της Εθνικής και Ευρωπαϊκής Πολιτικής για την καταπολέμηση της απάτης στις διαρθρωτικές δράσεις θα διαβιβάζει στοιχεία που περιέχουν υπόνοια απάτης στις αρμόδιες αρχές. Λεπτομερής αναφορά για την «Καταπολέμηση της απάτης στις διαρθρωτικές δράσεις» υπάρχει στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ (www.espa.gr) και συγκεκριμένα στον σύνδεσμο: <https://www.espa.gr/el/Pages/staticAntiFraud.aspx>.

20. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Η πρόσκληση της Δράσης θα δημοσιευθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και θα αναρτηθεί κατ' ελάχιστον στις ιστοσελίδες της ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» www.stereaellada.gr, του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr, της ΑΝ.ΔΙΑ. www.andia.gr και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.

21. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

Παράρτημα I: Επιλέξιμοι κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ)
 Παράρτημα II: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης
 Παράρτημα III: Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης
 Παράρτημα IV: Ορισμός ΜΜΕ
 Παράρτημα V: Ορισμός Προβληματικών Επιχειρήσεων
 Παράρτημα VI: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων
 Παράρτημα VII: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου
 Παράρτημα VIII: Δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης
 Παράρτημα IX: Εξασφάλιση της Προσβασιμότητας στα Άτομα με Αναπηρία
 Παράρτημα X: Τεκμηρίωση κλιματικής ανθεκτικότητας
 Παράρτημα XI: Υποστηρικτική Λίστα για την αξιολόγηση και επιλογή προτάσεων και την επαλήθευση πράξεων βάσει του χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων
 Παράρτημα XII: Υπόδειγμα Πίνακα Οικονομικών Στοιχείων

Παράρτημα Ι: Επιλέξιμοι κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ)

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ομαδοποιημένα οι επιλέξιμες στο πλαίσιο της πρόσκλησης δραστηριότητες. Επισημαίνεται ότι:

- Όταν ένας κωδικός (4-ψήφιος NACE, 5-ψήφιος ή 6-ψήφιος CPA) αναφέρεται ως επιλέξιμος, τότε για την παρούσα Δράση θεωρούνται επιλέξιμοι και όλοι οι υποκείμενοι 8-ψήφιοι ΚΑΔ που περιλαμβάνονται σε αυτόν, πλην των κατά περίπτωση αναφερόμενων εξαιρέσεων.
- Οι εξαιρέσεις ΚΑΔ ισχύουν ως αναγράφονται.

Κωδικοί	Περιγραφή
07.10	Εξόρυξη σιδηρομεταλλεύματος
07.21	Εξόρυξη μεταλλευμάτων ουράνιου και θόριου
07.29	Εξόρυξη λοιπών μη σιδηρούχων μεταλλευμάτων
08.11	Εξόρυξη διακοσμητικών λίθων, ασβεστόλιθου, γύψου, σχιστόλιθου και άλλων λίθων
08.12	Λειτουργία φρεάτων παραγωγής αμμοχάλικου και άμμου και εξόρυξη αργίλου και καολίνης
08.91	Εξόρυξη ορυκτών για τη χημική βιομηχανία και τη βιομηχανία λιπασμάτων
08.93	Εξόρυξη αλατιού
08.99	Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
10.11	Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος πλην κρέατος πουλερικών
10.12	Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος πουλερικών
10.13	Παραγωγή προϊόντων κρέατος και κρέατος πουλερικών
10.20	Επεξεργασία και συντήρηση ψαριών, καρκινοειδών και μαλακίων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
10.31	Επεξεργασία και συντήρηση πατατών
10.32	Παραγωγή χυμών φρούτων και λαχανικών
10.39	Άλλη επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών
10.41	Παραγωγή ελαίων και λιπών (Ο κωδικός 10.41.12.00 είναι επιλέξιμος μόνο για το καθεστώς de minimis)
10.42	Παραγωγή μαργαρίνης και παρόμοιων βρώσιμων λιπών
10.51	Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων
10.52	Παραγωγή παγωτών και άλλων ειδών βρώσιμου πάγου
10.61	Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων
10.62	Παραγωγή αμύλων και προϊόντων αμύλου
10.71	Αρτοποιία· παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής
10.72	Παραγωγή παξιμαδιών, μπισκότων, διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής
10.73	Παραγωγή αλευρωδών προϊόντων
10.81	Παραγωγή ζάχαρης
10.82	Παραγωγή κακάου, σοκολάτας και ζαχαρωτών
10.83	Επεξεργασία τσαγιού και καφέ
10.84	Παραγωγή αρτυμάτων και καρυκευμάτων
10.85	Παραγωγή έτοιμων γευμάτων και φαγητών (Ο κωδικός 10.85.12.00 είναι επιλέξιμος μόνο για το καθεστώς de minimis)
10.86	Παραγωγή ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής και διαιτητικών τροφών
10.89	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής π.δ.κ.α. (Ο κωδικός 10.89.14.00 είναι επιλέξιμος μόνο για το καθεστώς de minimis)
10.91	Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα που εκτρέφονται σε αγροκτήματα (Ο κωδικός 10.91.30.00 είναι επιλέξιμος μόνο για το καθεστώς de minimis)
10.92	Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα συντροφιάς
11.01	Απόσταξη, ανακαθαρισμός και ανάμιξη αλκοολούχων ποτών
11.02	Παραγωγή οίνου από σταφύλια
11.03	Παραγωγή μηλίτη και άλλων ποτών από φρούτα που υφίστανται ζύμωση
11.04	Παραγωγή άλλων μη αποσταγμένων ποτών που υφίστανται ζύμωση
11.05	Ζυθοποιία
11.06	Παραγωγή βύνης
11.07	Παραγωγή αναψυκτικών και εμφιαλωμένων νερών
13.10	Προπαρασκευή και νηματοποίηση υφαντικών ινών
13.20	Ύφανση κλωστοϋφαντουργικών υλών

Κωδικοί	Περιγραφή
13.30	Τελειοποίηση (φινίρισμα) υφαντουργικών προϊόντων
13.91	Κατασκευή πλεκτών υφασμάτων και υφασμάτων πλέξης κροσέ
13.92	Κατασκευή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων οικιακής χρήσης και έτοιμων ειδών επίπλωσης
13.93	Κατασκευή χαλιών και κιλιμιών
13.94	Κατασκευή χοντρών και λεπτών σχοινιών, σπάγγων και διχτύων
13.95	Κατασκευή μη υφασμένων ειδών και προϊόντων από μη υφασμένα είδη
13.96	Κατασκευή άλλων τεχνικών και βιομηχανικών κλωστοϋφαντουργικών ειδών
13.99	Κατασκευή άλλων υφαντουργικών προϊόντων π.δ.κ.α.
14.10	Κατασκευή πλεκτών ειδών και ειδών πλέξης κροσέ
14.21	Κατασκευή εξωτερικών ενδυμάτων
14.22	Κατασκευή εσωρούχων
14.23	Κατασκευή ενδυμάτων εργασίας
14.24.1	Ενδύματα από δέρμα φυσικό ή ανασχηματισμένο
14.24.98	Εργασίες υπεργολαβίας στο πλαίσιο της διαδικασίας παραγωγής δερμάτινων ενδυμάτων
14.29	Κατασκευή άλλων ενδυμάτων και εξαρτημάτων ένδυσης π.δ.κ.α.
15.11	Κατεργασία, δέψη, βαφή δέρματος και γουναρικών (Οι κωδικοί 15.11.00.00, 15.11.10.00, 15.11.90.00 και 15.11.99.01 είναι μη επιλέξιμοι)
15.12	Κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών, ειδών σελοποιίας και σαγματοποιίας από οποιοδήποτε υλικό
15.20	Κατασκευή υποδημάτων
16.11	Πριόνισμα, πλάνισμα και εμποτισμός ξύλου
16.12	Κατεργασία και τελειοποίηση (φινίρισμα) ξύλου
16.21	Κατασκευή αντικολλητών (κόντρα-πλακέ) και άλλων πλακών με βάση το ξύλο
16.22	Κατασκευή συναρμολογούμενων δαπέδων παρκέ
16.23	Κατασκευή άλλων ξυλουργικών προϊόντων οικοδομικής
16.24	Κατασκευή ξύλινων εμπορευματοκιβώτιων
16.25	Κατασκευή ξύλινων πορτών και παραθύρων
16.26	Παραγωγή στερεών καυσίμων από φυτική βιομάζα
16.27	Υπηρεσίες τελειοποίησης (φινιρίσματος) προϊόντων από ξύλο
16.28	Κατασκευή άλλων προϊόντων από ξύλο και ειδών από φελλό και ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής
17.11	Παραγωγή χαρτοπολτού
17.12	Κατασκευή χαρτιού και χαρτονιού
17.21	Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και εμπορευματοκιβώτιων από χαρτί και χαρτόνι
17.22	Κατασκευή χάρτινων ειδών οικιακής χρήσης, ειδών υγιεινής και ειδών τουαλέτας
17.23	Κατασκευή ειδών χαρτοπωλείου (χαρτικών)
17.24	Κατασκευή χαρτιού για επενδύσεις τοίχων (ταπετσαρίας)
17.25	Κατασκευή άλλων ειδών από χαρτί και χαρτόνι
18.12	Άλλες εκτυπωτικές δραστηριότητες
18.13	Υπηρεσίες προεκτύπωσης και προεγγραφής μέσω
18.14	Βιβλιοδετικές και συναφείς δραστηριότητες
18.20	Αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσω
19.10	Παραγωγή προϊόντων οπτανθρακοποίησης (κοκοποίησης) (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
20.11	Παραγωγή βιομηχανικών αερίων (Ο κωδικός 20.11.12.00 είναι επιλέξιμος μόνο για το καθεστώς de minimis).
20.12	Παραγωγή χρωστικών υλών
20.13	Παραγωγή άλλων ανόργανων βασικών χημικών ουσιών (Οι κωδικοί 20.13.40.00, 20.13.41.00, 20.13.42.00 και 20.13.43.00 είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis).
20.14	Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών (Ο κωδικός 20.14.1 μέχρι την τελική του ανάλυση και ο κωδικός 20.14.72.00 είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
20.15	Παραγωγή λιπασμάτων και αζωτούχων ενώσεων
20.16	Παραγωγή πλαστικών σε πρωτογενείς μορφές
20.17	Παραγωγή συνθετικού ελαστικού (συνθετικού καουτσούκ) σε πρωτογενείς μορφές
20.20	Παραγωγή παρασιτοκτόνων, απολυμαντικών και άλλων αγροχημικών προϊόντων
20.30	Παραγωγή χρωμάτων, βερνικιών και παρόμοιων επιχρισμάτων, μελανιών τυπογραφίας και μαστιχών

Κωδικοί	Περιγραφή
20.41	Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης
20.42	Παραγωγή παρασκευασμάτων αρωμάτων και καλλωπισμού
20.51	Παραγωγή υγρών βιοκαυσίμων
20.59	Παραγωγή άλλων χημικών προϊόντων π.δ.κ.α. (Οι κωδικοί 20.59.54.00, 20.59.59.03, 20.59.80.00, 20.59.81.00 και 20.59.82.00 είναι μη επιλέξιμοι)
20.60	Παραγωγή συνθετικών ινών
21.10	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων
21.20	Παραγωγή φαρμακευτικών σκευασμάτων
22.11	Κατασκευή, αναδόμηση και ανακατασκευή επισώτρων (ελαστικά οχημάτων) από καουτσούκ και κατασκευή σωλήνων
22.12	Κατασκευή άλλων προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ)
22.21	Κατασκευή πλαστικών πλακών, φύλλων, σωλήνων και ειδών καθορισμένης μορφής
22.22	Κατασκευή πλαστικών ειδών συσκευασίας
22.23	Κατασκευή πλαστικών πορτών και παραθύρων
22.24	Κατασκευή πλαστικών οικοδομικών υλικών
22.25	Υπηρεσίας κατεργασίας και τελειοποίησης (φινιρίσματος) πλαστικών προϊόντων
22.26	Κατασκευή άλλων πλαστικών προϊόντων
23.11	Κατασκευή επίπεδου γυαλιού
23.12	Μορφοποίηση και κατεργασία επίπεδου γυαλιού
23.13	Κατασκευή κοίλου γυαλιού
23.14	Κατασκευή ινών γυαλιού
23.15	Κατασκευή και κατεργασία άλλων ειδών γυαλιού, περιλαμβανομένου του γυαλιού για τεχνικές χρήσεις
23.20	Παραγωγή πυρίμαχων προϊόντων
23.31	Κατασκευή κεραμικών πλακιδίων και πλακών
23.32	Κατασκευή τούβλων, πλακιδίων και λοιπών δομικών προϊόντων από σπητή γη
23.41	Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
23.42	Κατασκευή κεραμικών ειδών υγιεινής
23.43	Κατασκευή κεραμικών μονωτών και κεραμικών μονωτικών εξαρτημάτων
23.44	Κατασκευή άλλων κεραμικών προϊόντων για τεχνικές χρήσεις
23.45	Κατασκευή άλλων κεραμικών προϊόντων
23.51	Παραγωγή τσιμέντου
23.52	Παραγωγή ασβέστη και γύψου
23.61	Κατασκευή δομικών προϊόντων από σκυρόδεμα
23.62	Κατασκευή δομικών προϊόντων από γύψο
23.63	Κατασκευή έτοιμου σκυροδέματος
23.64	Κατασκευή κονιαμάτων
23.65	Κατασκευή ινοτσιμέντου
23.66	Κατασκευή άλλων προϊόντων από σκυρόδεμα, τσιμέντο και γύψο
23.70	Κοπή, μορφοποίηση και τελική επεξεργασία λίθων
23.91	Παραγωγή λειαντικών προϊόντων
23.99	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων π.δ.κ.α.
24.10	Παραγωγή βασικού σιδήρου, χάλυβα και σιδηροκραμάτων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
24.20	Κατασκευή χαλύβδινων σωλήνων, αγωγών, κοίλων ειδών με καθορισμένη μορφή και συναφών εξαρτημάτων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
24.31	Ψυχρή επεκτατική ολκή ράβδων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
24.32	Ψυχρή έλαση στενών φύλλων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
24.33	Ψυχρή μορφοποίηση ή δίπλωση μορφοράβδων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
24.34	Ψυχρή επεκτατική ολκή συρμάτων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
24.41	Παραγωγή πολύτιμων μετάλλων
24.42	Παραγωγή αλουμίνιου (αργίλιου)
24.43	Παραγωγή μολύβδου, ψευδάργυρου και κασσίτερου

Κωδικοί	Περιγραφή
24.44	Παραγωγή χαλκού
24.45	Παραγωγή άλλων μη σιδηρούχων μετάλλων
24.51	Χύτευση σιδήρου (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
24.52	Χύτευση χάλυβα (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
24.53	Υπηρεσίες χύτευσης ελαφρών μετάλλων
24.54	Χύτευση άλλων μη σιδηρούχων μετάλλων
25.11	Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών (Οι κωδικοί 25.11.21.00, 25.11.22.00 και 25.11.23.00 είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
25.12	Κατασκευή μεταλλικών πορτών και παράθυρων
25.21 ¹	Κατασκευή θερμαντικών σωμάτων, ατμογεννητριών και λεβήτων κεντρικής θέρμανσης (Ο κωδικός 25.21.11.00 είναι επιλέξιμος μόνο για το καθεστώς de minimis)
25.22	Κατασκευή άλλων μεταλλικών ντεπόζιτων, δεξαμενών και δοχείων (Οι κωδικοί 25.22.11.00 και 25.22.12.02 είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
25.40	Σφυρηλάτηση και μορφοποίηση μετάλλων και κονιομεταλλουργία
25.51	Επικάλυψη μετάλλων
25.52	Θερμική επεξεργασία μετάλλων
25.53	Μεταλλοτεχνία
25.61	Κατασκευή μαχαιροπίρουνων
25.62	Κατασκευή κλειδαριών και μεντεσέδων
25.63	Κατασκευή εργαλείων
25.91	Κατασκευή χαλύβδινων βαρελιών και παρόμοιων δοχείων (Μόνο για το καθεστώς de minimis)
25.92	Κατασκευή ελαφρών μεταλλικών ειδών συσκευασίας (Ο κωδικός 25.92.11 μέχρι την τελική του ανάλυση είναι επιλέξιμος μόνο για το καθεστώς de minimis)
25.93	Κατασκευή ειδών από σύρμα, αλυσίδων και ελατηρίων (Οι κωδικοί 25.93.11.00, 25.93.11.01, 25.93.12.00, 25.93.13.00, 25.93.16.00 και 25.93.18.00 είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
25.94	Κατασκευή συνδετήρων και προϊόντων κοχλιομηχανών (Οι κωδικοί 25.94.11, 25.94.11.01 και 25.94.12.00 είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
25.99	Κατασκευή άλλων μεταλλικών προϊόντων π.δ.κ.α. (Οι κωδικοί 25.99.11.00, 25.99.12.00 και 25.99.25.02 είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
26.11	Κατασκευή ηλεκτρονικών εξαρτημάτων
26.12	Κατασκευή έμφορτων ηλεκτρονικών πλακετών
26.20	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού
26.30	Κατασκευή εξοπλισμού επικοινωνίας
26.40	Κατασκευή ηλεκτρονικών ειδών ευρείας κατανάλωσης
26.51	Κατασκευή οργάνων και συσκευών μέτρησης, δοκιμών και πλοήγησης
26.52	Κατασκευή ρολογιών
26.60	Κατασκευή ακτινολογικών και ηλεκτρονικών μηχανημάτων ιατρικής και θεραπευτικής χρήσης
26.70	Κατασκευή οπτικών οργάνων, μαγνητικών και οπτικών μέσων και φωτογραφικού εξοπλισμού
27.11	Κατασκευή ηλεκτροκινητήρων, ηλεκτρογεννητριών και ηλεκτρικών μετασχηματιστών
27.12	Κατασκευή συσκευών διανομής και ελέγχου ηλεκτρικού ρεύματος
27.20	Κατασκευή ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών
27.31	Κατασκευή καλωδίων οπτικών ινών
27.32	Κατασκευή άλλων ηλεκτρονικών και ηλεκτρικών συρμάτων και καλωδίων
27.33	Κατασκευή εξαρτημάτων καλωδίωσης
27.40	Κατασκευή φωτιστικού εξοπλισμού
27.51	Κατασκευή ηλεκτρικών οικιακών συσκευών
27.52	Κατασκευή μη ηλεκτρικών οικιακών συσκευών (Οι κωδικοί 27.52.11.00, 27.52.12.00, 27.52.12.01 και ο κωδικός 27.52.13 μέχρι την τελική του ανάλυση είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
27.90	Κατασκευή άλλου ηλεκτρικού εξοπλισμού
28.11	Κατασκευή κινητήρων και στροβίλων, με εξαίρεση τους κινητήρες αεροσκαφών, οχημάτων και δικύκλων
28.12	Κατασκευή εξοπλισμού υδραυλικής ενέργειας
28.13	Κατασκευή άλλων αντλιών και συμπιεστών (Ο κωδικός 28.13.11.00 είναι επιλέξιμος μόνο για το καθεστώς de minimis)

Κωδικοί	Περιγραφή
28.14	Κατασκευή άλλων ειδών κρουνοποιίας και βαλβίδων
28.15	Κατασκευή τριβέων, οδοντωτών μηχανισμών μετάδοσης κίνησης, στοιχείων οδοντωτών τροχών και μετάδοσης κίνησης (Οι κωδικοί 28.15.21.00 και 28.15.32.00 είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
28.21	Κατασκευή φούρνων, κλιβάνων και μόνιμου οικιακού εξοπλισμού θέρμανσης
28.22	Κατασκευή εξοπλισμού ανύψωσης και διακίνησης φορτίων
28.23	Κατασκευή μηχανών και εξοπλισμού γραφείου (εκτός ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού)
28.24	Κατασκευή ηλεκτροκίνητων εργαλείων χειρός
28.25	Κατασκευή ψυκτικού και κλιματιστικού εξοπλισμού μη οικιακής χρήσης
28.29	Κατασκευή άλλων μηχανημάτων γενικής χρήσης π.δ.κ.α.
28.30	Κατασκευή γεωργικών και δασοκομικών μηχανημάτων
28.41	Κατασκευή μηχανημάτων μορφοποίησης μετάλλου και εργαλειομηχανών για μεταλλουργικές εργασίες
28.42	Κατασκευή άλλων εργαλειομηχανών
28.91	Κατασκευή μηχανημάτων για τη μεταλλουργία
28.92	Κατασκευή μηχανημάτων για τα ορυχεία, τα λατομεία και τις δομικές κατασκευές
28.93	Κατασκευή μηχανημάτων επεξεργασίας τροφίμων, ποτών και καπνού (Οι κωδικοί 28.93.00.00, 28.93.10.00, 28.93.18.00, 28.93.30.00, 28.93.33.00, 28.93.90.00 και 28.93.99.00 είναι μη επιλέξιμοι)
28.94	Κατασκευή μηχανημάτων για τη βιομηχανία κλωστούφαντουργικών προϊόντων, ενδυμάτων ή δερμάτινων ειδών
28.95	Κατασκευή μηχανημάτων για την παραγωγή χαρτιού και χαρτονιού
28.96	Κατασκευή μηχανημάτων παραγωγής πλαστικών και ελαστικών ειδών
28.97	Κατασκευή μηχανημάτων προσθετικής κατασκευής
28.99	Κατασκευή άλλων μηχανημάτων ειδικής χρήσης π.δ.κ.α.
29.10	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων
29.20	Κατασκευή αμαξωμάτων για μηχανοκίνητα οχήματα· κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
29.31	Κατασκευή ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού για μηχανοκίνητα οχήματα
29.32	Κατασκευή άλλων μερών και εξαρτημάτων για μηχανοκίνητα οχήματα
30.11	Ναυπήγηση μη στρατιωτικών πλοίων και πλωτών κατασκευών (Ο κωδικός 30.11.12.00 είναι μη επιλέξιμος)
30.12	Ναυπήγηση σκαφών αναψυχής και αθλητισμού
30.20	Κατασκευή σιδηροδρομικών αμαξών και τροχαίου υλικού
30.31	Κατασκευή μη στρατιωτικών αεροσκαφών και διαστημοπλοίων και συναφών μηχανημάτων
30.91	Κατασκευή μοτοσικλετών
30.92	Κατασκευή ποδηλάτων και αναπηρικών αμαξιδίων
30.99	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών π.δ.κ.α.
31.00	Κατασκευή επίπλων
32.12	Κατασκευή κοσμημάτων και συναφών ειδών
32.13	Κατασκευή κοσμημάτων απομίμησης και συναφών ειδών
32.20	Κατασκευή μουσικών οργάνων
32.30	Κατασκευή αθλητικών ειδών
32.40	Κατασκευή παιχνιδιών κάθε είδους
32.50	Κατασκευή ιατρικών και οδοντιατρικών οργάνων και προμηθειών
32.91	Κατασκευή σκουπών και βουρτσών
32.99	Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες π.δ.κ.α. (Οι κωδικοί 32.99.40.00 και 32.99.43.00 είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis. Ο κωδικός 32.99.41.00 είναι μη επιλέξιμος και για τα δύο καθεστώτα)
33.20	Εγκατάσταση βιομηχανικών μηχανημάτων και εξοπλισμού (Ο κωδικός 33.20.35.00 είναι μη επιλέξιμος)
37.00	Επεξεργασία λυμάτων
38.11 ²	Συλλογή μη επικίνδυνων αποβλήτων
38.12 ²	Συλλογή επικίνδυνων αποβλήτων (Ο κωδικός 38.12.21.00 είναι μη επιλέξιμος)
38.21 ²	Ανάκτηση υλικών
38.22 ²	Ανάκτηση ενέργειας (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)

Κωδικοί	Περιγραφή
38.23 ²	Άλλη ανάκτηση αποβλήτων
38.31 ²	Αποτέφρωση χωρίς ανάκτηση ενέργειας
38.32 ²	Υγειονομική ταφή ή μόνιμη αποθήκευση
38.33 ²	Άλλη διάθεση αποβλήτων
39.00 ²	Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων
41.00	Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες ή μη
42.11	Κατασκευή δρόμων και αυτοκινητοδρόμων
42.12	Κατασκευή σιδηροδρομικών γραμμών και υπόγειων σιδηροδρόμων
42.13	Κατασκευή γεφυρών και σηράγγων
42.21	Κατασκευή κοινωφελών έργων σχετικών με υγρά
42.22	Κατασκευή κοινωφελών έργων ηλεκτρικής ενέργειας και τηλεπικοινωνιών (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
42.91	Κατασκευή υδραυλικών και λιμενικών έργων
42.99	Κατασκευή άλλων έργων πολιτικού μηχανικού π.δ.κ.α.
43.11	Κατεδαφίσεις
43.12	Προετοιμασία εργοταξίου
43.13	Δοκιμαστικές γεωτρήσεις
43.21	Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις
43.22	Υδραυλικές και κλιματιστικές εγκαταστάσεις θέρμανσης και ψύξης
43.23	Εγκατάσταση μόνωσης
43.24	Άλλες κατασκευαστικές εγκαταστάσεις
43.31	Επιχρίσεις κονιαμάτων
43.32	Ξυλουργικές εργασίες
43.33	Επενδύσεις δαπέδων και τοίχων
43.34	Χρωματισμοί και τοποθέτηση υαλοπινάκων
43.35	Άλλες κατασκευαστικές εργασίες ολοκλήρωσης και τελειώματος
43.41	Δραστηριότητες κατασκευής στεγών
43.42	Άλλες εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες στην κατασκευή κτιρίων
43.50	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες σε έργα πολιτικού μηχανικού
43.60	Υπηρεσίες διαμεσολάβησης για εξειδικευμένες κατασκευαστικές υπηρεσίες
43.91	Δραστηριότητες τοιχοποιίας
43.99	Άλλες εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
49.32	Μη τακτικές οδικές μεταφορές επιβατών
49.33	Δραστηριότητες υπηρεσιών κατά παραγγελία μεταφοράς επιβατών από όχημα με οδηγό (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
49.41	Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis. Επιπλέον, ο κωδικός 49.41.12, μέχρι την τελική του ανάλυση και οι κωδικοί 49.41.16.00, 49.41.17.00, 49.41.18.00 είναι μη επιλέξιμοι και για τα δύο καθεστώτα)
50.10.12.03	Υπηρεσίες θαλάσσιων κρουαζιέρων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
50.10.12.04	Υπηρεσίες σκαφών εκδρομών και περιηγήσεων θάλασσας (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
50.10.19.01	Υπηρεσίες θαλάσσιων και παράκτιων μεταφορών επιβατών με πλοία β' κατηγορίας του άρθρου 3 του ν.27/1975 (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
50.20	Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές εμπορευμάτων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis. Επιπλέον, ο κωδικός 50.20.12.00 είναι μη επιλέξιμος και για τα δύο καθεστώτα)
50.30.1	Υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών σε εσωτερικές υδάτινες οδούς, εκτός των υπηρεσιών ενοικίασης (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis. Επιπλέον, οι κωδικοί 50.30.11.00 και 50.30.11.01 είναι μη επιλέξιμοι και για τα δύο καθεστώτα)
50.40	Εσωτερικές πλωτές μεταφορές εμπορευμάτων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis. Επιπλέον, ο κωδικός 50.40.12.00 είναι μη επιλέξιμος και για τα δύο καθεστώτα)
52.10	Αποθήκευση
52.24	Υπηρεσίες διακίνησης φορτίων (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)

Κωδικοί	Περιγραφή
52.25	Δραστηριότητες υπηρεσιών εφοδιαστικής (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
52.26	Άλλες υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες (Επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
52.31	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για εμπορευματικές μεταφορές
52.32	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για μεταφορές επιβατών
55.10 ³	Ξενοδοχεία και παρόμοια καταλύματα
55.20 ³	Καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής (Οι κωδικοί 55.20.01.00, 55.20.01.01, 55.20.01.04⁴, 55.20.01.05 και 55.20.01.06 είναι μη επιλέξιμοι)
55.30 ³	Χώροι κατασκήνωσης και εγκαταστάσεις για οχήματα αναψυχής
55.40	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για καταλύματα
55.90 ³	Άλλα καταλύματα (Οι κωδικοί 55.90.01.00, 55.90.02.00, 55.90.03.00, 55.90.09.00 και 55.90.09.01 είναι μη επιλέξιμοι)
56.11	Δραστηριότητες εστιατορίων
56.12	Δραστηριότητες υπηρεσιών κινητών μονάδων εστίασης
56.21	Δραστηριότητες υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις
56.22	Δραστηριότητες υπηρεσιών τροφοδοσίας επί συμβάσει και άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης
56.30	Δραστηριότητες παροχής ποτών
58.11	Έκδοση βιβλίων
58.13	Έκδοση περιοδικών κάθε είδους
58.19	Άλλες εκδοτικές δραστηριότητες, εκτός από έκδοση λογισμικού
58.21	Έκδοση βιντεοπαιχνιδιών
58.29	Έκδοση άλλου λογισμικού
59.11	Δραστηριότητες παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων
59.12	Δραστηριότητες συνοδευτικές της παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων
59.14	Δραστηριότητες προβολής κινηματογραφικών ταινιών
59.20	Ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις
60.10	Δραστηριότητες ραδιοφωνικών εκπομπών και διανομής ήχου
60.20	Δραστηριότητες τηλεοπτικού προγραμματισμού, τηλεοπτικών εκπομπών και διανομής βίντεο
61.10	Ενσύρματες, ασύρματες και δορυφορικές τηλεπικοινωνίες (Οι κωδικοί 61.10.43.00 και 61.10.82.00 είναι επιλέξιμοι μόνο για το καθεστώς de minimis)
61.20	Δραστηριότητες μεταπώλησης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών
61.90	Άλλες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες
62.10	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών συστημάτων
62.20	Δραστηριότητες παροχής συμβουλών σχετικά με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και υπηρεσίες διαχείρισης ηλεκτρονικών συστημάτων
62.90	Άλλες δραστηριότητες της τεχνολογίας της πληροφορίας και δραστηριότητες υπηρεσιών ηλεκτρονικών υπολογιστών
63.10	Υπολογιστική υποδομή, επεξεργασία δεδομένων, φιλοξενία και συναφείς δραστηριότητες
63.91	Δραστηριότητες πυλών διαδικτυακής αναζήτησης
63.92	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας
71.11	Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων
71.12	Δραστηριότητες μηχανικών και συναφείς δραστηριότητες παροχής τεχνικών συμβουλών
71.20	Τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
72.10	Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στις φυσικές επιστήμες και τη μηχανική (Ο κωδικός 72.10.52.02 είναι μη επιλέξιμος)
72.20	Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες
73.11	Δραστηριότητες διαφημιστικών γραφείων
73.12	Παρουσίαση στα μέσα ενημέρωσης
73.20	Έρευνα αγοράς και δημοσκοπήσεις
73.30	Δραστηριότητες δημοσίων σχέσεων και επικοινωνίας
74.11	Δραστηριότητες βιομηχανικού σχεδίου και σχεδίου μόδας
74.12	Δραστηριότητες γραφικού σχεδιασμού και οπτικής επικοινωνίας
74.13	Δραστηριότητες σχεδιασμού εσωτερικών χώρων
74.14	Άλλες δραστηριότητες ειδικευμένου σχεδίου

Κωδικοί	Περιγραφή
74.20	Φωτογραφικές δραστηριότητες
74.30	Δραστηριότητες μετάφρασης και διερμηνείας
75.00	Κτηνιατρικές δραστηριότητες
77.21	Ενοικίαση και εκμίσθωση ειδών αναψυχής και αθλητικών ειδών
77.31	Ενοικίαση και εκμίσθωση γεωργικών μηχανημάτων και εξοπλισμού
77.32	Ενοικίαση και εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού κατασκευών και έργων πολιτικού μηχανικού
77.40	Εκμίσθωση πνευματικής ιδιοκτησίας και παρεμφερών προϊόντων, με εξαίρεση τα έργα με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας
79.11	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων
79.12	Δραστηριότητες γραφείων οργανωμένων ταξιδιών
79.90	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες
81.30	Δραστηριότητες υπηρεσιών τοπίου
82.30	Οργάνωση συνεδρίων και εμπορικών εκθέσεων
85.51	Αθλητική και ψυχαγωγική εκπαίδευση
85.52	Πολιτιστική εκπαίδευση
86.10	Νοσοκομειακές δραστηριότητες
86.21	Δραστηριότητες άσκησης γενικών ιατρικών επαγγελματιών
86.22	Δραστηριότητες ειδικευμένων ιατρών
86.23	Δραστηριότητες άσκησης οδοντιατρικών επαγγελματιών
86.91	Υπηρεσίες διαγνωστικής απεικόνισης και δραστηριότητες ιατρικών εργαστηρίων
86.92	Μεταφορά ασθενών με ασθενοφόρο
86.93	Δραστηριότητες ψυχολόγων και ψυχοθεραπευτών, εκτός των ιατρών
86.94	Νοσηλευτικές και μαιευτικές δραστηριότητες
86.95	Δραστηριότητες φυσιοθεραπείας
86.96	Παραδοσιακές, συμπληρωματικές και εναλλακτικές ιατρικές δραστηριότητες
86.97	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για ιατρικές, οδοντιατρικές και άλλες υπηρεσίες ανθρώπινης υγείας
86.99	Άλλες δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας π.δ.κ.α.
87.30.01	Υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας που παρέχονται μέσω οικοτροφείων σε ηλικιωμένα άτομα
87.30.02	Υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας που παρέχονται μέσω οικοτροφείων σε παιδιά και νεαρά άτομα με σωματική αναπηρία
87.30.03	Υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας που παρέχονται μέσω οικοτροφείων σε ενήλικες με σωματική αναπηρία
88.10	Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία
88.91	Δραστηριότητες βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών
88.99	Άλλες δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος π.δ.κ.α.
90.11	Δραστηριότητες λογοτεχνικής δημιουργίας και μουσικής σύνθεσης
90.12	Δημιουργικές δραστηριότητες εικαστικών τεχνών
90.13	Άλλες δραστηριότητες καλλιτεχνικής δημιουργίας
90.20	Δραστηριότητες τεχνών του θεάματος
90.31	Λειτουργία εγκαταστάσεων και χώρων τέχνης
90.39	Άλλες υποστηρικτικές δραστηριότητες για τις τέχνες και τις τέχνες του θεάματος
91.11	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών
91.12	Δραστηριότητες αρχειοφυλακείων
91.21	Δραστηριότητες μουσείων και συλλογών
91.22	Δραστηριότητες ιστορικών χώρων και μνημείων
91.41	Δραστηριότητες βοτανικών και ζωολογικών κήπων
93.11	Εκμετάλλευση αθλητικών εγκαταστάσεων
93.13	Δραστηριότητες γυμναστηρίων
93.19	Άλλες αθλητικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
93.21	Δραστηριότητες πάρκων αναψυχής και άλλων θεματικών πάρκων
93.29	Δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας π.δ.κ.α.
95.10	Επισκευή και συντήρηση ηλεκτρονικών υπολογιστών και εξοπλισμού επικοινωνίας
95.21	Επισκευή και συντήρηση ηλεκτρονικών ειδών ευρείας κατανάλωσης
95.22	Επισκευή και συντήρηση σσσκευών οικιακής χρήσης και εξοπλισμού σπιτιού και κήπου
95.23	Επισκευή και συντήρηση υποδημάτων και δερμάτων ειδών
95.24	Επισκευή και συντήρηση επίπλων και ειδών οικιακής επίπλωσης

Κωδικοί	Περιγραφή
95.25	Επισκευή και συντήρηση ρολογιών και κοσμημάτων
95.29	Επισκευή και συντήρηση ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης π.δ.κ.α.
95.31	Επισκευή και συντήρηση μηχανοκίνητων οχημάτων
95.32	Επισκευή και συντήρηση μοτοσυκλετών
95.40	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για επισκευή και συντήρηση ηλεκτρονικών υπολογιστών, ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης, αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών
96.23	Δραστηριότητες ιαματικών λουτρών, σάουνας και ατμόλουτρων

- ¹ Σύμφωνα με την παρ. η του άρθρου 7 του Καν. (ΕΕ) 2021/1058, απαραίτητη προϋπόθεση για τις επενδύσεις που συνδέονται με την παραγωγή, την επεξεργασία, τη μεταφορά, τη διανομή, την αποθήκευση ή την καύση ορυκτών καυσίμων, είναι ότι πρέπει να αφορούν: i) στην αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης που λειτουργούν με καύση στερεών ορυκτών καυσίμων, ιδίως άνθρακα, τύρφης, λιγνίτη, πετρελαιούχου σχιστόλιθου, από συστήματα θέρμανσης που λειτουργούν με φυσικό αέριο, με σκοπό: την αναβάθμιση των συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλε ψύξης στο επίπεδο "αποδοτικής τηλεθέρμανσης και τηλε ψύξης" όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 41 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ, ή την αναβάθμιση εγκαταστάσεων συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας στο επίπεδο «συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης» όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 34 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ ή τις επενδύσεις σε καυστήρες και συστήματα θέρμανσης φυσικού αερίου σε κατοικίες και κτίρια προς αντικατάσταση εγκαταστάσεων που λειτουργούν με καύση άνθρακα, τύρφης, λιγνίτη ή πετρελαιούχου σχιστόλιθου.
- ² Σύμφωνα με τις παρ. στ. και ζ του άρθρου 7 του Καν. (ΕΕ) 2021/1058, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η επένδυση να μην αφορά σε αύξηση δυναμικότητας: i. σε χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων ii. εγκαταστάσεων για την επεξεργασία υπολειμματικών αποβλήτων, υπό τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στα αντίστοιχα εδάφια του ίδιου άρθρου.
- ³ Υπό τις προϋποθέσεις του Κεφαλαίου 6.1 της πρόσκλησης.
- ⁴ Ειδικά σε σχέση με τον ΚΑΔ: 55.20.10.04 «Υπηρεσίες ενοικίασης έως επτά (7) επιπλωμένων δωματίων για μικρή διάρκεια», ο συγκεκριμένος κωδικός μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη της προϋπόθεσης δραστηριοποίησης της επιχείρησης σε ΚΑΔ της ΕΣΕΕ, αλλά, λόγω των προϋποθέσεων του Κεφαλαίου 6.1 της πρόσκλησης, δεν δύναται να χρησιμοποιηθεί ως ΚΑΔ της επένδυσης.

Παράρτημα ΙΙ: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης

Το σύνολο των δικαιολογητικών υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ σύμφωνα με τις οδηγίες του Κεφαλαίου 11: «Διαδικασία υποβολής αίτησης χρηματοδότησης» της παρούσας πρόσκλησης.

Επισημάνσεις:

- Όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά κατατίθενται στην ελληνική γλώσσα. Για ξενόγλωσσα έγγραφα, θα πρέπει να υποβάλλονται τα πρωτότυπα καθώς και επίσημη μετάφρασή τους είτε από την αρμόδια κατά νόμο αρχή του Υπουργείου Εξωτερικών ή την Πρεσβεία ή το Προξενείο της ξένης χώρας στην Ελλάδα ή από πιστοποιημένο δικηγόρο.
- Σημειώνεται ότι στα αντίγραφα που θα υποβληθούν θα πρέπει να είναι εμφανή τα στοιχεία κατάθεσης – σφραγίδα Περιφερειακής Ενότητας, πρωτοδικείου, ηλεκτρονική σήμανση από Γ.Ε.ΜΗ.
- Όλα τα δικαιολογητικά και στοιχεία που υποβάλλονται στο ΟΠΣΚΕ ηλεκτρονικά θα πρέπει να είναι στην επιτρεπόμενη μορφή αρχείων: .pdf, .jpg, .png, μεγέθους έως 10 MB με δυνατότητα επισύναψης μέχρι 5 αρχείων για κάθε διακριτό δικαιολογητικό, ενώ το συνολικό μέγεθος των δικαιολογητικών θα πρέπει να είναι μικρότερο των 50 MB.

Οι ανωτέρω περιορισμοί είναι υποχρεωτικοί και αποτρεπτικοί για την υποβολή της αίτησης. Συμπιεσμένα αρχεία δεν είναι αποδεκτά για λόγους ασφαλείας. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται τα αρχεία να είναι αυτά ακριβώς που εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα (ΑΑΔΕ, Γ.Ε.ΜΗ., κ.ο.κ.), χωρίς επεξεργασία.

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
1.	<p><u>Δικαιολογητικά νόμιμης υπόστασης - νόμιμης λειτουργίας³ (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.02)</u> Επισημαίνεται ότι στη συγκεκριμένη κατηγορία δικαιολογητικού (02.02) εκτός των δικαιολογητικών νόμιμης υπόστασης- νόμιμης λειτουργίας υποβάλλονται και τα δικαιολογητικά νόμιμης εκπροσώπησης.</p> <p>Επιχειρήσεις με νομική μορφή Α.Ε./Μ.Α.Ε.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βεβαίωση καταχώρησης και μεταβολών του φορέα στο Γ.Ε.ΜΗ.. - Ισχύον Κωδικοποιημένο Καταστατικό που φέρει ένδειξη κατάθεσης στην αρμόδια υπηρεσία. Εναλλακτικά, πράξη σύστασης και το σύνολο τυχόν τροποποιήσεων αυτής, που επίσης φέρουν ένδειξη κατάθεσης στην αρμόδια υπηρεσία. - Απόφαση συγκρότησης Δ.Σ. & ορισμού Νόμιμου Εκπροσώπου που φέρει ένδειξη κατάθεσης στην αρμόδια υπηρεσία. - Πρακτικό/Απόφαση της πλέον πρόσφατης Γενικής Συνέλευσης από την οποία προκύπτει η ισχύουσα μετοχική σύνθεση. Σε περίπτωση μεταβολής της μετοχικής σύνθεσης, μετά την τελευταία Γ.Σ., απόσπασμα του βιβλίου Μετόχων για τη μεταβολή, με υπογραφή/σφραγίδα του λογιστή. <p>Επιχειρήσεις με νομική μορφή Ε.Π.Ε./Μ.Ε.Π.Ε./Ο.Ε./Ε.Ε./Ι.Κ.Ε./Μ.Ι.Κ.Ε.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βεβαίωση καταχώρησης και μεταβολών του φορέα στο Γ.Ε.ΜΗ.. - Ισχύον Κωδικοποιημένο Καταστατικό που φέρει ένδειξη κατάθεσης στην αρμόδια υπηρεσία. Εναλλακτικά, πράξη σύστασης και το σύνολο τυχόν τροποποιήσεων αυτής, που επίσης φέρουν ένδειξη κατάθεσης στην αρμόδια υπηρεσία.

³ Γενικά για δικαιολογητικά της κατηγορίας νόμιμης υπόστασης- νόμιμης λειτουργίας των εταιρειών όλων των νομικών μορφών, το ζητούμενο είναι να παρασχεθεί πλήρης ενημέρωση σχετικά με την τρέχουσα μορφή, υπόσταση, λειτουργία, εταιρική σύνθεση και εκπροσώπηση της επιχείρησης. Συνεπώς οι δικαιούχοι δύνανται να υποβάλλουν πρόσθετα δικαιολογητικά, για να διασφαλίζεται η παροχή της εν λόγω πλήρους ενημέρωσης.

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	<ul style="list-style-type: none"> - Πράξη εκπροσώπησης (ΦΕΚ εκπροσώπησης ή πιστοποιητικό Γ.Ε.ΜΗ. ανάλογα με τη χρονική περίοδο) σε περίπτωση που η εκπροσώπηση δεν προκύπτει από το ανωτέρω Καταστατικό. - Εταιρική σύνθεση (εφόσον δεν αναφέρεται στο καταστατικό της επιχείρησης, αποτύπωση της εταιρικής σύνθεσης μέσω της ιστοσελίδας gsis.gr). <p>Για Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις του Ν. 4430/2016 όπως ισχύει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ισχύον Καταστατικό σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4384/2016 και τυχόν τροποποιήσεις. - Πιστοποιητικό εγγραφής στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. - Πιστοποιητικό μέλους σε ισχύ κατά το έτος υποβολής. - Βεβαίωση σύνθεσης οργάνου διοίκησης από το Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. - Πρακτικό νόμιμης εκπροσώπησης της διοικούσας επιτροπής. Αντίγραφο του βιβλίου μελών του Φορέα ή πρόσφατη (έως 30 ημερών πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης) βεβαίωση σύνθεσης μελών από το Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε περίπτωση που υπάρχουν μεταβολές. <p>Για Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις: Τα απαιτούμενα νομιμοποιητικά έγγραφα σύστασης, εταιρικής σύνθεσης, διοίκησης και εκπροσώπησης που προβλέπονται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.</p> <p>Για Αγροτικούς Συνεταιρισμούς:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ισχύον καταστατικό επικαιροποιημένο από το Ειρηνοδικείο ή την Αρμόδια Εποπτεύουσα Αρχή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. - Βεβαίωση περί μη τροποποιήσεων του καταστατικού από το Ειρηνοδικείο. - Εγγραφή του Συνεταιρισμού στο μητρώο του Ειρηνοδικείου της έδρας. - Εγγραφή του Συνεταιρισμού στο Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. - Αντίγραφο του βιβλίου μελών του Συνεταιρισμού με εμφανή τη συνεταιριστική μερίδα του κάθε μέλους. - Πρόσφατη πράξη/ πρακτικό συγκρότησης Δ.Σ. και Γενικής Συνέλευσης. - Πιστοποιητικό περί μη προσβολής του κύρους των αρχαιρεσιών από το Πρωτοδικείο. <p>Για λοιπές νομικές μορφές που είναι επιλέξιμες για τη δράση και δεν προβλέπονται ανωτέρω:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τα απαιτούμενα νομιμοποιητικά έγγραφα σύστασης, εταιρικής σύνθεσης, διοίκησης και εκπροσώπησης που προβλέπονται με βάση το εκάστοτε νομοθετικό πλαίσιο. - Πιστοποιητικό εγγραφής στο αρμόδιο μητρώο (όπου υφίσταται σχετικό μητρώο με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους). <p>Για όλες τις νομικές μορφές επιχειρήσεων (περιλαμβάνονται και οι ατομικές):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βεβαίωση τρέχουσας εικόνας της επιχείρησης από την ΑΑΔΕ (Οντότητας/ Επιχείρησης ή Ατομικής Επιχείρησης, ανάλογα την περίπτωση) που να περιλαμβάνει τους ΚΑΔ και τις εγκαταστάσεις της επιχείρησης. - Ιστορικό μεταβολών για τις δραστηριότητες και τις εγκαταστάσεις με τις δραστηριότητες της επιχείρησης από την ΑΑΔΕ.

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
2.	<p><u>Γενικό Πιστοποιητικό Γ.Ε.ΜΗ. (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.01)</u></p> <p>Γενικό Πιστοποιητικό Γ.Ε.ΜΗ. με ημερομηνία έκδοσης εντός του τελευταίου τριμήνου από την ημερομηνία οριστικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στη δράση (απαιτείται μόνο για τις επιχειρήσεις – οντότητες που έχουν υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ.).</p>
3.	<p><u>Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.04)</u></p> <p>Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας με ημερομηνία έκδοσης εντός του τελευταίου τριμήνου από την ημερομηνία οριστικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στη δράση (υποβάλλεται για την αιτούσα καθώς και για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις με τις οποίες συναποτελούν όμιλο, εφόσον υφίσταται. Ως όμιλος λογίζονται οι επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες ή συνεργαζόμενες με την υπό εξέταση επιχείρηση).</p> <p>Για τις περιπτώσεις που επιλέγεται ως <u>καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)</u> η εξέταση της μη προβληματικότητας γίνεται σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης, οπότε <u>Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας προσκομίζεται επιπλέον και για τις συνδεδεμένες και τις συνεργαζόμενες με την αιτούσα επιχειρήσεις.</u></p>
4.	<p><u>Στοιχεία πραγματικών Δικαιούχων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.06)</u></p> <p>Ισχύει για τους υπόχρεους εγγραφής στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του Ν.4557/18).</p> <p>Εκτύπωση της βεβαίωσης υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων του άρθρου 20 του Ν.4557/18), για όσες επιχειρήσεις υπάρχει η σχετική απαίτηση, από την οποία θα προκύπτουν τα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων.</p> <p>Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δεν είναι υπόχρεος εγγραφής, θα το δηλώνει αναλόγως στην υπεύθυνη δήλωση του υποδείγματος Α του Παραρτήματος VI: «Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων» της πρόσκλησης, παρέχοντας τη σχετική τεκμηρίωση. Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα.</p>
5.	<p><u>Άδεια Λειτουργίας σε ισχύ ή οποιοδήποτε σχετικό έγγραφο σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.01)</u></p> <p>Κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης σε ισχύ, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, για την ουσιαστικά ασκούμενη (δηλαδή την κύρια ή αυτή με τα μεγαλύτερα έσοδα για τη χρήση του 2024) δραστηριότητά τους (π.χ. Άδεια λειτουργίας σε ισχύ ή αίτηση για έκδοση/ανανέωση άδειας λειτουργίας ή βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας περί συνδρομής νόμιμων προϋποθέσεων λειτουργίας ή γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής άδειας λειτουργίας, κλπ.).</p> <p>Στην περίπτωση που η άδεια δεν έχει εκδοθεί ή έχει λήξει χρονικά, απαιτείται η προσκόμιση της σχετικής αίτησης έκδοσης/ανανέωσης αυτής ή οποιοδήποτε έγγραφου τεκμαίρει την έναρξη της διαδικασίας αδειοδότησης (π.χ. ερωτηματολόγιο υποβιβλημένο στο ΟΠΣ-ΑΑΔΕ ή γνωστοποίηση – έγκριση εγκατάστασης ή απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ)) .</p> <p>Σε περίπτωση που σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας: Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου (με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr) ότι δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας με σχετική αναλυτική αιτιολόγηση, με αναφορά στις διατάξεις της νομοθεσίας που</p>

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	<p>απαλλάσσει τη δραστηριότητα από την υποχρέωση αυτή.</p> <p>Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται <u>από κοινού</u> από δύο ή περισσότερα πρόσωπα <u>και όχι χωριστά</u> η υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα.</p>
6.	<p><u>Οικονομικά Στοιχεία (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 07.01):</u></p> <p>Οικονομικά στοιχεία, ανάλογα με την κατηγορία βιβλίων:</p> <p>A. Επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Έντυπα δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (N) και (Ε3) με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή) για τις πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις 2023 & 2024. - Υπόδειγμα Β.5 Ισολογισμός πολύ μικρών οντοτήτων του Ν.4308/2014 και Β.6 Αποτελέσματα Χρήσης πολύ μικρών οντοτήτων για τις πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις 2023 & 2024, υπογεγραμμένα από τον Νόμιμο εκπρόσωπο και τον λογιστή της επιχείρησης. Τα εν λόγω δικαιολογητικά υποβάλλονται μόνο για τις επιχειρήσεις που έχουν την υποχρέωση σύνταξης των εν λόγω εντύπων. Για τις επιχειρήσεις που δεν είναι υπόχρεες θα προσκομίζεται υποχρεωτικά ο συνοπτικός ισολογισμός και η κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης του Παραρτήματος XII: «Υπόδειγμα Πίνακα Οικονομικών στοιχείων» της πρόσκλησης, υπογεγραμμένα από τον Νόμιμο εκπρόσωπο και τον λογιστή της επιχείρησης. <p>Σε περίπτωση που από τα στοιχεία των ετών 2023 και 2024 (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο ισολογισμού) επέρχεται αλλαγή της ιδιότητας ΜΜΕ της αιτούσας επιχείρησης (βλ. Παράρτημα IV: «Ορισμός ΜΜΕ» της πρόσκλησης) επισυνάπτονται τα ως άνω δικαιολογητικά και για το έτος 2022 (εφόσον υπήρχε) ή για όσες χρήσεις απαιτείται.</p> <p>B. Επιχειρήσεις με τήρηση διπλογραφικών βιβλίων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Έντυπα δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (N) και (Ε3) με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή) για τις πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις 2023 & 2024. - Λογιστικές Καταστάσεις (Ισολογισμός/αποτελέσματα χρήσης/Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου/πίνακας ταμειακών ροών - προσάρτημα - έκθεση διαχείρισης - πιστοποιητικό ορκωτού λογιστή (όπου υπάρχει)) για τις πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις 2023 & 2024 νομίμως δημοσιευμένα ή με υπογραφή και σφραγίδα του νόμιμου εκπροσώπου και του λογιστή της επιχείρησης. <p>Σε περίπτωση που από τα στοιχεία των ετών 2023 και 2024 (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο ισολογισμού) επέρχεται αλλαγή της ιδιότητας ΜΜΕ της αιτούσας επιχείρησης (βλ. Παράρτημα IV: «Ορισμός ΜΜΕ» της πρόσκλησης) επισυνάπτονται τα ως άνω δικαιολογητικά και για το έτος 2022 (εφόσον υπήρχε) ή για όσες χρήσεις απαιτείται.</p> <p>Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται <u>από κοινού</u> από δύο ή περισσότερα πρόσωπα <u>και όχι χωριστά</u> τα έγγραφα στα οποία απαιτείται υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα.</p> <p><u>Για τις περιπτώσεις που επιλέγεται ως καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ), τα παραπάνω δικαιολογητικά κατά περίπτωση (απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία), υποβάλλονται και για τη χρήση 2022 (εφόσον υπάρχει), με σκοπό την εξέταση του όρου της μη προβληματικότητας της επιχείρησης.</u></p>

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
7.	<p><u>Στοιχεία απασχόλησης προσωπικού της επιχείρησης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.12)</u></p> <p>Η τεκμηρίωση του αριθμού των ΕΜΕ, τόσο για σκοπούς πληρότητας της αίτησης όσο και πλήρωσης των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, θα πραγματοποιηθεί βάσει των δηλωθέντων στοιχείων που τηρούνται για την επιχείρηση στο πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ και θα αναζητηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ) και του ΕΦΚΑ- NAT. <u>Δεν απαιτείται επισύναψη δικαιολογητικών στην αίτηση.</u></p>
8.	<p><u>Αποδεικτικά φερεγγυότητας επιχείρησης</u></p> <p><u>Αποδεικτικό Ασφαλιστικής Ενημερότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.02)</u></p> <p>Αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας σε ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.</p> <p><u>Αποδεικτικό Φορολογικής Ενημερότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.03)</u></p> <p>Αποδεικτικό φορολογικής Ενημερότητας για κάθε νόμιμη χρήση σε ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.</p>
9.	<p><u>Λοιπά Δικαιολογητικά (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.15)</u></p> <p><u>Έκθεση τεκμηρίωσης της συνάφειας με την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ).</u></p> <p>Συνοπτική έκθεση που τεκμηριώνει τη συνάφεια του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου αποκλειστικά με έναν τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ), στο πλαίσιο του οποίου θα υλοποιηθεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση και πιο συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο 6: «Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας» καθώς και με τα διαλαμβανόμενα στη με α.π. 66021/29-06-2022 (ΦΕΚ3359/Β/30-06-2022) Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027».</p> <p>Η έκθεση υποβάλλεται με σφραγίδα του δικαιούχου και υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου. Αν η εκπροσώπηση ασκείται <u>από κοινού</u> από δύο ή περισσότερα πρόσωπα <u>και όχι χωριστά</u> η έκθεση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα.</p> <p>Εναλλακτικά, η τεκμηρίωση δύναται να παρέχεται μέσω συμπερίληψης διακριτού κεφαλαίου σε πεδίο της καρτέλας «Περιγραφή Αίτησης Χρηματοδότησης» της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης (φόρμα ΟΠΣΚΕ).</p>
10.	<p>Υπεύθυνες δηλώσεις Ν. 1599/86, από τον νόμιμο εκπρόσωπο του δικαιούχου σύμφωνα με τα υποδείγματα κειμένων του Παραρτήματος VI: «Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων» και ειδικότερα:</p> <p><u>Υπεύθυνες Δηλώσεις / Δήλωση ΜΜΕ σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Υπόδειγμα Α (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.02): Γενικά Στοιχεία</u>, υπογεγραμμένη από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης, με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω gov.gr. - <u>Υπόδειγμα Β (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.02): Δήλωση σχετικά με την ιδιότητα ΜΜΕ σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση</u>, του νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης που αφορά στην πλήρωση της ιδιότητας ως Μικρομεσαία Επιχείρηση (ΜΜΕ) – σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παράρτημα IV: «Ορισμός ΜΜΕ» της πρόσκλησης, με τα στοιχεία της χρήσης του 2024. Σε περίπτωση που, σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση (2023), υπάρχει μεταβολή των στοιχείων που επιφέρει αλλαγή μεγέθους θα πρέπει να επισυναφθεί η δήλωση ΜΜΕ για δύο χρήσεις (2023 & 2024) ή όσες απαιτείται προκειμένου να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα για το μέγεθος της επιχείρησης.

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	<p>- Υπόδειγμα Γ (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.04): Δήλωση Σώρευσης Ενισχύσεων υπογεγραμμένη από τον νόμιμο εκπρόσωπο του δικαιούχου, με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή, στην οποία θα δηλώνονται οι επιχορηγήσεις που έχει λάβει κατά το παρελθόν η ενιαία επιχείρηση. Υποβάλλεται μόνο από τις επιχειρήσεις που επιλέγουν ως καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (de minimis).</p> <p>Σημείωση: Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται <u>από κοινού</u> από δύο ή περισσότερα πρόσωπα <u>και όχι χωριστά</u> η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα.</p>
11.	<p><u>Δικαιολογητικά για Συνδεδεμένες ή/και Συνεργαζόμενες (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.03):</u></p> <p>Στις περιπτώσεις συνδεδεμένων ή/και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σύμφωνα τον ορισμό των ΜΜΕ του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, θα υποβάλλονται κατ' αναλογία τα εξής:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Δικαιολογητικά νόμιμης υπόστασης, εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης, νόμιμης εκπροσώπησης ανάλογα με τη νομική μορφή της επιχείρησης (βλ. δικαιολογητικά με α/α 1). 2. Έντυπο Ε3 με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή) για τις χρήσεις 2023 & 2024. 3. Ισολογισμοί – αποτελέσματα χρήσης (για επιχειρήσεις με τήρηση διπλογραφικών βιβλίων) ή Ισολογισμός πολύ μικρών οντοτήτων (Υπόδειγμα Β5) του Ν.4308/2014 (για επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων) για τις χρήσεις 2023 & 2024. Τα εν λόγω δικαιολογητικά υποβάλλονται μόνο για τις επιχειρήσεις που έχουν την υποχρέωση σύνταξης των εν λόγω εντύπων. Για τις επιχειρήσεις που δεν είναι υπόχρεες θα προσκομίζεται υποχρεωτικά ο συνοπτικός ισολογισμός και η κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης του Παραρτήματος XII: «Υπόδειγμα Πίνακα Οικονομικών στοιχείων» της πρόσκλησης, υπογεγραμμένα από τον Νόμιμο εκπρόσωπο και τον λογιστή της επιχείρησης. 4. Έντυπα δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ν) με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή) για τις χρήσεις 2023 & 2024. 5. Καταστάσεις Επιθεώρησης Εργασίας (πίνακας προσωπικού) Ε4 (συμπεριλαμβανομένων τυχόν τροποποιήσεων αυτών) για τα έτη 2023 & 2024. 6. Αποδεικτικό Υποβολής δήλωσης Αποδοχών & Συντάξεων μαζί με συγκεντρωτική Κατάσταση τέλους έτους στην οποία θα αποτυπώνεται αναλυτικά ο κάθε εργαζόμενος με τον αριθμό των ημερών που απασχολήθηκε για τα έτη 2023 & 2024. <p>Εφόσον τα στοιχεία (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο Ισολογισμού) των χρήσεων 2023 & 2024 επιφέρουν αλλαγή της ιδιότητας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση), επισυνάπτονται τα ανωτέρω δικαιολογητικά και για τη χρήση 2022 ή για όσες χρήσεις απαιτούνται.</p> <p>Τα ανωτέρω δικαιολογητικά για τις τυχόν συνδεδεμένες ή/και συνεργαζόμενες επιχειρήσεις θα πρέπει να υποβάλλονται, για την ίδια ημερολογιακά και χρονολογικά περίοδο/χρήση και με την ίδια καταληκτική ημερομηνία με τα υποβληθέντα επίσημα φορολογικά έντυπα της αιτούσας προς χρηματοδότηση επιχείρησης.</p> <p><u>Για τις περιπτώσεις που επιλέγεται ως καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ), τα δικαιολογητικά με α/α 3, 4 και 5 του παρόντος (ήτοι έντυπο Ε3, Ισολογισμός και αποτελέσματα χρήσης και έντυπο Ν) υποβάλλονται και για τη χρήση 2022 (εφόσον υπάρχει), με σκοπό την εξέταση του όρου της μη προβληματικότητας της επιχείρησης.</u></p>

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	<p>Σημειώνεται ότι για τις περιπτώσεις συνδεδεμένων/συνεργαζόμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εκτός Ελλάδας θα υποβάλλονται τα αντίστοιχα ως ανωτέρω για την ίδια ημερολογιακά και χρονολογικά περίοδο/χρήση και με την ίδια καταληκτική ημερομηνία ισοδύναμα δικαιολογητικά/έγγραφα που ισχύουν στην εκάστοτε χώρα δραστηριότητας και επιπρόσθετα τα δικαιολογητικά που αφορούν στην απασχόληση προσωπικού (ενδεικτικά μισθοδοτικές καταστάσεις, ωράρια εργαζομένων, κτλ).</p>
12.	<p><u>Ιδιοκτησιακό καθεστώς τόπου υλοποίησης της επένδυσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.03):</u></p> <p>Σε περίπτωση δημιουργίας νέας εγκατάστασης μη υφιστάμενης κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης ή επέκτασης κτιρίου απαιτείται η υποβολή των κάτωθι:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βεβαίωση χρήσης γης. - Στοιχεία των δικαιωμάτων χρήσης του ακινήτου (κυριότητα, επικαρπία, χρήση/μίσθωση σε ισχύ ή/και προσύμφωνο αγοράς ή μίσθωσης ακινήτου με αναφορά στα στοιχεία του ακινήτου (χωροθεσία, τετραγωνικά, ΑΤΑΚ κλπ). <p>Για τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται με επιλεγμένο καθεστώς ενίσχυσης του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ) και η επένδυση δεν πραγματοποιείται σε ιδιόκτητο ακίνητο υποβάλλεται <u>μόνο προσύμφωνο μίσθωσης ακινήτου και όχι συμφωνητικό.</u></p>
13.	<p><u>Δικαιολογητικά απόδειξης διαθεσιμότητας της ελάχιστης Ιδιωτικής Συμμετοχής για το Επενδυτικό Σχέδιο (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.04):</u></p> <p>Η δυνατότητα κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής, κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης, απαιτεί την υποβολή αποδεικτικών στοιχείων από πλευράς δικαιούχου, τα οποία ανάλογα με την περίπτωση κάλυψης που επικαλείται στην αίτησή του, είναι:</p> <p>Α) Αν ο δικαιούχος έχει αποφασίσει να προβεί σε αύξηση εταιρικού/μετοχικού κεφαλαίου:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βεβαίωση μέσου υπολοίπου για κάθε τραπεζικό λογαριασμό των εταίρων/μετόχων (φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα) της επιχείρησης στον οποίο είναι δικαιούχοι οι εταίροι/μέτοχοι της επιχείρησης, <u>του τελευταίου ημερολογιακού μήνα πριν την οριστική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.</u> <i>Επισημαίνεται ότι για τους εταίρους/μετόχους της επιχείρησης που είναι νομικά πρόσωπα γίνονται δεκτές αποκλειστικά, βεβαιώσεις μέσου υπολοίπου εταιρικών/επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών, στους οποίους εμφανίζονται ως δικαιούχοι τα νομικά πρόσωπα.</i> - Βεβαίωση κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) οι οποίες αναφέρουν τη μέση αξία <u>του τελευταίου ημερολογιακού μήνα πριν την οριστική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.</u> <p>Για τις Ατομικές Επιχειρήσεις η καταβολή του κεφαλαίου αποδεικνύεται με όμοια ως προς τα ανωτέρω σημεία στοιχεία του «Επιχειρηματία» και δεν θα πρέπει να αφορούν επαγγελματικό λογαριασμό.</p> <p>Β) Αν ο δικαιούχος έχει αποφασίσει να προβεί σε κάλυψη της ίδιας συμμετοχής με χρήση των φορολογηθέντων αποθεματικών, όπως αυτά προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, εκτός του τακτικού, χωρίς να απαιτείται αύξηση του μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου και υπό τον όρο ότι τα αποθεματικά αυτά δεν θα μπορούν να διανεμηθούν πριν την παρέλευση συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος (πχ. 3 ή 5 έτη) από την ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.</p>

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	<p>Ο τρόπος κάλυψης ίδιας συμμετοχής με φορολογηθέντα (προαιρετικά ή ελεύθερα σκοπού) αποθεματικά (εκτός του τακτικού) είναι αποδεκτός εφόσον:</p> <p>(α) δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ως ίδια συμμετοχή σε άλλο ενισχυόμενο επενδυτικό σχέδιο,</p> <p>(β) τεκμηριώνεται βάσει λογιστικών εγγραφών (οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας κλεισμένης χρήσης, για την οποία έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα καθώς και των σχετικών εταιρικών πράξεων (απόφαση Γ.Σ. της εταιρείας),</p> <p>(γ) αξιολογείται λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης σχετικά με το ότι η χρήση των εν λόγω κεφαλαίων ως ίδια συμμετοχή για την επένδυση δεν θα δημιουργήσει προβλήματα ρευστότητας στην επιχείρηση μετά την αφαίρεση των ποσών αυτών από τα διαθέσιμά της.</p> <p>Προσκομίζονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Οι λογιστικές εγγραφές στις οποίες αποτυπώνεται ότι τα αποθεματικά αυτά εμφανίζονται σε ιδιαίτερο λογαριασμό στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης (ενδεικτικά αναφέρονται: καρτέλες, ισοζύγια), με σφραγίδα και υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου ή/και του λογιστή της επιχείρησης. - Υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr για προσωπικές εταιρείες ή απόφαση Γ.Σ. για κεφαλαιουχικές εταιρείες στην οποία θα αναφέρεται ότι τα φορολογηθέντα αποθεματικά που προκύπτουν από τις επισυναπτόμενες οικονομικές καταστάσεις του έτους (συμπληρώνεται η τελευταία κλεισμένη χρήση για την οποία έχουν υποβληθεί επίσημα φορολογικά έντυπα, κατά την ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης, ήτοι 2024) μέρος ή το σύνολο των οποίων θα χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ως ίδια συμμετοχή σε άλλο ενισχυόμενο επενδυτικό σχέδιο, υπάρχουν διαθέσιμα στην επιχείρηση και δεν θα διανεμηθούν πριν την παρέλευση συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος (πχ. 3 ή 5 έτη) από την ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. <p>Γ) Αν ο δικαιούχος έχει αποφασίσει να προβεί σε αύξηση εταιρικού/μετοχικού κεφαλαίου από κεφαλαιοποίηση υφιστάμενων κεφαλαίων της επιχείρησης, ως εξής:</p> <p>i) <u>Κεφαλαιοποίηση των υποχρεώσεων της επιχείρησης προς τους μετόχους/ εταίρους.</u></p> <p>Η αύξηση πραγματοποιείται από υφιστάμενα κεφάλαια της επιχείρησης, τα οποία βρίσκονται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης του δικαιούχου υπό τη μορφή μη διανεμημένων μερισμάτων, υποχρεώσεων προς εταίρους/μετόχους, εφόσον δηλώνεται η δέσμευση των εταίρων/ μετόχων να τα εισφέρουν ως μετοχικό κεφάλαιο. Η παραπάνω χρήση των εν λόγω κεφαλαίων είναι αποδεκτή εφόσον:</p> <p>(α) τεκμηριώνεται βάσει λογιστικών εγγραφών (οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας κλεισμένης χρήσης για την οποία έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα κατά την ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης, ήτοι 2024 και αναλυτικό καθολικό της ομάδα 5) και εταιρικών πράξεων (απόφαση Γ.Σ. της εταιρείας) και</p> <p>(β) αξιολογείται, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, ότι η χρήση των εν λόγω κεφαλαίων για την επένδυση δεν θα δημιουργήσει προβλήματα ρευστότητας στην επιχείρηση.</p> <p>Προσκομίζονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Το αναλυτικό καθολικό της ομάδας 5, με σφραγίδα και υπογραφή του νόμιμου

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	<p>εκπροσώπου ή/και του λογιστή της επιχείρησης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr για προσωπικές εταιρείες ή απόφαση Γ.Σ. για κεφαλαιουχικές εταιρείες στην οποία θα αναφέρεται ότι η αύξηση θα πραγματοποιηθεί από υφιστάμενα κεφάλαια της επιχείρησης, τα οποία βρίσκονται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης του δικαιούχου υπό τη μορφή μη διανεμημένων μερισμάτων, υποχρεώσεων προς εταίρους/μετόχους, - Υπεύθυνη δήλωση των εταίρων/μετόχων (ή των νόμιμων εκπροσώπων τους αν είναι νομικά πρόσωπα) με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr όπου θα δηλώνεται η δέσμευσή τους να εισφέρουν τα μη διανεμημένα μερίσματα ή υποχρεώσεις ως μετοχικό κεφάλαιο. <p>ii) <u>Κεφαλαιοποίηση του Υπολοίπου κερδών εις Νέο.</u></p> <p>Η αύξηση πραγματοποιείται από υφιστάμενα κεφάλαια της επιχείρησης, τα οποία βρίσκονται κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης στην επιχείρηση υπό τη μορφή κερδών εις νέο. Η παραπάνω χρήση των εν λόγω κεφαλαίων είναι αποδεκτή εφόσον:</p> <p>(α) τεκμηριώνεται βάσει λογιστικών εγγραφών (οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας κλεισμένης χρήσης για την οποία έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα κατά την ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης, ήτοι 2024) και εταιρικών πράξεων (απόφαση Γ.Σ. της εταιρείας) και</p> <p>(β) αξιολογείται, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, ότι η χρήση των εν λόγω κεφαλαίων για την επένδυση δεν θα δημιουργήσει προβλήματα ρευστότητας στην επιχείρηση.</p> <p>Προσκομίζεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr για προσωπικές εταιρείες ή απόφαση Γ.Σ. για κεφαλαιουχικές εταιρείες στην οποία θα αναφέρεται ότι η αύξηση θα πραγματοποιηθεί από υφιστάμενα κεφάλαια της επιχείρησης, τα οποία βρίσκονται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης του δικαιούχου υπό τη μορφή κερδών εις νέον. <p><u>Δ) Αν ο φορέας της επένδυσης έχει ήδη προβεί σε αύξηση εταιρικού/μετοχικού κεφαλαίου πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης (Μόνο για τον Καν. (ΕΕ) 2831/2023)</u></p> <p><u>Μόνο για κεφαλαιουχικές εταιρείες (Α.Ε. - Ε.Π.Ε. - Ι.Κ.Ε.)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης Μετόχων/Εταίρων για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με σαφή αναφορά του σκοπού της αύξησης και οι σχετικές ανακοινώσεις στο ΓΕΜΗ. - Πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου (για τις Α.Ε.) για την πιστοποίηση της καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου και δημοσίευσης αυτών στο ΓΕΜΗ. - Αποδεικτικά κατάθεσης της εισφοράς μετρητών στο Τραπεζικό λογαριασμό όψεως της εταιρείας, κίνηση του τραπεζικού λογαριασμού αυτής της τελευταίας ημέρας και αποδεικτικό καταβολής του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου. <p><u>ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Σε όλες τις περιπτώσεις που προβλέπεται απόφαση του αρμοδίου Οργάνου για την υλοποίηση της επένδυσης, στην απόφαση αυτή θα πρέπει να αναφέρεται ότι ο

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	<p>σκοπός της αύξησης μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου ή χρήσης αποθεματικών ή κεφαλαιοποίησης ποσών πραγματοποιείται αποκλειστικά για τον σκοπό του επενδυτικού σχεδίου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Όταν μια επιχείρηση-μέτοχος δηλώνει ότι θα καλύψει την ίδια συμμετοχή του φορέα της επένδυσης με κεφαλαιοποίηση κερδών εις νέον ή δέσμευση των φορολογηθέντων αποθεματικών και υποχρεώσεων της, πρέπει να ελέγχεται ότι υπάρχει επαρκής ρευστότητα. Για τον υπολογισμό της ρευστότητας αφαιρούνται από το κυκλοφορούν ενεργητικό τα ποσά των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Η ρευστότητα πρέπει να είναι θετική και μετά την αφαίρεση του ποσού της ίδιας Συμμετοχής. • Σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει επιλέξει ως καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Καν. 2014/651 (ΓΑΚ) και έχει ήδη προβεί σε αύξηση εταιρικού/μετοχικού κεφαλαίου πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, το επενδυτικό σχέδιο καθίσταται μη επιλέξιμο και απορρίπτεται. <p><u>Ε) Μέσα υπόλοιπα επαγγελματικών λογαριασμών της επιχείρησης (μόνο για επενδυτικά σχέδια που εμπίπτουν στον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 de minimis)</u></p> <p>Η παρούσα περίπτωση αφορά σε απόδειξη της κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής μέσω διαθέσιμων κεφαλαίων της επιχείρησης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βεβαίωση μέσου υπολοίπου για κάθε εταιρικό/επαγγελματικό τραπεζικό λογαριασμό στον οποίο είναι δικαιούχος η επιχείρηση, <u>του τελευταίου ημερολογιακού μήνα πριν την οριστική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.</u> - Βεβαίωση κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) οι οποίες αναφέρουν τη μέση αξία <u>του τελευταίου ημερολογιακού μήνα πριν την οριστική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.</u> <p>Για τις ατομικές επιχειρήσεις οι βεβαιώσεις δύναται να είναι είτε από λογαριασμούς όψεως ή από εμπορικούς (να αναφέρεται στη βεβαίωση) ή από δηλωμένους επαγγελματικούς λογαριασμούς στην ΑΑΔΕ (θα πρέπει να επισυνάπτεται επιπλέον και η σχετική εκτύπωση από την εφαρμογή Διαχείρισης Επαγγελματικών Λογαριασμών της ΑΑΔΕ προς τεκμηρίωση, στην οποία ο λογαριασμός της επιχείρησης για τον οποίο υποβάλλεται βεβαίωση μέσου υπολοίπου, θα πρέπει να εμφανίζεται σε κατάσταση «Επιβεβαιωμένος»).</p> <p><u>Γενικές Επισημάνσεις:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι ανωτέρω τρόποι κάλυψης της ίδιας συμμετοχής για το επενδυτικό σχέδιο (Α έως Ε) δύναται να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά ή συνδυαστικά με τραπεζικό δανεισμό, όπως περιγράφεται παρακάτω. • Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, οι αναφερόμενες υπεύθυνες δηλώσεις υπογράφονται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα. • Η τεκμηρίωση της ίδιας συμμετοχής μπορεί να γίνει και με μέσα υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών ή/και κινητές αξίες σε τράπεζες του εξωτερικού, αρκεί να πρόκειται για χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο λειτουργεί νόμιμα στη χώρα εγκατάστασής του. • Σημειώνεται ότι σε περίπτωση βεβαιώσεων σε ξένο νόμισμα, η μετατροπή των ποσών θα πραγματοποιείται με βάση την επίσημη συναλλαγματική ισοτιμία (βάσει των στοιχείων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας), που ίσχυε κατά την ημερομηνία

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	<p>έκδοσης της εκάστοτε προσκομισθείσας βεβαίωσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> Εξαιρούνται τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα Ρωσικών και Λευκορωσικών συμφερόντων κατά το πνεύμα των ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ (ΕΕ) αριθ. 833/2014 του ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 31ης Ιουλίου 2014 & αριθ. 765/2006 του ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 18ης Μαΐου 2006, καθώς και μεταγενέστερων περιοριστικών μέτρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της Ρωσίας, μεταξύ των οποίων κυρώσεις κατά ατόμων, οικονομικές κυρώσεις και διπλωματικά μέτρα για λόγους που σχετίζονται με την Ουκρανία (Πηγή: Επίσημος Ιστότοπος του Συμβουλίου της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, https://www.consilium.europa.eu/el/policies), που έχουν ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των σχετικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από το σύστημα διατραπεζικών συναλλαγών SWIFT. <p>ΔΑΝΕΙΟ</p> <p>Πρόθεση, προέγκριση, έγκριση δανείου ή σύμβαση δανείου από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ.</p> <p>Στο σχετικό έγγραφο που θα υποβληθεί θα πρέπει να αναφέρονται οι βασικοί όροι της δανειοδότησης, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αντικείμενο και προϋπολογισμός της δανειοδοτούμενης επένδυσης. - Το ύψος του προς έγκριση ή εγκεκριμένου δανείου. - Η διάρκεια και ο χρόνος αποπληρωμής του. - Το επιτόκιο. - Οι απαιτούμενες εξασφαλίσεις για τη χορήγησή του. Ειδικότερα στην περίπτωση έγκρισης δεν θα πρέπει να αναφέρεται στο σχετικό δικαιολογητικό ότι χορηγείται στο πλαίσιο του προγράμματος με εκχώρηση της επιχορήγησης. Επίσης στην περίπτωση που στις εξασφαλίσεις του δανείου εμπεριέχεται ενεχυρίαση μετρητών (της επιχείρησης) και ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου αιτείται τη χρηματοδότηση τμήματος του επενδυτικού σχεδίου και με ίδια κεφάλαια (βάσει βεβαιώσεων μέσου υπολοίπου), προκειμένου να αποδεικνύεται η επάρκεια των τελευταίων, αυτά θα πρέπει να υπερβαίνουν το απαιτούμενο ποσό τουλάχιστον κατά το ποσό της ενεχυρίασης/εξασφάλισης. <p>Επισημαίνεται ότι υποβαλλόμενο δικαιολογητικό θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά τον δικαιούχο (επιχείρηση) και όχι εταίρο/μέτοχο αυτού.</p> <p>Για τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται σύμφωνα με το καθεστώς του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ) υποβάλλεται <u>μόνο</u> βεβαίωση πρόθεσης δανείου, διαφορετικά καθίσταται μη επιλέξιμο.</p>
14.	<p><u>Προσφορές Προμηθευτών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.09):</u></p> <p>Για κάθε δαπάνη, με καθαρή αξία άνω των 30.000 €, που εντάσσεται στις κατηγορίες 02, 03, 04, 06 έως και 07, υποβάλλεται υποχρεωτικά μία προσφορά, διαφορετικά η εν λόγω δαπάνη θα περικόπτεται.</p> <p>Επισημαίνεται ότι οι προσφορές θα πρέπει να είναι αναλυτικές και υποχρεωτικά να έχουν υπογραφή και σφραγίδα (ή εμφανή στοιχεία ταυτοποίησης) του προμηθευτή.</p>
15.	<p><u>Λοιπά Δικαιολογητικά (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.15)</u></p> <p>Για τις δαπάνες των υποκατηγοριών 02.05, 02.22 και 03.10 υποβάλλεται υποχρεωτικά Τεχνική Έκθεση αρμόδιου μηχανικού (με υπογραφή και σφραγίδα του ή ψηφιακή του υπογραφή ή μέσω gov.gr), στην οποία τεκμηριώνεται η προσφερόμενη βελτίωση της</p>

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	<p>ενεργειακής απόδοσης ή εξοικονόμηση ενέργεια ή προστασία του περιβάλλοντος (συνδυαστικά ή κατά μόνας) από την υλοποίηση των εν λόγω δαπανών.</p> <p>Η μη τεκμηρίωση έχει ως αποτέλεσμα τη μεταφορά της σχετικής δαπάνης σε κατάλληλη κατηγορία/υποκατηγορία (μη περιβαλλοντικής στόχευσης), εφόσον είναι εφικτό, με ότι αυτό συνεπάγεται σχετικά με τις προϋποθέσεις και τα όρια επιλεξιμότητας ή διαφορετικά κρίνεται μη επιλέξιμη (και για τα δύο καθεστώτα ενίσχυσης) και σε κάθε περίπτωση αποκλείει τον συνυπολογισμό της αξίας της εν λόγω δαπάνης, στις δαπάνες που συμβάλουν στην επίτευξη αυξημένης έντασης ενίσχυσης, σύμφωνα με το Κεφάλαιο 8.2: «Εντάσεις ενίσχυσης» της πρόσκλησης (καθεστώσ de minimis).</p>
16.	<p><u>Λοιπά Δικαιολογητικά (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.15)</u></p> <p><u>(Μόνο για τα επενδυτικά σχέδια με συνολικό προϋπολογισμό μεγαλύτερο από 500.000€)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Οικονομοτεχνική μελέτη βιωσιμότητας επενδυτικού σχεδίου - Αρχείο υπολογισμού εσωτερικού βαθμού απόδοσης (IRR) <p>Η οικονομοτεχνική μελέτη συντάσσεται λαμβάνοντας υπόψη το έγγραφο «Περιεχόμενα Οικονομοτεχνικής Μελέτης», που συμπεριλαμβάνεται στο συνοδευτικό υλικό της πρόσκλησης της δράσης και υποβάλλεται σε μη επεξεργάσιμη μορφή, μέσω ΟΣΠΚΕ.</p> <p>Επιπλέον, το αρχείο υπολογισμού εσωτερικού βαθμού απόδοσης (IRR), το οποίο επίσης συμπεριλαμβάνεται στο συνοδευτικό υλικό της πρόσκλησης της δράσης, με αναλυτικές οδηγίες συμπλήρωσης, υποβάλλεται υποχρεωτικά (σε επεξεργάσιμη μορφή – excel) μέσω της καρτέλας του ΟΠΣΚΕ «Συνοδευτικοί Πίνακες Επενδυτικού Σχεδίου».</p>
17.	<p><u>Τεκμηρίωση Αρχικής Επένδυσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.10):</u></p> <p>Υποβάλλεται μόνο από τις επιχειρήσεις που επιλέγουν ως καθεστώσ ενίσχυσης το άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ).</p> <p>Τεχνική έκθεση για την τεκμηρίωση της αρχικής επένδυσης που να περιγράφει ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω σε συνάρτηση με τις δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου και ανάλογα με τη δραστηριότητα της επιχείρησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία νέας εγκατάστασης. - Επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης. Η πρόσθετη δυναμικότητα της μονάδας λόγω του επενδυτικού σχεδίου μπορεί να γίνει αποδεκτή μόνον εφόσον η υφιστάμενη δυναμικότητα της μονάδας μπορεί να πιστοποιηθεί από επίσημα στοιχεία τεκμηρίωσης. - Διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε προηγουμένως η εγκατάσταση, με την προϋπόθεση ότι για ενισχύσεις που χορηγούνται σε ΜμΕ για διαφοροποίηση υφιστάμενης εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τουλάχιστον κατά 200% τη λογιστική αξία των επαναχρησιμοποιούμενων περιουσιακών στοιχείων, όπως έχουν καταχωρηθεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών (υποβάλλεται ως δικαιολογητικό το μητρώο παγίων της επιχείρησης για τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία). - Θεμελιώδης αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση. <p>Η ανωτέρω έκθεση πρέπει να συμπεριλαμβάνει σύντομη περιγραφή της υφιστάμενης δραστηριότητας, της παραγωγικής διαδικασίας και του χρησιμοποιούμενου πάγιου ενεργητικού (με αναφορά στη δυναμικότητα και στα τεχνικά χαρακτηριστικά αυτού),</p>

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	<p>περιγραφή του επενδυτικού σχεδίου και των δαπανών του (πως κάθε μια συμβάλλει στην αρχική επένδυση) τη στόχευση του και πως θα επιτευχθεί. Αναφορά εργασιών ή/και εγκαταστάσεων που θα εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούνται και μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.</p> <p>Επιπλέον, για την τεκμηρίωση του χαρακτήρα της αρχικής επένδυσης και την πιστοποίηση υφιστάμενης παραγωγικής ικανότητας του εξοπλισμού της επιχείρησης απαιτείται για επέκταση παραγωγικής ικανότητας: Υπεύθυνη Δήλωση μηχανικού σε περίπτωση που η υφιστάμενη δυναμικότητα δεν προβλέπεται/πιστοποιείται από επίσημα έγγραφα (π.χ. άδεια λειτουργίας ή οποιοδήποτε άλλο έγγραφο δημόσιας αρχής με αναφορά στην παραγωγική δυναμικότητα).</p> <p>Η τεκμηρίωση της αρχικής επένδυσης δύναται να μην αποτελεί διακριτό έγγραφο και να περιλαμβάνεται στην καρτέλα «περιγραφή αίτησης χρηματοδότησης» της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης.</p>
18.	<p><u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Βαθμολογίας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 03.02):</u></p> <p>Για τα κριτήρια «Β5: Αριότητα - πληρότητα επενδυτικού σχεδίου» και «Β6: Καινοτομία/περιβαλλοντικός χαρακτήρας επενδυτικού σχεδίου», η τεκμηρίωση παρέχεται μέσω αναλυτικής περιγραφής σε πεδίο/α της καρτέλας «περιγραφή αίτησης χρηματοδότησης» της ηλεκτρονικής αίτησης υποβολής, μέσω ΟΠΣΚΕ, η οποία δύναται (χωρίς να είναι υποχρεωτικό) να παραπέμπει σε έγγραφα τεκμηρίωσης ή/και έγγραφα αναλυτικής περιγραφής, σύμφωνα με την ενότητα: «Ανάλυση Κριτηρίων Αξιολόγησης με βαθμολόγηση» του Παραρτήματος ΙΙΙ: «Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης» της πρόσκλησης.</p>
19.	<p><u>Λοιπά Δικαιολογητικά (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.15):</u></p> <p>Γενικότερα, ο δικαιούχος δύναται να επισυνάψει δικαιολογητικά που κατά την κρίση του τεκμηριώνουν την παραδεκτότητα της αίτησης χρηματοδότησης ή/και τη βαθμολόγησή του σε συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης της δράσης και δεν περιλαμβάνονται στα ανωτέρω αναφερόμενα υποχρεωτικά δικαιολογητικά.</p>

Σημαντική σημείωση: Στις περιπτώσεις που η επιχείρηση υποβάλλει οικονομικά στοιχεία για το διάστημα από 1/7 έως 30/6, οι χρήσεις ορίζονται ως εξής: Χρήση 2023: Από 1/7/2023 έως 30/6/2024 και Χρήση 2024: Από 1/7/2024 έως 30/6/2025.

ΠΡΟΣΟΧΗ! Δεν προβλέπεται η αναζήτηση τυχόν ελλειπόντων δικαιολογητικών. Ως εκ τούτου οποιαδήποτε έλλειψη δικαιολογητικού που δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος για την τήρηση των ειδικών προϋποθέσεων συμμετοχής στη δράση, χαρακτηρίζεται ως ουσιώδης και δύναται να καταστήσει την αίτηση απορριπτέα.

Παράρτημα ΙΙΙ: Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης

Α. ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ			
ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
		(ΝΑΙ/ΟΧΙ/ ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ)	
A1.	Έλεγχος πληρότητας αίτησης χρηματοδότησης		
A2.	Δικαιούχος που εμπίπτει στην πρόσκληση		

Α. ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ			
ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
		(ΝΑΙ/ΟΧΙ/ ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ)	
	<p>λειτουργίας, εξετάζεται η υποβολή Υπεύθυνης Δήλωσης του Νόμιμου Εκπροσώπου (με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr) ότι δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας με σχετική αναλυτική αιτιολόγηση, με αναφορά στις διατάξεις της νομοθεσίας που απαλλάσσει τη δραστηριότητα από την υποχρέωση αυτή.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η προτεινόμενη πράξη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΕΤΠΑ και εντάσσεται σε έναν τύπο παρέμβασης. - Η επιχείρηση λειτουργεί με επιλέξιμη για την πρόσκληση νομική μορφή. - Η επιχείρηση τηρεί απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία του Ν. 4308/2014, όπως ισχύει. - Η επιχείρηση έχει εγγραφεί στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του Ν. 4557/2018, όπως ισχύει, πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Εφόσον δεν υφίσταται η σχετική υποχρέωση εγγραφής στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων εξετάζεται η υποβολή της σχετικής υπεύθυνης δήλωσης του Νόμιμου Εκπροσώπου. - Η επιχείρηση δεν βρίσκεται σε πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση και οι πιστωτές της επιχείρησης δεν έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης. - Η επιχείρηση δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή αν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης, έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή εάν έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης αυτή έχει ολοκληρωθεί. - Δεν εκκρεμεί σε βάρος της επιχείρησης εντολή ανάκτησης ενίσχυσης έπειτα από προηγούμενη απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά. - Η επιχείρηση δεν συστενάζεται με άλλες επιχειρήσεις και ο τόπος υλοποίησης της επένδυσης δεν αποτελεί κατοικία (κύρια ή δευτερεύουσα). - Ο δυνητικός δικαιούχος δεν είναι χρηματοπιστωτικός ή ασφαλιστικός οργανισμός, δημόσια επιχείρηση, δημόσιος φορέας, δημόσιος οργανισμός ή θυγατρική αυτών, Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) ή αθλητικός σύλλογος, σωματείο, αθλητική ανώνυμη εταιρεία ή επιχειρήσεις που σχετίζεται με τις προαναφερθείσες κατηγορίες με οποιονδήποτε τρόπο ή εξωχώρια (offshore) επιχείρηση. - Η επιχείρηση δεν εντάσσεται σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών που εκμεταλλεύονται κατόπιν σχετικών συμβάσεων άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αφορούν συνήθως εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους και τεχνογνωσία για τη χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. franchising, Shop in shop, δίκτυο πρακτόρευσης). - Δεν έχει πραγματοποιηθεί έναρξη εργασιών για το επενδυτικό σχέδιο πριν την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. - Ο δυνητικός δικαιούχος δεσμεύεται ότι τηρεί τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου. - Η επιχείρηση διασφαλίζει ήδη ή δεσμεύεται, με υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου, ότι μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης και ανάλογα με το είδος και τη φύση του επενδυτικού σχεδίου θα διασφαλίσει για την πρόσβαση των ΑμεΑ σε υποδομές, υπηρεσίες και σε ηλεκτρονικά περιβάλλοντα, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. - Ο δυνητικός δικαιούχος δεσμεύεται ότι δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 39, παρ. 1-4 και του άρθρου 40, παρ. 1, του Ν. 4888/2017 (ΦΕΚ 137/τ. Α'/13.09.2017). 		

Α. ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ				
ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
		(ΝΑΙ/ΟΧΙ/ ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ)		
	<ul style="list-style-type: none"> - Ο δυνητικός δικαιούχος δεσμεύεται ότι θα υλοποιήσει την πράξη με τρόπο που διασφαλίζει: <ul style="list-style-type: none"> • Τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη συμμόρφωση με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. • Την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου. • Την αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. • Τη διαφάνεια. • Την τήρηση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης και της ενωσιακής πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος. - Ο δυνητικός δικαιούχος δεσμεύεται να υποβάλλει, κατά την υποβολή του τελικού αιτήματος πιστοποίησης, έγγραφο περιβαλλοντικής αδειοδότησης ή απαλλαγής και εφόσον η επένδυση περιλαμβάνεται στην κατηγορία περιβαλλοντικής κατάταξης Α και η περιβαλλοντική της αδειοδότηση δεν εξετάζει την κλιματική ανθεκτικότητα υποδομών, έκθεση τεκμηρίωσης για την κλιματική ανθεκτικότητα υποδομών, σύμφωνα με το Παράρτημα Χ: «Τεκμηρίωση κλιματικής ανθεκτικότητας» της πρόσκλησης. - Η επιχείρηση διαθέτει την κατάλληλη βεβαίωση χρήσης γης και τα στοιχεία που αποδεικνύουν τη διαθεσιμότητα του τόπου υλοποίησης της επένδυσης, σε περίπτωση δημιουργίας νέας εγκατάστασης μη υφιστάμενης κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης ή επέκτασης κτιρίου. - Σε περίπτωση που εφαρμόζεται το καθεστώς ενίσχυσης του Καν. ΕΕ 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (ΕΛ L 187/26.6.2014): Η επιχείρηση να μην είναι προβληματική σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕ 651/2014 (Άρθρο 2, Παρ. 18 «Ορισμοί»). Σε περίπτωση συνδεδεμένων επιχειρήσεων (ενιαία επιχείρηση) δεν θα πρέπει η ενιαία επιχείρηση να είναι προβληματική. 			
A3.	Συμβατότητα επενδυτικού σχεδίου με τους τομείς της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης	Εξετάζεται η τεκμηρίωση της συνάφειας του επενδυτικού σχεδίου αποκλειστικά με έναν τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση και πιο συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο 6: «Επιλέξιμοι Τομείς Δραστηριότητας» και με τα διαλαμβανόμενα στη με α.π. 66021/29-06-2022 (ΦΕΚ3359/Β/30-06-2022) Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027» (ΕΣΕΕ).		
A4.	Επιλεξιμότητα δαπανών	Εξετάζεται εάν η πράξη πληροί τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 7: «Επιλέξιμες δαπάνες» της πρόσκλησης. Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: <ul style="list-style-type: none"> - Τηρούνται οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των δαπανών σύμφωνα με το Κεφάλαιο 7: «Επιλέξιμες δαπάνες» της πρόσκλησης. - Ο Πίνακας και Κατηγορίες Δαπανών έχουν συμπληρωθεί σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 7.1: «Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών» της πρόσκλησης. <p>Κατά την αξιολόγηση του παρόντος κριτηρίου δύναται: α) να περικοπούν δαπάνες λόγω μη εύλογου κόστους, β) να αφαιρεθούν λόγω μη επιλεξιμότητας, ελλιπούς ή μη ύπαρξης τεκμηρίωσης ή μη συμβατότητας με τους όρους και τις προϋποθέσεις της πρόσκλησης, γ) να μεταφερθούν σε άλλες κατηγορίες ή υποκατηγορίες δαπανών σύμφωνα με τα</p>		

Α. ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ			
ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
		(ΝΑΙ/ΟΧΙ/ ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ)	
		οριζόμενα στην πρόσκληση, λόγω μη ορθής αντιστοίχισης. Μετά το πέρας της ανωτέρω διαδικασίας, αξιολογείται αν το προτεινόμενο σχέδιο συνεχίζει να έχει ολοκληρωμένο και ενιαίο χαρακτήρα.	
A5.	Προϋπολογισμός και Διάρκεια πράξεων	Εξετάζεται εάν η πράξη πληροί τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 9: «Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων». Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: - Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης κυμαίνεται μεταξύ του ανώτερου και κατώτερου ορίου που θέτει η πρόσκληση για το επιλεχθέν καθεστώς ενίσχυσης. - Η διάρκεια της πράξης είναι 24 μήνες. Κατά την αξιολόγηση του παρόντος κριτηρίου λαμβάνεται υπόψη το ύψος του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, όπως αυτό διαμορφώνεται μετά την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας και ορθής καταχώρησης των δαπανών. Το πεδίο της διάρκειας του επενδυτικού σχεδίου είναι προσυμπληρωμένο.	
A6.	Ποσοστό ενίσχυσης - Χρηματοδοτικό σχήμα	Εξετάζεται εάν η πράξη πληροί τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 8: «Καθεστώς και εντάσεις ενίσχυσης» της πρόσκλησης και εάν τηρείται η απαίτηση τεκμηρίωσης της ελάχιστης ιδιωτικής συμμετοχής, σύμφωνα με την πρόσκληση. Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: - Το ποσοστό ενίσχυσης της πράξης είναι σύμφωνο με τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 8: «Καθεστώς και εντάσεις ενίσχυσης» της πρόσκλησης. - Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης ανέρχεται σε τουλάχιστον 25% του συνόλου του επιλέξιμου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, είτε μέσω ιδίων πόρων, είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης, είτε με τον συνδυασμό αυτών και υπάρχει η σχετική τεκμηρίωση.	
A7.	Μη επικάλυψη των χορηγουμένων χρηματοδοτήσεων	Ο δυνητικός δικαιούχος δεσμεύεται ότι το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου και οι επιμέρους δαπάνες που περιλαμβάνονται στην αίτηση χρηματοδότησης: - Δεν έχουν χρηματοδοτηθεί στα πλαίσια άλλης δράσης που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους. - Δεν αποτελούν εγκεκριμένες δαπάνες επενδυτικού σχεδίου σε άλλη δράση που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους. - Δαπάνες του εγκεκριμένου επενδυτικού σχεδίου δεν θα υποβληθούν προς έγκριση ή πιστοποίηση σε επενδυτικό σχέδιο άλλης δράσης που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους.	
A8.	Συμβατότητα με θεσμικό πλαίσιο χορήγησης κρατικών ενισχύσεων	Για τις επιχειρήσεις που έχουν επιλέξει ως καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 (de minimis) , εξετάζεται εάν πληρείται: - το σύνολο των προϋποθέσεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 (de minimis). - η δέσμευση της επιχείρησης, σε περίπτωση που δραστηριοποιείται ή θα δραστηριοποιηθεί σε τομείς οι οποίοι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 και σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού ή ασκεί άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτού, ότι θα διασφαλίσει με κατάλληλα μέσα όπως με διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή με διάκριση του κόστους, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσονος σημασίας που χορηγείται δυνάμει της παρούσης πρόσκλησης, ούτε επωφελούνται από αυτήν.	

Α. ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ			
ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
		(ΝΑΙ/ΟΧΙ/ ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ)	
	<p>Για τις επιχειρήσεις που έχουν επιλέξει ως καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ), όπως ισχύει, εξετάζεται εάν πληρείται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - το σύνολο των προϋποθέσεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ) (Κοινές διατάξεις και σχετικά τα άρθρα 14, 18, 19, 28, 41). - ο χαρακτήρας κινήτρου και ως εκ τούτου εξετάζεται ότι δεν έχει γίνει έναρξη εργασιών για το επενδυτικό σχέδιο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, όπως ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 6 του Καν. (ΕΕ) 2014/651. Σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση. - η προϋπόθεση για τον χαρακτήρα αρχικής επένδυσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παρ. 49 του Καν. (ΕΕ) 2014/651. Συγκεκριμένα, εξετάζεται αν το επενδυτικό σχέδιο πληροί μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία νέας εγκατάστασης. • Επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης. • Διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε προηγουμένως η εγκατάσταση, με την προϋπόθεση ότι για ενισχύσεις που χορηγούνται σε ΜμΕ για διαφοροποίηση υφιστάμενης εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τουλάχιστον κατά 200% τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών. • Θεμελιώδης αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση. - η δέσμευση της επιχείρησης, σε περίπτωση που δραστηριοποιείται ή θα δραστηριοποιηθεί σε τομείς που εξαιρούνται όσο και στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651, όπως ισχύει, ότι θα διασφαλίζει με κατάλληλα μέσα, όπως με διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή με διάκριση του κόστους, ότι οι δραστηριότητες στους εξαιρούμενους τομείς δεν τυχάνουν ενίσχυσης που χορηγείται δυνάμει του εν λόγω Κανονισμού. - η δέσμευση της επιχείρησης ότι κατά τα δύο έτη που προηγούνται της υποβολής αίτησης για ενίσχυση, δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύομαι ότι δεν πράξω το ίδιο εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση (δηλώνεται μόνο εφόσον η Αίτηση γίνεται με βάση το Άρθρο 14 του Καν. (ΕΕ) 2014/651). - η προϋπόθεση η οικονομική συμμετοχή της επιχείρησης για τις δαπάνες που επιχορηγούνται βάσει του άρθρου 14 του Καν. (ΕΕ) 2014/651 να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 25% μέσω ιδίων πόρων ή μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής στήριξης, δημόσιας ενίσχυσης ή παροχής. 		
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	ΝΑΙ: Η πράξη πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας και προωθείται για αξιολόγηση με χρήση βαθμολογικών κριτηρίων.		
	ΟΧΙ : Η πράξη αξιολογείται δεν πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Ανεξαρτήτως της αρνητικής αξιολόγησης προωθείται για αξιολόγηση με χρήση βαθμολογικών κριτηρίων.		

Β. ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ							
ΕΙΔΟΣ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ		MAX	MIN	ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ	ΒΑΘΜΟΙ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
B1	Διαθέσιμα κεφάλαια για το επενδυτικό σχέδιο Τύπος υπολογισμού: Διαθέσιμα κεφάλαια/Συνολικός Επιλέξιμος Προϋπολογισμός επενδυτικού σχεδίου·100%= ΔΚ/ΣΕΠ·100%	100	0	• ΔΚ < 25%·ΣΕΠ	0	20%	
				• 25%·ΣΕΠ ≤ ΔΚ < 35%·ΣΕΠ	50		
				• 35%·ΣΕΠ ≤ ΔΚ < 50%·ΣΕΠ	70		
				• ΔΚ ≥ 50%·ΣΕΠ	100		
B2	Ρυθμός Μεταβολής Κύκλου Εργασιών (PMKE) Τύπος υπολογισμού: $PMKE = (KE_{2024} - KE_{2023})/KE_{2023}$	100	0	• $PMKE \leq 0$	0	20%	
				• $0 < PMKE < 0,5$	$200 \cdot PMKE$		
				• $PMKE \geq 0,5$	100		
				• Αν $KE_{2024} > 0$ και $KE_{2023} = 0$	100		
B3	Λειτουργική κερδοφορία (ΛΚ) του δικαιούχου (κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων – EBITDA) Τύπος υπολογισμού: $ΛΚ = ((EBITDA_{2024}/KE_{2024}) + (EBITDA_{2023}/KE_{2023}))/2$	100	0	• $ΛΚ \leq 0$	0	20%	
				• $0 < ΛΚ < 0,25$	$400 \cdot ΛΚ$		
				• $ΛΚ \geq 0,25$	100		
B4	Αριθμός εργαζομένων της επιχείρησης (ΕΜΕ μισθωτής εργασίας)	100	0	• $X=0$ ΕΜΕ	0	10%	
				• $0 < X < 2$ ΕΜΕ	50		
				• $2 \leq X < 7$ ΕΜΕ	70		
				• $X \geq 7$ ΕΜΕ	100		
B5	Αριότητα – πληρότητα επενδυτικού σχεδίου	100	0	• Ανεπαρκής	0	20%	
				• Μέτρια	10-40		
				• Καλή	50-70		
				• Πολύ καλή	80-100		
B6	Καινοτομία/περιβαλλοντικός χαρακτήρας επενδυτικού σχεδίου	100	0	• Επενδυτικό σχέδιο που δεν τεκμηριώνει καινοτομικό/περιβαλλοντικό χαρακτήρα	0	10%	
				• Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης ή/και περιβαλλοντικής διαχείρισης	50		
				• Εισαγωγή νέων τεχνολογιών σε επιμέρους στάδια της παραγωγικής διαδικασίας	50		

B. ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ						
ΕΙΔΟΣ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	MAX	MIN	ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ	ΒΑΘΜΟΙ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
			• Αξιοποίηση παραπροϊόντων, υποπροϊόντων της παραγωγικής διαδικασίας εξυπηρετώντας τους στόχους της κυκλικής οικονομίας	50		
			• Νέα ή ουσιαδώς διαφοροποιημένη μέθοδο παραγωγής	50		
			• Νέα προϊόντα / υπηρεσίες για την επιχείρηση	50		
			• Νέα προϊόντα / υπηρεσίες για την περιοχή (σε επίπεδο Περιφέρειας)	70		
			• Νέα προϊόντα / υπηρεσίες για την Ελλάδα	100		
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ: Σταθμισμένο Άθροισμα Βαθμολογούμενων Κριτηρίων = 20% · B1 + 20% · B2 + 20% · B3 + 10% · B4 + 20% · B5 + 10% · B6						

Για να θεωρηθεί παραδεκτή μία αίτηση χρηματοδότησης πρέπει να ισχύουν σωρευτικά τα παρακάτω:

Ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία Κριτηρίου B1 > 0.

Ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία Κριτηρίου B5 > 0.

Ελάχιστη αποδεκτή συνολική βαθμολογία για επιλεξιμότητα: ≥ 30.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΕ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ**B1. Διαθέσιμα κεφάλαια για το επενδυτικό σχέδιο**

Βαθμολογείται το ποσοστό των διαθέσιμων κεφαλαίων (ΔΚ) – ιδίων κεφαλαίων ή εξωτερικής χρηματοδότησης ή συνδυασμού αυτών – της επιχείρησης σε σχέση με το σύνολο του επιλέξιμου προϋπολογισμού (ΣΕΠ: Συνολικός Επιλέξιμος Προϋπολογισμός) του επενδυτικού σχεδίου.

Τύπος υπολογισμού: Διαθέσιμα Κεφάλαια / Συνολικός Επιλέξιμος Προϋπολογισμός * 100%.

Σημειώνεται πως το ποσοστό υπολογίζεται ως το δεύτερο δεκαδικό ψηφίο, χωρίς στρογγυλοποίηση.

Η εξέταση της ύπαρξης διαθέσιμων κεφαλαίων (Ιδια Κεφάλαια, δανεισμός (σύμβαση ή έγκριση ή προέγκριση ή πρόθεση⁴) ή συνδυασμών αυτών) για την επένδυση γίνεται με τον έλεγχο των οριζόμενων σχετικών δικαιολογητικών του Παραρτήματος II: «Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης» της πρόσκλησης.

Ο καθορισμός του Συνολικού Επιλέξιμου Προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου πραγματοποιείται κατά την αξιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης.

B2. Ρυθμός Μεταβολής Κύκλου Εργασιών (PMKE)

Το κριτήριο υπολογίζει τον ρυθμό μεταβολής του κύκλου εργασιών (κωδικός 500 του Ε3), σύμφωνα με τα στοιχεία των δύο τελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων, για τις οποίες έχουν υποβληθεί στην ΑΑΔΕ και έχουν εκκαθαριστεί τα προσήκοντα φορολογικά έγγραφα και τα οποία είναι διαθέσιμα, ήτοι 2023 & 2024.

Τύπος υπολογισμού: Ρυθμός Μεταβολής Κ.Ε. (PMKE) = $(KE_{2024} - KE_{2023})/KE_{2023}$

- Αν $PMKE \leq 0$, το κριτήριο βαθμολογείται με 0 β.
- Αν $0 < PMKE < 0,5$, το κριτήριο βαθμολογείται με βάση τον τύπο: $200 \cdot PMKE$
- Αν $PMKE \geq 0,5$, το κριτήριο βαθμολογείται με 100 β.
- Αν $KE_{2024} > 0$ και $KE_{2023} = 0$, το κριτήριο βαθμολογείται με 100 β.

Σημειώνεται πως η τιμή του δείκτη PMKE υπολογίζεται ως το δεύτερο δεκαδικό ψηφίο, χωρίς στρογγυλοποίηση.

B3. Λειτουργική κερδοφορία (ΛΚ) του δικαιούχου (κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων – EBITDA)

Το κριτήριο υπολογίζει το μέσο πληθικό των αποτελεσμάτων προ φόρων τόκων και αποσβέσεων (κωδικός 524 του Ε3) προς τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης (κωδικός 500 του Ε3), σύμφωνα με τα στοιχεία των δύο τελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων, για τις οποίες έχουν υποβληθεί στην ΑΑΔΕ και έχουν εκκαθαριστεί τα προσήκοντα φορολογικά έγγραφα και τα οποία είναι διαθέσιμα, ήτοι 2023 & 2024.

Τύπος υπολογισμού: $ΛΚ = ((EBITDA_{2024}/KE_{2024}) + (EBITDA_{2023}/KE_{2023}))/2$

- Αν $ΛΚ \leq 0$, το κριτήριο βαθμολογείται με 0 β.
- Αν $0 < ΛΚ < 0,25$, το κριτήριο βαθμολογείται με βάση τον τύπο: $400 \cdot ΛΚ$.

⁴ **Προσοχή:** Σε περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο εμπίπτει στο καθεστώς ενίσχυσης του **Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651**, για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής του επενδυτικού σχεδίου μέσω τραπεζικού δανεισμού, κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης θα πρέπει να υποβληθεί **μόνο πρόθεση δανείου** (όχι προέγκριση, έγκριση ή σύμβαση), προκειμένου να μη διαρρηγνύεται ο χαρακτήρας κινήτρου του επενδυτικού σχεδίου. Σε διαφορετική περίπτωση το επενδυτικό σχέδιο απορρίπτεται στο σύνολό του.

- Αν $ΛΚ \geq 0,25$, το κριτήριο βαθμολογείται με 100 β.
- Σε περίπτωση που σε μία εκ των δύο χρήσεων ο Κύκλος Εργασιών (ΚΕ) είναι μηδενικός, ο ΛΚ υπολογίζεται αποκλειστικά με βάση το πηλίκο των σχετικών οικονομικών στοιχείων της έτερης χρήσης. Στην περίπτωση που ο ΚΕ είναι μηδενικός και στις δύο χρήσεις, ο δείκτης λαμβάνει την τιμή μηδέν και το κριτήριο βαθμολογείται με 0 β.

Σημειώνεται πως η τιμή του δείκτη ΛΚ υπολογίζεται ως το δεύτερο δεκαδικό ψηφίο, χωρίς στρογγυλοποίηση.

B4. Αριθμός εργαζομένων της επιχείρησης (ΕΜΕ μισθωτής εργασίας)

Βαθμολογείται η υφιστάμενη απασχόληση σε ΕΜΕ κατά το τελευταίο πλήρες ημερολογιακό έτος (2025) πριν το έτος έκδοσης της παρούσας πρόσκλησης. Ο αριθμός ΕΜΕ θα αναζητηθεί από το Πληροφοριακό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» κατά την αξιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης.

Ο βαθμός που η πράξη λαμβάνει υπολογίζεται ως εξής:

- Αν $X=0$ ΕΜΕ, το κριτήριο βαθμολογείται με 0 β.
- Αν $0 < X < 2$ ΕΜΕ, το κριτήριο βαθμολογείται με 50 β.
- Αν $2 \leq X < 7$ ΕΜΕ, το κριτήριο βαθμολογείται με 70 β.
- Αν $X \geq 7$ ΕΜΕ, το κριτήριο βαθμολογείται με 100 β.

Όπου X, ο αριθμός των υφιστάμενων ΕΜΕ.

B5. Αριότητα – πληρότητα επενδυτικού σχεδίου

Αξιολογείται η αριότητα, η πληρότητα, η σαφήνεια της περιγραφής του επενδυτικού σχεδίου και η συνάφειά του με τους στόχους της πρόσκλησης.

Ειδικότερα η παρουσίαση του επενδυτικού σχεδίου θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Δραστηριότητα της επιχείρησης - νομική μορφή.
- Σκοπός του Επενδυτικού Σχεδίου – Παραγόμενα/ες Προϊόντα/Υπηρεσίες.
- Αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.
- Αναμενόμενα οφέλη και Αποτελέσματα.
- Νέα Προϊόντα/Υπηρεσίες ή/και ποιοτική αναβάθμιση προϊόντων / υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας (αν υπάρχει).
- Αύξηση παραγωγικής ικανότητας (αν υπάρχει).
- Αξιοποίηση οικολογικών και «πράσινων» ευκαιριών (αν υπάρχει).
- Προϋπολογισμός, κατηγορίες και τεκμηρίωση των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου και ρεαλιστικότητά τους σε σχέση με τις ανάγκες και τους στόχους του.
- Τεκμηρίωση του ενιαίου χαρακτήρα του επενδυτικού σχεδίου (αναφορά στη συμπληρωματικότητα και τη συνοχή δαπανών του).
- Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του προϋπολογισμού και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της πράξης.

Η μη ύπαρξη τεκμηρίωσης για ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία που αναφέρονται παραπάνω με την επισήμανση «δεν υπάρχει» δεν λαμβάνεται υπόψη στην αξιολόγηση, εφόσον δεν αποτελούν στόχευση του επενδυτικού σχεδίου.

Στο κριτήριο αυτό χρησιμοποιείται ελεύθερα εύρος τιμών από τον Αξιολογητή στην κλίμακα 0 έως 100 και στα προκαθορισμένα όρια ανά περίπτωση (βαθμολόγηση μόνο σε δεκάδες), ως εξής:

- Πολύ καλή περιγραφή: 80-100 β.
- Καλή περιγραφή: 50-70 β.
- Μέτρια περιγραφή: 10-40 β.
- Ανεπαρκής περιγραφή: 0 β.

Η περιγραφή του επενδυτικού σχεδίου παρέχεται μέσω της αναλυτικής περιγραφής σε πεδίο/α της καρτέλας «περιγραφή αίτησης χρηματοδότησης» της ηλεκτρονικής αίτησης υποβολής, η οποία δύναται να παραπέμπει σε σχετικά συνημμένα αρχεία (π.χ. αναλυτική παρουσίαση, πίνακες, διαγράμματα, κτλ ή/και στοιχεία τεκμηρίωσης καινοτομίας/περιβαλλοντικού χαρακτήρα).

Β6. Καινοτομία/περιβαλλοντικός χαρακτήρας επενδυτικού σχεδίου

Αξιολογείται το κατά πόσο το επενδυτικό σχέδιο έχει είτε καινοτομικό, είτε περιβαλλοντικό χαρακτήρα και αν η επένδυση θα οδηγήσει:

- σε νέα προϊόντα / υπηρεσίες για την Ελλάδα,
- σε νέα προϊόντα / υπηρεσίες για την περιοχή (σε επίπεδο Περιφέρειας),
- σε νέα προϊόντα / υπηρεσίες για την επιχείρηση,
- σε νέα ή ουσιωδώς διαφοροποιημένη μέθοδο παραγωγής,
- σε αξιοποίηση παραπροϊόντων, υποπροϊόντων της παραγωγικής διαδικασίας εξυπηρετώντας τους στόχους της κυκλικής οικονομίας,
- στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών σε επιμέρους στάδια της παραγωγικής διαδικασίας,
- στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης ή/και περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Το κριτήριο βαθμολογείται ως εξής:

- Νέα προϊόντα / υπηρεσίες για την Ελλάδα: 100 β.
- Νέα προϊόντα / υπηρεσίες για την περιοχή (σε επίπεδο Περιφέρειας): 70 β.
- Νέα προϊόντα / υπηρεσίες για την επιχείρηση: 50 β.
- Νέα ή ουσιωδώς διαφοροποιημένη μέθοδο παραγωγής: 50 β.
- Αξιοποίηση παραπροϊόντων, υποπροϊόντων της παραγωγικής διαδικασίας εξυπηρετώντας τους στόχους της κυκλικής οικονομίας: 50 β.
- Εισαγωγή νέων τεχνολογιών σε επιμέρους στάδια της παραγωγικής διαδικασίας : 50 β.
- Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης ή/και περιβαλλοντικής διαχείρισης : 50 β.
- Επενδυτικό σχέδιο που δεν τεκμηριώνει καινοτομικό/περιβαλλοντικό χαρακτήρα: 0 β.

Σε περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο οδηγεί σε περισσότερες από μία βαθμολογούμενες περιπτώσεις του υπό αξιολόγηση κριτηρίου, ο δικαιούχος δηλώνει στο ΟΠΣΚΕ αποκλειστικά την περίπτωση βάσει της οποίας το κριτήριο λαμβάνει τη μέγιστη βαθμολογία. Το κριτήριο βαθμολογείται βάσει της περίπτωσης αυτής και όχι την αθροιστικά συνυπολογίζοντας τη βαθμολογία όλων των εν λόγω περιπτώσεων.

Η τεκμηρίωση της καινοτομίας ή του περιβαλλοντικού χαρακτήρα της επένδυσης παρέχεται μέσω της αναλυτικής περιγραφής σε πεδίο της καρτέλας «περιγραφή αίτησης χρηματοδότησης» της ηλεκτρονικής αίτησης υποβολής, η οποία δύναται να παραπέμπει σε σχετικά συνημμένα αρχεία (π.χ. φυλλάδια/βεβαιώσεις προμηθευτών, τεχνικές εκθέσεις, άλλα στοιχεία τεκμηρίωσης).

Σημείωση για τον τρόπο υπολογισμού των κριτηρίων:

Στις περιπτώσεις των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται αριθμοί με δεκαδικά ψηφία, ο υπολογισμός θα γίνεται με αποκοπή από το δεύτερο δεκαδικό ψηφίο (χωρίς στρογγυλοποίηση), σύμφωνα με το σημείο στ του Άρθρου 4 «Κατηγορίες στοιχείων που καταχωρίζονται στο ΟΠΣΚΕ» της ΥΑ με Α.Π: 198558 ΕΞ 2024 (ΑΔΑ: 6ΝΨΞΗ-24Β).

Παράρτημα IV: Ορισμός ΜΜΕ

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2014/651 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014

ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ

Άρθρο 1 - Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2 - Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζονται τις κατηγορίες επιχειρήσεων

Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

Άρθρο 3 - Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών

1. «**Ανεξάρτητη επιχείρηση**» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. «**Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις**» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).
Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25% καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:
  - α. δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (επιχειρηματικοί άγγελοι), εφόσον το σύνολο της επένδυσης αυτής σε μία επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1.250.000 ευρώ,
  - β. πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού,
  - γ. θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης,
  - δ. αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5.000 κατοίκους.
3. «**Συνδεδεμένες επιχειρήσεις**» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:
  - α. μία επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταιρών άλλης επιχείρησης,

- β. μία επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης,
  - γ. μία επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας,
  - δ. μία επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.
- Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές. Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατάντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.
5. Μία επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25% ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4 - Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.
2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.
3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5 - Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- α. οι μισθωτοί,
- β. τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,
- γ. οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,
- δ. οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6 - Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή — εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100% των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100% των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

- Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.
4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

Παράρτημα V: Ορισμός Προβληματικών Επιχειρήσεων

(Αφορά αποκλειστικά τις επιχειρήσεις που επιλέγουν ως καθεστώς ενίσχυσης αυτό του Καν. (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ))

Προβληματική επιχείρηση: η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα I της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο·

β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα II της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·

γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της·

δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης·

ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:

- 1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και
- 2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

Παράρτημα VI: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων

Υπόδειγμα Α: Γενικά στοιχεία

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» (ΕΥΔ ΠΣΕ) Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ))						
Ο-Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			
<p>Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, ως νόμιμος εκπρόσωπος και εκ μέρους της επιχείρησης εκ μέρους της επιχείρησης «.....», με ΑΦΜ....., δηλώνω ότι:</p>							
<ol style="list-style-type: none"> Όλα τα αναφερόμενα στην αίτηση χρηματοδότησης με κωδικό ΟΠΣΚΕ ..... και όλα τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον ηλεκτρονικό φάκελο της Αίτησης Χρηματοδότησης για την έγκριση της χρηματοδότησης του έργου από το Πρόγραμμα «Στερεά Ελλάδα» του ΕΣΠΑ 2021-2027 μέσω της πρόσκλησης «Επιχειρώ Στερεά», είναι αληθή και ακριβή. Αποδέχομαι οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές. Έχω λάβει σαφή γνώση του περιεχομένου της πρόσκλησης της Δράσης. Ο δικαιούχος (επιχείρηση) έχει υποβάλλει μόνο μία αίτηση χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης. Επιβεβαιώνω ότι η επιχείρηση διαθέτει από τη διαχειριστική χρήση του 2024 τον ΚΑΔ: ..... που ανήκει στους επιλέξιμους ΚΑΔ για τη Δράση σύμφωνα με το Παράρτημα Ι της πρόσκλησης και δεσμεύομαι ότι θα τον διατηρήσει τουλάχιστον ως την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Δεσμεύομαι ότι η επιχείρηση θα δραστηριοποιηθεί έως την υποβολή του πρώτου αιτήματος καταβολής επιχορήγησης (συμπεριλαμβάνεται και το αίτημα χορήγησης προκαταβολής) στον δηλωθέντα ΚΑΔ της επένδυσης (αφορά μόνο περιπτώσεις που ο δικαιούχος δεν δραστηριοποιείται στον εν λόγω ΚΑΔ κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, άλλως το σημείο διαγράφεται). Οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης δεν έχουν χρηματοδοτηθεί, ενταχθεί και δεν θα υποβληθούν προς έγκριση χρηματοδότησης σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους. Η επιχείρηση δεν έχει κάνει έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου πριν την υποβολή της Αίτησης Χρηματοδότησης και ιδίως δεν έχει πραγματοποιήσει, ούτε θα πραγματοποιήσει ενέργειες / δαπάνες που να αφορούν στο επενδυτικό σχέδιο πριν από τον χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών όπως ορίζεται στην πρόσκληση. Δεσμεύομαι ότι αν οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης εγκριθούν στο πλαίσιο της Δράσης δεν θα υποβληθούν σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους. Ο τόπος υλοποίησης της πράξης δεν ταυτίζεται με τον τόπο της κύριας ή δευτερεύουσας κατοικίας και η επιχείρηση δεν συστεγάζεται με άλλη κατά τρόπο που θα επέτρεπε τη χρήση του εξοπλισμού της ενισχυόμενης πράξης από την άλλη επιχείρηση. Δεσμεύομαι ότι η πράξη θα υλοποιηθεί αποκλειστικά εντός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Η επιχείρηση έχει την ιδιότητα της Μεσαίας ή Μικρής ή Πολύ Μικρής Επιχείρησης σύμφωνα με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003. Η επιχείρηση λειτουργεί με μία από τις επιλέξιμες σύμφωνα με την πρόσκληση νομικές μορφές. Η επιχείρηση δεν εντάσσεται σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών που 							

- εκμεταλλεύονται κατόπιν σχετικών συμβάσεων άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αφορούν συνήθως εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους και τεχνονγνωσία για τη χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. franchising, Shop in shop, δίκτυο πρακτόρευσης).
15. Η επιχείρηση δεν είναι χρηματοπιστωτικός ή ασφαλιστικός οργανισμός, δημόσια επιχείρηση, δημόσιος φορέας, δημόσιος οργανισμός ή θυγατρική αυτών, Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) ή αθλητικός σύλλογος, σωματείο, αθλητική ανώνυμη εταιρεία ή επιχειρήσεις που σχετίζεται με τις προαναφερθείσες κατηγορίες με οποιονδήποτε τρόπο ή εξωχώρια (offshore) επιχείρηση.
  16. Η επιχείρηση δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση, σύμφωνα με τον ΕΚ 2021/1058, ούτε έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές της.
  17. Η επιχείρηση δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης, αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία έχει ολοκληρωθεί.
  18. Δεν εκκρεμεί σε βάρος της επιχείρησης εντολή ανάκτησης κρατικής ενίσχυσης έπειτα από απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
  19. Η επιχείρηση τηρεί τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.
  20. Δεν συντρέχουν για την επιχείρηση λόγοι αποκλεισμού του Ν. 4488/2017 (ΦΕΚ 137/τ. Α'/13.09.2017) άρθρο 39 παρ. 1-4 και άρθρο 40 παρ. 1.
  21. Αποδέχομαι ότι σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι έχουν υποβληθεί στην ΕΥΔ ΠΣΕ/στον ΕΦΕΠΑΕ ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία ή έχουν αποσιωπηθεί στοιχεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της ένταξης της πράξης στην παρούσα δράση, ή θα οδηγούσε στο να ενταχθεί με όρους ουσιωδώς διαφορετικούς ή σε μη πιστοποίηση της ολοκλήρωσης, η απόφαση ένταξης θα ανακληθεί και θα κληθώ να επιστρέψω τη χρηρηθείσα ενίσχυση.
  22. Αποδέχομαι ότι φέρω την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής μου αίτησης χρηματοδότησης. Γνωρίζω ότι διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση της αίτησης, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, δεν επιτρέπεται μετά την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.
  23. Παρέχω ρητά τη συναίνεση και συγκατάθεσή μου για τη νόμιμη επεξεργασία κατ' άρθρο 6 του Κανονισμού 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) [ΕΕΕΕ L 119 σελ.1-88] σε όλα τα στάδια της υποβαλλόμενης αίτησης χρηματοδότησης, δηλαδή από της υποβολής της ως και, στην περίπτωση υπαγωγής του, οριστικοποίησης της συγχρηματοδοτούμενης επένδυσής του, σύμφωνα προς τα ειδικότερα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 18: «Ειδικές ρυθμίσεις Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679» της παρούσας Πρόσκλησης.
  24. Παρέχω τη ρητή συγκατάθεσή μου, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 και το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, ώστε οι φορείς υλοποίησης των Δράσεων κρατικών ενισχύσεων και ήσσονος σημασίας, καθώς και τα αρμόδια όργανα αυτών, να αντλούν μέσω διαλειτουργικότητας με την ΑΑΔΕ και λοιπούς αρμόδιους φορείς, όλα τα αναγκαία στοιχεία (οικονομικά, φορολογικά, στοιχεία προσωπικού, ηλεκτρονικά τιμολόγια από φορείς του Δημοσίου και Αναθέτουσες Αρχές κ.ά.), με σκοπό την επιβεβαίωση της ορθότητας και πληρότητας των δηλούμενων δεδομένων, για τις ανάγκες αξιολόγησης, ελέγχου και καταβολής της ενίσχυσης.
  25. Έχω λάβει γνώση των υποχρεώσεων που πρέπει να τηρήσω στο πλαίσιο της υλοποίησης της υποβαλλόμενης αίτησης χρηματοδότησης, όπως αυτές προκύπτουν από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βεβαιώνω ότι η προτεινόμενη πράξη δεν καταστρατηγεί και δεν είναι ασύμβατη με κανένα από τα αναφερόμενα στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτά αναφέρονται αναλυτικά στον «Πίνακα για τη συμμόρφωση των πράξεων με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης» που περιλαμβάνεται στην Πρόσκληση (Παράρτημα XI της πρόσκλησης).
  26. Δεσμεύομαι ότι κατά την υλοποίηση της πράξης θα προασπιστεί η ισοτιμία των φύλων και θα αποτραπεί κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
  27. Δεσμεύομαι ότι η επιχείρηση διαθέτει ή αν δεν διαθέτει δεσμεύομαι ότι θα μεριμνήσω για την ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) στις εγκαταστάσεις αυτής (τόπος υλοποίησης της επένδυσης) υλοποιώντας τις απαραίτητες υποδομές πρόσβασης μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.).
  28. Δεσμεύομαι ότι κατά την υλοποίηση της πράξης θα προασπιστεί η διαφάνεια και η τήρηση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης και της ενωσιακής πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.
  29. Δεσμεύομαι ότι κατά την υποβολή του τελικού αιτήματος πιστοποίησης της πράξης θα υποβάλλω έγγραφο αρμόδιου Φορέα για την περιβαλλοντική αδειοδότηση ή απαλλαγή και έκθεση τεκμηρίωσης για την κλιματική ανθεκτικότητα υποδομών, εφόσον το επενδυτικό σχέδιο μου περιλαμβάνεται στην κατηγορία περιβαλλοντικής κατάταξης Α και η περιβαλλοντική αδειοδότηση δεν περιλαμβάνει σχετικούς όρους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση και στο Παράρτημα Χ αυτής.
  30. Δεσμεύομαι ότι η προτεινόμενη πράξη Εμπύπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΕΤΠΑ και εντάσσεται σε έναν τύπο παρέμβασης.
  31. Αποδέχομαι ότι η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στη Δράση συνιστά εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔ ΠΣΕ και τον ΕΦΕΠΑΕ, για συλλογή στοιχείων που βρίσκονται καταχωρισμένα σε βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ-NAT, κ.α.) και σε λοιπά πληροφοριακά συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης ή εποπτευόμενων από αυτήν Φορέων, καθώς και για την περαιτέρω επεξεργασία τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Επίσης, γνωρίζω ότι τα δεδομένα από εθνικές βάσεις δεν μπορούν να καλύψουν απαιτούμενα δικαιολογητικά συμμετοχής, όπως αυτά αποτυπώνονται στο σχετικό παράρτημα της πρόσκλησης της Δράσης, αλλά εφόσον ληφθούν τα στοιχεία αυτά κατισχύουν των δηλωθέντων ή/και των αναγραφόμενων στα έντυπα που συνοδεύουν την αίτηση.
  32. Σε περίπτωση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης συμφωνώ στη δημοσίευση της επωνυμίας της επιχείρησης, του τίτλου της πράξης και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης στον κατάλογο των δικαιούχων της Δράσης που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά ή με άλλο τρόπο, σύμφωνα με το Άρθρο 49, παρ. 2 του Καν. 2021/1060 και το Παράρτημα ΙΧ αυτού.
  33. Αποδέχομαι ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται από το ΟΠΣΚΕ, την ΕΥΔ ΠΣΕ και τον ΕΦΕΠΑΕ, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που αποτυπώνεται στα στοιχεία επικοινωνίας στο προφίλ του δικαιούχου, καθώς και στα στοιχεία επικοινωνίας του συντονιστή, επέχουν θέση επίσημων εγγράφων και συνεπάγονται

- την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης η παρακολούθηση της/των εν λόγω ηλεκτρονικής/ων διεύθυνσης/ων.
34. Αποδέχομαι ότι στην περίπτωση κοινοποιήσεων-επιδόσεων εγγράφων που αφορούν την πράξη, τούτες λαμβάνουν χώρα στη φορολογική έδρα των επενδυτών την οποία δηλώνουν στην αίτηση χρηματοδότησης τους και η οποία αναφέρεται στην απόφαση ένταξης τους. Περαιτέρω αναλαμβάνουν την υποχρέωση να γνωστοποιούν οποιαδήποτε μεταβολή της φορολογικής τους έδρας στον ΕΦΕΠΑΕ. Σε περίπτωση μη γνωστοποίησης οποιαδήποτε μεταβολής της φορολογικής έδρας, η κοινοποίηση-επίδοση θα συντελείται στη φορολογική έδρα της απόφασης ένταξης του.
35. Αποδέχομαι ότι κατά την υλοποίηση του έργου, η επικοινωνία με τον ΕΦΕΠΑΕ αναφορικά με την εξέλιξη και ολοκλήρωση της επένδυσης (αιτήματα τροποποίησης, εκθέσεις προόδου και ολοκλήρωσης κλπ) δύναται να γίνεται ηλεκτρονικά (on screen) μέσω ηλεκτρονικών εντύπων, όπως αυτά θα καθοριστούν από τον ΕΦΕΠΑΕ.
36. Η επιχείρηση:
είναι υπόχρεη εγγραφής στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν. 4557/2018 (Α' 139), όπως ισχύει, και υποβάλλει το σχετικό δικαιολογητικό στην αίτηση χρηματοδότησης,
είτε
δεν είναι υπόχρεη εγγραφής στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α' 139), όπως ισχύει, λόγω ..... (σχετική τεκμηρίωση).
- Οι κάτωθι όροι επιλέγονται ανάλογα με το επιλεγμένο καθεστώς ενίσχυσης.**
- Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831 (de minimis)**
37. Είμαι ενημερωμένος και η αίτηση χρηματοδότησης που υποβάλω είναι εναρμονισμένη και υπακούει στους περιορισμούς και πληροί όλες τις προϋποθέσεις του **Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 (de minimis)**.
38. Δεσμεύομαι ότι το σύνολο των ενισχύσεων που θα λάβω στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης αθροιζόμενο με τις λουπές ενισχύσεις de minimis που έχω λάβει κατά τα τελευταία τρία έτη (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση) δεν υπερβαίνει τις 300.000 ευρώ.
39. Δεσμεύομαι ότι θα διασφαλίζω με κατάλληλα μέσα όπως με διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή με διάκριση του κόστους, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσωνος σημασίας που χορηγείται δυνάμει της παρούσης πρόσκλησης, ούτε επωφελούνται (*μόνο στην περίπτωση που η επιχείρηση δραστηριοποιείται ή θα δραστηριοποιηθεί σε τομείς οι οποίοι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 και σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού ή ασκεί άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτού*).
- Κανονισμός (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)**
37. Είμαι ενημερωμένος και η αίτηση χρηματοδότησης που υποβάλω είναι εναρμονισμένη και υπακούει στους περιορισμούς και πληροί όλες τις προϋποθέσεις του **Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 (ΓΑΚ)**, όπως ισχύει.
38. Η ενιαία επιχείρηση δεν είναι προβληματική σύμφωνα με το Άρθρο 2, σημείο 18 του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651 και τα αναφερόμενα στο Παράρτημα V: «Ορισμός Προβληματικών Επιχειρήσεων» της πρόσκλησης.
39. Δεσμεύομαι ότι η επιχείρηση θα διασφαλίζει με κατάλληλα μέσα, όπως με διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή με διάκριση του κόστους, ότι οι δραστηριότητες στους εξαιρούμενους τομείς δεν τυγχάνουν ενίσχυσης που χορηγείται δυνάμει του εν λόγω Κανονισμού (*μόνο στην περίπτωση που η επιχείρηση δραστηριοποιείται ή θα δραστηριοποιηθεί σε τομείς που εξαιρούνται όσο και στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/651, όπως ισχύει*).
40. Η επιχείρηση κατά τα δύο έτη που προηγούνται της υποβολής αίτησης για ενίσχυση, δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύομαι ότι δεν πράξω το ίδιο εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση (δηλώνεται μόνο εφόσον η Αίτηση γίνεται με βάση το Άρθρο 14 του Καν. (ΕΕ) 2014/651).
41. Η οικονομική συμμετοχή της επιχείρησης για τις δαπάνες που επιχορηγούνται βάσει του άρθρου 14 του Καν. (ΕΕ) 2014/651 ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 25% μέσω ιδίων πόρων ή μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής στήριξης, δημόσιας ενίσχυσης ή παροχής.

Ημερομηνία ..... 20.....

Για την Επιχείρηση

Ο/Η

Νόμιμος Εκπρόσωπος

(υπογραφή)

(Στοιχεία Νόμιμου Εκπροσώπου, γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή από gov.gr)

(Η Υ.Δ θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με τα στοιχεία του δικαιούχου και να υπογραφεί από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα).

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει

- στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
- (4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή τη δηλούσα.

Υπόδειγμα Β: Δήλωση σχετικά με την ιδιότητα ΜΜΕ

Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία:.....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

Αριθ. μητρώου ή ΦΠΑ⁽¹⁾: .....

Όνοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών⁽²⁾
.....

Τύπος της επιχείρησης

(Για να βρείτε το είδος της επιχείρησης ανατρέξτε στο **Παράρτημα IV: «Ορισμός ΜΜΕ»** της πρόσκλησης).

Σημειώστε με ένα σταυρό την περίπτωση ή τις περιπτώσεις στις οποίες υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση:

☐	Ανεξάρτητη επιχείρηση	Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία που αναγράφονται παρακάτω προκύπτουν από τους λογαριασμούς της επιχείρησης και μόνον. Να συμπληρωθεί μόνο η δήλωση χωρίς παραρτήματα.
☐	Συνεργαζόμενη επιχείρηση	Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί το παράρτημα (και τα τυχόν συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να συμπληρωθεί η δήλωση και το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω.
☐	Συνδεδεμένη επιχείρηση	Το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω

Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας επιχείρησης

Τα στοιχεία υπολογίζονται σύμφωνα με Παράρτημα Ι του Καν. (ΕΕ) 2014/651 σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ.

Περίοδος αναφοράς (*): (χρήση 2024).

Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
Συμπληρώνονται τα στοιχεία της αιτούσας επιχείρησης, αν αυτή είναι ανεξάρτητη, ή το άθροισμα του αριθμού των ΕΜΕ για το έτος αναφοράς, της αιτούσας επιχείρησης, των συνδεδεμένων και των συνεργαζόμενων επιχειρήσεων αυτής (κατά το ποσοστό συνεργασίας) αν αυτή είναι συνδεδεμένη ή/και συνεργαζόμενη επιχείρηση (Τα στοιχεία σε αυτή την περίπτωση συμφωνούν με το σύνολο του πίνακα του παραρτήματος) ΕΜΕ επιχείρησης + ΕΜΕ συνδεδεμένων + (ΕΜΕ συνεργαζόμενων X ποσοστό συνεργασίας)	Συμπληρώνονται τα στοιχεία της αιτούσας επιχείρησης, αν αυτή είναι ανεξάρτητη, ή το άθροισμα του κύκλου εργασιών για το έτος αναφοράς, της αιτούσας επιχείρησης, των συνδεδεμένων και των συνεργαζόμενων αυτής (κατά το ποσοστό συνεργασίας) αν αυτή είναι συνδεδεμένη ή/και συνεργαζόμενη επιχείρηση (Τα στοιχεία σε αυτή την περίπτωση συμφωνούν με το σύνολο του πίνακα του παραρτήματος) ΚΕ επιχείρησης + ΚΕ συνδεδεμένων + (ΚΕ συνεργαζόμενων X ποσοστό συνεργασίας)	Συμπληρώνονται τα στοιχεία της αιτούσας επιχείρησης, αν αυτή είναι ανεξάρτητη, ή το άθροισμα του ενεργητικού (βλ. ισολογισμό) για το έτος αναφοράς της αιτούσας επιχείρησης, των συνδεδεμένων και των συνεργαζόμενων αυτής (κατά το ποσοστό συνεργασίας) αν αυτή είναι συνδεδεμένη ή/και συνεργαζόμενη επιχείρηση (Τα στοιχεία σε αυτή την περίπτωση συμφωνούν με το σύνολο του πίνακα του παραρτήματος). Για επιχειρήσεις με απλογραφικά βιβλία το σύνολο του ενεργητικού θεωρείται 0) Ενεργητικό επιχείρησης + Ενεργητικό συνδεδεμένων + (Ενεργητικών συνεργαζόμενων X ποσοστό συνεργασίας)

(*) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση.

Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Προσοχή: Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, (από αυτή που αποτέλεσε έτος βάσης για τον υπολογισμό των στοιχείων του παραπάνω πίνακα) υπάρχει μεταβολή των στοιχείων η οποία ενδέχεται να επιφέρει αλλαγή της κατηγορίας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση); (πρέπει να επιλεγθεί ένα από τα δύο):

- Όχι
 Ναι [σ' αυτή την περίπτωση, να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση⁽³⁾]

Υπογραφή

Όνομα και ιδιότητα του προσυπογράφοντος, που είναι εξουσιοδοτημένος να εκπροσωπεί την επιχείρηση:

.....

Δηλώνω υπεύθυνα ότι τα στοιχεία της παρούσης δήλωσης καθώς και των ενδεχόμενων παρατημάτων της είναι ακριβή.

.....(τόπος), (ημερομηνία)

Υπογραφή:

(Δεν απαιτείται η θεώρηση για το γνήσιο της υπογραφής)

(Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα).

-
- (1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.
(2) Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.
(3) Άρθρο 4, παράγραφος 2 του Παραρτήματος Ι του Καν. (ΕΕ) 2014/651.

(Δεν απαιτείται η συμπλήρωση των παρακάτω στοιχείων όταν ο δυνητικός δικαιούχος δεν είναι συνδεδεμένη ή συνεργαζόμενη επιχείρηση).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ή ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επισυναπτόμενα παραρτήματα:

Παράρτημα Α εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνεργαζόμενη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Παράρτημα Β εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνδεδεμένη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Υπολογισμός των στοιχείων για συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση⁽¹⁾ (βλέπε επεξηγηματικό σημείωμα)

Περίοδος αναφοράς⁽²⁾: (2024)

	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών ^(*)	Σύνολο ισολογισμού ^(*)
1. Στοιχεία ⁽²⁾ της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών (μεταφορά από τον πίνακα Β(1) του παραρτήματος Β ⁽³⁾)			
2. Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων (μεταφορά από τον πίνακα Α του παραρτήματος Α)			
3. Άθροισμα στοιχείων ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης στη γραμμή [μεταφορά από τον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β]			
Σύνολο ⁽⁴⁾			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(1) Άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 3 του Παραρτήματος Ι του Καν. (ΕΕ) 2014/651.

(2) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους (άρθρο 4).

(3) Τα στοιχεία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή -εφόσον υπάρχουν- τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

(4) Τα αποτελέσματα της γραμμής «Σύνολο» πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τα «Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας της επιχείρησης».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**Συνεργαζόμενη επιχείρηση**

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη στους ενοποιημένους λογαριασμούς⁽¹⁾], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεφαλαιωτικό πίνακα:

Πίνακας Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ ακριβή στοιχεία)	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών ^(*)	Σύνολο ισολογισμού ^(*)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά είναι το αποτέλεσμα υπολογισμού κατ' αναλογία που πραγματοποιείται στο «δελτίο εταιρικής σχέσης» που συμπληρώνεται για κάθε άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόμενη επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 2 (σχετικά με τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

(1) Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

(σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία συνεργαζόμενες επιχειρήσεις συμπληρώνεται ένα δελτίο ανά επιχείρηση).

1. Ακριβή στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ⁽¹⁾: .....

Όνοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών⁽²⁾:
.....

2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: (2024)			
	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών ^(*)	Σύνολο ισολογισμού ^(*)
Ακαθάριστα στοιχεία			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Σημείωση: Αυτά τα ακαθάριστα στοιχεία προκύπτουν από τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, εκτός εάν τα δεδομένα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης στα λογιστικά στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης⁽³⁾. Εάν χρειάζεται, πρέπει να προστίθενται τα δελτία σύνδεσης για τις επιχειρήσεις που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης.

3. Υπολογισμός κατ' αναλογία

α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής⁽⁴⁾ που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει τη δήλωση (ή από τη συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με τη συνεργαζόμενη επιχείρηση), στη συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου:

Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής⁽⁴⁾ που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει η δήλωση (ή στη συνδεδεμένη επιχείρηση):

β) Πρέπει να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα ποσοστά και να συμπεριληφθεί στα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού θα μεταφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας εταιρικής σχέσης

Ποσοστό: ...	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού(*)
Αποτελέσματα κατ' αναλογία			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Α του παραρτήματος Α.

(1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(2) Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

(3) Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 1.

(4) Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**Συνδεδεμένες επιχειρήσεις****Α. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση**

- Περίπτωση 1:** Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους ενοποιημένους λογαριασμούς άλλης συνδεδεμένης επιχείρησης [πίνακας Β(1)].
- Περίπτωση 2:** Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας Β(2)].

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης⁽¹⁾.

Β. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση

Περίπτωση 1: Ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένοι λογαριασμοί. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας Β(1)

Πίνακας Β (1)

	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ) (*)	Κύκλος εργασιών(**)	Σύνολο ισολογισμού(**)
Σύνολο			

(*) Όταν στους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν φαίνεται ο αριθμός εργαζομένων, ο αριθμός τους υπολογίζεται με την άθροιση του αριθμού εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων με τις οποίες συνδέεται η αιτούσα επιχείρηση.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

Προσδιορισμός των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ ακριβή στοιχεία)	Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ (*)	Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των βασικών διευθυνόντων (**)
A.			
B.			
Γ.			

(*) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(**) Πρόεδρος (Chief executive), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

Σημαντική σημείωση: Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

(1) Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 2 εδάφιο 2.

Περίπτωση 2: Για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μέσω άλλων συνδεδεμένων επιχειρήσεων), πρέπει να συμπληρώνεται ένα «δελτίο σύνδεσης» και να γίνεται απλή

άθροιση των λογαριασμών όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων συμπληρώνοντας τον πίνακα Β(2) παρακάτω.

Πίνακας Β (2)

	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ) (*)	Κύκλος εργασιών(**)	Σύνολο ισολογισμού(**)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
Σύνολο			

(*) να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 3 (σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

(σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία συνδεδεμένες επιχειρήσεις συμπληρώνεται ένα δελτίο σύνδεσης ανά επιχείρηση).

(μόνο για τη συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β)

1. Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία:.....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας : .....

Αριθμός Μητρώου ή ΦΠΑ ⁽¹⁾: .....

Όνοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών ⁽²⁾: .....

2. Στοιχεία της εν λόγω επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: (2024)			
	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών ^(*)	Σύνολο ισολογισμού ^(*)
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτ. Β.

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης⁽³⁾.

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

-
- (1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.
  - (2) Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.
  - (3) Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

(Η Υ.Δ. θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με τα στοιχεία του δικαιούχου και να υπογραφεί από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα).

Υπόδειγμα Γ: Δήλωση Σώρευσης Ενισχύσεων
(Μόνο για καθεστώς ενίσχυσης Καν. (ΕΕ) 2023/2831)

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΩΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS) ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ
 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2023/2831**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» (ΕΥΔ ΠΣΕ) Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ)						
Ο-Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιότυπου (Fax):				Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			
Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ³ , που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:							

A. Η επιχείρηση ..... με ΑΦΜ....., την οποία νομίμως εκπροσωπώ:

- I. Υποβάλλει την αίτηση χορήγησης προκειμένου να λάβει κρατική ενίσχυση η οποία είναι δυνατό να υπαχθεί στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 - de minimis,
- II. Συνιστά «ενιαία επιχείρηση»ⁱⁱ με τις κάτωθι επιχειρήσεις:

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΦΜ
1.		
2.		
3.		

ή

III. Δεν συνιστά «ενιαία επιχείρηση» με καμία άλλη επιχείρηση
 (σε αυτή την περίπτωση συμπληρώνεται με)

Β. Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθείⁱⁱⁱ στην ως άνω επιχείρηση^{iv, v} βάσει της παρούσας αίτησης χρηματοδότησης, αφορά δραστηριότητες της επιχείρησης που **δεν** εμπίπτουν/αφορούν:

- i) στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας^{vi, vii}
- ii) στη μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας^{viii}, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά,
- iii) στην πρωτογενή παραγωγή^{ix} γεωργικών προϊόντων^x,
- iv) στον τομέα της μεταποίησης^{xi} και της εμπορίας^{xii} γεωργικών προϊόντων, όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς,
- v) εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα,
- vi) ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων.

Γ. Το ύψος των ενισχύσεων που η αιτούσα επιχείρηση, καθώς και οι επιχειρήσεις που λειτουργούν μαζί με αυτήν ως ενιαία επιχείρηση, έχουν αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης βάσει καθεστώτος de minimis, κατά τα τελευταία τρία έτη (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση) από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στο πλαίσιο της δράσης, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ DE MINIMIS ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ Η ΑΙΤΟΥΣΑ ΕΝΙΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ, ΕΧΕΙ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΕΝΝΟΜΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΛΗΨΗΣ							
Αφορά στην επιχείρηση που υποβάλλει πρόταση (αιτούσα) καθώς και σε αυτές με την οποία η αιτούσα λειτουργεί ως ενιαία οικονομική μονάδα (στην ενιαία περιλαμβάνονται οι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις)							
α/α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ & ΑΦΜ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ & ΦΟΡΕΑΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ DE MINIMIS	ΑΡΙΘ.ΠΡΩΤ. ΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ & ΗΜ/ΝΙΑ ΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΕΝΝΟΜΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ	ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ^{xiii}	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ

Δ. Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί στην επιχείρηση στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης αθροιζόμενη με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας που της έχει χορηγηθεί σε επίπεδο «ενιαίας επιχείρησης», δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση).

Ε. Η επιχείρηση δεν έχει λάβει άλλη κρατική ενίσχυση για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, η σώρευση των οποίων οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

Στ. Αποδέχομαι οποιονδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων στοιχείων από τις αρμόδιες εθνικές ή ενωσιακές αρχές, καθώς και τη διασταύρωση αυτών με τα στοιχεία που παρέχονται από τα πληροφοριακά συστήματα δημοσίων υπηρεσιών και ασφαλιστικών οργανισμών.

Ημερομηνία: ..../...../....

Για την Επιχείρηση

Ο/Η

Νόμιμος Εκπρόσωπος

(υπογραφή)

(Στοιχεία Νόμιμου Εκπροσώπου, γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή από gov.gr)

(Η Υ.Δ. θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με τα στοιχεία του δικαιούχου και να υπογραφεί από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα).

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

ⁱ Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

ⁱⁱ Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

ⁱⁱⁱ Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό νομικό καθεστώς (πχ. ημερομηνία αποστολής ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης) στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου), ανεξάρτητα από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης ήσσονος σημασίας στην επιχείρηση.

^{iv} Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο.

^v Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

^{vi} Ως προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 5 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013.

^{vii} Ως πρωτογενής παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται όλες οι εργασίες που σχετίζονται με την αλιεία, την εκτροφή ή την καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, καθώς και οι δραστηριότητες εντός της εκμετάλλευσης ή επί του σκάφους που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση, συμπεριλαμβανομένων της κοπής, του τεμαχισμού σε φιλέτα ή της κατάψυξης, καθώς και η πρώτη πώληση σε μεταπωλητές ή μεταποιητές.

^{viii} Ως «μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας» νοούνται όλες οι δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του χειρισμού, της κατεργασίας και του μετασχηματισμού, που πραγματοποιούνται μετά την εκφόρτωση —ή τη συγκομιδή, στην περίπτωση της υδατοκαλλιέργειας— από τις οποίες προκύπτει ένα μεταποιημένο προϊόν, καθώς και η διανομή του.

^{ix} Ως πρωτογενής γεωργική παραγωγή νοείται η παραγωγή προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας που απαριθμούνται στο παράρτημα I της Συνθήκης, χωρίς να εκτελούνται περαιτέρω εργασίες που μεταβάλλουν τη φύση αυτών των προϊόντων.

^x Γεωργικά προϊόντα είναι τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2013/1379.

^{xi} Ως μεταποίηση γεωργικών προϊόντων νοείται κάθε επέμβαση επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση.

^{xii} Ως εμπορία γεωργικών προϊόντων νοείται η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, την προσφορά προς πώληση, την παράδοση ή οποιονδήποτε άλλον τρόπο διάθεσης στην αγορά, με εξαίρεση την πρώτη πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα η οποία προετοιμάζει το προϊόν για μια τέτοια πρώτη πώληση¹ η πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού προς τελικούς καταναλωτές λογίζεται ως εμπορία αν πραγματοποιείται σε χωριστό και ειδικό για τον σκοπό αυτό χώρο.

^{xiii} Σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο οποιοσδήποτε φόρος ή άλλη επιβάρυνση. Εάν η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη από την επιχορήγηση, ως ποσό της ενίσχυσης λογίζεται το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησής της. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο της χορήγησής τους. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

Υπόδειγμα Δ: Αποδοχή Τεχνικού Παραρτήματος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» (ΕΥΔ ΠΣΕ) Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ)		
Ο-Η Όνομα:		Επώνυμο:	
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:			
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:			
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :			
Τόπος Γέννησης:			
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:		Τηλ:	
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:	
		Αριθ:	
		ΤΚ:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):		Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):	
Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾ , που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:			
<p>Η επιχείρηση (δικαιούχος της Δράσης) με κωδικό έργου ..... έλαβε γνώση την έγκριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης της στη Δράση «Επιχειρώ Στερεά» και του Τεχνικού Παραρτήματος, όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά την αξιολόγηση και αποδέχεται το περιεχόμενό του, καθώς και όλους τους όρους που τίθενται στην Πρόσκληση για την υλοποίηση του έργου και την παρακολούθηση αυτού χωρίς καμία επιφύλαξη.</p>			

Ημερομηνία .....20.....

Για την Επιχείρηση

Ο/Η

Νόμιμος Εκπρόσωπος

(υπογραφή)

(Στοιχεία Νόμιμου Εκπρόσωπου, γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή από gov.gr)

(Η Υ.Δ θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με τα στοιχεία του δικαιούχου και να υπογραφεί από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα).

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
- (4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα τη δηλούσα.

Παράρτημα VII: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου

Για την επαλήθευση/πιστοποίηση των δαπανών της πράξης απαιτείται τεκμηρίωση με τα ακόλουθα παραδοτέα, τα οποία υποβάλλονται με την αίτηση επαλήθευσης/πιστοποίησης.

Γενικά παραδοτέα:

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	09.05	<p>Υπεύθυνη Δήλωση περί γνήσιων αντιγράφων</p> <p>Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr, στην οποία θα αναφέρεται ότι όλα τα υποβληθέντα παραστατικά και δικαιολογητικά που συνοδεύουν το αίτημα επαλήθευσης είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτοτύπων και δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο εθνικό ή κοινοτικό πρόγραμμα.</p> <p><i>Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα.</i></p>	✓	✓
2.	09.06	<p>Υπεύθυνη Δήλωση Αποδοχής Τεχνικού Παραρτήματος</p> <p>Υπεύθυνη Δήλωση Αποδοχής Όρων της Απόφασης Ένταξης - Τεχνικού Παραρτήματος σύμφωνα με το υπόδειγμα Δ του Παραρτήματος VI της πρόσκλησης (σε περίπτωση που δεν έχει ήδη προσκομισθεί μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης/ υποβάλλεται κατά την τελική επαλήθευση μόνο αν δεν έχει προηγηθεί ενδιάμεση).</p> <p><i>Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα.</i></p>	✓	✓
3.	07.03	<p>Στοιχεία Ενεργών Δραστηριοτήτων (ΚΑΔ)</p> <p>Ψηφιακή βεβαίωση μητρώου επιχειρήσεων μέσω της ψηφιακής πύλης myAADE στην οποία θα εμφανίζονται τα τρέχοντα στοιχεία της επιχείρησης και των τυχόν εγκαταστάσεων που διατηρεί (πρόσφατη εκτύπωση έως 30 ημερών πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης επαλήθευσης/πιστοποίησης).</p>	✓	✓
4.	02.02	<p>Βεβαίωση περί μη περαιτέρω τροποποίησης του καταστατικού (Γενικό Πιστοποιητικό Γ.Ε.ΜΗ. ή αντίστοιχο έγγραφο).</p> <p>Για τις ατομικές επιχειρήσεις: Υπεύθυνη Δήλωση Ν.1599/86 με θεώρηση για το γνήσιο της υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω gov.gr περί μη μεταβολής/τροποποίησης των στοιχείων της επιχείρησης από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης έως σήμερα.</p> <p><i>Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα.</i></p> <p>Για νομικά πρόσωπα: Τροποποίηση καταστατικού, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση.</p>	✓	✓
5.	02.04	<p>Αντίγραφο από το βιβλίο μετόχων ή το τελευταίο πρακτικό Γ.Σ. με υπογραφή και σφραγίδα από τον νόμιμο εκπρόσωπο.</p> <p>Προσκομίζεται μόνο για τις Ανώνυμες Επιχειρήσεις.</p>	✓	✓
6.	02.05	<p>Πιστοποιητικό ισχύουσας Νόμιμης Εκπροσώπησης από Γ.Ε.ΜΗ..</p> <p>Προσκομίζεται μόνο για τις Ανώνυμες Επιχειρήσεις.</p>	✓	✓
7.	01.08	<p>Λοιπά Απαιτούμενα Συνοδευτικά Έγγραφα</p>	✓	✓

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
		<p>Τυχόν έγγραφα που επιβάλλεται να προσκομισθούν σύμφωνα με τους ειδικούς όρους της απόφασης ένταξης.</p> <p>Τυχόν παραδοτέα τεκμηρίωσης τροποποιήσεων ή σσονος σημασίας των στοιχείων του τεχνικού παραρτήματος, όπως αυτές ορίστηκαν στο Κεφάλαιο 14.2 της παρούσας (π.χ. τροποποίηση καταστατικού, τροποποίηση υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων, πιστοποιητικό εκπροσώπησης κλπ., ανάλογα και με το είδος της τροποποίησης).</p>		
8.	01.04	<p>Δικαιολογητικά καταβολής της Ιδιωτικής Συμμετοχής Επενδυτικού Σχεδίου</p> <p>Η πιστοποίηση της καταβολής από πλευράς δικαιούχων της Ιδιωτικής Συμμετοχής, απαιτεί την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων από πλευράς δυνητικού δικαιούχου, τα οποία ανάλογα με τη νομική μορφή του, είναι:</p> <p>1. ΚΑΤΑΒΟΛΗ/ΑΥΞΗΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ/ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ</p> <p>Για κεφαλαιουχικές εταιρείες (Α.Ε. – Ε.Π.Ε. – Ι.Κ.Ε.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης Μετόχων/Εταίρων για την καταβολή ή αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και Φ.Ε.Κ. δημοσίευσή αυτών (πρέπει να αναφέρεται ρητά ο σκοπός). - Πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου (για τις Α.Ε.) για την πιστοποίηση της καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου και Φ.Ε.Κ. δημοσίευσής αυτών ή σχετική καταχώρηση στο μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών εφόσον εκκρεμεί η δημοσίευση. - Αναλυτικά καθολικά των λογαριασμών 40 και 43 στη μεγαλύτερη δυνατή ανάλυσή τους. - Αποδεικτικά κατάθεσης της εισφοράς μετρητών στο Τραπεζικό λογαριασμό όψεως της εταιρείας, κίνηση του λογαριασμού αυτού και αποδεικτικό καταβολής του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου. <p>Για τις προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τροποποιήσεις του καταστατικού της εταιρείας για την καταβολή ή αύξηση του κεφαλαίου τα οποία φέρουν τη θεώρηση (σφράγιση) του αρμόδιου φορέα στο οποίο έχουν κατατεθεί (πρέπει να αναγράφεται ρητά ο σκοπός της αύξησης του κεφαλαίου). - Βεβαίωση μεταβολών από Γ.Ε.ΜΗ - Σε περίπτωση που ο φορέας τηρεί Διπλογραφικά Βιβλία (Γ' Κατηγορίας), αναλυτικά καθολικά των λογαριασμών 40 και 43 για στη μεγαλύτερη δυνατή ανάλυση. - Αποδεικτικά κατάθεσης της εισφοράς μετρητών στο τραπεζικό λογαριασμό όψεως της εταιρείας για καταβολή ή αύξηση του Εταιρικού Κεφαλαίου, κίνηση του λογαριασμού αυτού και αποδεικτικό καταβολής του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου. <p>Για τις ατομικές επιχειρήσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> - Παραστατικά εξόφλησης των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου. <p>2. ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αντίγραφο απόφασης του αρμόδιου οργάνου του φορέα (Γ.Σ. μετόχων κλπ) για τη δέσμευση του ποσού που θα χρησιμοποιηθεί για κάλυψη της ίδιας συμμετοχής από τα υπάρχοντα φορολογηθέντα αποθεματικά του φορέα. - Σε περίπτωση που ο φορέας τηρεί Διπλογραφικά Βιβλία (Γ' Κατηγορίας), κίνηση (καρτέλες) των λογαριασμών 40 και 41 στη μεγαλύτερη δυνατή ανάλυση. 		√

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
		<p>3. ΑΝΑΛΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΗΘΕΝΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αντίγραφο απόφασης του αρμόδιου οργάνου του φορέα (Γ.Σ. μετόχων κλπ) για τη δέσμευση του ποσού που θα χρησιμοποιηθεί για κάλυψη της ίδιας συμμετοχής από τα υπάρχοντα φορολογηθέντα αποθεματικά του φορέα. - Κίνηση (καρτέλα) του σχετικού λογαριασμού 41 όπου φαίνεται η τήρηση του εν λόγω ποσού σε διακριτό κωδικό. <p>4. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Σύμβαση του δανείου και τροποποιήσεις αυτής από το περιεχόμενο της οποίας να προκύπτει ότι το δάνειο αφορά τη χρηματοδότηση της συγκεκριμένης επένδυσης. <p>Υποβάλλεται υποχρεωτικά με το πρώτο αίτημα ενδιάμεσης αξιολόγησης (αν υπάρχει).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πρόσφατη πρωτότυπη βεβαίωση της τράπεζας που έχει χορηγήσει το επενδυτικό δάνειο στην οποία θα αναφέρονται ο σκοπός και αναλυτικά, οι εκταμιεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί με τις αντίστοιχες ημερομηνίες τους και το ανεξόφλητο υπόλοιπο δανείου. - Λογιστική απεικόνιση του δανείου. Ειδικά, σε περίπτωση που ο φορέας τηρεί Βιβλία Γ' Κατηγορίας αναλυτική κίνηση (καρτέλα) του λογαριασμού ο οποίος τηρείται για το εν λόγω δάνειο και οι αντίστοιχες εγγραφές στο Γενικό Ημερολόγιο. - Σχετικές με τη χρηματοδότηση του επενδυτικού σχεδίου, πρόσθετες πράξεις, εφόσον η κίνηση του δανείου λάβει χώρα μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού. 		
9.	04.18	<p>Σύμβαση Εκχώρησης επιχορήγησης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.18)</p> <p>Εφόσον έχει γίνει εκχώρηση της επιχορήγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης έναντι δανείου και τροποποιήσεις αυτής. - Πρόσφατη πρωτότυπη βεβαίωση της τράπεζας που έχει χορηγήσει το δάνειο έναντι επιχορήγησης, στην οποία θα αναφέρονται οι εκταμιεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί με τις αντίστοιχες ημερομηνίες τους και το τρέχον ανεξόφλητο υπόλοιπο δανείου. - Λογιστική απεικόνιση του δανείου. Ειδικά, σε περίπτωση που ο φορέας τηρεί Βιβλία Γ' Κατηγορίας αναλυτική κίνηση (καρτέλα) του λογαριασμού ο οποίος τηρείται για το εν λόγω δάνειο και οι αντίστοιχες εγγραφές στο Γενικό Ημερολόγιο. 	✓	✓
10.	05.01	<p>Δικαιολογητικά Τήρησης όρων Δημοσιότητας</p> <p>Παραδοτέα τεκμηρίωσης τήρησης των μέτρων πληροφόρησης που προβλέπονται στα άρθρα 46-50 και το παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 και ορίζονται στον Οδηγό Επικοινωνίας του ΕΣΠΑ 2021-2027.</p>		✓
11.	01.01	<p>Άδεια Λειτουργίας σε ισχύ ή οποιοδήποτε σχετικό έγγραφο σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση</p> <p>Αδειοδοτικό έγγραφο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ενισχυόμενη, στο πλαίσιο της υλοποιηθείσας επένδυσης, δραστηριότητα (π.χ. άδεια λειτουργίας σε ισχύ ή βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας περί συνδρομής νόμιμων προϋποθέσεων λειτουργίας ή γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής άδειας λειτουργίας, κλπ).</p> <p>Σε περίπτωση που κατά την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου δεν είναι διαθέσιμο το εν ισχύ έγγραφο αδειοδότησης,</p>		✓

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
		<p>υποβάλλεται, κατ' ελάχιστον, η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης αυτού.</p> <p>Για επενδυτικά σχέδια της κατηγορίας 55 ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ υποβάλλεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ειδικό Σήμα Λειτουργίας του Ν. 4276/2014, όπως ισχύει και - Πιστοποιητικό κατάταξης ξενοδοχείων και οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων (camping) σε κατηγορίες αστέρων μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, ή - Πιστοποιητικό κατάταξης Ενοικιαζόμενων Επιπλωμένων Δωματίων – Διαμερισμάτων (ΕΕΔΔ) σε κατηγορίες κλειδιών μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης. 		
12.	04.03	<p>Περιβαλλοντική αδειοδότηση – Τεκμηρίωση κλιματικής ανθεκτικότητας</p> <p>Απόφαση έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) ή Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) ή έγγραφο αρμόδιου φορέα για την απαλλαγή από περιβαλλοντική αδειοδότηση.</p> <p>Στις περιπτώσεις επενδυτικών σχεδίων που περιλαμβάνουν υποδομές περιβαλλοντικής κατηγορίας Α (σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (Β' 841/2022):</p> <p>Τεκμηρίωση για την κλιματική ανθεκτικότητα της υποδομής με την προσκόμιση ΑΕΠΟ ή/και έκθεση τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας (όταν δεν εξετάζεται στην ΑΕΠΟ) του επενδυτικού σχεδίου, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το πρότυπο και τις παρεχόμενες οδηγίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Χ «Τεκμηρίωση Κλιματικής Ανθεκτικότητας» της πρόσκλησης.</p>		✓
13.	02.03	<p>Ιδιοκτησιακό Καθεστώς τόπου υλοποίησης της επένδυσης</p> <p>Αντίγραφο τίτλου ιδιοκτησίας και μεταγραφή αυτού στο υποθηκοφυλακείο/κτηματολόγιο. Σε περίπτωση που οι επεμβάσεις υλοποιηθούν σε μη ιδιόκτητο χώρο τότε πρέπει να προσκομιστεί μισθωτήριο συμβόλαιο ή σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης.</p> <p>Για όσους έχουν επιλέξει το καθεστώς ΓΑΚ 2014/651 και η επένδυση υλοποιείται σε μισθωμένο χώρο, μισθωτήριο συμβόλαιο απ' όπου να προκύπτει ότι η διάρκεια της μίσθωσης συνεχίζει για τουλάχιστον 3 έτη από την ολοκλήρωση της επένδυσης.</p> <p>Σε περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει κτιριακές επεμβάσεις τότε πρέπει να υποβληθεί μισθωτήριο συμβόλαιο ή σύσταση επικαρπίας ή παραχώρηση χρήσης διάρκειας τουλάχιστον έξι (6) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Ειδικά για ανέγερση/επέκταση κτιρίου το συμφωνητικό μίσθωσης πρέπει να είναι διάρκειας τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης.</p> <p>Σε περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει δαπάνες εξοπλισμού που δεν δύναται η απόσπαση του από τον τόπο υλοποίησης της επένδυσης, χωρίς αυτός να χάσει μέρος ή το σύνολο της αξίας του (π.χ. προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος θέρμανσης, κεντρικού κλιματισμού, ασφαλείας, κλπ), θα πρέπει να υποβληθεί μισθωτήριο συμβόλαιο ή σύσταση επικαρπίας ή παραχώρηση χρήσης διάρκειας τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης.</p> <p>Τα ανωτέρω συμφωνητικά μίσθωσης πρέπει να έχουν υποβληθεί στην ΑΑΔΕ και να έχουν γίνει αποδεκτά από τα συμβαλλόμενα μέρη.</p>	✓	✓

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
14.	04.13	<p>Λογιστικές Καταχωρήσεις Λογιστικές εγγραφές ανάλογα με τον τύπο τήρησης βιβλίων της κάθε επιχείρησης με σφραγίδα και υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου ή/και του λογιστή της επιχείρησης:</p> <p>Για Γ' κατηγορίας βιβλία:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. <p>Για Β' κατηγορίας βιβλία: Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.</p> <p>Σε περίπτωση λήψης ενδιάμεσης δόσης επιχορήγησης, υποβάλλεται αντίγραφο της σχετικής εγγραφής στα βιβλία της επιχείρησης.</p>	√	√

Παραδοτέα φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ανά κατηγορία δαπάνης:

01. Δαπάνες προσωπικού (μόνο για Καν. ΕΕ 2023/2831 (de minimis))

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	04.01	Αναγγελία πρόσληψης του νέου εργαζομένου και πίνακες προσωπικού (Ε4) για το επιδοτούμενο διάστημα.		√
2.	04.01	<p>Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr, όπου θα δηλώνεται ότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> - η υποβαλλόμενη δαπάνη νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού, δεν αφορά εργαζόμενους που είναι σύζυγοι ή συγγενείς α' και β' βαθμού με τον επιχειρηματία ή τους εταίρους/μετόχους και των ασκούντων τη διοίκηση/εκπροσώπηση της επιχείρησης. - η υποβαλλόμενη δαπάνη νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού αφορά εργαζόμενους που δεν είχαν οποιαδήποτε σχέση εξαρτημένης εργασίας με τον δικαιούχο ή με συνδεδεμένη με αυτόν επιχείρηση, κατά τον ορισμό του Παραρτήματος IV: «Ορισμός ΜΜΕ» της πρόσκλησης, από 30/06/2025 έως την ημερομηνία πρόσληψης τους. - η υποβαλλόμενη δαπάνη νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού αφορά εργαζόμενους που δεν έχουν επιχορηγηθεί από άλλο φορέα. 		√
3.	04.01	Μηνιαίες συγκεντρωτικές μισθοδοτικές καταστάσεις, σφραγισμένες και υπογεγραμμένες από τον λογιστή ή/και τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης, για το διάστημα κατά το οποίο επιδοτείται η θέση απασχόλησης, από τις οποίες θα προκύπτουν οι μικτές αποδοχές, οι ασφαλιστικές και φορολογικές κρατήσεις, οι λοιπές κρατήσεις, το καθαρό πληρωτέο ποσό και οι μέρες εργασίας/ασφάλισης.		√
4.	04.01/ 04.19	<ul style="list-style-type: none"> - Εμβάσματα καταβολών. - Αντίγραφο κίνησης εταιρικού/επαγγελματικού λογαριασμού (extrait), από το οποίο θα προκύπτουν οι καταβολές της μισθοδοσίας σε τραπεζικό λογαριασμό του εργαζόμενου. 		√
5.	04.01	Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις (ΑΠΔ), συνοδευόμενες από το αποδεικτικό υποβολής, για το επιδοτούμενο διάστημα και αποδεικτικά εξόφλησης ασφαλιστικών εισφορών εργαζόμενου και εργοδότη, π.χ. ασφαλιστική ενημερότητα με ημερομηνία έκδοσης		√

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
		μεταγενέστερη της αιτούμενης περιόδου. Σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει ρυθμίσει τις ασφαλιστικές οφειλές της για το επιδοτούμενο διάστημα και η ρύθμιση δεν έχει ολοκληρωθεί, θα πρέπει να υποβληθούν επιπλέον δικαιολογητικά από τα οποία θα προκύπτει ότι η ρύθμιση εξυπηρετείται κανονικά (π.χ. Εκτύπωση ηλεκτρονικής καρτέλας και πίνακα χρεών οφειλέτη από την ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΦΚΑ)		
7.	04.01	Εφόσον η επιχορηγούμενη θέση εργασίας επιβαρύνεται με ΦΜΥ, προσωρινές δηλώσεις παρακρατούμενων φόρων για το επιδοτούμενο διάστημα της θέσης απασχόλησης και αποδεικτικά εξόφλησης ΦΜΥ π.χ. φορολογική ενημερότητα. Σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει ρυθμίσει τις φορολογικές οφειλές της για το επιδοτούμενο διάστημα και η ρύθμιση δεν έχει ολοκληρωθεί, θα πρέπει να υποβληθούν επιπλέον δικαιολογητικά από τα οποία θα προκύπτει ότι η ρύθμιση εξυπηρετείται κανονικά (π.χ. Εκτύπωση καρτέλας (printscreen) «Στοιχείων ρύθμισης και πληρωμών» από το my AADE).		✓
8.	04.01	Έγγραφο γνωστοποίηση, του εργοδότη προς τον εργαζόμενο, ότι το μισθολογικό του κόστος συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η γνωστοποίηση θα πρέπει να φέρει τις υπογραφές εργοδότη και εργαζόμενου.		✓
9.	04.01	Αντίγραφο ταυτότητας (φωτοτυπία) νεοπροσλαμβανομένου/ων.		✓
10.	04.01	Για την τεκμηρίωση εκπλήρωσης της απαίτησης: «Οι επιχορηγούμενες ΕΜΕ πρέπει να είναι πρόσθετες ως προς τις ΕΜΕ του δικαιούχου που αυτός διέθετε το δωδεκάμηνο που προηγείται του μήνα υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης» υποβάλλονται: Μηνιαίες συγκεντρωτικές μισθοδοτικές καταστάσεις, πίνακες Ε4, Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις (ΑΠΔ), συνοδευόμενες από το αποδεικτικό υποβολής για το εν λόγω διάστημα, κατ' αναλογία με τα παραπάνω. Για παράδειγμα: Αν η αίτηση χρηματοδότησης υποβληθεί τον Φεβρουάριο του 2026 υποβάλλονται τα ανωτέρω δικαιολογητικά για το διάστημα από 1 Φεβρουαρίου 2025 έως 31 Ιανουαρίου 2026, κ.ο.κ.		✓

02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	12.01	Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice) και, εφόσον απαιτείται, παραστατικά στοιχεία διακίνησης και εγκατάστασης και λοιπά σχετικά παραστατικά (Δελτία αποστολής, CMR, Packing List, Bill of Lading, Documento di Trasporto, παραστατικά εκτελωνισμού και οποιοδήποτε άλλο παραστατικό μεταφοράς απαιτείται κατά περίπτωση, ανάλογα με τον τόπο προέλευσης και τον τρόπο μεταφοράς).	✓	✓
2.	04.02	Απαλλακτικό ΦΠΑ για τις περιπτώσεις απαλλαγής	✓	✓
3.	04.19	Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 13.5 «Εξόφληση δαπανών πράξεων» της πρόσκλησης.	✓	✓
4.	04.14	Μητρώο παγίων	✓	✓
5.	04.15	Βεβαίωση προμηθευτή για το καινούργιες, αμεταχειρίστο και περί μη παρακράτησης κυριότητας του εξοπλισμού που περιλαμβάνεται στα παραστατικά της επένδυσης. Στη βεβαίωση θα πρέπει να γίνεται	✓	✓

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
		αναλυτική αναφορά στον εξοπλισμό και να αναγράφονται τα serial number, όπου αυτά υφίστανται και δεν αναγράφονται στα παραστατικά τιμολόγησης. Επίσης θα πρέπει να φέρει σφραγίδα και υπογραφή του προμηθευτή.		
6.	04.16	Σε περίπτωση δαπάνης χρηματοδοτικής μίσθωσης: <ul style="list-style-type: none"> - αντίγραφο της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, - πρωτότυπη βεβαίωση της εταιρείας χρηματοδοτικής μίσθωσης στην οποία θα αναφέρεται ο εξοπλισμός που έχει παραδοθεί και η αξία αυτού, με επισυναπτόμενη κατάσταση των σχετικών τιμολογίων, καθώς και οι καταβληθείσες από τον φορέα δόσεις με τις αντίστοιχες ημερομηνίες (δεν γίνεται δεκτή σύμβαση με ημερομηνία προγενέστερη της έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών). 	✓	✓
7.	04.02	Αντίγραφο πιστοποιητικού CE (Ευρωπαϊκής Ένωσης) ή δήλωση συμμόρφωσης για τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό.	✓	✓
8.	04.02	Για δαπάνες προμήθειας μεταφορικών μέσων: Αντίγραφο άδειας κυκλοφορίας, από την οποία θα προκύπτει ότι το όχημα είναι επαγγελματικής ή μικτής χρήσης.	✓	✓
9.	04.02	Για δαπάνες προμήθειας εξοπλισμού για την προστασία του περιβάλλοντος, την ενεργειακή αναβάθμιση ή/και την εξοικονόμηση ενέργειας: <ul style="list-style-type: none"> - Αντίγραφο επικαιροποιημένης τεχνικής έκθεσης υπογεγραμμένης από αρμόδιο μηχανικό για την επιβεβαίωση της βελτίωσης της εξοικονόμησης ενέργειας/ βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης/προστασίας του περιβάλλοντος. <p>Υποβάλλεται στο στάδιο αυτό μόνο αν οι υλοποιηθείσες δαπάνες των υποκατηγοριών 02.05 και 02.22, είναι διαφορετικές από τις εγκεκριμένες, σύμφωνα με το ισχύον τεχνικό παράρτημα.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πιστοποίηση των ενεργειακών χαρακτηριστικών τους. Ειδικά για τα συστήματα/ προϊόντα που τίθενται κάτω από τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2010/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενεργειακή επισήμανση (energy labelling): δελτίο προϊόντος, όπως αυτό ορίζεται. 	✓	✓
10.	04.02	Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990 σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εφόσον αυτά συντάχθηκαν.	✓	✓
11.	04.02	Για δαπάνες προμήθειας Φ/ Β σταθμών: <ul style="list-style-type: none"> - Υπογεγραμμένη σύμβαση Σύνδεσης στο δίκτυο με τον ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ (εφόσον το Φ/Β συνδεθεί με το δίκτυο). - Σύμβαση συμψηφισμού με τον πάροχο (εφόσον το Φ/Β συνδεθεί με το δίκτυο). - Βεβαίωση με υπογραφή εγκαταστάτη /προμηθευτή ή μηχανικού με αναφορά στις καταναλώσεις και τις ανάγκες της επιχείρησης σε σχέση με την παραγόμενη ισχύ του Φ/Β σταθμού. - Οικοδομική άδεια για την εγκατάσταση, εφόσον απαιτείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. 	✓	✓
12.	04.02	Για δαπάνες προμήθειας αυτοκινούμενων αμιγώς ηλεκτρικών μεταφορικών μέσων που δύναται να θεωρούνται «παραγωγικός εξοπλισμός» ανάλογα με τη δραστηριότητα της επιχείρησης: Αντίγραφο της άδειας κυκλοφορίας.	✓	✓

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
13.	04.02	Φωτογραφικό υλικό του εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων.	✓	✓

03. Δαπάνες για Κτίρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	12.01	Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice) και, εφόσον απαιτείται, αποδεικτικά στοιχεία διακίνησης (και στις περιπτώσεις αυτεπιστασίας), και λοιπά σχετικά παραστατικά. Στα παραστατικά θα πρέπει να περιγράφεται αναλυτικά η προμήθεια υλικών ή η εκτέλεση των εργασιών και τα επί μέρους κόστη. Σε αντίθετη περίπτωση θα πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση κόστους εργασιών του προμηθευτή.	✓	✓
2.	04.19	Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 13.5: «Εξόφληση δαπανών πράξεων» της πρόσκλησης.	✓	✓
3.	04.14	Μητρώο παγίων.	✓	✓
4.	04.03	Άδεια δόμησης ή έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας ή όποια άλλη μορφή έγκρισης εργασιών απαιτείται από τις πολεοδομικές διατάξεις ή ηλεκτρονική βεβαίωση αρμόδιου μηχανικού ότι δεν απαιτείται κάποιου είδους έγκριση. Επιπλέον, τακτοποίηση / νομιμοποίηση χώρου σε ισχύ, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση.	✓	✓
5.	04.03	Τα εγκεκριμένα από την Πολεοδομία σχέδια (τοπογραφικό διάγραμμα, διάγραμμα κάλυψης/δόμησης, κατόψεις, τομές, όψεις) όπου απαιτούνται. Κατά την ενδιάμεση επαλήθευση δύναται να υποβληθούν τα σχέδια που συνοδεύουν την αίτηση έκδοσης πολεοδομικής άδειας, όπου απαιτείται.	✓	✓
6.	04.03	Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.	✓	✓
7.	04.03	Τεχνική έκθεση με περιγραφή των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν, συνοδευόμενη από αναλυτικές επιμετρήσεις και υπογεγραμμένη από αρμόδιο μηχανικό. Στην έκθεση θα πρέπει να πραγματοποιείται και αναφορά στον τρόπο διασφάλισης της προσβασιμότητας των ΑμεΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην αντίστοιχη εθνική νομοθεσία (Ν.4067/2012 όπως ισχύει - άρθρα 26 και 27, σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις και ερμηνευτικές εγκύκλιοι ΥΠΕΚΑ κλπ.)	✓	✓
8.	04.03	Βεβαίωση μηχανικού περί μη ύπαρξης αυθαιρέτων. Σε διαφορετική περίπτωση δήλωση ένταξης στον Ν. 4178/2013 (ή όποιον νόμο τακτοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών ισχύει) σε ισχύ, τεχνική περιγραφή των αυθαιρέτων κατασκευών με τα σχέδια που τη συνοδεύουν	✓	✓
9.	04.03	Για δαπάνες κατασκευής/αναβάθμισης κτιριακών εγκαταστάσεων που έχουν στόχο την προστασία του περιβάλλοντος, την ενεργειακή αναβάθμιση ή/και την εξοικονόμηση ενέργειας: - Αντίγραφο επικαιροποιημένης τεχνικής έκθεσης υπογεγραμμένης από αρμόδιο μηχανικό για την επιβεβαίωση της βελτίωσης της εξοικονόμησης ενέργειας/ βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης/προστασίας του περιβάλλοντος. Υποβάλλεται στο στάδιο αυτό μόνο αν οι υλοποιηθείσες δαπάνες της υποκατηγορίας δαπανών 03.10 είναι διαφορετικές από τις εγκεκριμένες, σύμφωνα με το ισχύον	✓	✓

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
		<p>τεχνικό παράρτημα.</p> <p>- Σε περίπτωση που οι κτηριακές επεμβάσεις αφορούν σε ενεργειακή αναβάθμιση του κτιρίου ή σε εξοικονόμηση ενέργειας, θα υποβάλλεται σχετική Μελέτη Αναβάθμισης Ενεργειακής Απόδοσης/Εξοικονόμησης Ενέργειας και Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης.</p>		
10.	04.03	Φωτογραφικό υλικό κατά τη διάρκεια υλοποίησης των κτιριακών επεμβάσεων και μετά την ολοκλήρωσή τους.	✓	✓

04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	12.01	Παραστατικά τιμολόγησης, στα οποία θα πρέπει να περιγράφονται οι υπηρεσίες που παρασχέθηκαν (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice). Σε περίπτωση που οι υπηρεσίες δεν περιγράφονται θα πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση εργασιών του προμηθευτή.	✓	✓
2.	04.19	Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 13.5 «Εξόφληση δαπανών πράξεων» της πρόσκλησης.	✓	✓
3.	04.14	Μητρώο παγίων, στο μέτρο που οι δαπάνες χαρακτηρίζονται ως άυλα πάγια και προβλέπεται η εγγραφή τους	✓	✓
4.	04.04	Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990 σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία, ανάλογα με τη φύση και την υποκατηγορία της δαπάνης.	✓	✓
5.	04.04	<p>Μόνο για Καν. ΕΕ 2023/2831 (de minimis)</p> <p>Σε περιπτώσεις προμήθειας λογισμικού υπό καθεστώς υπηρεσίας, εκτύπωση από τον λογαριασμό του χρήστη από την οποία θα προκύπτει ο χρήστης του λογισμικού, η ημερομηνία ενεργοποίησης της υπηρεσίας και η διάρκεια παραχώρησης της άδεια χρήσης.</p> <p>Σε περιπτώσεις προμήθειας εξοπλισμού υπό καθεστώς υπηρεσίας, εκτύπωση από τον διαχειριστή της υπηρεσίας από την οποία θα προκύπτει ο χρήστης και το είδος της υπηρεσίας, καθώς και η ημερομηνία ενεργοποίησης της.</p> <p>Σε περίπτωση που η υπηρεσία απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, δικαιολογητικά από τα οποία τεκμηριώνεται η λήψη μέριμνας για την εξυπηρέτηση των αναγκών ατόμων με αναπηρία.</p>	✓	✓
6.	04.04	Αντίγραφα μελετών, ερευνών, εγχειριδίων, αποτελεσμάτων δοκιμών κλπ. ανάλογα και με τη φύση της υπηρεσίας (π.χ. μελέτες διαχειριστικών συστημάτων, μελέτες ανάπτυξης προϊόντων/υπηρεσιών, τεχνικές μελέτες που σχετίζονται με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, πιστοποιητικά/σήματα προϊόντων ή υπηρεσιών που εκδίδονται από διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης μετά την τελική επαλήθευση, μελέτες σχεδιασμού συσκευασίας – ετικέτας – εταιρικής ταυτότητας, αποδεικτικά κατοχύρωσης πνευματικής ιδιοκτησίας ή ευρεσιτεχνίας ή/και απόκτησης, μεταφοράς και χρήσης δικαιωμάτων τεχνολογίας ή και αδειών εκμετάλλευσης, κ.λπ.).	✓	✓
7.	04.04	Φωτογραφίες μακετών / υποδειγμάτων (για δαπάνες ανάπτυξης προϊόντων/υπηρεσιών και σχεδιασμού συσκευασίας, ετικέτας,	✓	✓

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
		brand).		

06. Δαπάνες Λογισμικού

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	12.01	Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice).	✓	✓
2.	04.19	Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 13.5 «Εξόφληση δαπανών πράξεων» της πρόσκλησης.	✓	✓
3.	04.14	Μητρώο παγίων.	✓	✓
4.	04.06	Άδειες χρήσης λογισμικού/ εφαρμογών με εμφανή τον αριθμό χρηστών και τη διάρκεια ή οι αντίστοιχες βεβαιώσεις των κατασκευαστών για την άδεια χρήσης.	✓	✓
5.	04.06	Εκτυπώσεις (printscreen) από τη χρήση του λογισμικού.	✓	✓
6.	04.06	Σε περίπτωση λογισμικού/εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, δικαιολογητικά από τα οποία τεκμηριώνεται η λήψη μέριμνας για την εξυπηρέτηση των αναγκών ατόμων με αναπηρία.	✓	✓
7.	04.06	Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990 σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία, ανάλογα με τη φύση της δαπάνης.	✓	✓

07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης

α/α	Κωδικός ΟΠΣΚΕ	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	12.01	Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice).	✓	✓
2.	04.19	Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 13.5 «Εξόφληση δαπανών πράξεων» της πρόσκλησης.	✓	✓
3.	04.07	<ul style="list-style-type: none"> - Αποδεικτικά συμμετοχής στην έκθεση (κατάλογος έκθεσης, όπου αναφέρεται η επιχείρηση ως εκθέτης ή/και βεβαίωση συμμετοχής από τον διοργανωτή της έκθεσης, κ.ά.). - Αποδεικτικά μεταφοράς (αποστολής/επιστροφής) εκθεμάτων. - Φωτογραφίες με την παρουσία της επιχείρησης στην έκθεση, στις οποίες θα εμφανίζεται η σήμανση του ΕΣΠΑ στο περίπτερο. - Κατάλογος συμμετεχόντων στελεχών της επιχείρησης στην έκθεση (Όνοματεπώνυμο, Ιδιότητα, Θέση στην Επιχείρηση) 	✓	✓
4.	04.07	Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990 σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία, ανάλογα με τη φύση της δαπάνης.	✓	✓

09. Έμμεσες δαπάνες (Μόνο για Καν. ΕΕ 2023/2831 (de minimis))

Στην εν λόγω κατηγορία δαπάνης δεν απαιτεί την προσκόμιση παραστατικών, καταβάλλεται αναλογικά με κάθε πληρωμή και το αναλογούν ύψος αυτής οριστικοποιείται κατά το στάδιο της τελικής πιστοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.

Γενικές επισημάνσεις

Για το φυσικό αντικείμενο:

- Για **όλα** τα είδη πραγματοποιούμενων δαπανών, η υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου επιβεβαιώνεται από τις **καταγεγραμμένες περιγραφές και ποσότητες** στα αντίστοιχα παραστατικά. Κατά την έκδοση των παραστατικών πρέπει να αναγράφονται **αναλυτικά** τα επιμέρους στοιχεία του φυσικού αντικειμένου και οι **ποσότητες** (ή η **διάρκεια υπηρεσιών**) που τιμολογούνται, σε **συμφωνία** με τον τρόπο παρουσίασης του φυσικού αντικειμένου στην αντίστοιχη απόφαση ένταξης (ισχύον Τεχνικό Παράρτημα). Σε όλα τα παραστατικά πρέπει να αναφέρεται η **επωνυμία** και το **Α.Φ.Μ.** του προμηθευτή και να είναι εμφανείς (ή να προκύπτουν σαφώς) οι **καθαρές αξίες** χωρίς Φ.Π.Α..
- Ο **εξοπλισμός** πρέπει, έως την ολοκλήρωση της επένδυσης, να είναι **εγκατεστημένος** και σε **πλήρη λειτουργία**, σύμφωνος με τα αναγραφόμενα στα παραστατικά και στη **βεβαίωση προμηθευτή** περί «καινούργιου, αμεταχειριστού και μη παρακράτησης κυριότητας». Επίσης, να **συνάδει** με τον δηλούμενο προς ενίσχυση **ΚΑΔ** και τον επιλεχθέντα τομέα της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης.
- Για περιπτώσεις **εξοπλισμού**, να αναγράφονται στα παραστατικά ή στα συνοδευτικά έγγραφα οι **κωδικοί αριθμοί σειράς (serial numbers)**. Δεν απαιτείται serial number σε είδη **λοιπού υποστηρικτικού εξοπλισμού** για την παροχή υπηρεσίας.
- Τα **ιδιωτικά συμφωνητικά**, εφόσον απαιτούνται, πρέπει:
  1. να έχουν **υποβληθεί** σε κατάσταση συμφωνητικών (παρ. 16 άρθρου 8 του Ν. 1882/1990), και
  2. να είναι **εξοφλημένα** στο σύνολό τους για τις **αιτηθείσες** δαπάνες, ανεξαρτήτως του ισχύοντος εγκεκριμένου ποσού για αυτές.

Σε περίπτωση που το ποσό που υποβάλλεται για τις αιτηθείσες δαπάνες είναι **διαφορετικό** από το αναφερόμενο στο ιδιωτικό συμφωνητικό και **δεν** υπάρχει άλλη απαίτηση μεταξύ των μερών, θα προσκομίζεται **λύση** του συμφωνητικού ή Υπεύθυνη Δήλωση (**και από τα δύο μέρη**) ότι **δεν** υφίσταται άλλη οικονομική ή οποιασδήποτε μορφής απαίτηση για τις εν λόγω δαπάνες.
- Για τον υπολογισμό **Ε.Μ.Ε.**, η Δ.Α./ΕΦΕΠΑΕ δύναται να λαμβάνει και να χρησιμοποιεί δεδομένα απασχόλησης από το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «**ΕΡΓΑΝΗ**».
- Τα **όργανα ελέγχου**, κατά την πιστοποίηση του Φυσικού Αντικειμένου, μπορούν —με αιτιολόγηση αναγκαιότητας— να ζητήσουν **οποιοδήποτε στοιχείο** κρίνουν απαραίτητο για την απόδειξη της καλής εκτέλεσης και της πλήρους συμμόρφωσης με τους όρους της απόφασης ένταξης.
- Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να **διευκολύνουν** το έργο των οργάνων ελέγχου, παρέχοντας κάθε δυνατό στοιχείο/πληροφορία/διευκρίνιση που υποβοηθά την **ορθή και ακριβή** ολοκλήρωση του ελέγχου, και τα αρμόδια στελέχη να **παρίστανται** κατά την επιτόπια επαλήθευση.

Για το οικονομικό αντικείμενο:

- Τα στοιχεία που πρέπει να τηρούν οι δικαιούχοι συνοδεύονται **υποχρεωτικά** από τα προβλεπόμενα από την εκάστοτε ισχύουσα **ελληνική φορολογική νομοθεσία** φορολογικά/λογιστικά έγγραφα (π.χ. **καρτέλες προμηθευτών, αποδείξεις εξόφλησης** όπου απαιτείται, **extrait, ΤΠΥ, παραστατικά τιμολόγησης/διακίνησης, παραστατικά μεταφοράς από εξωτερικό** κ.λπ.), για την τεκμηρίωση της ορθής υλοποίησης του **οικονομικού αντικειμένου**.
- **Απαραίτητα παραστατικά** θεωρούνται τα **εξοφλημένα** τιμολόγια πώλησης/παροχής υπηρεσιών και λοιπά παραστατικά τιμολόγησης του προμηθευτή προς τον δικαιούχο. Σε περίπτωση **προκαταβολών** προς προμηθευτές, υποβάλλονται **αποδεικτικά καταβολής** των προκαταβολών.
- **Με εξαίρεση το leasing**, είναι δυνατή η **πιστοποίηση δαπανών** σε **Ενδιάμεση Επαλήθευση** με τη μορφή **προκαταβολών** προς προμηθευτές, **εφόσον** τα παραστατικά των δαπανών (για τα οποία δόθηκαν προκαταβολές) έχουν **εξοφληθεί πλήρως** κατά την ολοκλήρωση του έργου και οι προκαταβολές **δεν υπερβαίνουν το 50%** του εγκεκριμένου **επιχορηγούμενου οικονομικού αντικειμένου**.
Στις περιπτώσεις αυτές, απαιτούνται έγγραφα με τους **όρους συναλλαγής** (π.χ. προτιμολόγιο, προσφορά, έντυπο παραγγελίας, ιδιωτικό συμφωνητικό, κ.λπ.). **Δεν** γίνονται δεκτά παραστατικά/αποδεικτικά προκαταβολών/συμβάσεις με **ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου**.
- Στα παραστατικά πρέπει να αναφέρονται **επωνυμία/Α.Φ.Μ.** προμηθευτή, να περιγράφονται **αναλυτικά** όλα τα επιμέρους στοιχεία (συμβατά με την **ανάλυση φυσικού αντικειμένου** στην απόφαση ένταξης) και οι **ποσότητες/διάρκεια** υπηρεσιών.
- Στα παραστατικά πρέπει να είναι **εμφανή και διαχωρίσιμα** τα τμήματα των δαπανών που εμπίπτουν στο **οικονομικό αντικείμενο** της πράξης. Επίσης, πρέπει να είναι εμφανείς (ή να προκύπτουν σαφώς) οι **καθαρές αξίες** χωρίς Φ.Π.Α.
- Οι εκτυπώσεις που αφορούν σε απεικόνιση λογιστικών στοιχείων πρέπει να φέρουν υπογραφή και σφραγίδα του νόμιμου εκπροσώπου και του λογιστή της επιχείρησης.
- Οι δικαιούχοι πρέπει να τηρούν τα στοιχεία του **οικονομικού αντικειμένου** κατά τρόπο που να διασφαλίζεται **επαρκής διαδρομή ελέγχου** (σαφής και διαχωρίσιμη κάθε δαπάνη έως επίπεδο **Κατηγορίας Δαπάνης** για κάθε παραστατικό προμηθευτή).
- Τα **όργανα ελέγχου**, κατά την πιστοποίηση του Οικονομικού Αντικειμένου, μπορούν —με αιτιολόγηση αναγκαιότητας— να ζητήσουν **οποιοδήποτε στοιχείο** κρίνουν απαραίτητο για την απόδειξη της καλής εκτέλεσης και της πλήρους συμμόρφωσης με τους όρους της απόφασης ένταξης.
- Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να διευκολύνουν το έργο των οργάνων ελέγχου, παρέχοντας κάθε δυνατό στοιχείο/πληροφορία/διευκρίνιση οικονομικής φύσης και τα αρμόδια στελέχη να **παρίστανται** κατά την επιτόπια επαλήθευση.

Πέραν των παραδοτέων φυσικού και οικονομικού αντικειμένου που καθορίστηκαν ανωτέρω, επισημαίνεται ότι για την ολοκλήρωση και παραλαβή μιας πράξης απαιτείται η πλήρωση όσων αναφέρονται στο Κεφάλαιο 15: «Ολοκλήρωση και παραλαβή έργων» της παρούσας πρόσκλησης.

Παράρτημα VIII: Δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης

Για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτείται η υποβολή των κάτωθι:

1. Αποδεικτικό Φορολογικής Ενημερότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.03): Πρωτότυπη φορολογική ενημερότητα, για είσπραξη χρημάτων από φορείς πλην Κεντρικής Διοίκησης σε ισχύ. Διευκρινίζεται ότι, στη φορολογική ενημερότητα δεν θα πρέπει να υπάρχει όρος παρακράτησης, βάσει των διατάξεων του άρθρου 61 του Ν. 4914/2022, παρ.2 & 3/ ΦΕΚ 61/21.03.2022.
2. Αποδεικτικό Ασφαλιστικής Ενημερότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.02): Ασφαλιστική ενημερότητα για είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων από το Δημόσιο σε ισχύ. Επισημαίνεται ότι οι έχοντες ατομική επιχείρηση, πρέπει να προσκομίζουν ασφαλιστική ενημερότητα που να καλύπτει τόσο τις προσωπικές, όσο τις εργοδοτικές εισφορές (απασχολούμενο προσωπικό).
3. Φωτοτυπία Τραπεζικού Εγγράφου (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.16): (πχ. εκτύπωση από το e-banking) με τον αριθμό IBAN (εταιρικού ή επαγγελματικού λογαριασμού) της επιχείρησης, στον οποίο θα γίνει η κατάθεση του ποσού της επιχορήγησης.
4. Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας έκδοσης τελευταίου διμήνου από την κατάθεσή του.
5. Γενικό πιστοποιητικό Γ.Ε.ΜΗ. (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.01) έκδοσης τελευταίου διμήνου από την κατάθεσή του (αφορά φορείς με υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ.).
6. Στοιχεία πραγματικών Δικαιούχων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.06): Αποδεικτικό Καταχώρησης στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν. 4557/2018 (Α' 139), όπως ισχύει, έκδοσης τελευταίου διμήνου από την κατάθεσή του, εφόσον ο Δικαιούχος περιλαμβάνεται στους υπόχρεους εγγραφής στο Μητρώο.
7. Υπεύθυνη Δήλωση για την Καταβολή Ενίσχυσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.03): Υπεύθυνη Δήλωση Ν. 1599/86 θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr του Νόμιμου Εκπροσώπου της επιχείρησης στην οποία θα αναφέρονται:
  - i. ότι η δημόσια επιχορήγηση του προγράμματος δεν έχει εκχωρηθεί.
Εφόσον έχει γίνει εκχώρηση υποβάλλεται υποχρεωτικώς η σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης έναντι δανείου και βεβαίωση εκταμίευσης αυτού, στην οποία θα αναγράφεται η ημερομηνία εκταμίευσης, το ισχύον υπόλοιπο του κεφαλαίου του δανείου και το IBAN του λογαριασμού στον οποίο θα πραγματοποιηθεί η καταβολή της επιχορήγησης.
  - ii. ότι δεν έχουν μεταβληθεί / τροποποιηθεί τα στοιχεία της επιχείρησης σε σχέση με τα αναφερόμενα στο ισχύον εγκεκριμένο τεχνικό παράρτημα.
Σε περίπτωση που έχουν τροποποιηθεί τα στοιχεία της επιχείρησης τότε γίνεται σχετική αναφορά στην ΥΔ και υποβάλλονται επιπρόσθετα στοιχεία τεκμηρίωσης των τροποποιήσεων (ανάλογα με τη νομική μορφή και το είδος της τροποποίησης: Τελευταίο ισχύον καταστατικό κατατεθειμένο στην αρμόδια υπηρεσία / Πρόσφατο πρακτικό ΓΣ με σφραγίδα και υπογραφή της επιχείρησης / Απόφαση εκλογής ΔΣ κατατεθειμένο στην αρμόδια υπηρεσία / Αναλυτικό πιστοποιητικό εκπροσώπησης / τροποποίηση υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων / Ψηφιακή βεβαίωση μητρώου επιχειρήσεων μέσω της ψηφιακής πύλης myAADE κλπ).

iii. ότι τα στοιχεία της εκπροσώπησης, αλλά και της εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης της εταιρείας, δεν έχουν τροποποιηθεί και είναι σύμφωνα με το ισχύον τεχνικό παράρτημα.

Εφόσον έχει γίνει τροποποίηση τότε υποβάλλονται εναλλακτικά:

- για την εκπροσώπηση: καταστατικό, πιστοποιητικό/βεβαίωση εκπροσώπησης, πρακτικό/απόφαση ΓΣ, ανάλογα με τη νομική μορφή (ΑΕ/ΕΠΕ/ΙΚΕ),
- για την εταιρική/μετοχική σύνθεση: καταστατικό, φωτοτυπία του βιβλίου μετόχων με σφραγίδα της εταιρείας και υπογραφή από τον νόμιμο εκπρόσωπο ή πρακτικό Γ.Σ. με την ισχύουσα μετοχική σύνθεση, ανάλογα με τη νομική μορφή (ΑΕ/ΕΠΕ/ΙΚΕ/ΟΕ/ΕΕ).

Οι ατομικές επιχειρήσεις συμπληρώνουν το παρόν σημείο ως ακολούθως:

- δεν έχουν μεταβληθεί/τροποποιηθεί τα στοιχεία της ατομικής επιχείρησης από τα αναφερόμενα στο εγκεκριμένο τεχνικό παράρτημα. Σε περίπτωση που έχουν μεταβληθεί, προσκομίζεται βεβαίωση μεταβολής/ών.

iv. ότι η ενίσχυση ή σσονος σημασίας που πρόκειται να λάβει η επιχείρηση, αθροισόμενη με άλλες ενισχύσεις ή σσονος σημασίας που έχει λάβει (καθώς και οι τυχόν συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις με τις οποίες συναποτελούν ενιαία επιχείρηση) δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ μέσα σε μία τριετία (υπολογιζόμενη σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση) πριν από τον χρόνο χορήγησης του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης ([αφορά πληρωμές με καθεστώς Καν. \(ΕΕ\) 2023/2831 – De Minimis](#)).

v. ότι δεν εκκρεμεί εις βάρος της επιχείρησης εντολή ανάκτησης προηγούμενης παράνομης και ασυμβίβαστης με την εσωτερική αγορά κρατικής ενίσχυσης, κατόπιν απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής ένωσης.

8. Στην περίπτωση καταβολής προκαταβολής, πέραν των ανωτέρω απαιτείται η υποβολή ισόποσης Εγγυητικής Επιστολής, σύμφωνα με το Κεφάλαιο 13.6/A: «Καταβολή Ενίσχυσης/Προκαταβολή) της πρόσκλησης.

Ειδικά για τις επιχειρήσεις των οποίων τα επενδυτικά τους σχέδια υπάγονται στο καθεστώς του Καν. (ΕΕ) 651/2014 (ΓΑΚ), η εξέταση του όρου της μη προβληματικότητας της επιχείρησης πραγματοποιείται και πριν την πρώτη εκταμίευση επιχορήγησης προς την επιχείρηση. Στις περιπτώσεις αυτές, υποβάλλονται επιπλέον:

1. Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.04), με ημερομηνία έκδοσης εντός του τελευταίου τριμήνου από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος χορήγησης ενίσχυσης.
2. Έντυπα δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ν) και (Ε3) με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή).
3. Υπόδειγμα Β.5 Ισολογισμός πολύ μικρών οντοτήτων του Ν.4308/2014 και Β.6 Αποτελέσματα Χρήσης πολύ μικρών οντοτήτων, υπογεγραμμένα από τον Νόμιμο εκπρόσωπο και τον λογιστή της επιχείρησης. Τα εν λόγω δικαιολογητικά υποβάλλονται μόνο για τις επιχειρήσεις που έχουν την υποχρέωση σύνταξης των εν λόγω εντύπων. Για τις επιχειρήσεις που δεν είναι υπόχρεες θα προσκομίζεται υποχρεωτικά ο συνοπτικός

ισολογισμός και η κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης του Παραρτήματος XII: «Υπόδειγμα Πίνακα Οικονομικών στοιχείων» της πρόσκλησης, υπογεγραμμένα από τον Νόμιμο εκπρόσωπο και τον λογιστή της επιχείρησης (απλογραφικά βιβλία).

4. Λογιστικές Καταστάσεις (Ισολογισμός/αποτελέσματα χρήσης/Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου/πίνακας ταμειακών ροών - προσάρτημα - έκθεση διαχείρισης - πιστοποιητικό ορκωτού λογιστή (όπου υπάρχει)) νομίμως δημοσιευμένα ή με υπογραφή και σφραγίδα του νόμιμου εκπροσώπου και του λογιστή της επιχείρησης (διπλογραφικά βιβλία).

Σημαντικές Επισημάνσεις:

- Δεδομένου ότι η εξέταση της μη προβληματικότητας γίνεται σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης, τα ανωτέρω δικαιολογητικά προσκομίζονται για την επιχείρηση καθώς επίσης και για κάθε συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη με αυτή επιχείρηση (αν υπάρχουν).
- Τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης υποβάλλονται στην επιλογή με κωδικό ΟΠΣΚΕ 07.01, ενώ για τις συνεργαζόμενες και συνδεδεμένες επιχειρήσεις στην επιλογή με κωδικό ΟΠΣΚΕ 01.03.
- Προσκομίζονται τα οικονομικά στοιχεία της/των πλέον πρόσφατης/των χρήσης/εων, τα οποία έχουν υποβληθεί στην ΑΑΔΕ και έχουν εκκαθαριστεί, πέραν των ήδη προσκομισθέντων κατά τη φάση υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Επομένως, αν η πρώτη αίτηση καταβολής επιχορήγησης υποβληθεί για παράδειγμα τον Ιανουάριο του 2027, υποβάλλονται τα οικονομικά στοιχεία της χρήσης του 2025. Αν ωστόσο υποβληθεί για παράδειγμα τον Οκτώβριο του 2027, υποβάλλονται τα οικονομικά στοιχεία των χρήσεων του 2025 και του 2026, κ.ο.κ..
- Για τις περιπτώσεις συνδεδεμένων/συνεργαζόμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εκτός Ελλάδας θα υποβάλλονται τα αντίστοιχα ως ανωτέρω για την ίδια ημερολογιακή και χρονολογική περίοδο/χρήση και με την ίδια καταληκτική ημερομηνία ισοδύναμα /έγγραφα που ισχύουν στην εκάστοτε χώρα δραστηριότητας.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των δικαιούχων συνιστάται οι ενημερότητες και τα πιστοποιητικά να διατηρούν την ισχύ τους για τουλάχιστον είκοσι (20) ημέρες από την ημερομηνία προσκόμισής τους. Σημειώνεται ότι, ο χρόνος καταβολής της επιχορήγησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων.

Βάσει των διατάξεων του άρθρου 61 του Ν. 4914/2022, παρ.2 & 3/ ΦΕΚ 61/21.03.2022 το ποσό που καταβάλλεται στους δικαιούχους για την υλοποίηση των πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, δεν υπόκειται σε παρακράτηση ή κατάσχεση στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν εισπράττεται οποιαδήποτε άλλη ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος, το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσού που οφείλεται στους δικαιούχους.

Παράρτημα ΙΧ: Εξασφάλιση της Προσβασιμότητας στα Άτομα με Αναπηρία

Η πράξη εξετάζεται ως προς το πώς ικανοποιεί τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και τους κανόνες ασφαλείας για όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία.

Σημειώνεται ότι, ανάλογα με το είδος και τη φύση της προτεινόμενης πράξης, οι παρακάτω περιπτώσεις (Α΄ έως ΣΤ΄) δύνανται να εφαρμόζονται συνδυαστικά.

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον και τους εξωτερικούς χώρους συμπεριλαμβανομένων αρχαιολογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ.

Συμπεριλαμβάνονται αρχαιολογικοί χώροι, παραλίες, χώροι πρασίνου, άλση κ.λπ.

1. Πρόβλεψη οριζόντιας ή/και κατακόρυφης προσβασιμότητας (π.χ. προσβάσιμες διαδρομές, 'οδηγοί τυφλών', ράμπες/'σκάφες', αναβατόρια κ.λπ.).
2. Πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών/εγκαταστάσεων για χρήση κοινού (π.χ. παιδικές χαρές, καθιστικά, εξοπλισμοί παραλιών, αποδυτήρια, χώροι υγιεινής, παρατηρητήρια πουλιών κ.λπ.).
3. Πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.).

(Β) Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων

1. Πρόβλεψη οριζόντιας προσβασιμότητας (σύνδεση πεζοδρομίου με είσοδο, προσβάσιμη είσοδος, προσβασιμότητα εσωτερικών χώρων, διαδρομές ισόπεδες ή με ράμπες, ικανοποιητικό άνοιγμα θυρών, ικανοποιητικό πλάτος διαδρόμων κ.λπ.).
2. Πρόβλεψη κατακόρυφης προσβασιμότητας (ανελκυστήρας/ αναβατόριο, κλιμακοστάσιο κ.λπ.).
3. Πρόβλεψη προσβάσιμων χώρων υγιεινής.
4. Πρόβλεψη χώρων αναμονής σε περίπτωση κινδύνου και διαδικασιών διαφυγής προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία.
5. Πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.).
6. Πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών (χαμηλά γκισέ, προσβάσιμες οθόνες πληροφοριών κ.λπ.).

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

1. Πρόβλεψη προσβασιμότητας σταθμών/στάσεων επιβατών (βλ. περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων").
2. Πρόβλεψη προσβασιμότητας οχημάτων/βαγονιών/πλοίων κ.λπ. (δυνατότητα εισόδου, δυνατότητα κίνησης και στάσης εντός, προσβάσιμοι χώροι υγιεινής, προσβάσιμοι θάλαμοι, προσβάσιμοι χώροι εστίασης κ.λπ.).
3. Πρόβλεψη προσβάσιμου εξοπλισμού (μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων, οπτική και ηχητική πληροφόρηση κοινού, τηλεματικές εφαρμογές, ιστοσελίδες κ.λπ.).
4. Πρόβλεψη προσβάσιμων διαδικασιών (π.χ. προσβάσιμη υπηρεσία εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία και ατόμων μειωμένης κινητικότητας, προσβάσιμες διαδικασίες έκδοσης εισιτηρίων, διαδικασίες εκτάκτων αναγκών προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία κ.λπ.).

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες

1. Δυνατότητα χρήσης της υπηρεσίας αυτόνομα από άτομα με αναπηρία (π.χ. από άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο ή, άτομα τυφλά ή κωφά ή με λοιπές αναπηρίες), πρόβλεψη εναλλακτικών τρόπων εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία (π.χ. πρόβλεψη προσβάσιμων ετικετών σε προϊόντα, πρόβλεψη διάθεσης αναπηρικού αμαξιδίου για χρήση εντός της επιχείρησης από άτομα δυνάμενα να διανύσουν μικρές μόνο αποστάσεις, πρόβλεψη

παραγγελίας μέσω προσβάσιμης ιστοσελίδας και παράδοσης εμπορευμάτων κατ' οίκον, πρόβλεψη διαδικασίας παραπόνων μέσω SMS/ e-mail/ τηλεφώνου κ.λπ.) ή/και πρόβλεψη 'ζωντανής βοήθειας και ενδιάμεσων' (πχ. διερμηνείας στη νοηματική, συνοδείας τυφλών ατόμων κ.λπ.).

2. Πρόβλεψη προσβάσιμων, στα άτομα με αναπηρία [ως δυνητικά ωφελούμενων], διαδικασιών υποβολής αίτησης (π.χ. προσβάσιμο ηλεκτρονικό εργαλείο, εναλλακτικός τρόπος εξυπηρέτησης μέσω συγκεκριμένης υπηρεσίας κ.λπ.).

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

1. Σε περίπτωση ιστοτόπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές, θα πρέπει να τηρούνται οι αρχές της προσβασιμότητας, στις οποίες περιλαμβάνονται οι εξής επιμέρους αρχές (α) αντιληπτικότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και τα συστατικά στοιχεία της διεπαφής με τον χρήστη παρουσιάζονται στους χρήστες με τρόπους που αυτοί μπορούν να αντιληφθούν, (β) χρηστικότητα, που σημαίνει ότι τα συστατικά στοιχεία διεπαφής με τον χρήστη, καθώς και η πλοήγηση είναι εύχρηστα, (γ) κατανοησιμότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και η λειτουργία της διεπαφής με τον χρήστη είναι κατανοητές, (δ) στιβαρότητα, που σημαίνει ότι το περιεχόμενο είναι αρκετά στιβαρό, ώστε να ερμηνεύεται αξιόπιστα από ευρύ φάσμα πρακτόρων χρηστών, συμπεριλαμβανομένων και υποστηρικτικών τεχνολογιών. Πιο συγκεκριμένα, απαιτείται η συμμόρφωση με τα όσα ορίζονται σχετικώς στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαιο 9), όπως αντικαθίσταται και ισχύει κάθε φορά, γεγονός που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την πλήρη συμμόρφωση με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines 2.1) του Διεθνή Οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "AA". Επισημαίνεται ότι για τις ειδικές περιπτώσεις ιστοτόπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές που απευθύνονται ειδικά σε άτομα με αναπηρία, απαιτείται συμμόρφωση με τις ως άνω Οδηγίες στο ανώτατο επίπεδο προσβασιμότητας "AAA". Επιπλέον, ειδική μέριμνα απαιτείται για τη συμμόρφωση του περιεχομένου που αναρτάται προς μετάπτωση (non-web documents) στους ιστότοπους και στις εφαρμογές για φορητές συσκευές, για το οποίο επίσης απαιτείται συμμόρφωση με τα όσα ορίζονται σχετικώς στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαιο 10).
2. Στην περίπτωση διαδικτυακών τόπων ή των διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών που προορίζονται για χρήση κυρίως μέσω κινητών και φορητών συσκευών (πχ. wearables, tablets, έξυπνα τηλέφωνα κ.λπ.) συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (Mobile Web Best Practices 1.0) του W3C.
3. Σε περίπτωση λογισμικού user agents, δηλαδή λογισμικού που αναλαμβάνει να συλλέξει, εξάγει και διευκολύνει την αλληλεπίδραση του χρήστη με τα περιεχόμενα του Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents, έκδοση 2.0 (User Agent Accessibility Guidelines 2.0) του W3C.
4. Σε περίπτωση εργαλείων συγγραφής και διαχείρισης περιεχομένου Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για Εργαλεία Συγγραφής, έκδοση 2.0 (Authoring Tool Accessibility Guidelines 2.0) του W3C .
5. Σε περίπτωση τεχνολογικών λύσεων και προϊόντων που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία διαδικτυακών τόπων ή διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών (π.χ. υλικό/hardware, αυτόματοι πωλητές, κιόσκια πληροφόρησης κ.λπ.) είναι απαραίτητη η σχεδιάσή τους βάσει των αρχών του «Καθολικού Σχεδιασμού» όπως αποτυπώνονται στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαια 4-8 και 11-13), όπως αντικαθίσταται και ισχύει κάθε φορά.

6. Σε κάθε περίπτωση, εξασφάλιση συμβατότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και συστημάτων με διαδεδομένες υποστηρικτικές τεχνολογίες και τεχνικά βοηθήματα που χρησιμοποιούν τα άτομα με αναπηρία (π.χ. αναγνώστες οθόνης, ειδικοί διακόπτες και συστήματα αλληλεπίδρασης, μεγεθυντές οθόνης).

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία, πληροφόρηση, κατάρτιση και εκδηλώσεις

1. Πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης πληροφορίας - πληροφόρησης (όπως προσβάσιμες ιστοσελίδες ως περίπτωση Ε- “Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα”, έντυπα σε γραφή Braille, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, κασέτες ή CD, DVD με πρόβλεψη υπότιτλων, πρόβλεψη διερμηνείας στη νοηματική, πρόβλεψη απλοποιημένων κειμένων, συμπλήρωση κάθε περιεχόμενου που δεν είναι κείμενο με εναλλακτική παρουσίαση του συγκεκριμένου περιεχομένου, διάθεση πληροφοριών με περισσότερα από ένα αισθητηριακά κανάλια κ.λπ.).
2. Πρόβλεψη προσβασιμότητας πάσης φύσεως εκδηλώσεων (πρόβλεψη προσβάσιμων κτιριακών υποδομών ως περίπτωση Β - “Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων”, προσβάσιμων εντύπων και εξοπλισμού, διερμηνείας στη νοηματική κ.λπ.

Σχετικό θεσμικό πλαίσιο και πρότυπα για την προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία

Οι παρακάτω αναφορές αφορούν στο βασικό ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το οποίο ανάλογα με τη φύση της πράξης ισχύει ταυτόχρονα με τυχόν ισχύον ειδικό θεσμικό πλαίσιο και προδιαγραφές (π.χ. ειδική νομοθεσία/ προδιαγραφές για τουριστικές εγκαταστάσεις, παιδικές χαρές, εκπαιδευτήρια, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ.):

- **N. 4074/2012** (Σύμβαση ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ΑμεΑ).
- **N. 4488/2017** (ενίσχυση προστασίας εργαζομένων και δικαιώματα ΑμεΑ).
- **N. 4067/2012 (ΝΟΚ)**, όπως ισχύει.
- **Οδηγίες ΥΠΕΝ: «Σχεδιάζοντας για όλους».**
- **EN 301 549, WCAG 2.1, UAAG 2.0, ATAG 2.0.**
- Εξειδικευμένες αποφάσεις ΥΠΕΝ, ΥΠΕΚΑ, ΥΠΕΣ για Σχέδια Αστικής Προσβασιμότητας, παιδικές χαρές, μονοπάτια, φόρτιση ηλεκτροκίνητων οχημάτων κ.λπ.

Παράρτημα Χ: Τεκμηρίωση κλιματικής ανθεκτικότητας

Μόνο για τις περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν υποδομές κατηγορίας Α, η αξιολόγηση τόσο της κλιματικής ουδετερότητας όσο και της κλιματικής ανθεκτικότητας θα πραγματοποιείται με βάση την «Έκθεση τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας της πράξης», η οποία συντάσσεται σύμφωνα με τον παρακάτω οδηγό.

Στην ιστοσελίδα της Δράσης παρέχεται και βοηθητικό αρχείο Excel, που έχει διαμορφωθεί προς υποβοήθηση των δικαιούχων να εκπονήσουν εκθέσεις κλιματικής ανθεκτικότητας, για όσα έργα απαιτείται μια τέτοια έκθεση.

Οδηγός περιεχομένων για την εκπόνηση έκθεσης τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας της πράξης.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Περιγραφή του Έργου

Η περιγραφή του Έργου μπορεί να προέρχεται από τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή από άλλα τεχνικά έγγραφα του φακέλου του Έργου. Θα πρέπει να αναφέρονται η περιβαλλοντική ταξινόμηση αυτού (ΦΕΚ 841B/24-2-2022) και ο προϋπολογισμός.

1.2. Χωροθέτηση

Η χωροθέτηση του Έργου όπως αποτυπώνεται σε χάρτες στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ή σε άλλα τεχνικά έγγραφα του φακέλου του Έργου.

1.3. Περιληπτική απόδοση του τρόπου αντιμετώπισης των ζητημάτων κλιματικής αλλαγής

Στην περίληψη των βασικών σημείων των κεφαλαίων 2 και 3 που περιγράφονται στη συνέχεια θα πρέπει να αναφέρεται αν από τον προέλεγχο απαιτήθηκε η λεπτομερής ανάλυση του μετριασμού και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Εφόσον έχει απαιτηθεί, θα πρέπει να δίνονται τα βασικά συμπεράσματα.

Σε αυτή την παράγραφο θα πρέπει κατ' ελάχιστο να δίνονται τα συνοπτικά αποτελέσματα των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του έργου, εφόσον αυτά έχουν υπολογιστεί με λεπτομερή ανάλυση, καθώς και τα αποτελέσματα του προελέγχου προσαρμογής και της ανάλυσης διακινδύνευσης.

Επίσης, θα πρέπει να αναφέρεται η συμβατότητα του Έργου με την κλιματική ουδετερότητα και η συνέπεια αυτού με υφιστάμενες στρατηγικές και σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

2. ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Σε αυτή την ενότητα αναλύεται ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής, δηλαδή η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και η συμβολή της υποδομής στην επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας, σύμφωνα με το Ελληνικό και το Ευρωπαϊκό δίκαιο.

Συνολικά προβλέπεται έλεγχος δύο φάσεων, όπου η πρώτη φάση είναι ο προέλεγχος από τον οποίο μπορεί να προκύψει ότι απαιτείται λεπτομερής ανάλυση (δεύτερη φάση).

2.1. Προέλεγχος

Κατά τον προέλεγχο εξετάζεται εάν το έργο εμπίπτει στις κατηγορίες οι οποίες εξαιρούνται από τον υπολογισμό του ανθρακικού αποτυπώματος, με βάση τους σχετικούς Πίνακες 1, 2 και 3 του προσωρινού πλαισίου. Εάν η πράξη εξαιρείται, η αξιολόγηση σταματά στη φάση του προελέγχου.

Στην αντίθετη περίπτωση, που απαιτείται ο αναλυτικός υπολογισμός του ανθρακικού αποτυπώματος, τότε συμπληρώνεται η παράγραφος 2.2 Λεπτομερής ανάλυση της παρούσας έκθεσης.

Ειδικότερα, ο προέλεγχος θα πρέπει να καταλήξει κατά πόσο το Έργο αναμένεται να έχει εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου μεγαλύτερες από 20.000 t_nCO₂e_q κατά τη διάρκεια ενός τυπικού έτους λειτουργίας του.

Στην περίπτωση που είναι σαφές ότι το έργο δεν ξεπερνά το προαναφερόμενο όριο δεν απαιτείται αξιολόγηση για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και ακολουθούνται τα αναφερόμενα στην παράγραφο 3 Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Στην περίπτωση που δεν είναι σαφές αν το Έργο ξεπερνά το παραπάνω όριο, θα πρέπει να γίνεται ένας στοιχειώδης έλεγχος με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία των σχετικών μελετών. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να υπολογίζονται:

- οι **άμεσες εκπομπές** αερίων του θερμοκηπίου του Έργου από την αναφερόμενη τυπική κατανάλωση ορυκτών καυσίμων και τυχόν διεργασίες που παράγουν αέρια του θερμοκηπίου (π.χ. δια- σπάσεις ανθρακικών αλάτων, αποδόμηση οργανικού υλικού, εκπομπές κτηνοτροφικών μονάδων)
- Οι **έμμεσες εκπομπές** αερίων του θερμοκηπίου από την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας που θα εισάγεται στο Έργο. Για τον υπολογισμό των έμμεσων εκπομπών μπορεί να χρησιμοποιείται ο πλέον πρόσφατος συντελεστής εκπομπών του υπολειπόμενου ενεργειακού μείγματος της χώρας που δημοσιεύεται ετησίως από τον ΔΑΠΕΕΠ (<https://www.dapeep.gr/dimosieuseis/eguisseis-proeleusis-energeiako/>)

Αν οι εκτιμώμενες εκπομπές του Έργου σε ένα τυπικό έτος λειτουργίας δεν ξεπερνούν τους 20.000 t_nCO₂e_q, τότε δεν απαιτείται να συμπληρωθεί η επόμενη παράγραφος.

2.2. Λεπτομερής ανάλυση

Στην περίπτωση που απαιτείται λεπτομερής ανάλυση του ανθρακικού αποτυπώματος του Έργου, τότε πρέπει:

- Να επιλεγούν διεθνώς αποδεκτά πρότυπα για τον έλεγχο των εκπομπών και τον υπολογισμό των αερίων του θερμοκηπίου του Έργου.
- Να επιλεγούν οι πλέον έγκυρες πηγές δεδομένων για τον υπολογισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

2.2.1. Ανθρακικό αποτύπωμα του Έργου

Στην παράγραφο θα πρέπει να περιγράφονται αναλυτικά οι πηγές δεδομένων, τα πρότυπα που χρησιμοποιήθηκαν και τα αποτελέσματα των εκτιμώμενων εκπομπών του Έργου για τις εκπομπές

Πεδίο 1: Οι άμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που προκύπτουν από πηγές που χρησιμοποιούνται εντός των λειτουργικών ορίων του Έργου και ελέγχονται άμεσα από τον Οργανισμό που ελέγχει το ίδιο το Έργο.

- **Πεδίο 2: Έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου** που προκύπτουν από την παραγωγή ενέργειας (ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας), η οποία εισάγεται από εξωτερικούς παρόχους και καταναλώνεται εντός των λειτουργικών ορίων του Έργου.
- **Πεδίο 3: Άλλες έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου** που σχετίζονται με τη λειτουργία του έργου αλλά παράγονται από πηγές που δεν βρίσκονται στον έλεγχο του Οργανισμού που ελέγχει το έργο.

2.2.2. Σχετικές εκπομπές του Έργου

Οι απόλυτες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που υπολογίζονται για ένα τυπικό έτος λειτουργίας θα πρέπει στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό των σχετικών εκπομπών, όπου:

- Οι σχετικές εκπομπές είναι η διαφορά μεταξύ των απόλυτων εκπομπών και των εκπομπών

βάσης (baseline emissions).

- Οι βασικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου είναι αυτές που θα προέκυπταν από ένα εκτιμώμενο βασικό σενάριο (baseline scenario) που θα συνέβαινε απουσία του Έργου, για ένα τυπικό έτος λειτουργίας.
- Εάν οι εκπομπές είναι θετικές τότε θα πρέπει να γίνει οικονομική αποτίμηση των εκπομπών. Σε αντίθετη περίπτωση δεν απαιτείται να γίνει οικονομική αποτίμηση.

2.2.3. Συμβατότητα με τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας

Ο στόχος της τεκμηρίωσης είναι να ελεγχθεί αν το Έργο συμβάλλει στην επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας, έτσι όπως αυτός τίθεται από την Ελληνική (Νόμος 4936/2022 (ΦΕΚ 105Α/2022) και την Ευρωπαϊκή (Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119) νομοθεσία.

3. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Σε αυτή την ενότητα τεκμηριώνεται η ανθεκτικότητα του έργου στην κλιματική αλλαγή, δηλαδή η δυνατότητά του να ανταπεξέλθει και να προσαρμοστεί στους αναμενόμενους κλιματικούς κινδύνους. Η τεκμηρίωση γίνεται σε δύο στάδια. Συνολικά προβλέπεται έλεγχος δύο φάσεων, όπου η πρώτη φάση είναι ο προέλεγχος από τον οποίο μπορεί να προκύψει ότι απαιτείται λεπτομερής ανάλυση (δεύτερη φάση).

3.1. Προέλεγχος

Πραγματοποιείται αξιολόγηση της τρωτότητας του έργου που προκύπτει συνδυάζοντας:

- την ευαισθησία του έργου στους κλιματικούς κινδύνους και
- την έκθεση της υποδομής λόγω της γεωγραφικής της θέσης σε αυτούς τους κινδύνους, δηλαδή εάν αυτοί οι κλιματικοί κίνδυνοι αναμένεται να εμφανιστούν στην τοποθεσία της υποδομής στο άμεσο και στο απώτερο μέλλον με βάση τις κλιματικές προβλέψεις.

Ειδικά όσο αφορά την περιοχή του Έργου, θα πρέπει να εξετάζεται η έκθεση σε κινδύνους λαμβάνοντας υπόψη τα τοπικά χαρακτηριστικά. Σχετικά στοιχεία μπορούν να αντληθούν από τα σχέδια και τις στρατηγικές που έχουν καταστρωθεί για τη γεωγραφική περιοχή του Έργου. Μια ενδεικτική λίστα τέτοιων σχεδίων είναι:

- Τα Περιφερειακά Σχέδια για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή.
- Τα Σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμυρών (<https://floods.ypeka.gr/>).
- Τα πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης σε επίπεδο Περιφέρειας και οικονομικού κλάδου (όπου υφίσταται).
- Η εθνική στρατηγική για τα δάση.

Οι κλιματικοί κίνδυνοι που πρέπει να εξετάζονται είναι όσοι αφορούν το Έργο. Ενδεικτικοί κλιματικοί κίνδυνοι (hazards) αποτυπώνονται στον πίνακα 5 του Προσωρινού Πλαισίου.

Οι αναλύσεις ευαισθησίας, έκθεσης και η επισκόπηση των αποτελεσμάτων τους (ανάλυση τρωτότητας) θα πρέπει να γίνονται σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο Προσωρινό Πλαίσιο Αξιολόγησης Κλιματικής Ανθεκτικότητας Έργων Υποδομών.

Σε περίπτωση που απαιτηθεί η χρήση δεδομένων, θα πρέπει να αναφέρονται ρητά οι πηγές που έχουν χρησιμοποιηθεί. Η ανάλυση τρωτότητας θα πρέπει να γίνει τόσο για τη σημερινή κλιματική κατάσταση όσο και για την εκτιμώμενη στο μέλλον. Σε περίπτωση που απαιτείται η χρήση κλιματικών μοντέλων, θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα σενάρια RCP4.5 και RCP8.5, όπως αναφέρονται στο Προσωρινό Πλαίσιο.

Η φάση του Προελέγχου καθορίζει αν θα απαιτηθεί Λεπτομερής Ανάλυση. Γενικά, απαιτείται Λεπτομερής Ανάλυση στις περιπτώσεις κατά τις οποίες εντοπίστηκε τουλάχιστον ένας κλιματικός κίνδυνος για τον οποίο το επίπεδο τρωτότητας του Έργου εκτιμάται ότι είναι μέτριο ή υψηλό.

3.2. Λεπτομερής ανάλυση

Η λεπτομερής ανάλυση περιλαμβάνει τα εξής επιμέρους βήματα:

- Ανάλυση Διακινδύνευσης (risk analysis).
- Μέτρα για την ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή/Πρόγραμμα παρακολούθησης.

3.2.1. Ανάλυση διακινδύνευσης

Η ανάλυση Διακινδύνευσης γίνεται για τους κλιματικούς κινδύνους που έχουν προσδιοριστεί από την ανάλυση τρωτότητας ως μέτριοι ή υψηλοί. Η ανάλυση Διακινδύνευσης θα πρέπει να δίδεται σε συνοπτικό πίνακα.

3.2.2. Μέτρα για την ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή

Στην περίπτωση που η ανάλυση Διακινδύνευσης αναγνωρίζει κλιματικούς κινδύνους μέτριους έως πολύ σημαντικούς, θα πρέπει να παρέχονται πληροφορίες για τον τρόπο που αυτοί αντιμετωπίζονται με κατάλληλα μέτρα προσαρμογής σε αποδεκτό επίπεδο.

3.2.3. Συνέπεια με στρατηγικές και σχέδια προσαρμογής

Στόχος είναι να ελεγχθεί αν το Έργο συμβάλλει στην ευρύτερη προσπάθεια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε Ευρωπαϊκό, Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο. Η συνέπεια του Έργου με τις στρατηγικές και τα σχέδια προσαρμογής μπορεί να εξεταστεί με βάση για παράδειγμα τα εγκεκριμένα Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή.

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θα πρέπει να δίνονται οι πηγές δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του Έργου καθώς και για τον υπολογισμό της προσαρμογής του Έργου στην κλιματική αλλαγή, ιδιαίτερα όσο αφορά την αναγνώριση και την ποσοτικοποίηση των κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή.

Παράρτημα XI: Υποστηρικτική Λίστα για την αξιολόγηση και επιλογή προτάσεων και την επαλήθευση πράξεων βάσει του χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΜΕ
ΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	
Τίτλος I «ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ»	1. Ανθρώπινη αξιοπρέπεια	<p>Εγείρονται κίνδυνοι για :</p> <ul style="list-style-type: none"> την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και τη σωματική και διανοητική ακεραιότητα του προσώπου (εμπλεκόμενων, εργαζόμενων, ωφελούμενων); βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία; αναγκαστική εργασία ή εμπορία ανθρώπινων όντων; (βιο)ηθικά ζητήματα (κλωνοποίηση, μετατροπή του ανθρώπινου σώματος ή μερών του σε πηγή κέρδους, γενετική έρευνα/δοκιμή, χρήση γενετικών πληροφοριών; 	
	2. Δικαίωμα στη ζωή κάθε προσώπου		
	3. Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου		
	4. Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης		
	5. Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας		
Τίτλος II «ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ»	6. Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια	<ul style="list-style-type: none"> Θίγονται τα δικαιώματα της ελευθερίας και της ασφάλειας του ατόμου; Γίνεται σεβαστή η ιδιωτική ζωή του ατόμου (συμπεριλαμβανομένων της κατοικίας και επικοινωνίας του); 	
	7. Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής		
	8. Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	<p>Σε περίπτωση συλλογής προσωπικών δεδομένων, διασφαλίζεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> η ασφάλεια των δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων σε τεχνικό και οργανωτικό επίπεδο; ότι η παρέμβαση καθίσταται σχετικά με την προστασία των δεδομένων αναλογική και αναγκαία; ότι υπάρχουν κατάλληλοι/ειδικοί μηχανισμοί ελέγχου και εποπτείας; 	
	9. Δικαίωμα γάμου και δημιουργία οικογένειας	<p>Θίγονται τα δικαιώματα</p> <ul style="list-style-type: none"> της σκέψης, συνείδησης, θρησκείας; της έκφρασης και πληροφόρησης; της τέχνης και επιστήμης; της εκπαίδευσης ; της εργασίας και της ελευθερίας του επαγγέλματος ; του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθαι ; του γάμου και δημιουργίας οικογένειας ή τη νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας; Γίνεται σεβαστή η ελεύθερη κυκλοφορία του ατόμου στο εσωτερικό της ΕΕ ; 	
	10. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας		
	11. Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης		
	12. Ελευθερία του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθαι		
	13. Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης		
	14. Δικαίωμα εκπαίδευσης		
	15. Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προς εργασία		

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	
	16. Επιχειρηματική ελευθερία	<ul style="list-style-type: none"> • Θίγεται η επιχειρηματική ελευθερία ή επιβάλλονται πρόσθετες απαιτήσεις οι οποίες αυξάνουν το κόστος των συναλλαγών για τους εμπλεκόμενους οικονομικούς φορείς; • Θίγονται τα δικαιώματα ιδιοκτησίας (γη, κινητά αγαθά, υλικά/άυλα στοιχεία ενεργητικού) ή περιορίζεται η αγορά, πώληση ή χρήση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας; • Εάν ναι, προκύπτει πλήρης απώλεια ιδιοκτησίας; Δικαιολογείται από την υλοποίηση της δράσης; Διασφαλίζεται η αποζημίωσή της μέσω μηχανισμών; 	
	17. Δικαίωμα Ιδιοκτησίας		
	18. Δικαίωμα Ασύλου		Θίγεται το δικαίωμα ασύλου και υπάρχουν εγγυήσεις για την απαγόρευση απελάσεων ή έκδοσης ατόμων προς κράτη όπου διατρέχουν κίνδυνο να τους επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθούν σε βασανιστήρια ή εξευτελιστική μεταχείριση;
	19. Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης		
Τίτλος III «ΙΣΟΤΗΤΑ»	20. Ισότητα έναντι του Νόμου	Διασφαλίζονται οι αρχές της: <ul style="list-style-type: none"> • ισότητας έναντι του νόμου; • απαγόρευσης των διακρίσεων; • ίσης μεταχείρισης; • ισότητας των φύλων; • ίσων ευκαιριών για όλους; 	
	21. Απαγόρευση Διακρίσεων		
	22. Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία		
	23. Ισότητα γυναικών και ανδρών		
	24. Δικαιώματα του παιδιού	Θίγεται η αρχή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού; Προάγεται η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές και τα δικαιώματα της Σύμβασης Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών;	
	25. Δικαιώματα των ηλικιωμένων	Διασφαλίζονται τα δικαιώματα των ηλικιωμένων ;	
	26. Ένταξη των ατόμων με αναπηρίες	Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες;	
	27. Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης	Γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των εργαζομένων, όπως : <ul style="list-style-type: none"> • ενημέρωση και διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης; • συλλογική διαπραγμάτευση και συλλογικών δράσεων; • πρόσβαση στις υπηρεσίες εύρεσης 	
	28. Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων		
	29. Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας		

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
Τίτλος IV «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»	30. Προστασία σε περιπτώσεις αδικαιολόγητης απόλυσης	<p>εργασίας;</p> <ul style="list-style-type: none"> • προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης; • δίκαιων και πρόσφορών συνθηκών εργασίας; • απαγόρευση εργασίας παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία, • πρόσβαση στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία, γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος);
	31. Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας	
	32. Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία	
	33. Οικογενειακή και επαγγελματική ζωή	
	34. Κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική αρωγή	
	35. Προστασία της υγείας	
	36. Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος	
	37. Προστασία του περιβάλλοντος	
38. Προστασία του καταναλωτή	Υπάρχει συμμόρφωση ως προς την προστασία του καταναλωτή;	
Τίτλος V «ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ»	39. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	
	40. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές	
	41. Δικαίωμα χρηστής διοίκησης	<p>Τα εμπλεκόμενα πρόσωπα δικαιούνται αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας την εξέταση υποθέσεων τους από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και ιδίως διασφαλίζεται τα δικαιώμα της</p> <ul style="list-style-type: none"> • προηγούμενης ακρόασης πριν τη λήψη μέτρου σε βάρος τους ; • πρόσβασης στα σχετικά έγγραφα ή στον φάκελο όπου διατηρούνται, τηρουμένων των νόμιμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου; <p>Υποχρεώνεται η διοίκηση να αιτιολογεί τις αποφάσεις της ;</p>
	42. Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα	
	43. Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής	
	44. Δικαίωμα αναφοράς	

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
	45. Ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής	Θίγεται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών στο έδαφος των Κ-Μ (συμπεριλαμβανομένων και των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους και τους χορηγείται η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής);
	46. Διπλωματική και προξενική προστασία	
Τίτλος VI «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ»	47. Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου	<ul style="list-style-type: none"> • Θίγεται το δικαίωμα της προσφυγής των πολιτών στη δικαιοσύνη; • Προβλέπεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, στην περίπτωση που θίγονται δικαιώματα και ελευθερίες;
	48. Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης	
	49. Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιολογίων πράξεων και ποινών	
	50. Δικαίωμα του προσώπου να μην δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη	

* Τα δικαιώματα 39, 40, 43, 46, 48, 49 και 50 δεν συνδέονται με πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ 2021-2027. Διασφαλίζονται ωστόσο από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Το δικαίωμα 46 συνδέεται με το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων.

** Τα δικαιώματα τα σχετικά με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (1 έως 5) είναι απόλυτα δικαιώματα που δεν υπόκεινται σε κανένα περιορισμό. Στα απόλυτα δικαιώματα περιλαμβάνονται επίσης και το 49 και το 50. Τα δικαιώματα 1 έως 5 δεν νοείται ότι μπορούν να παραβιαστούν από τις πράξεις Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 ούτε και από τα άλλα Ταμεία του Καν. 2021/1060.

Παράρτημα ΧΙΙ: Υπόδειγμα Πίνακα Οικονομικών Στοιχείων

(αφορά μόνο επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικό λογιστικό σύστημα. Υποβάλλονται πίνακες για τις χρήσεις 2023 και 2024)

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΗΣ 2024

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ποσά κλεισμένης χρήσεως			ΠΑΘΗΤΙΚΟ	Ποσά κλεισμένης χρήσεως
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπ. αξία	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
Ενσώματες ακινητοποιήσεις				Κεφάλαιο Αποτελέσματα εις νέο	
Σύνολο Παγίου ενεργητικού				Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
Αποθέματα				Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	
Απαιτήσεις				Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	
Διαθέσιμα και Χρεόγραφα					
Προκαταβολές και έσοδα εισπρακτέα					
Σύνολο Κυκλοφορ. Ενεργητικού				Σύνολο Υποχρεώσεων	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ				ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΗΣ 2023

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ποσά κλεισμένης χρήσεως			ΠΑΘΗΤΙΚΟ	Ποσά κλεισμένης χρήσεως
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπ. αξία	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
Ενσώματες ακινητοποιήσεις				Κεφάλαιο Αποτελέσματα εις νέο	
Σύνολο Παγίου ενεργητικού				Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
Αποθέματα				Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	
Απαιτήσεις				Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	
Διαθέσιμα και Χρεόγραφα					
Προκαταβολές και έσοδα εισπρακτέα					
Σύνολο Κυκλοφορ. Ενεργητικού				Σύνολο Υποχρεώσεων	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ				ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	
Ο ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ				Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ	

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ 2023 & 2024		
	Ποσά κλεισμένης χρήσεως 2024	Ποσά κλεισμένης χρήσεως 2023
Κύκλος εργασιών (Πωλήσεις)		
Μείον: κόστος πωληθέντων		
Μικτά αποτελέσματα		
Συν: Λοιπά Έσοδα		
Σύνολο		
ΜΕΙΟΝ		
1. Έξοδα διοίκησης & διάθεσης		
2. Λοιπά έξοδα		
Σύνολο		
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Ο ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ		
Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ		